

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Pohl_Frederick-04 Anály
Heechee.PDB

PDB Name: 4 Anály_Heechee
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 6.9.2001
Modification Date: 6.9.2001
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Frederik Pohl

Anály Heechee

1 Na Zvrásněné skále.

Není snadné začít. Vymýšlel jsem celou řadu různých začátků, jako třeba tenhle mazaný: Neznáte mě, pokud jste nečetli některou z knížek, co napsal pan Fred Pohl. Mluvil pravdu, převážně. V něčem sice trochu přeháněl, ale většinou mluvil pravdu.

- ale můj přívětivý program pro vyhledávání dat Albert Einstein říká, že stejně všechno až příliš snadno zastírám literárními odkazy, takže taktický manévra la Huckleberry Finn nevyšel. A tak jsem přemýšlel o tom, že začnu suchou sebeanalýzou, vesmírným pocitem úzkosti, o kterém (jak mi Albert taky připomíná) tak často mluvím.

Být nesmrtelný a přesto mrtvý; být skoro vševědoucí a téměř všemocný a přesto ne reálnější než fosforový záblesk na displeji - to je styl mé existence. Když se mě lidi ptají, co dělám s časem (takového času! tolik je ho napresováno do každé sekundy a sekund je nekonečně mnoho), odpovídám jim upřímně. Říkám jim, že studuju, hraju si, plánuju, pracuju. A taky je to všechno pravda. Tohle všechno provozuju. Ale přitom a mezitím dělám ještě jedno - trpím. Nebo bych mohl začít prostě typickým dnem. Jako se to dělá v interview pro piezovizi. "Nenarežirovaný pohled na kousek života oslavovaného Robinetta Broadheada, finančního magnáta, politické osobnosti, tvůrce a rušitele událostí ve všech nesčetných světech." Možná by se mohl zařadit i pohled na mě při nějakém jednání - třeba záběr z konference s potentáty na Spojené hlídce proti Vrahům nebo ještě lépe ze zasedání v Ústavu pro extrasolární výzkum Robinetta Broadheada: Vystoupil jsem na pódium za neutuchajícího potlesku publika.

S úsměvem jsem zdvihl paže, abych jej utišil. "Dámy a pánové," řekl jsem, "děkuji vám všem za to, že jste si udělali čas a přes své pracovní vytížení jste k nám přijeli. Jste uznávaná skupina astrofyziků a kosmologů, známí teoretici a laureáti Nobelovy ceny a já vás vítám v našem ústavu. Prohlašuji tímto seminář o jemné fyzikální struktuře raného vesmíru za zahájený." Já vážně říkám takovéhle věci; nebo aspoň posílám svého dvojníka, aby to udělal za mě a oni mi vyhoví. Musím to tak dělat.

Očekává se to ode mne. Nejsem vědec, ale prostřednictvím svého ústavu přispívám hotovostí, která napomáhá vědcům při práci. Takže chtějí, abych se objevil a pozdravil je při zahajovacích zasedáních.

Pak chtějí, abych odešel a nechal je v klidu pracovat - a já to tak taky dělám.

Ale stejně jsem se nedokázal rozhodnout pro žádný z těchhle začátků, takže nepoužiju ani jeden. I tak jsou všechny dost charakteristické.

To připouštím. Někdy bývám jaksi příliš roztomilý. Někdy zase, a to možná častěji, jsem nepěkně zachvácen svou vnitřní bolestí, která, jak se zdá, asi nikdy nepomine. Někdy jsem zase trochu pompézní, ale zároveň, upřímně řečeno, jsem často docela aktivní, když na něčem hodně záleží.

Místo, kde skutečně chci začít, je party na Zvrásněné skále.

Mějte se mnou, prosím vás, trpělivost. Vy to se mnou musíte vydržet jenom chvíli, jenže já napořád.

Na skutečně dobrou party bych se mohl vydat kamkoli. Proč ne? Pro mě je to docela snadný. A jsou takové party, co se konají jenom jednou. Dokonce jsem tam letěl svou vlastní kosmickou lodí; to bylo taky jednoduché a vlastně mě to ani nezdrželo od dalších osmnácti nebo dvaceti věcí, které jsem v tu dobu vykonával.

Dokonce ještě než jsme tam dorazili, cítil jsem začátek toho krásného těšení na party, protože ten starý asteroid byl při téhle příležitosti náležitě vyzdoben. Za normálních okolností nebylo na Zvrásněné skále nic moc k vidění. Byla strakatě černá s modrými skvrnami, deset kilometrů dlouhá. Měla tvar více méně špatně vymodelované hrušky odobané od ptáků. Samozřejmě ty dlabance nebyly stopy po ptačích zobáčích. Byly to přistávací šachty pro loď jako ta naše. A speciálně při příležitosti konání party byla skála vyzdobena velkými jiskřícími písmeny - Naše Galaxie Nejhorších je prvních 100 let - písmena obtáčela skálu jako řada cvičených svatojánských mušek. První část toho nápisu nebyla diplomatická. Druhá část nebyla pravdivá. Ale na pohled to vypadalo hezky.

Řekl jsem to své drahé přenosné manželce, ta se mi pohodlně uvelebila v náruči a zabrblala: "Je to křiklavý. Pravá světa! Mohli přece použít hologramy." "Essie," řekl jsem a pootočil hlavu, abych ji mohl kousnout do ucha, "ty máš duši kybernetika." "Ho!" odpověděla a otočila se tak, aby mě taky mohla kousnout - jenže mě kousla o moc silněji - "Nejsem nic než pouhá duše kybernetika, stejně jako ty, milý Robině, a vůbec - věnuj laskavě pozornost kontrolkám lodi místo tohohle poflakování." Byl to přirozeně jenom žert. Měli jsme správný kurs, dosedali jsme do doku s

agonickou pomalostí vlastní všem materiálním objektům; ušetřil jsem stovky milisekund, když jsem udělal Věrné lásce poslední šťouchnutí. Tak jsem dal Essie pusu...

No, nedal jsem jí pusu tak docela doopravdy, ale to teď necháme stranou, ano? ... a ona dodala: "Ty si myslíš, že je to velká událost, vid'?" "Je to velká událost," odvětil jsem jí a dal jí o trochu větší pusu.

A protože jsme měli spoustu času, tak mi ji oplatila.

Dlouhou čtvrtinu sekundy nebo tak nějak, když se Věrná láska snášela nehmamatelným třípytem nápisu, co patřil k party, jsme strávili tím nejpříjemnějším způsobem, jaký jsme si vůbec mohli přát. Tak říkajíc, milovali jsme se.

Vzhledem k tomu, že už nejsem "skutečný" (ale moje Essie taky ne) - vzhledem k tomu, že ani jeden z nás už není z masa - mohli byste se zeptat: "Jak to děláte?" Na takovou otázku mám tuhle odpovědi "Krásně." Taky "štědře", "něžně" a především "efektivně".

Nemyslím to tak, že bychom tuhle práci nějak odflákli. Myslím to jenom tak, že to netrvá dlouho; a tak když jsme se navzájem ukojili, chvíli jsme jen tak malátně zevlovali, dokonce si spolu dali sprchu (naprosto nepotřebný rituál, který stejně jako většinu ostatních děláme jen tak pro potěšení) a pořád nám ještě z té čtvrtiny sekundy zbylo dost času na to, abychom si mohli prohlédnout ostatní přistávací šachty na skále.

Čekala nás moc zajímavá společnost. Všiml jsem si, že jedna z lodí, co přistály před námi, byla velká původní Heechee. Takový typ, kterému bychom asi říkali "Dvacítka", kdybychom za těch dávných dní věděli, že takhle velká loď existuje. Celý ten čas jsme se ale nebláhali.

Víte, jsme časově sdílené programy. Můžeme snadno dělat několik věcí najednou. Takže jsem byl taky ve styku s Albertem, abych měl kontrolu o vysílaných zprávách z jádra a abych se ubezpečil, že z Kruhové hlídky nic nepřišlo a abych mohl sledovat několik dalších záležitostí, co mě tak či onak zajímaly. Essie v té době sledovala své vlastní výzkumné a spojovací skanery. Takže v době, kdy se náš stykovací prstenec spojil s jednou z těch vyřobaných děr, což ve skutečnosti byla volná místa pro přistání na asteroidu, měli jsme oba dobrou náladu a byli správně naladěni na party.

Jednou z (mnoha) výhod stavu, ve kterém jsem já i moje drahá přenosná Essie, je, že jsme si nemuseli rozepínat bezpečnostní pásy, kontrolovat uzávěry a odemykat zámky. Nemusíme toho vůbec dělat moc. Nemusíme přemísťovat naše vějiře s pamětí - zůstávají pořád na stejném místě - a my přes elektrické obvody podle libosti putujeme na nejrůznější místa, kde máme možnost zapojit se do zásuvky.

(Když cestujeme, tak obvykle na Věrné lásce; a my obvykle cestujeme.) Když chceme cestovat ještě dál, můžeme použít rádio, ale to nás zase potom čeká to únavné zpoždění v komunikacích okružních cest.

Tak jsme přistáli. Zapnuli jsme se do systémů Zvrásněné skály.

Dorazili jsme.

Přesněji řečeno byli jsme na rovině Tango, oddíl Čtyřicet a něco unaveného starého asteroidu a nebyli jsme ani v nejmenším sami.

Party už začala. Pulzovalo to. Pár lidí nás přišlo přivítat - myslím lidí jako my - na hlavách měli party klobouky a v rukou drželi party drinky, zpívali a smáli se. (V dohledu bylo dokonce i několik skutečných lidí, ale ti ještě mnoho dalších milisekund ani nezaregistrují, že jsme dorazili.) "Janie!" zavolal jsem na jednu ženu a objal ji; a "Sergeji, golubka!" vykřikla Essie a objala dalšího člověka. Hned nato, když jsme prožívali ty počáteční chvíle zdraví a objímání a štěstí, ošklivý nový hlas vyštěkl: "Hej, Broadheade!" Znal jsem ten hlas.

Věděl jsem dokonce i to, co se bude dít dál. Takové chování! Šleh, záblesk, bum a byl tu generál Julio Cassata, díval se na mě přes desku psacího stolu, co tu ještě před chvílí nestál, s ironickým úsměvem, který (sotva) ovládá, plným opovržením vojáka vůči civilovi.

"Chci s tebou mluvit," řekl.

Pravil jsem: "A do prdele." Neměl jsem generála Julia Cassatu rád. Nikdy, i když se naše životy navzájem proplétaly.

Nebylo to proto, že bych to tak chtěl. Cassata byl vždycky poslem špatných zpráv. Neměl rád civilisty (jako jsem já), co se pletou do toho, čemu on sám pořád ještě říkal "vojenské záležitosti", a neměl ani moc rád žádné lidi uložené do paměti. Cassata nebyl jenom voják, ještě pořád byl skutečný člověk.

Jenže tentokrát skutečný nebyl. Byl to dvojník.

To samo o sobě byl moc zajímavý fakt, protože skuteční lidé svoje dvojníky nezískávají nijak snadno.

Zabýval bych se tímhle zvláštním jevem dál, jenže já byl moc zaneprázdněn tím, že jsem myslel na všechny ty věci, co se mi na Juliovi Cassatovi nelíbily. Má ohavné chování. To právě ukázal. V gigabitovém světě, který obýváme my, lidé uloženi do strojové paměti, existuje jistá etika. Slušní lidé uloženi do stroje se na sebe nevrhají bez upozornění. Když s vámi chtějí mluvit, slušně k vám přistoupí.

Možná dokonce i "zaklepou" na "dveře" a počkají zdvořile venku, dokud jim neřeknete: "Dále." A docela určitě se sobě navzájem nevnučují. To je druh chování, kterému Essie říká nekulturný.

Tím chce vyjádřit, že je odporný. Dělo se přesně to, co se dalo od Julia Cassaty očekávat: prošel fyzikálním polem, ve kterém jsme byli, a jeho simulací gigabitového prostoru, který jsme spolu obývali.

Tak se tam ocitl i se svým stolem a medailemi a doutníky a se vším; a byla to od něj prostě neomalenost.

Samozřejmě jsem to všechno mohl vyhodit a vrátit se do svého vlastního soukromí. To se dělá, když jsou lidi tvrdohlaví. Je to jako když se dvě sekretářky předhánějí, která z nich dostane první šéfa na piezofon. Já tohle udělat nechtěl. Nebylo to snad tím, že bych měl nějaké problémy chovat se hrubě ke hrubcům. Bylo v tom něco jiného.

Nakonec jsem se dostal až k otázce, proč si skutečný nebo živý Cassata udělal vlastního strojového dvojníka.

Před námi byla strojová simulace v gigabitovém prostoru, přesně jako moje milovaná přenosná Essie byla dvojnící mé rovněž milované (ale v tu dobu milované jenom nepřímou) skutečné Essie.

Ten původní Cassata nepochybně okusoval skutečný doutník několik set tisíc kilometrů odtud, na satelitu Spojená

hlídka.

Když jsem si dal dohromady všechno, co z toho vyplývalo, tak mi začalo toho dvojníka být skoro líto. Tak jsem v sobě potlačil všechna instinktivní slova, co mi sama přicházela na jazyk. Řekl jsem jenom: "Co vode mě sakra chceš?" Lotři reagují správně, když s nimi jednáte jako s lotry. Nechal vyprchat trochu ohně z planoucího pohledu ocelových očí. Dokonce se usmál - myslím, že chtěl, aby vypadal přívětivě. Oči mu sjely z mého obličeje na Essiein, která vpadla do Cassatova prostředí, aby se podívala, co se děje a on prohodil tónem, který patrně měl být lehký: "Ale, ale, paní Broadheadová, copak takhle spolu mluví staří přátelé?" "Tohle je vskutku hodně špatný způsob rozhovoru mezi starými přáteli," řekla chladně.

Naléhal jsem na něj: "Co tu děláš, Cassato?" "Přijel jsem na party." Usmíval se - byl to úlisný falešný úsměv; neměl se čemu usmívat. "Když jsme skončili manévry, většina ze starých bývalých prospektorů dostala dovolenou, aby mohli přijet sem na setkání. Já jel stopem. Teda," vysvětloval, jako kdyby ze všech lidí jsme zrovna Essie a já potřebovali jeho vysvětlování poslouchat, "udělal jsem si dvojníka a uložil paměť do lodi, která sem jela." "Manévry!" Essie zafuněla. "Manévry proti čemu? Až se objeví Vrazi, chystáte se na ně vytáhnout šestiraňáky a proděravět ty mizery jako ementál, plesk-plesk-plesk?" "Dneska už máme na lodích lepší věci než šestiraňáky, paní Broadheadová," řekl Cassata společensky; ale já už měl toho společenského tlachání plný zuby.

Znovu jsem se zeptal: "Co chceš?" Cassatovi zmizel úsměv z tváře a získal zase svůj přirozeně ošklivý výraz. "Nic," řekl. "Tím myslím nic, Broadheade. Chci, aby ses do ničeho nemotal." Už se ani nesnažil působit společenským dojmem.

Držel jsem se na uzdě. "To jsem ani nezačal." "Kecáš! Právě se motáš v tom svém sakramentském ústavu.

Podporuješ pořád ty semináře. Jeden v New Jersey, jeden v Des Moines.

Jeden se zabývá popisem Vrahů. Jeden ranou kosmologií." Protože tyhle údaje byly naprosto pravdivé, řekl jsem jenom: "Tahle činnost je pracovní náplní Broadheadova ústavu. Je to v naší zakládací listině. Proto byl založen a proto jsem od Spojené hlídky získal statut ex offio, mám tedy právo účastnit se jejich plánovacích zasedání." "No, starej kamaráde," řekl Cassata šťastně, "vidíš, i v tomhle se mylíš. Nemáš právo. Máš privilegium. Někdy. Privilegium není právo a já tě upozorňuju, abys tyhle dva pojmy neztotožňoval. Nechceme, abys nám stál v cestě." Tyhle chlápky fakt někdy nesnáším. "Tak hele, Cassato," začal jsem, ale Essie mě zabrzдила, ještě než jsem nabral rychlost.

"Pánové, pánové! Nemůžete si to nechat na jindy? Přijeli jsme sem na party, ne se hádat." Cassata zaváhal. Tvářil se agresivně. Pak pomalu přikývl a vypadal zamyšleně. "No, paní Broadheadová, to není špatnej nápad.

Chvilu to ještě vydržím. Koneckonců nemusím podávat zprávu dalších ještě asi tak pět nebo šest lidských hodin."

Potom se otočil ke mně. "Neopouštěj skálu," nařídil mi. A zmizel.

Podívali jsme se s Essie na sebe. "Někulturný," řekla a nakrčila nos, jako by ještě cítila zápach jeho doutníku.

Já řek něco horšího a Essie mě objala. "Robine? Ten chlap je ale čuně. Zapomenem na něj, jo? Jen abys, prosím tě, kvůli němu nebyl zase hloupý a zakyslej." "Ani náhodou!" řekl jsem chrabře. "Je přece party! Jde se do Modrého pekla!" Byla to fakt pekelně bezvadná party.

Nebral jsem Essie vážně, když se mě ptala, jestli si myslím, že ta party je fakt velká událost. Věděl jsem, že to tak nemyslí. Essie sama nikdy prospektorem nebyla, ale všichni živi věděli, co tahle party znamená.

Byla to oslava ničeho menšího než sta let od objevení asteroidu Gateway a jestli v historii lidstva byla nějaká větší událost než právě tahle, tak nevím, co by to mohlo být.

Zvrásněná skála byla pro konání party na oslavu stého výročí vybrána ze dvou důvodů. Hlavní byl ten, že asteroid se stal domovem starců. Z geriatrických důvodů se k tomu velmi dobře hodil. Když se léčením aterosklerózy zhoršilo řidnutí kostí a protinádorové bakteriofágy způsobily Ménierův nebo Alzheimerův syndrom, stala se Zvrásněná skála tím správným místem. Stará srdce tu nemusela tlouci tak ztěžka. Staré údy tady nemusely tak urputně bojovat, aby unesly sto kil masa a kostí ve vzpřímené poloze. Maximální gravitace na celém asteroidu se rovnala asi tak jednomu procentu normální hodnoty na Zemi. Ti, co se na Zemi sotva potáceli, se tady mohli rychle batolit a hopkat, mohli se zbavit i invalidních vozíků, pokud chtěli. Nemuseli si dělat starosti s pomalými, nejistými reflexy, když se ocitli před rychlými automobily. Tady nebyly vůbec žádné automobily. Mohli, samozřejmě, zemřít. Ale to nebylo nic osudového, protože Zvrásněná skála měla v celém vesmíru nejlepší (a nejvíce využívaná) zařízení pro uchování osobnosti. Když už nebylo možné starý vrak skutečného člověka opravit, odevzdal se stařec do rukou lidí z Posmrtného života a pak už viděl jen svět bez kazu, slyšel i ty nejtenčí zvuky, nic nezapomínal a rychle se učil.

Jaksi se znovu narodil! - jenom bez toho zmatku a ošklivosti, jako to bylo poprvé. Život - snad bych měl spíš říct "život" - ve formě strojově uložené inteligence nebyl stejný jako přebývání ve vašem vlastním těle. Ale nebylo to zase tak špatné. V některých ohledech to bylo i lepší. To říkám já, a já to musím vědět.

Nikdy jste neviděli šťastnější lidi uložené do stroje než ty, co žili na Zvrásněné skále. Byla to opravdu skála. Byl to starý neforemný asteroid o průměru několika kilometrů a byl více méně stejný jako milion dalších, co obíhají Slunce mezi Jupiterem a Marsem nebo někde jinde. No - ne tak úplně stejný. Tenhle konkrétní asteroid byl skrz naskrz provrtán tunely. Nevyvrtal je žádný člověk. Takhle jsme ten asteroid už našli; to byl další důvod, proč to bylo to nejlepší místo na oslavu stého výročí mezihvězdných letů lidí.

Víte, Zvrásněná skála byla docela neobvyklý asteroid, dokonce unikátní. Původně obíhal Slunce po oběžné dráze kolmé k ekliptice.

To byla jenom neobvyklá stránka věci. Výjimečné bylo to, že když byl asteroid objeven, byl plný kosmických lodí Heechee. Nebyla tam jen jedna nebo dvě, ale byly jich tam spousty - devět set dvacet čtyři! A fungovaly! -no, v každém případě většinou fungovaly, zvlášť když vám bylo jedno, kam letíte. Napřed jsme nikdy nevěděli, kam to bude. Nastoupili jsme do lodí, nastartovali, opřeli se v sedadlech a čekali a modlili se.

Někdy jsme měli kliku.

Častěji jsme umírali. Většina z nás, co jsme byli tady na té party, měla kliku.

Ale každá úspěšná cesta lodí Heechee nás něco naučila a postupně jsme mohli cestovat po celé Galaxii a dokonce jsme si mohli být i docela jisti, že se vrátíme živí. V několika směrech jsme technologii Heechee dokonce zdokonalili. Aby se dostali na nízkou oběžnou dráhu, používali rakety; my jsme používali smyček Lofstrom.

Potom už asteroid pro lidi, co se věnovali programu vesmírného výzkumu, nebyl nezbytný.

Tak ho přestěhovali na oběžnou dráhu Země.

Nejdřív z něj chtěli udělat muzeum. Potom se rozhodli, že se stane domovem pro ty, co přežili cesty loděmi Heechee.

Právě tehdy se mu začalo říkat Zvrásněná skála.

Do té doby se jmenoval Gateway.

Tak, a teď se dostáváme k dalšímu komunikačnímu problému, protože jak bych vám řekl, co jsme Essie a já dělali dál? Jednoduše řečeno - flámovali jsme.

No, flámovali, tak jo. To se obvykle na party dělá. Ve svém odhmotnění jsme trávili čas tak, že jsme se zdravili a objímali a vyprávěli si historky se svými odhmotněnými přáteli - ne že by všichni naši přátelé na skále byli odhmotnění, ale hned jsme se neobtěžovali s těmi skutečnými lidmi. (Nechtěl bych zapůsobit dojmem, že nemáme rádi své přátele skutečné lidi. Jsou pro nás stejně drazí jako ti uložení do paměti, ale, panebože, oni jsou tak únavně pomalí.) Takže další desítky tisíc milisekund to byl jeden dlouhý řetězec: "Marty! Dlouho jsme se neviděli!" a "Je, Robine, podívej, jak mladou se udělala Janie Yee-xing!" a "Pamatuješ si, jak to tady smrdělo?" Trvalo to strašně dlouho, protože koneckonců to byla pořádně velká party. No, uvedu vám několik čísel. Asi tak po prvních padesáti mohutných objetích a lžích o radosti jsem vyhledal chvilku, abych si vyvolal svůj věrný program pro vyhledávání dat, Alberta Einsteina. "Alberte," řekl jsem, když se přiloudal a přivětivě na mě mrkal, "kolik?" Chvilí ocucával dýmku, potom ukázal jejím troublem na mě.

"Docela dost. Celkem bylo třináct tisíc osm set čtyřicet dva prospektorů Gateway. Někteří z nich jsou samozřejmě nenávratně mrtví. Mnozí další nepřišli. Buď nemohli nebo ještě nedorazili. Ale podle posledního údaje, který mám k dispozici, jejich tady tři tisíce sedm set dvacet šest, asi tak polovina z nich je uložena do strojové paměti. Jsou tu taky hosté bývalých prospektorů, jako je třeba paní Broadheadová, nemluvě o pacientech, kteří jsou tu ze zdravotních důvodů, co nemají s výzkumnými cestami nic společného." "Děkuju." Když odcházel, dodal jsem: "Ještě něco, Alberte. Julio Cassata. Nepovedlo se mi zjistit, proč je tak znechucen semináři ústavu a hlavně, proč tady vůbec je. Byl bych moc rád, kdyby ses na to mohl podívat." "Ale já na tom už pracuju, Robině." Albert se usmál. "Dám ti vědět, až si budu myslet, že mám nějaké informace. Zatím se dobře bav." "To už dělám," řekl jsem spokojeně.

Mít po ruce takovou vymyšlenost jako je Albert Einstein je fajn; pracuje, když já se bavím. Takže jsem se vrátil do víru party s čistou myslí.

Neznali jsme všech 3 726 veteránů, co přijeli na tohle setkání.

Ale strašnou spoustu jsme jich znali; proto je právě dost potíží říct vám, co přesně jsme dělali, protože koho by zajímalo, kolikrát jsme na někoho volali a kolikrát někdo pokřikoval na nás: "To je ale překvapení! Vypadáš bezvadně!" Svištěli jsme gigabitovým prostorem nahoru a dolů, přes záhadné kvadranty a úrovně a tunely staré skály, zdravili jsme ty či ony své kolegy a kamarády uložené v paměti. Pili jsme se Sergejem Borbosnojem ve Vřetení - Sergej byl Essiein spolužák v Leningradu, pak odejel na Gateway a nakonec, ubožák, dlouho umíral na následky radiace. Dlouho jsme byli na koktejlu party v muzeu Gateway, potloukali se se sklenicemi v rukou expozicemi artefaktů z Venuše a z planety Peggy, částí a kusů nástrojů a ohnivých perel a modlitebních vějířů z celé Galaxie. Narazili jsme tam na Janie Yee-xing, která chodila s naším přítelem Audee Walthersem III., než odejel navštívit Heechee do jádra. Myslím, že se za něj chtěla vdát, ale to už je bezpředmětné, protože Janie se zabila, když se pokoušela přistát s vrtulníkem za zimního uragánu na planetě Persephone.

"Ze všech bláznivín," řekl jsem a zubil se na ni, "havárie s vrtulníkem!" A pak jsem se musel omluvit, protože nikdo neslyší rád, že jeho smrt byla hloupost.

To byly uložené duše jako my, ti, se kterými jsme mohli bez problémů a dlouhých prodlev hovořit. Byla tam samozřejmě taky spousta skutečných lidí, které jsme chtěli pozdravit.

Ale to byl docela jiný problém.

Popsat ten stav, kdy jste odhmotněná mysl v gigabitovém prostoru, není jednoduché.

Svým způsobem je to jako sex.

Tedy, je to něco, co těžko popíšete někomu, kdo to ještě nezkusil.

Znám to podle sexu, protože jsem se pokoušel popsat radost z milování podivným lidem - no, ne tak docela lidem, ale inteligencím - zatím je jedno, kdo to byl - a dá to ukrutnou práci. Po mnoha milisekundách poslouchání, jak se pokouším jim to popsat a mluvit o tom a přirovnat to - a stále nechápali - tak řekli něco jako: "Aha! Jo, už tomu rozumím! Je to jako ta další věc, co děláte - kýčání - že jo? Když víš, že to musíš udělat a nemůžeš to udělat, prostě to udělat musíš? A to nutkání se pořád stupňuje víc a víc, až to nakonec nevydržíš a kýchnout musíš a pak, když to uděláš, je ti dobře? Je to ono?" A já říkám: "Ne, tak to není," a vzdávám to.

Stejně složitě je popsát vám, jaké to je v gigabitovém prostoru.

Ale mohu popsát některé druhy činností, co tam provozuju. Například, když jsme pili se Sergejem Borbosnojem ve Vřetení, nebyli jsme ve Vřetení "doopravdy". Vřetení skutečně existovalo; byla to ústřední díra na asteroidu Gateway. Svého času tam byl taky bar - jmenoval se Modré peklo - bylo to oblíbené místo každého prospektora, kde se pilo, hrál hazard a kde se všichni pokoušeli získat dost odvahy, aby se zapsali na jednu z těch děsivých, často i osudových jednosměrných cest v lodi Heechee. Ale ve "skutečném" Vřetení se už nepilo. Bylo přebudováno na solárium se slunečními žárovkami pro ty něj křehčí geriatrické obyvatele Zvrásněné skály.

Dělalo nám to nějaké potíže? Ani v nejmenším! Prostě jsme si vytvořili svoje vlastní simulované Vřetení, vybavili ho

kasinem Modré peklo a seděli tam se Sergejem, nasávali ledovou vodu a uždibovali preclíky a uzenou rybu. Simulované byly i stolky, barmani, hezké servírky, trojčlenná skupina, co hrála hity staré půl století, a hlučný oslavující dav.

Bylo tam vlastně úplně všechno, co byste čekali ve šťastné špeluňce, až najedno - "realitu". Nic z toho nebylo "skutečné".

Celá ta scéna, včetně některých lidí, co se účastnili party, nebylo nic jiného než soubor simulací ze strojové paměti. Stejně jako jsem já, jako Essie ve své přenosné formě - stejně jako Sergej.

Víte, nemuseli jsme být zrovna ve Vřetení, reálném nebo jiném.

Když jsme si sedli, abysme si dali něco k pití, mohli jsme si vytvořit prostředí, jaké jsme chtěli. Často jsme to tak s Essie dělali.

"Kde bys chtěl večeřet?" zeptá se mě Essie a já řeknu: "Ale, ani nevím.

Lutece? La Tour d'Argent? Ne, ne, už vím, dostal jsem chuť na smažený kuře. Co takhle si udělat piknik před Tádž Mahálem?" A pak naše podpůrné systémy svědomitě přikročily k souborům označeným "Tádž Mahál" a "Kuře, smažené" a už jsme tam byli.

Samozřejmě ani prostředí ani jídlo a pití nebylo "skutečné" - ale my taky ne. Essie byla do stroje uložený analog mé drahé manželky, která ještě pořád někde žila - a pořád byla taky moje žena. Já byl uložená připomínka toho, co ze mě zbylo, když jsem zemřel ve velmi vzrušující chvíli. To jsem poprvé potkal živého Heechee. Sergej byl uložený Sergej, protože taky zemřel. A Albert Einstein - No, Albert byl něco úplně jiného, ale my jsme ho měli u sebe, protože s ním byla na party bezvadná zábava.

A nic z toho absolutně nevadilo! Pití působilo stejně silně, uzená ryba byla pěkně tučná a slaná, malé kousky syrové crudité byly stejně křupavé a chutné. A my nikdy netloustli a nikdy jsme neměli kocovinu.

Zatímco skuteční lidé - No, skuteční lidé, to bylo něco úplně jiného.

Mezi třemi tisíci sedmi sty dvacet šesti veterány Gateway byla spousta skutečných lidí, kteří se shromáždili, aby společně oslavili sté výročí Skály.

Mnozí z nich byli naši dobří přátelé. Spoustu dalších bych chtěl za přátele mít, protože my všichni staří prospektori jsme toho měli hodně společného.

Potíž se skutečnými lidmi spočívá v udržování konverzace. Já jsem rychlý - pracuji v gigabitovém čase. Oni jsou pomalí.

Naštěstí existuje způsob, jak se s takovou situací vyrovnat, protože jinak bych se z pokusů hovořit s těmi letargickými, liknavými lidmi z masa a kostí zbláznil.

Jako dítě ve Wyomingu jsem obdivoval šachové mistry, kteří se potloukali po parcích a posouvali zamaštěné figurky po šachovnicích upatlaných od olejových skvrn. Někteří z nich dokázali hrát najednou dvacet partií, procházeli od jedné šachovnice ke druhé. Divil jsem se tomu. Jak mohli táhnout z dvaceti pozic najednou, zapamatovat si každý tah, když já si dokázal jen stěží zapamatovat jeden jediný.

Pak jsem na to přišel. Nepamatovali si vůbec nic.

Jednoduše přišli k šachovnici, podívali se na postavení figurek, zamysleli se nad strategií, táhli figurkou a šli dál.

Nemuseli si pamatovat vůbec nic. Jejich šachové myšlení bylo tak rychlé, že kterýkoli z nich dokázal pojmout celou situaci, než se jeho soupeř poškřábal za uchem.

No, a takhle je to se mnou a se skutečnými lidmi. Nemohl jsem vystát konverzaci s živou osobou, aniž bych dělal další tři nebo čtyři věci současně. Stáli jako sochy! Když jsem potkal svého starého kamaráda Frankieho Hereiru, olizoval si rty a sledoval nějakýho starodávnyho strejdu, jak se pokoušel otevřít láhev šampusu. Sam Struthers právě vycházel z pánské toalety, otevíral pusku, aby vykřikl pozdrav na nějakého dalšího živého člověka v hale. Já na žádného z nich nemluvil. Ani jsem to nezkusil. Vytvořil jsem prostě podobu sebe sama a rozpohyboval ji, pro každého jednu. Pak jsem "odešel".

Nemyslím tak, že bych skutečně někam šel; jenom jsem se věnoval jiným věcem. Nemusel jsem tam zůstat, protože podsoubory v mých programech dokonale dokázaly poslat jednoho z mých dvojníků k Frankiemu a jednoho k Samovi, dokázaly je rozesmát a otevírat jim "moje" ústa, abych začal mluvit, když si "mě" všimli.

Než se budu muset rozhodnout, co chci říct, budu zpátky.

Ale to byli skuteční lidé. Naštěstí, abych se úplně neunudil, byla tu i spousta lidí uložených do strojů (nebo všichni nebyli tak docela lidi). Někteří byli mí dávní přátelé. Některé jsem znal proto, že je znal každý. Byl tam Detweiler, co objevil prasata Voodoo, a Liao Xiechen, což byl terorista, ale když se pak objevili Heechee, obrátil.

Byl jedním z těch, co odhalili celý gang vrahů a vrhačů bomb v americkém vesmírném programu. Byl tam dokonce i Harriman, který skutečně viděl explozi supernovy a chytil dobrý vítr, takže se mu za starých časů povedlo získat pět milionů dolarů jako vědeckou prémii.

Byl tam Mangrove, který skončil na stanici Heechee, co obíhala neutronovou hvězdu, a přišel na to, že záhadné malé ovladatelné koule připoutané ke stanici jsou vlastně sběrače vzorků, lze je spustit na povrch hvězdy a ony pak zpátky dopraví nějakých jedenáct tun - pořádný kus velký jako nehet - neutronia. Mangrove nakonec zemřel na následky radiace. Byl ozářen, když to vezl domů, ale to mu nepřekáželo v tom, aby se k nám na Zvrásněné skále připojil.

Tak jsem pobíhal chodbami Gateway, rychlý jako blesk v nabitě obloze, a zdravil sta starých i nových přátel. Někdy se mnou byla i přenosná Essie. Někdy byla sama na vlastních pozdravných poutích.

Věrný Albert nezůstal nikdy mimo doslech, ale nikdy se nezúčastnil ani objímání, ani konverzace. Faktem bylo, že se zjevoval jenom mně, nebo když jsem ho vyvolal. Nikdo v té atmosféře rozhihňaného pulzujícího večírku, setkání spolužáků po střední škole, silvestrovské oslavy, svatební hostiny by se ani nechtěl obtěžovat se systémem vyhledávání dat, i kdyby to byl nejlepší ze všech přátel, jakého jsem kdy měl.

Takže když jsme zase byli ve Vřetenu, zase jsme pili se Sergejem Borbosnojem a mě už to všechno začalo unavovat, zašeptal jsem: "Alberte?" Essie se na mě podívala. Věděla, co dělám. (Vždyť ona ten program napsala, a to už nemluvím o svém vlastním programu.) Nevadilo jí to; dál rusky klábosila se Sergejem. Nebylo na tom nic špatného, protože ruštině samozřejmě rozumím - mluvím plynule, stejně jako několika dalšími jazyky, protože jsem koneckonců měl dost času na učení. Hloupé bylo, že mluvili o lidech, které jsem neznal a kteří mě nezajímali.

"Volal jsi mě, ó pane?" zamumlal mi Albert do ucha.

Řekl jsem: "Nebud' tak afektovanej. Zjistil jsi, o co jde s Cassatou?" "Ne úplně, Robině, protože to bych tě samozřejmě informoval, ale došel jsem k několika zajímavým závěrům." "Tak zavírej dál," zašeptal jsem a usmíval se na Sergeje, když mi naléval dalšího panáka ledové vodky, aniž by se na mě podíval.

"Všiml jsem si tří samostatných záležitostí," pravil Albert a pohodlně se usadil, připravený na dlouhou přednášku.

"Jedná se o důležitost seminářů ústavu pro Spojenou hlídku, o manévry a pak o přítomnost samotného generála Cassaty tady. Dále je lze členit do - " "Ne," zašeptal jsem, "nelze. Rychle a jednoduše, Alberte." "Dobře. Semináře jsou samozřejmě přímo spjatý s ústředním problémem stran Vrahů. Jak je rozpoznat a proč mají zájem na změně evoluce vesmíru. Jedinou skutečnou záhadou zůstává, proč se Spojená hlídka vyjadřuje k seminářům ústavu zrovna teď; vždyť už proběhlo mnoho podobných konferencí a Spojená hlídka proti tomu nic nenamítala. Mám za to, že to má spojitost s otázkou manévrů. K této domněnce mohu uvést: když manévry začaly, byly všechny komunikační systémy satelitu Spojené hlídky a Kruhové hlídky embargovány." "Emco?" "Embargovány, ano, Robině. Odpojeny. Cenzurovány. Zakázány.

Komunikace jakéhokoli druhu s žádnou z nich není povolena.

Z toho vyvozují závěr, že za prvé tyto události spolu souvisejí a za druhé obě souvisejí s manévry. Jak víš, tak na Kruhové hlídce byl před několika týdny planý poplach. Možná to nebyl planý poplach-" "Alberte! Co to říkáš?" Nemluvil jsem nahlas, ale Essie se na mě zmateně podívala. Usmál jsem se nebo se aspoň pokusil o uklidňující úsměv, i když na celé té věci nebylo nic uklidňujícího.

"Ne, Robině," řekl Albert konejšivě, "nemám důvod věřit tomu, že ten poplach byl jiný než planý. Ale je možné, že Spojená hlídka je znepokojena víc než já; to by odpovídalo narychlo zorganizovaným manévrum, při nichž, jak se ukázalo, byly zkoušeny některé nové zbraně-" "Zbraně!" Další Essiein pohled. Nahlas jsem řekl vesele: "Na zdarovje," a pozdvihl sklenku.

"Přesně tak, Robině," řekl Albert chmurně. "Takže nám zbývá už jen vysvětlit přítomnost generála Cassaty. Věřím, že i to je velmi snadné. Sleduje tě." "Tak to teda moc dobře nedělá." "To není tak docela pravda, Robině. Faktem je, že, jak se zdá, má teď generál dost své vlastní práce, to jo. Vlastně teď právě má jednání s mladou dámou, a to už pěknou chvilku. Ale než se jí začal věnovat, vydal příkaz, že žádná kosmická loď nesmí po dobu následujících třiceti organických minut odletět. A řekl bych, že s velkou pravděpodobností si na tebe bude dost dovolovat. Než ten čas uplyne, nemůžeš asteroid opustit." "Bezvadný," řekl jsem.

"To bych neřekl," uctivě mě opravil Albert.

"To nemůže udělat!" Albert sešpulil rty: "Čas ukáže, že je to tak," souhlasil se mnou.

"Dříve nebo později budeš mít docela jistě takové postavení, že budeš mít generála Cassatu v moci, protože na Spojené hlídce proti Vrahům je stále ještě určité procento civilistů, kteří ji, alespoň zčásti, kontrolují. Ale teď se obávám, že asteroid odřízl." "Bastard!" "Patrně je bastard." Albert se usmál. "Dovolil jsem si ústav upozornit na tento vývoj událostí a nepochybně nám odpoví - bohužel to ale bude organickou rychlostí." Odmlčel se. "Potřebuješ ještě něco, nebo se mohu dál věnovat svým výzkumům?" "Tak jdi, hergot!" Chvilí jsem trčel v gigabitovém prostoru a pokoušel se uklidnit.

Když jsem si myslel, že už jsem jakž takž v pohodě, abych dokázal komunikovat, přidal jsem se k Essie a Sergejovi Borbosnojovi v simulované nálevně v Modrém pekle. Essie se přívětivě ohlédla uprostřed vyprávění dlouhé anekdoty a pak se na mě zahleděla. "Ho," řekla. "Zase tě něco rozčiluje, Robině." Řekl jsem jí, co jsem se dozvěděl od Alberta.

"Bastard," shodla se se mnou v diagnóze a Sergej přizvukoval: "Někulturnyj je ten týpek." Potom mě Essie vzala něžně za ruku. "Ale v tuhle chvíli to nakonec není tak důležité, souhlasíš se mnou, vid'? Chtěla jsem na party stejně ještě zůstat dlouho, dokonce i podle reálného času dost dlouho." "No jo, ale sakra, ať jde do háje -" "Ten už v háji je, milý Robine. Napij se trochu. To tě rozveselí." Tak jsem to zkusil.

Moc to nezabralo. A ani jsem se nijak zvlášť nebavil, když jsem poslouchal, jak si Essie povídá se Sergejem.

Chápejte, Sergej se mi líbil. Ne proto, že by byl hezký. To nebyl.

Sergej Borbosnoj byl vysoký, mrtvolně bílý, začínal plešatět.

Měl oduševnělé ruské oči a upřímný, systematický ruský způsob polykání spousty ledově studené vodky, vždycky do sebe hodil plnou odličku. Vzhledem k tomu, že byl taky mrtvý, mohl si tohle dovolit donekonečna, aniž by se opil víc, než by sám chtěl. Ale, jak říkala Essie, pil úplně stejně, ještě když oba dva studovali v Leningradu a byli skuteční, živí lidé. Taková věc je docela sranda, ve studentských letech - zvlášť, když jste Rus. Pro mě už to zas taková legrace nebyla.

"Tak co, jak to jde?" řekl jsem žoviálně, když jsem zaregistroval, že přestali mluvit a oba na mě upřeně koukali.

Essie ke mně natáhla ruku, afektovaně mi uhladila vlasy a řekla: "Haló, Robině. Tebe tyhle starý historky moc nezajímají, co? Proč se trochu neprojdeš?" "Je to dobrý," řekl jsem lživě; ona si jen povzddechla a řekla mi: "Běž." Tak jsem teda šel. Stejně jsem měl v plánu přemýšlet o něčem intimním.

Není pro mě snadné popsat, o čem jsem potřeboval přemýšlet, protože, bez urážky, skuteční lidé nemohou prostě pojímat tak velké množství oddělených témat současně, jako to dokáže osobnost uložená do stroje tak jako já, co je schopná mít v hlavě - to jest v "hlavě" - všechno najednou.

Tak si uvědomuju, že už jsem udělal chybu.

Skuteční lidé si nedokážou pohrávat s tolika myšlenkami. Skuteční lidé jsou při paralelním zpracování informací skoro k ničemu.

Skuteční lidé jsou lineární. To, co musím mít na paměti, je, že když komunikuji se skutečnými lidmi, musím počítat s těmito jejich nedostatky.

Takže jsem se pokusil začít trojím způsobem a teď si uvědomuji, že jsem měl začít způsobem čtvrtým, docela jiným. Měl jsem začít vyprávěním o dětech, které žily na Kruhové hlídce.

2 Na Kruhové hlídce.

Takže teď se budeme muset vrátit v čase trochu zpátky. Vlastně ani ne tak moc. Aspoň v reálném čase to tak daleko není; ale zase zdaleka ne o tolik zpátky, jak to budeme muset udělat při některých dalších věcech. Jenom o několik měsíců.

Musím vám povědět o Kejchalovi.

Kejchalovi bylo osm let - podle jeho měření času, což není tatáž časomíra jako ty, o kterých jsme mluvili. Jeho skutečné jméno bylo Ster-nutator1 ('kýchavý bojový plyn'). Bylo to jméno Heechee, což není nic překvapivého, protože on byl dítě Heechee. Měl to neštěstí (nebo štěstí), že byl synem dvou Heechee specialistů v užitečných vědních oborech, kteří náhodou byli v záložním postavení, když Heechee přišli na to, že se už nemohou ve vesmíru nikde skrývat. Celá řada Heechee čekala právě na takovou mimořádnou nouzovou situaci. Uložené mozky dávných předků Heechee rozpoznaly, že je jich potřeba, a tak ti, co byli v záloze, byli okamžitě vysláni do vnější galaxie. Malý Sternutator s nimi. "Sternutator" nebylo šťastné jméno pro dítě, co chodilo do školy, zejména když jeho spolužáci byli z valné většiny lidské bytosti. V jazyce Heechee to slovo znamenalo druh částicového akceleratoru, trochu podobného laseru, v němž se částice "přeplavovaly" (nebo přesněji stimulovaly), dokud nevycházely v jednom velkém, silném výbuchu. Chlapec se dopustil chyby, když své jméno spolužákům doslovně přeložil. Potom mu, samozřejmě, začali říkat Kejchal.

Nebo aspoň většina z nich. Harold, devítiletý lidský rozumbrada, který seděl za ním při hodinách pojmů, tvrdil, že je jeden ze sedmi trpaslíků. No jo, jenže rodiče si vybrali špatného trpaslíka, podle něhož mu dali jméno: "Jsi moc hloupej na to, abys byl Kejchal," řekl mu Harold o přestávce na hřišti, když ho předtím mladý Sternutator vyřadil ze soutěže 'poznáváme včelu', 've skutečnosti jsi Zíval.' Vyskočil na trampolínu a strčil do Kejchala tak, že odlétl až k robotovi, instruktorovi taj-či. To bylo štěstí pro oba. Robot reagoval okamžitě, bezpečně zachytil chlapce Heechee do svých vypolstrovaných paží.

Kejchal si neublížil a Harold nepřišel o přestávku.

Školní robot na vzdáleném konci hřiště si ani nevšiml, co se stalo. Robot pro výuku taj-či oprášil Kejchala a zdvořile poopravil váček, který mu visel mezi nohama, a potom mu zašeptal do ucha - jazykem Heechee - "Je to jenom dítě, Sternutatore. Až bude starší, bude mu to líto." "Ale já nechci, aby mi říkali Zíval!" zavzlykal.

"Nebudou ti tak říkat. Nikdo. Jenom Harold, a ten se ti za to jednou omluví." A měl pravdu. Nebo skoro. Jen málokteré z dalších jedenácti dětí ve třídě mělo Harolda rádo. Nikdo se po něm neopičil, jen pětiletá Soft-Stick, a to jenom krátce. Soft-Stick byla taky Heechee, a to hodně mladá. Obvykle dělala všechno možné, aby ji lidské děti mezi sebe přijaly. Když zjistila, že ani ony nenásledují Haroldova příkladu, změnila názor.

Takže se malému Kejchalovi nic nestalo, ale když o tom ten večer vyprávěl svým rodičům, jeden se rozzlobil a druhého to pobavilo.

Zlobil se jeho tatínek Bremsstrahlung, posadil si svého kostnatého synka na kostnaté koleno a zasyčel: "To je ale nechutnost! Zažádám o to, aby se ten školní robot zodpovídal z toho, že ten obtloustlý lotr ubližoval našemu synovi!" Pobavená byla Kejchalova maminka. "Já ve škole zažila horší věci, Bremmy. A to bylo doma. Jen toho kluka nech, ať si to vybojuje sám." "Heechee nebojují, Femtowave." "Ale lidi ano, Bremmy. Myslím, že bychom se to od nich měli naučit - samozřejmě tak, abychom nic nezničili." Odložila třpytivý, světlo vyzařující nástroj, který studovala, protože si domů z úřadu přinesla nějakou práci. Vykročila - spíš než krok to bylo jakoby klouznutí, protože na Kruhové hlídce byla malá gravitace - přes místnost, aby zdvihla Kejchala z otcova klína. "Dej tomu klukovi najíst, miláčku," řekla v dobré náladě, "a on na celou tu záležitost zapomene. Bereš to vážněji než on." A tak při téhle výměně vyhrála Femtowave padesát procent.

Měla pravdu v tom, že její muž byl mnohem rozrušenější než syn.

(Bremsstrahlung byl vlastně hned následující den v Sedadle snů pokárán, protože byl pořád ještě rozčilený. Tak se stalo, že dovolil, aby jeho mysl směřovala k tomu lidskému rozumbradovi, když ji měl mít zcela čistou. To bylo zakázáno. Znamenalo to, že Bremsstrahlung vysílal víc zůstatkového rozčilení, než si sám připouštěl, že pociťuje - koneckonců základním cílem specialistů Sedadel snů, jímž byl i on, bylo necítit nic, jen být připraven přijmout jakýkoli vjem, který by bylo možné prostřednictvím Sedadla vnímat.) Ale ve svém dalším tvrzení Femtowave pravdu neměla. Kejchal na to nikdy nezapomněl.

Možná si to nepamatoval úplně přesně. To, co mu uvízlo na mysli nebylo jen to, že se lidské bytosti sem tam perou, ale že nepoužívají jenom ty veliké zduřelé pěsti a hrozně oteklé nohy.

Dokázaly ublížit jednoduše tím, že někomu nadávaly.

Zase jsem to udělal špatně? Měl bych začít znovu a vysvětlit účel Kruhové hlídky? No, lépe pozdě než nikdy. Tak se do toho pustíme, abychom to všechno rozmotali.

Když první Heechee, co nedokázal ovládat svůj vlastní osud (jmenoval se Kapitán), potkal prvního lidského tvora (jmenoval se Robinette Broadhead, protože jsem to byl já), co to dokázal, bylo dítě Heechee, Sternutator, na té záložní lodi v jádru se svými rodiči.

Stýskalo se mu po domově. "Domov" bylo útulné městečko s osmi nebo deseti miliony obyvatel na planetě oranžově nažloutlé malé hvězdy ve velké černé díře, která tvořila jádro Galaxie. Přestože Kejchalovi byly teprve tři roky, věděl, co

to znamená. Věděl, že celá jejich rodina je na lodi proto, že by mohl nastat okamžik, kdy budou muset všeho nechat, prorazit Schwarzschildovu bariéru a vrátit se znovu ke hvězdám venku.

Samozřejmě nepočítal s tím, že by ho to potkalo. Nikdo s tím nikdy nepočítá. Pak, když jemu a celé jejich rodině byla určena Kruhová hlídka, poznal, co je to skutečný stesk po domově.

Účel Kruhové hlídky byl jednoduchý.

Byla tu umístěna Sedadla snů.

Sedadla snů byla vynález Heechee, který jsme poznali, ještě než jsme se setkali s živými Heechee. Heechee je používali (mimo jiné) k označování planet, kde by se někdy v budoucnu mohl vyvinout inteligentní život, ale dosud se to nestalo - třeba na naší planetě před několika stovkami tisíciletí, kdy Heechee naposledy navštívili Zemi.

Signály "snů" nebyly sny.

V zásadě to byly emoce. Heechee (nebo lidský jedinec), přikrytý na Sedadle snů kovovou anténou v podobě třpytivé sítě, zažíval pocity jiných - dokonce i když ti jini byli hodně daleko.

Alespoň ve smyslu planetární terminologie "daleko". V oblasti galaktiky neměly žádný vhodný způsob využití. To proto, že signály Sedadla snů byly bohužel přijímány jednoduchou elektromotorickou silou. Byly omezeny rychlostí světla a podřízeny zákonu inverzních čtverců, takže rozsah působnosti Sedadel snů se dal změřit jen na miliardy kilometrů, ne na biliony bilionů, které dělily hvězdy.

Bremsstrahlung a další operátoři Sedadel snů, lidi i Heechee, měli za úkol být očima a ušima Kruhové hlídky.

Jejich práce spočívala v monitorování nejdůležitějšího objektu v kosmologii lidí i Heechee - kugelblitzu, který byl za galaktickým halo. Žádné místo v celé Galaxii nebylo k tomuhle účelu dost blízko.

Tak vybudovali Kruhovou hlídku a umístili ji všeho všudy šest astronomických jednotek od kugelblitzu, plula tam osamělá v blízkém mezigalaktickém prostoru.

Všichni se shodovali v tom, že to bylo rozumné řešení. Pravda byla, že pokud se přece jenom něco kolem kugelblitzu ukáže a pozorovatelé nakonec dostanou signály, z nichž mají strach, bude to asi tak čtyřicet minut po tom, kdy k události došlo. Tak dlouho by totiž trvalo předání světelných signálů, než překlenou vzdálenost šestkrát delší než je vzdálenost Země od Slunce (to jest šest astronomických jednotek).

Přetrvávala však docela malá nejistota, zda Sedadla snů v takovém případě vůbec něco zaregistrují.

Někteří namítali, že model Sedadla snů, který původně Heechee používali, nemá citlivost, řekněme, inteligence uložené do stroje - jako je třeba můj vlastní Albert Einstein. K tomu došlo, až když se lidi jako Essie v nich začali vrtat, takže pak ta Sedadla mohla svůj úkol splnit. Jaký důvod byl věřit tomu, že tenhle vynález zaregistruje naprosto neznámé příznaky v podstatě teoretických Vrahů? Ale s tím druhým problémem nemohli dělat nic.

A co se týče toho prvního, vzhledem k tomu, že se kolem kugelblitzu nedělo nic skoro určitě po dobu několika milionů let, nezdálo se, že by tři čtvrtě hodiny hrály nějak zvlášť významnou roli.

Druhý den ráno Kejchala vzbudil hlas domácího robota, který mluvil jazykem Heechee ze stěny: "Cvičný den, Sternutatore. Cvičný den. Vstávej, je Cvičný den!" Opakoval ta slova pořád dokola, dokud Kejchal nevyklouzl z teplého objetí své vakovité sítě, potom se obměkčil: "Cvičný den, Sternutatore - ale je to jenom Cvičení druhé třídy. Vyučování odpadá." Tak se špatná zpráva obrátila v dobrou! Kejchal si připjal váček mezi vyzáblá stehna, oblékl se a zavolal na Harolda - oni se totiž spolu neprali pořád - zatímco si olejoval zuby. "Budeme se dívat na přistání lodi?" navrhl Kejchal. Harold si mnul ospalé oči, zívá a řekl: "Tutově, Zívale. Za deset minut ve škole, na rohu chodby." Protože byl Cvičný den, i když to bylo Cvičení druhé třídy, byli už oba Kejchalovi rodiče na svých místech, ale domácí robot vykonával rodičovskou péči místo nich. Dohadoval se s Kejchalem, aby něco posnídal (dneska ne! ale nakonec ho nechal, aby mu připravil sendvič, že ho sní cestou) a napomínal ho, aby si dal vzdušnou koupel (ale on ji měl už předešlý večer a ani jeho táta nebyl na hygienu takhle přísný). Na robotovo naléhání Kejchal zavřel dveře bytu a spěchal tichými pasážemi Cvičného dne na Kruhové hlídce ke škole.

Když Harold neuzurpoval a Kejchal nebyl zatvrzele nasupený, kamarádili spolu.

Samozřejmě jim to chvíli trvalo. Harold byl skoro první lidský jedinec, kterého kdy Kejchal potkal a Kejchal byl úplně první Heechee, kterého potkal Harold. Oba se vyděsili, jak ten druhý vypadá. Kejchalovi připadal Harold tlustý, nafouknutý, strašně oteklý - asi tak jako mrtvola, co byla celý týden ve vodě. Haroldovi připadal Kejchal ještě horší. Heechee se ze všeho nejvíc podobají člověku, který zemřel v poušti a úplně vyschl na kost. Kejchal měl ruce a nohy jako člověk, ale neměl na nich vůbec žádné svaly, co by stály za řeč. A měl, jak jinak, ten legrační váček. A to už nemluví o tom slabém zápachu čpavku, který obklopuje všechny Heechee.

Takže to přátelství rozhodně nebylo na první pohled. Na druhou stranu neměli zase moc velkou možnost volby. Na celé Kruhové hlídce bylo sotva padesát dětí, dvě třetiny z nich chodily do jiných škol. Měli tedy omezený výběr partnera. Nemluví o děti mladší šesti let se samozřejmě nepočítaly. Napůl dospělí pubertáči se počítali hodně - Kejchal i Harold by byli uchvázeni, kdyby mohli s některým z nich kamarádit - ale ti se zase nechtěli otravovat s dětmi. Mohli jít do některého z dalších sektorů. Dokonce to osmiletý Kejchal mnohokrát udělal - byl tam sám nebo se spolužáky. Ale nebylo tam nic, co by se nějak vymykalo situaci v jejich sektoru, a navíc ty děti tam byly cizí. Kejchala nic neomezovalo v tom, aby šel, kamkoli se mu zachtělo - s někým nebo sám, opomineme-li zakázané prostory na vnějším obvodu, kde byla Sedadla snů se stálým personálem. Kejchal neměl zakázáno hrát si na nebezpečných místech. Žádná tam nebyla.

Na obrovské Kruhové hlídce dozajista byla místa, kde docházelo k výbojům nebezpečného množství energie bez upozornění- signální výbuchy, regulace rotace, posun hmoty - ale nikde na celé Kruhové hlídce nebyla využívána energie, která by nebyla neustále kontrolována neúnavnými strojovými mozky a docela často i mozky lidí a Heechee uloženými do paměti. A samozřejmě tu nehrozilo žádné nebezpečí od lidí. Na Kruhové hlídce nebyli žádní únosci ani násilníci. Nebyly tu žádné nezakryté studny, do nichž by mohl někdo spadnout, nebo lesy, ve kterých by se dalo

zabloudit. Samozřejmě sem tam byly rozesety shluky stromů, ale z jejich středu dokonce i osmileté dítě vidělo cestu ven. Kdyby kterékoli dítě snad na chvílku zabloudilo, stačilo, aby se zeptalo nejbližšího robota na směr a dostalo se zase na tu správnou cestu. Tedy, to platilo pro lidské děti. Děti Heechee, jako byl Kejchal, ani nemusely hledat roboty, protože se mohly jednoduše zeptat svých dávných předků z váčku.

Kruhová hlídka byla vlastně tak bezpečná, že většina dětí a dokonce i někteří dospělí, kteří tu pracovali, občas zapomínali na to největší nebezpečí, na které čekali.

Takže jim ho bylo třeba připomínat. Dokonce i děti mívaly často Cvičení - hlavně děti, protože kdyby snad pozorovatelé někdy našli, co čekali, a k čemuž jednou docela jistě dojde, budou se děti muset o sebe postarat samy. Žádní dospělí se o ně nebudou moci starat.

Spoustu práce budou mít i roboti, jejich programy budou permanentně zapojeny na analýzu a komunikace a ukládání údajů do paměti.

Děti si budou muset najít bezpečný úkryt - vlastně aby nepřekážely - a tam zůstat, dokud nedostanou pokyn, aby odtud zase vyšly.

Takové věci se už staly. Uprostřed dvacátého století se školáci v Americe a v Sovětském svazu museli učit skočit pod lavici, lehnout si tvář k zemi, zaklesnout si ruce na zátylek a potit se strachem - pokud se jim něco z toho nepodařilo, řekli jim jejich učitelé, že je jaderná bomba usmaží. Děti na Kruhové hlídce dávaly v sázku mnohem víc. Ve hře nebyly jenom jejich životy. Kdyby zapříčinily nějaké potíže, mohlo být ztraceno možná i úplně všechno.

Takže se při Cvičení taky potily strachy.

Nebo aspoň obvykle ano. Ale občas se konalo Cvičení druhé třídy.

Při "Cvičení druhé třídy" bylo třeba uplatňovat jenom rutinní obezřelost, protože přilétala zásobovací loď Cvičení druhé třídy nebyla ani v nejmenším děsivá - aspoň pokud jste o celé té věci moc nepřemýšleli. (Pokud ano, bylo děsivé uvědomit si, že na Kruhové hlídce byla přerušena veškerá normální činnost, zatímco dokonce i pozorovatelé, co neměli službu, spěchali do rezervních Sedadel snů, aby se ubezpečili, že se pod pláštíkem rozruchu kolem tolik očekávané zásobovací lodi neobjeví nic nežádoucího.) Když přilétala zásobovací loď, odpadlo vyučování. Nikde na Kruhové hlídce se nepracovalo (výjimkou vždycky byla Sedadla snů), protože každý byl příliš zaneprázdněn přistáváním lodi. Rodiny, kterým už tady služební pobyt skončil a byly připraveny na střídání, se sbalí a shromáždí u doku, aby se jako první podívaly na loď, která je dopraví zase zpátky do vřelé náruče změní hvězd Galaxie. A všichni ostatní budou přihlížet vykládání zásob a budou si prohlížet nově příchozí.

Než Kejchal dorazil do školy, dojedl sendvič. Harold už na něj čekal. "Jdeš pozdě, Zívale!" vyštěkl ten lidský chlapec. "Zatím ještě nedali signál, takže o nic nepříjdeme," poznamenal Kejchal.

"Nehádej se! To dělaj jenom mřkata. Jde se." Harold šel první. Považoval to za svoje právo. Nejen, že byl starší než Kejchal (alespoň podle osobního času, i když vlastně podle nesmírných, stále více údajů obsahujících hodin vesmíru se Kejchal narodil o několik týdnů dříve než Haroldův prapradědeček), ale co do hmotnosti porazil Kejchala tři ku jedné, čtyřicet kilo Harolda v poměru k něco málo přes patnáct kilo mladého, na kost vyzáblého chlapce Heechee. Harold Wroczeck byl vysoké dítě se světlými vlasy a borůvkovými očima. Ale nebyl o moc vyšší než Kejchal, jehož příbuzní byli všichni podle lidských měřítek vyschlí a vytáhlí.

Další věc, v níž Harold nebyl lepší než Kejchal (a hodně ho to zlobilo), byla síla. Pod tou vyschlou kůží Heechee se skrývaly silné šlachy a svaly. I když se Harold pokoušel vyšplhat po záchytech přistávací plošiny rychleji než Kejchal, chlapec Heechee mu snadno stačil. Po žebřících vylezl nahoru dřív než Harold; ten se na něj aspoň udýchaně utrl: "Dávaj bacha, Zívale! Překážíš robotům!" Kejchal mu neodpověděl. Ani dvouleté dítě na Kruhové hlídce by nebylo tak hloupé, aby při takové příležitosti překázelo. Lodě přilétaly jenom čtyřikrát nebo pětkrát v běžném roce. Nezdržovaly se příliš. Neodvažovaly se toho a nikdo se neodvažoval je nijak zdržovat.

Hned jak se chlapci dostali do rozlehlého kuželovitého prostoru oddílu 2, drželi se co možná nejvíc u zdi, dost daleko od cupitajících transportních robotů a dospělých, kteří přišli, aby se podívali na přistání lodi.

Všechny přistávací doky, včetně oddílu 2, byly uvnitř Kruhové hlídky. V tom místě byl její vnější plášť průhledný, ale nebylo skrz něj vidět nic víc než vnitřní zakřivení samotné Kruhové hlídky a další dva přistávací doky, stejné jako ten, kde byli, jenže prázdné.

Upřeně na ně zírali.

"Nevidím loď," stěžoval si Harold.

Kejchal neodpověděl. Mohl by mu říct jediné to, že loď samozřejmě vidět nemůže, protože loď se zatím přibližuje rychlostí větší než světlo, ale Harold Kejchalovi dost často vysvětloval, že nemá rád hloupý zvyk Heechee odpovídat na otázky, když odpovědi na ně jsou jasné a ve skutečnosti je nikdo slyšet nechce.

Doprava zboží na Kruhovou hlídku byla většinou jednosměrná, přeprava lidí ne. Lidé a Heechee odlétali, když skončila doba jejich služebního pobytu, obvykle zhruba po třech pozemských letech. Potom se vraceli zpátky do Galaxie a do svých domovů, ať to bylo kdekoli.

Většinou na Zemi, někteří na planetu Peggy, ostatní do nějakého jiného místa. (Dokonce i Heechee obvykle spíše cestovali na ně- kterou lidskou planetu nebo nějaké lidmi osídlené místo než zpátky do svých skutečných domovů v jádře; částečně vzhledem k časové dilataci a většinou proto, že lidé Heechee potřebovali hlavně mimo jádro.) Ale zásoby nikdy zpátky neputovaly. Strojní vybavení, nástroje, součástky, rekreační a lékařská vybavení a potraviny tu zůstávaly.

Když bylo všechno zkonsumováno nebo přístroje a vybavení zastaraly (nebo když potraviny prošly zaživačím traktem obyvatel Kruhové hlídky a proměnily se v exkrementy), byly recyklovány nebo se prostě uchovávaly jako nadbytečný materiál na Kruhové hlídce. To bylo výhodné. Čím víc materiálu na Kruhové hlídce bylo, tím méně byla uvnitř ovlivňována otřesy a tím méně energie bylo třeba k udržení náležité rotace.

Takže roboti pro nakládání měli docela málo práce, když loď přistávala, stačilo jen nakupit osobní věci těch, co se chystali odletět.

Nebylo toho moc; střídalo se jen osm rodin.

Ozval se jemný harmonický zvuk; loď byla v normálním prostoru.

Mistr doku stál nad svými displeji a přístrojovými deskami, kontroloval údaje a zavolal: "Světla!" Nebyl to rozkaz. To byla pozornost pro diváky, jen aby věděli, co se děje. Skutečně zhasnutí světel, stejně jako všechno ostatní, co se dělo, bylo řízeno senzory a přístávacími programy.

Světla v oddíle 2 zhasla. V tutéž chvíli zhasla i světla všude na Kruhové hlídce, kam bylo vidět průhledným pláštěm. A potom mohl Kejchal spatřit oblohu.

Nebylo toho vidět moc. Nebyly tu žádné hvězdy. Jediné jasné hvězdy, co byly z Kruhové hlídky vidět, byly ty, co patřily k jejich Galaxii, a na tu stranu se zrovna nedívali. V jejich zorném úhlu byly jiné galaxie se stovkami milionů hvězd, ale pouhým okem bylo vidět jen několik objektů, a to jenom jako bledé, malé šmouhy světluškových záblesků. Potom, jak se Kruhová hlídka pomalu otáčela ve svém nekonečném kruhu, nejzápadnější šmouhy zmizely z dohledu a diváci mumlali.

Bledé bezbarvé zachvění světla, těžko viditelné; když se objevilo, bolely z něho oči ... a pak najednou bez upozornění se na obrazovce objevila jakoby projekce diapozitivu, a loď byla v doku.

Zásobovací loď byla obrovská, samotná její osa měřila osm set metrů. Její tvar napovídal, že tentokrát přiletěla původní loď Heechee, ne nějaká ta nová, kterou zkonstruovali lidé. Kejchal zažíval zvláštní pocit vnitřního uspokojení. Neměl nic proti lidským lodím, byly obvykle buď ve tvaru torpéda nebo válce. Každý věděl, že tvar při mezihvězdném cestování nehraje žádnou roli. Mohly stejně tak mít kulovitý tvar nebo být hranaté nebo třeba mohly vypadat jako chryzantémy. Tvar byl jenom otázkou chvilkového nápadu konstruktérů. Zásobovací lodi, co přilétaly na Kruhovou hlídku, byly většinou lidmi vyrobené a měly lidskou posádku - obvykle přilétali lidé i jako cestující, takže se ten nízký počet Heechee, co tu žili, pořád tenčil.

Loď Heechee by mohla přivážet taky Heechee, takže by se poměr obyvatel mohl trochu vyrovnat. To si myslel Kejchal...

Ale tentokrát ne.

Velké vřetenó dosedlo do sevření Kruhové hlídky. Když se blížilo, spirálovitě se otáčelo, začínalo kroužit, aby se vyrovnalo s pomalou rotací tak, aby až jeho vodící čep dosedne do jícnu oddílu 2, dosáhlo synchronizace. Prstence zapadly. Hermetické uzávěry zaskočily. Ze zadní části lodi se vytáhla lana ke kotevním vratidlům na oddílech 1 a 3, samočinně se zaklesla a upevnila tak, aby se loď stala nedílnou součástí struktury Kruhové hlídky. Přesunovače hmoty v užitkových potrubích se zachvěly a zabafaly a vyrovnávaly rovnováhu Kruhové hlídky tak, aby přijala nový přírůstek. Harold klopýtl, ztratil rovnováhu, protože půda pod nimi sebou zaškubala.

Kejchal ho zachytil a Harold ho odstrčil. "Hleď si svého, Zívale," naštvál se.

Ale to už loď bezpečně dosedla a začala chrlit zázraky.

Jako první se do akce vrhli roboti pro přenášení břemen, spěchali k nákladovým poklopům a vynořovali se s bednami, žoky, částmi vybavení a stroji. Většinou se na první pohled nedalo rozeznat, co je co, ale nákladový prostor se najednou naplnil příjemnými vůněmi, když manipulanti otevírali bedny s čerstvým ovocem, broskvemi, pomeranči a bobulovitými plody. "Jú! Hele! Koukej na ty banány!" křičel Harold, když manipulant sestoupil z rampy se všemi čtyřmi údy vztyčenými a v každém držel trs nedozrálého ovoce. "Hned bych si jeden dal!" "Nemají se jíst, dokud nezežloutnou," poznamenal Kejchal, pyšný na to, že zná podivné lidské potraviny. Harold se na něj opovržlivě podíval.

"To já vím. Myslím to tak, jako že bych si dal zralé, Nebo nějakou z těch, no, jak vy jim říkáte bobule." Kejchal se sklonil, aby zašeptal do váčku a poprosil o pomoc, potom se vzpřimil.

"To jsou jahody," prohlásil. "Taky bych si dal." "Jahody," zašeptal Harold. Bylo to už hodně dávno, co viděl jahodu.

Na Kruhové hlídce se pěstovala nebo vyráběla většina potravin pro vlastní spotřebu, ale nikdo ještě nezaložil jahodový záhon. Celkem jednoduše se daly vyrábět potraviny s jahodovou příchutí - nebo jakoukoli jinou příchutí, potraviny CHON se daly různě upravovat do nekonečna. Ale ta svěžest, lahodnost, struktura, vůně - ne, vždycky byl znát rozdíl mezi potravinou CHON a opravdovým jídlem a rozdíl spočíval v tom, že opravdové jídlo bylo úžasné.

Chlapci se opatrně přikradli blíž k naskládaným bednám plným ovoce a zhluboka vdechovali. Mezi stěnou oddílu a bednami byl prostor mimo dráhu pracovních robotů a chlapci se tam na rozdíl od dospělých vešli. "Řek bych, že to jsou maliny," povídal Harold a nahlížel přes bedny salátu, mrkve a doruda vyzrálých rajčat. "A koukej, třešně!" "Ze všeho nejvíc bych si dal jahody," řekl Kejchal toužebně a robot pro přenášení břemen jemně položil bednu označenou nápisem "Přístroje - Křehké", a na chvíli se zastavil, jako by poslouchal. Bylo to tak. Poslouchal. Slyšel. Dvě jeho ramena se roztáhla tak, aby dosáhla k bednám s jahodami. Otevřel jednu z nich, vyňal košíček ovoce, bednu znovu uzavřel a přes ty další bedny podal košíček Kejchalovi. "Je, díky!" řekl Kejchal překvapeně, ale zdvořile.

"Nemáš za co, Sternutatore," řekl robot jazykem Heechee.

Kejchal poskočil.

"My se známe?" "Byl jsem tvůj učitel taj-či," oznámil mu robot. "Rozděl se s Haroldem." Potom se otočil a spěchal pro další náklad.

Harold se chvíli kabonil, pak ten pocit pustil z hlavy s tím, že to za to nestojí - kdo by žárlil na pozornost nízké strojové inteligence? Chlapci si rozdělili ovoce, každý plod brali mezi prsty za krátkou zelenou stopku a odkusovali jej. Jahody byly výborné. Úplně zralé, sladké a chuť zcela odpovídala vzhledu a vůni.

"Za chvíli vystoupí lidi," řekl Harold a blaženě přezvykoval - a byl překvapený, když viděl, že Kejchal najednou přestal jíst. Chlapec Heechee upřeně zíral na loď.

Harold se podíval stejným směrem a uviděl, jak se vynořil první cestující. Celkem jich bylo asi tak patnáct nebo dvacet, dospělí i děti.

To samozřejmě bylo vždycky zajímavé. Právě tohle byl ten hlavní důvod, proč sem chlapci přišli, aby se podívali na nové kamarády nebo rivaly, které jim loď přivezla. Ale v Kejchalově obličeji se neodrážela jenom zvědavost. Byla to buď zlost nebo strach - přinejmenším údiv, řekl si Harold, zmatený jako vždycky, protože lidé dokázali jen stěží rozpoznat mimiku Heechee. Nově přichozí Haroldovi připadali docela jako lidi, i když z jakéhosi důvodu, na dálku se to nedalo přesně rozeznat, chodili nějak divně.

Harold se znovu podíval a něčeho si všiml.

Kruhová hlídka se trochu pootočila.

Ted' se hned vedle trupu lodi, z prázdnoty mezigalaktického prostoru, objevil shluk špinavě žlutých světél. Úkolem Kruhové hlídky bylo je pozorovat.

Především to světlo samozřejmě žluté nebylo. Spektroskopie ukázala, že více než devadesát procent radiace z kugelblitzu bylo na fialovém konci optického spektra a dál. Ale takové frekvence nebyly pro oči lidí ani Heechee dobré. Průhledná skořepina je korigovala a k nim pronikala jen žlutá barva.

Harold se spokojeně usmál. "Co se děje, Zívale?" řekl povýšeně. "To se najednou bojíš kugelblitzu?" Kejchal na něj zamrkal těma velkýma, růžovýma, divnýma očima Heechee. "Bát se kugelblitzu? Ne. O čem to mluvíš?" "Vypadáš tak srandovně," vysvětloval Harold.

"Já nejsem srandovní. Jsem z toho blázen. Podívej se na to!" Kejchal mávl kostnatou rukou směrem k doku. "To je loď Heechee! A všichni ty lidi mají váčky předků! Ale všichni jsou to skuteční lidi." Kdyby Harold nebyl lidské dítě, ale dítě Heechee, kugelblitzu by se nesmál.

Na kugelblitzu nebylo nic k smíchu. Kugelblitz bylo místo, kde žil Nepřítel - bytosti, kterým Heechee říkali "Vrazi". To jméno jim nedali jen tak pro legraci. Pro Heechee Nepřítel neznamenal legraci.

Heechee se nesmáli nebezpečným věcem. Utíkali od nich.

To byl další velký rozdíl mezi Kejchalem a Haroldem. A pak tam byla Oniko, která byla ještě odlišnější.

Oniko Bakinová byla jednou z těch, co přijeli. Ve skupině, se kterou přiletěla, bylo dvacet dva lidí a vůbec žádní Heechee. Z toho čtyři děti. Jedno z nich bylo náhodou zařazeno do stejné školy, kam chodil i Kejchal. Byla to Oniko. Když poprvé přišla do třídy, děti se kolem ní shlukly.

"Ale vždyť jsi člověk," řekl jeden ze spolužáků. "Tak proč máš váček Heechee?" "Vždycky je máme," vysvětlovala.

Potom je zdvořile utišila, aby věnovali pozornost školnímu robotovi.

Oniko byla vskutku člověk. A taky holka, v Kejchalově věku.

Její pleť měla světle olivovou barvu. Oči měla černé a šikmé. Vlasy měla rovné a černé a Kejchal byl pyšný na to, že podle těchto znaků dokázal Oniko zařadit do plemene lidských bytostí, kterým se říká "orientálci". Ale mluvila hovorovou angličtinou. Ke Kejchalově překvapení mluvila i hovorovým jazykem Heechee. Hodně lidí umělo trochu mluvit jazykem Heechee, více či méně, ale Kejchal se poprvé setkal s někým, kdo uměl používat jak jazyk "Dělání", tak i jazyk "Pocitů".

To ale nijak nezmírnilo jeho překvapení nad tím, že lidské dítě má váček.

V rytmice se Oniko ten první den, kdy s ním byla ve škole, stala jeho partnerem při protahování a ohýbání. Kejchal si ji pořádně prohlédl. Přestože mu pořád připadalo, že má příliš ochablé svaly a rušivě na něj působila i její hmotnost, líbila se mu sladká vůně jejího dechu a to, jak něžně vyslovovala jeho jméno - ne "Zíval", dokonce mu ani neříkala "Kejchal", ale "Sternutator" v jazyce Heechee. Byl zklaman, když ji domácí robot odvolal ze školy kvůli nějakým formalitám s rodiči, protože se s ní chtěl pořádně seznámit.

Ten večer se doma zkusil zeptat táty, proč lidský jedinec nosí váček. "To je jednoduché, Sterný," řekl Bremsstrahlung unaveně.

"Jsou to nalezcenci." Bremsstrahlung byl unavený, protože měl dvojitou službu.

Všichni pozorovatelé ji měli. Doba, kdy na Kruhovou hlídku přistávala loď, se pokládala za zvlášť citlivou, protože určitý zmatek byl nevyhnutelný. V tu dobu bylo každé Sedadlo snů obsazeno a všichni pozorovatelé měli službu, dokud loď neodletěla a na Kruhové hlídce zase nezavládlo bezpečí. Pro Bremsstrahlunga to byla hodně dlouhá služba.

"Nalezenci," vysvětloval, "je skupina lidských jedinců, kteří letěli naší lodí jen jedním směrem. A vůbec, zeptej se mámy; mluvila s někým z posádky lodi." "Ale jen chvíli," protestovala Femtowave. "Doufala jsem, že se dozvím nějaké novinky z domova." Bremsstrahlung ji přátelsky poplácal. "Jaké novinky by ti asi mohli říct, když vyrazili jen asi - jak to bylo, tři nebo čtyři hodiny po nás?" Femtowave uznala, že má pravdu a vyjádřila to ohnutím krku.

Pobaveně řekla: "Byli ještě chudáci všichni v šoku. Všichni byli Heechee. Odletěli z jádra se specialisty a materiálem na Zem, tam jim naložili zásoby pro nás, cestou se měli zastavit, aby vzali s sebou nové lidi, ty nalezcence - musí z toho být pořádně zmatení!" "Přesně tak," řekl Bremsstrahlung. "V každém případě, jakmile se lidi jednou dostanou na artefakt, nemohou se odtud dostat. Takže tam zůstali uvězněni navždycky." "Kdyby tam byli navždycky," smála se Femtowave, "tak by tu ted' nebyli, Bremmy." Nesmála se lidským způsobem, protože svaly Heechee nebyly stejné. Uzel svalů se jí slil pod lícní kosti. Samotné napjaté svaly se nepohybovaly.

"Ty víš, jak to myslím," řekl jí manžel. "Ale, Sternutatore, tahle malá skupina lidí, není jich ani celá stovka, se ukázala jako velmi citlivá." Řekl to vážně. Když byl někdo citlivý, znamenalo to, že právě on bude umět dobře používat Sedadlo snů, aby "poslouchal" příznaky vnější inteligence a samozřejmě Bremsstrahlung sám byl jednou z nejcitlivějších bytostí vůbec. Právě proto byl na Kruhové hlídce.

"Oniko bude pracovat v Sedadle snů?" zeptal se Kejchal.

"Samozřejmě, že ne! Aspoň dokud nevyroste. Sám přece víš, že není důležité dokázat jenom přijímat vjemy, které se mohou objevit. Zvlášť nadané dítě toho může být schopno, ale stejně důležité je dokázat se vyhnout vysílání vlastních

pocitů." "To je důležitější," opravila ho Femtowave. Na jejím obličejí už nebyl ten usměvavý uzel svalů. Na tom nebylo nic k pousmání.

"Mnohem důležitější, souhlasím s tebou," přitakal jí manžel.

"A co se týče toho, jestli je tohle dítě citlivé nebo ne, neznám způsob, jak bych to mohl poznat. Bude testována.

Pravděpodobně už některé testy absolvovala, stejně jako ty, protože jeden z jejích rodičů je docela určitě hodně citlivý a v tomto ohledu existuje dost silná genetická vazba." "To teda znamená, že až vyrostu, budu taky pracovat na Sedadle snů?" zeptal se Kejchal dychtivě.

"To ještě nevíme," odpověděl mu otec. Na chvíli se zamyslel a potom ponuře dodal: "Když už jsme u toho, nevíme, jestli tady Kruhová hlídka ještě vůbec bude -" "Bremsstrahlung!" vykřikla jeho žena. "O tom se nežertuje!"

Bremsstrahlung přikývl, ale neřekl nic. Byl skutečně hodně unavený.

Třeba, říkal si, právě proto nežertoval.

Nejlepší svědectví o té lidské dívce podala Kejchalovi Oniko sama. Byla zapsána do jeho třídy a školní robot ji samozřejmě hned představil všem ostatním. "Oniko," řekl, "se narodila v Továrně na potraviny a zatím neměla moc velkou možnost seznámit se se světem. Buďte tak hodní a pomozte jí s tím, budete-li moci." Kejchal chtěl. Ale neměl k tomu moc příležitosti. O novou spolužačku se hodně zajímali i mnozí ostatní, a protože byli lidé, měli daleko větší šanci. Škola, do které Kejchal chodil, se hodně podobala těm legendárním jednotřídkám z amerického dávnověku. Skutečně tam byla jen jedna místnost. Ale jinak se od těch dávnověkých škol lišila, nebyl tu totiž jen jeden učitel - nebo ne tak docela. Každý žák dostal jiné instrukce, pro každého z nich byl připraven učební program šitý na míru. Školní robot se pohyboval. Podle potřeby přejížděl po třídě, většinou proto, aby udržel kázeň a dohlédl na to, aby žádný žák nesvačil ve chvíli, kdy se má věnovat větnému rozboru. Robot neučil. K tomu účelu měl každý žák vlastní studijní kout.

Když školní robot spočítal přítomné žáky a zjistil důvody nepřítomnosti, obcházel třídu, aby zkontroloval, zda mají všichni čisté ruce a aby se přesvědčil, že žádný z žáků nevykazuje příznaky nemoci.

Těm nejmladším žákům zapnul pásy, aby neodcházeli ze svého studijního kouta. Nemluvě o tom, že je podle potřeby doprovázel na toaletu, plnil i další úkoly, které bylo třeba vykonávat kvůli těm několika docela malým dětem.

Na tohle všechno školní robot stačil. Dokonce se dokázal i povzbudivě zatvářit. Měl obličej. Když měl podobu normálního školního robota, vypadal jako malá stará žena oblečená do beztvarych šatů. Ty šaty byly samozřejmě kosmetická záležitost.

Stejně jako usměvavý obličej. Stejně jako všechny fyzické atributy, protože když nebylo vyučování, vykonával školní robot úplně jinou práci a měl úplně jinou podobu. A samozřejmě, když bylo třeba pomáhat víc - když bylo třeba se dětem při vyučování víc věnovat nebo když vyvstal nějaký speciální problém - tak školní robot podle potřeby využíval ostatní umělé inteligence z fondu Kruhové hlídky.

Kejchal si bezděčně všiml, že se školní robot hodně zdržuje poblíž Oniko, ale měl moc práce s tím, aby se pokusil dokázat, že číslo 53 odpovídá číslu 1421 v šestkové soustavě, než aby tomu věnoval zvláštní pozornost. Ne že by Kejchalovi dělala číselná teorie nějaké problémy. Ani v nejmenším. Jako všechny děti Heechee do sebe absorboval většinu jejích principů přibližně ve stejnou dobu, kdy se naučil číst. To, čím matematika Kejchala provokovala, byl hloupý lidský systém počítání - na desítkovém základě, jen si to představte! S takovou poziční symbolikou, že když dvě cifry umístíte ve špatném pořadí, celé číslo je naprosto nesprávné! Potom školní počítač vesele zašveholil: "Rozevíčka!" a Kejchal pochopil, proč se robot věnoval hlavně Oniko Bakinové.

Všechny individuální učební programy se vypnuly. Ochranné pásy těch nejmenších se zavínuly. Děti vstaly, protáhly se, smály se, strkaly a vyběhly ven do bezpečnostního prostoru mimo třídu. Až na Oniko. Zůstala pozadu.

Nejdřív si toho Kejchal nevšiml, protože byl zaneprázdněn stejně jako všechny děti, jak do sebe strkaly, pošťuchovaly se a tlačily se na sebe, jak to dělaly dvacetkrát za den. Tohle dělali na Kruhové hlídce všichni, nejen děti. Slabá přitažlivost Kruhové hlídky byla vyčerpávající. Nenutila děti, aby si pěstovaly svaly a dospělé, aby si je udržovali. Z praktického hlediska to po dobu, kdy byli na Kruhové hlídce, nevalilo, protože na co by tady lidé nebo Heechee svaly potřebovali? Ale na Kruhové hlídce nikdo nezůstával napořád a jednou se každý musel vrátit do normální gravitace a pak by litovali toho, že si vypěstovali takhle ochablé svaly.

Vzhledem k tomu, že Kejchal byl Heechee, byl při cvičení soustavnější a cílevědomější než lidské děti. Brzy docvičil a rozhlédl se. Když zjistil, že Oniko není na hřišti, nahlédl do třídy. Byla tam.

Upnutá do jakési kloubové schránky, která opisovala tvar jejího těla.

Exokostra! A celý ten vynález se kroutil a pohyboval podle toho, jak se pohybovala dívka uvnitř.

"Aha," řekl Kejchal a ihned to pochopil. "Aklimatizuješ se na gravitaci." Oniko otevřela oči a zpřímila se na něj podívala, aniž by něco řekla. Lapala po dechu. Heechee nedokážou z lidských obličejů číst o nic líp než lidé z výrazu Heechee, ale Kejchal si všiml napjatých svalů v její tváři a kapek potu na obočí.

"To je dobře, že to takhle děláš," řekl. Pak ho napadlo, že by měl být ohleduplný. "Nevadí ti, že jsem tady?" zeptal se, protože to děvče bylo určitě zkroucené do poněkud zvláštních poloh.

"Ne," zahekala.

Kejchal nerozhodně čekal. Když se podíval lépe, poznal, že nejen cvičí. Na paži měla do žíly zabodnutou tenkou jehlu, která jí do krevního oběhu dodávala jakousi kapalinu. Všimla si, kam se dívá a podařilo se jí říct: "Dostávám kalcium. Aby mi zesílily kosti." "No, jo, jasně," řekl Kejchal povzbudivě. "Řek bych, že tam, kde bydlíš, asi není dost velká gravitace, že jo? Ale tohle ti určitě pomůže." Na chvíli se zamyslel a potom řekl shovívavě: "Myslím, že zatím ještě nemůžeš doopravdy cvičit, Oniko." Zhluboka se nadechla. "Zatím ne. Ale budu!" Na polodenní volno si Kejchal s Haroldem plánovali návštěvu kokosového háje. Oniko zrovna vycházela ze dveří třídy, když odcházeli; z náhlého popudu jí Kejchal řekl: "Jdeme na kokosy.

Chceš jít s náma?" Harold za ním něco mrzutě zabrblal, ale Kejchal si ho nevšímal. Oniko našpulila rty a uvažovala o

tom pozvání. Chovala se skoro jako dospělá, když odpověděla: "Ano, děkuju moc. To bych ráda." "No jo," vložil se do toho Harold, "ale co oběd? Já mám jídlo tak akorát pro sebe." "Já mám oběd," odpověděla dívka a poplácala svoji aktovku, "protože jsem dneska stejně měla v plánu Kruhovou hlídku trochu prozkoumat. Myslím, že je docela zajímavá." Harolda to pobouřilo. "Zajímavá! Hele, panenko, není jenom zajímavá. Je to nejdůležitější místo v celém vesmíru. Jediný místo, co ochraňuje lidskou rasu! - a taky Heechee," dodal, když ho to pak napadlo. "Teda, chci říct, že kdybysme my nepřetržitě nehlídali, kdo ví, co by se stalo." "Jistě," řekla Oniko zdvořile. "Já vím, že naším úkolem je monitorovat kugelblitz. Proto tady všichni jsme." Podívala se na Harolda skoro mateřsky. "Oba moji rodiče jsou pozorovatelé," řekla tónem sebedopcenění, který prozrazuje velikou hrdost, "a můj strejda Taši taky. Skoro všichni tam odtud, odkud jsem přišla, jsou v tom moc dobří. Až vyrostu, nejspíš asi budu taky pozorovatelka," Jestli Harold nemohl něco vystát, když se k někomu choval povýšeně, tak to bylo to, když ho ten někdo ponižoval. Mračil se. "Tak jdeme na ty kokosy," ptal se důrazně, "nebo tady budeme stát a kecat celý den? Jde se!" Otočil se a vedl ostatní. Výraz v jeho obličeji napovídal, že on sám neměl s pozváním toho směšného lidského dítěte s váčkem nic společného a ani nečekal, že z toho vzejde něco dobrého.

Po chvíli se zdálo, že má pravdu.

Kokosový háj nebyl v té zaoblené geometrii Kruhové hlídky moc daleko od školy. Byl vlastně hned "nad" školou. Pár metrů od školy byl na křižovatce dvou hlavních chodeb výtah, ale v nízké gravitaci Hlídky se čilé děti jen málokdy obtěžovaly takovými věcmi. Harold bouchl do dveří a před nimi se objevila vertikální šachta se záchyty, hned vedle dveří do třídy. Zmizel jim nahoře z dohledu. Kejchal povzbudivě pokynul děvčeti; ta zaváhala.

"Myslím, že to ještě nedokážu," řekla.

"No jasně," odfrkl Harold shora.

"Žádný problém," řekl najednou Kejchal a byl v rozpacích nad nedostatkem vlastní ohleduplnosti. "Jedeme výtahem," zavolal nahoru do šachty a nečekal na Haroldovu odpověď.

Přece jen to zvládli a když opatrně z výťahu vystoupili, Harold na ně čekal. "Pane bože," lamentoval, "jestli nezvládá žebříky, jak poleze na strom?" "Já polezu místo ní," řekl mu Kejchal. "Jdi napřed." Harold se nepřátelsky otočil a vybíral si ten nejlepší strom.

Vyšplhal nahoru, používal nohy a ruce jako opice. Než se člověk dostal do koruny kokosové palmy, musel vyšplhat několik metrů, ale pro dítě jako on to byla hračka. Harold byl ješitný na svoje svaly, které tak svědomitě trénoval, takže si samozřejmě vybral ten nejvyšší strom s největším množstvím plodů. Oniko se na něj dívala a trochu se bála.

"Ustup kousek na stranu," povzbuzoval ji Kejchal, "kdyby nějaký shodil." "Já žádný dolů házet nebudu!" vyštěkl Harold shora a vylupoval jeden ořech.

"Určitě by to ani nebolelo, i kdyby ho dolů hodil," řekl Kejchal, "ale stejně -" "Stejně si myslí, že to všechno zkazím," řekla Oniko důstojně.

"Nedělej si se mnou starosti. Vylez na strom. Já se budu dívat." Kejchal se rozhlédl, vybral si nižší strom, na němž bylo méně plodů, ale domníval se, že jsou zase o něco větší. "Pro každýho můžeme vzít nejvýš dva. Jinak to na nás hlídací robot řekne," vysvětloval jí. "Hned jsem zpátky." Vyšplhal na strom dokonce ještě rychleji než Harold a pečlivě vybíral z trojúhelníkovitých zelených plodů. Opatrně hodil tři pěkné dolů několik metrů od Oniko. Když slezl ze stromu, udiveně si je prohlížela. "Ale tohle nejsou kokosy!" vykřikla. "Já viděla kokosy na obrázku. Jsou hnědý, chlupatý a tvrdý." "Ty jsou uvnitř ty zelený slupky," vysvětlil Kejchal. "Vem si ten velký. Poklepej ho kloubama, aby ses přesvědčila, jestli je zralý -" Ale ona stejně nevěděla, jak to má udělat. Kejchal to udělal místo ní a podal jí ořech zpátky. Oniko ho vzala do ruky a zamyšleně ho potěžkala.

Přestože na Kruhové hlídce nevážil skoro nic, vypadal stejně, jako by vypadal kdekoli jinde ve vesmíru, a zdálo se, že dostat se dovnitř bude hrozně těžké.

"Jak sundáme tu zelenou slupku?" zeptala se.

"Řekni jí, aby mi ho podala, Zívale," nařídil mu Harold. Stál za ním a svoje kokosové ořechy už měl na zemi. Popadl ho a dvěma rychlými řezy nožem ho u stopky rozřízl a podal jí ho zpátky. "Napij se," vyzval ji, "je to dobrý." Dívka se podezřívavě podívala na plod, pak na Kejchala.

Povzbudivě přikývl. Zdráhavě zdvihla plod ke rtům. Ochutnala.

Zašklebila se. Důkladně pohybovala jazykem v puse a zkoumala chuť kokosového mléka. Napila se o trochu víc - a překvapeně řekla: "No jo, je to dobrý!" "Pak je otevřeme a sníme dužinu," řekl Kejchal a opracovával svůj ořech.

"Možná bysme se teď měli najíst; ta šťáva se k sendvičům hodí bezvadně." Kejchalova rodina přijala lidský zvyk jíst sendviče, ale Oniko na to zvyklá nebyla. Z aktovky vytáhla několik malých hrudek zabalených do jasně barevných papírů. V červeném měla nakládanou švestku. Ve zlatém tvrdý hnědý kousek něčeho, čemu říkala ryba, ale ani Kejchal ani Harold neměli zrovna chuť se o tom přesvědčit. Ani Oniko moc nelákala Haroldova vejce na kyselo ani Kejchalovy šunkové sendviče (přesvědčil tatínka, aby mu dovolil vzít si je). Už ta šunka byla pro Kejchala veliké dobrodružství. Teprve před rokem si začal zvykat na lidskou stravu -nebo na to, co vyrobily syntezátory na Kruhové hlídce a co se hodně podobalo lidskému jídlu.

"Ale tohle byste zkusit měli," vyštěkla Oniko.

"Děkuju, nechci," řekl Kejchal. Harold byl méně diplomatický; vyloudil ze sebe zvuk, jako by zvracel.

"Ale já to vaše jídlo zkusím," poznamenala Oniko. "Třeba tyhle kokosový ořechy jsou docela dobrý." Znovu se pořádně napila a zjistila, že kokos je už prázdný. Kejchal mlčky otevřel další a podal jí ho. "Myslím," řekla uvážlivě, "že až vyrostu a vrátím se na Zemi, koupím si ostrov, kde tohle roste, a pak taky budu lézt po stromech." Oba chlapci na ni upřeně zírali. Byli překvapeni, i když každý z jiného důvodu. Na Harolda udělalo hluboký dojem, jak nenuceně ta holka mluví o takovém bohatství - koupit si ostrov? Vrátit se na Zemi? Člověk musí být pořádně bohatý na to, aby mohl takhle uvažovat! A Kejchal byl prostě zmaten samotnou myšlenkou na vlastnictví půdy vůbec. "Vyprávěli mi o

takových hezkých ostrovech," pokračovala Oniko. "Jeden se jmenuje Tahiti, prý je velmi krásný. Nebo si možná koupím nějaký ostrov, co je blíž u Japonska, abych mohla navštívit svoje příbuzné, které jsem ještě nikdy neviděla." "Ty máš příbuzný v Japonsku, na Zemi?" zeptal se najednou uctivě Harold. Jeho rodina byli potomci těch, co osidlovali planetu Peggy. Země pro něj nebyla nic víc než mýtus. "Ale já myslel, že ses narodila na artefaktu Heechee." "Ano. Já a přede mnou moji rodiče," řekla Oniko a znovu se napila kokosového mléka. Uvelebila se, aby mohla znovu vyprávět ten tak často vyprávěný příběh. "Ale otec mého otce, Aritsune Bakin, se ženil ve velkém chrámu v Naře. Potom vzal svoji nevěstu na Gateway a společně tam hledali štěstí. Jeho dědeček byl prospektorem na Gateway, ale vážně se zranil a zůstal uvězněn na asteroidu. Měl nějaké peníze. Když zemřel, tak ty peníze stačily na zaplacení cesty na Gateway pro otce mého otce i pro jeho ženu.

Letěli jen jednou. Hned napoprvé byl cílem jejich cesty artefakt.

Bylo tam osmnáct velkých lodí Heechee, žádnou z nich se jim nepodařilo nastartovat, a jejich vlastní loď přestala fungovat. "To bylo proto, že informace z artefaktu jsou do určité doby tajné," vložil se do toho Kejchal, trochu v rozpacích. Slyšel už mnoho kritických slov na adresu praktik Heechee stran jejich opuštěných lodí a stanic.

"Ano, samozřejmě," řekla Oniko smílivě. "Do stejného cíle doletělo dalších šest lodí z Gateway a všechny tam samozřejmě zůstaly. Byly tam čtyři Trojky, Jednička a ještě Pětka, stejná jako ta, kterou letěl můj děda, takže celkem tam bylo dvacet tři původních prospektorů. Naštěstí mezi nimi bylo osm žen v plodném věku, takže kolonie přežila. Když jsme nakonec byli-" Poprvé zaváhala.

"Když vás zachránili?" napověděl jí Harold.

"Nebyli jsme zachráněni. Nikdy jsme se neztratili, jenom jsme se zdrželi. Takže když nás nakonec znovu navštívili, to bylo před čtyřmi lety, žilo nás na artefaktu osmdesát pět. Já tehdy byla samozřejmě úplně malá. Někteří cestovali rovnou na Zemi nebo někam jinam, ale protože já byla tak malá, moji rodiče tam zůstali, abych měla dost času připravit se na takhle strašně těžká místa." "Ty si myslíš, že tady je to těžké!" rozřehtal se Harold. "Hou.

No tak to si zkus planetu Peggy. Nebo Zemi!" "To taky udělám," řekla Oniko pevně.

"To určitě," řekl Harold skepticky. "A co peníze?" "Platí samozřejmě původní pravidla Gateway," vysvětlila Oniko.

"Prospektoři a jejich potomci získali prémie a honoráře.

Podle pravidel se hodnota artefaktu a jeho obsah odhadují na dva biliony osm set milionů a nějaký drobný dolarů, děleno počtem prospektorů, co tam dorazili živí, takže dvacetí třema." "Teda!" řekl Harold s vyjevenými očima, když to v duchu spočítal.

"Samozřejmě," dodala Oniko omluvně, "moji rodiče jsou jedinými potomky čtyř z původních dvaceti tří, takže já zdědím všechny čtyři podíly - asi tak šestinu z celkové hodnoty - pokud nebudou mít do smrti už žádné dítě - doufám, že ne."

"Teda!" Harold nenacházel slov. Udělalo to velký dojem i na Kejchala, i když ne kvůli těm penězům, co to dítě mělo - hrabivost nebyla vlastností Heechee. Ale obdivoval Oniko, jak jasně a výstižně vyprávěla svůj příběh.

"Fakt," řekla, "bylo to docela prima, když se objevili noví lidé.

Tolik nových zkušeností! Tolik věcí na povídání! Ne, že by to před tím nebylo fajn - je, co se děje?" skončila a úzkostlivě se rozhlížela kolem sebe.

Stmívalo se. Světlo nad jejich hlavami rychle pohasínalo a nahrazovala jej mnohem bledší červená záře. Po chvíli byla tma, jaká bývá v háji kokosových palm - dost velká tma, aby palmy, které se rozbujely v denním rytmu pozemského tropického klimatu, mohly odpočívat, než zase nastane světlo a s ním i fotosyntéza. "Je to proto, aby stromy neonemocněly," vysvětlil Kejchal. "Ale nechají svítit tolik červeného světla, abychom viděli; to stromům nevadí."

Kejchalovi to taky nevadilo, jak Harold dobře věděl. Starší chlapec se vítězoslavně zasmál: "Žíval se totiž bojí tmy, víš." Kejchal se díval jinam. Nebyla to pravda, ale zase to nebyla tak docela lež. V hustém shluku hvězd v jádru Heechee byl povrch kterékoli planety jen zřídka bez slunečního světla. Tma nebyla tak docela děsivá, ale byla přinejmenším nepříjemná. Řekl: "Vyprávělas nám, odkud pocházíš." "Ano, Sternutatore. Bylo tam tak pěkně! Myslím, že dokonce i původní prospektoři si to tam zamilovali, i když si samozřejmě přáli znovu se setkat se svými rodinami. Ale bylo tam dost jídla a vody a dala se tam dělat spousta věcí. Měli jsme hodně knížek Heechee a víc než sto dávných předků Heechee uložených do paměti a s těmi jsme si mohli povídat. Naučili nás, jak používat váčky," řekla pyšně a poplácala ten svůj.

Kejchal se prstem dotkl jejího váčku a ucítil teplo pohybu uvnitř.

"Tvůj předek se zdá sympatický," řekl jí.

"Díky," řekla dojatě.

"Ale máš mnohem menší váček než já," řekl jí.

"To ano. My nepotřebujeme mikrovlny, víš. Máme váčky jenom na předky. Tatínek říká, že se máme od Heechee hodně co učit - když už jsme se, samozřejmě, naučili jejich jazyk." "Díky," řekl jí Kejchal na oplátku. Nevěděl přesně, za co jí děkuje, ale připadalo mu to zdvořilé.

Harold zrovna zdvořilou náladu neměl. "Co se můžeme naučit od Heechee, to je jak bejt zbabělej. A zrovna tohle bychom se učit neměli!" Kejchal cítil, jak se mu uzly svalů na ramenou spojují. Emoce Heechee nejsou stejné jako emoce lidí, ale i Heechee může pociťovat rozmrzelost. Řekl nejistě: "Nepřeju si, abys o mně říkal, že jsem zbabělec, Harolde." Harold zarputile odpověděl: "Ale, já nemluvím přímo o tobě, Žívale, ale ty víš stejně dobře jako já, co Heechee udělali. Prostě utekli a schovali se." "A nechci ani, abys mi říkal Žívale." Harold vyskočil. "A co s tím hodláš udělat?" odfrkl.

Kejchal vstal mnohem pomaleji, byl sám sebou překvapen. Byl celý nesvůj v tom ponurém palmovém háji, ale začal se trást taky z jiných důvodů. "Povídám ti, že neděláš dobře, když mi takhle říkáš.

Nikdo jiný mi tak neříká." "Nikdo jinej tě taky nezná tak dobře jako já," řekl Harold tvrdohlavě. Kejchal pochopil, že se nějak dotkl citů toho lidského kluka - Kejchala nenapadlo slovo "žárlivost". Harold zdvihl ruce, měl sevřené pěsti; proč,

Kejchal žasl, vypadalo to, jako by se chtěl prát.

Možná by měl. Možná by se s ním Kejchal poprat měl.

Heechee obvykle proti sobě neuplatňovali násilí, ale Kejchal byl hodně mladý Heechee, ne tak civilizovaný, jak by měl být přibližně za dalších deset let.

To, co je zastavilo, nebyla civilizace. Byla to Oniko. Vyloudila ze sebe zvuk, jako by zvracela, s odporem se podívala na kokosový ořech, který držela v ruce, a potom ho najednou odhodila.

"Pane bože," řekla přiskrceně a začala strašně zvracet.

Když ji chlapci dopravili do třídy, školní robot, který byl mimo jiné naprogramován i jako lékař, jim vynadal, že to ubohé dítě nechali vypít tolik neznámé šťávy. Za trest jim přikázal, aby ji doprovodili domů a zůstali s ní, dokud se nevrátí její rodiče.

Takže Harold i Kejchal přišli pozdě na večeri. "Dělej, pospěš si!" láleřil Harold, když za ním šel šachtou dolů. "Já doma dostanu!" Kejchal pospíchal, jak nejvíc mohl, klouzal po jednotlivých příčkách. Nebál se, že doma dostane. Ani jeden z jeho rodičů by dítě neuhodil, ale už je chtěl vidět. Chtěl se jich na něco zeptat. Když spěchali spojovací chodbou na křižovatku, kde oba bydleli, Kejchal vpravo, Harold vlevo, připravoval si v duchu otázky.

A pak se na chvíli zastavili. Kejchal zasyčel překvapením.

Harold zasténal: "A do prdele." Oba uslyšeli pronikavé kovové elektronické pískání, které jako by pronikalo kostmi až do morku. Aby si toho určitě všimli, stropní světla třikrát zhasla a zase se rozsvítila v pravidelných časových intervalech. A současně se ozvaly hlasy všech pracovních robotů: "Cvičení!" nejbližší z nich volal na chlapce:

"Okamžitě do klidové polohy! Vyprázdněte svoje mysli! Ležte klidně! Je Cvičení!" Kdybych tak uměl se skutečnými lidmi mluvit lépe.

Kdybych tak mohl vyprávět o Kejchalovi a Oniko a Kruhu, tak, jak jsem je poznal já. Nemyslím to tak, že bych je poznal přímo. To ne, nebyl jsem tam. Ale klidně jsem tam mohl být, protože všechno, co se dělo na Kruhu, stejně jako všechno, co se dělo kdekoli jinde v Galaxii, se někde v gigabitovém prostoru zaznamenávalo a bylo tedy přístupné všem, co byli zvětšení. Jako já.

Takže v jistém smyslu jsem tam byl. (Nebo "byl".) Ale když jsem se dostával k téhle určité paměti, dělal jsem taky sto padesát dalších věcí. Některé byly zajímavé, některé důležité, některé byly jenom tápáním po touhách a žalech v mé hlavě, což, jak se zdálo, jsem dělal pořád. Nevím, jak to všechno mám vyjádřit.

Tím nechci říct, že bych tomu dětskému příběhu nevěnoval pozornost.

To ano. Dojaly mě. Je cosi dojemného, alespoň mně to tak připadá, na odvaze dětí.

Nemluví o fyzické odvaze, pěstních soubojích a nadávkách, jako když se Kejchal postavil Haroldovi - i když se na kluha Heechee zachoval velmi statečně (pokud ne přímo sociopaticky). Mám na mysli ten způsob, jak se dítě postaví tváří v tvář skutečnému nebezpečí, třeba i neodvolatelnému a nepřemožitelnému. Je to marné, beznadějně a srdcervoucí, jako když dvoutýdenní kotě vzdorovitě mňouká, aby se dostalo z propasti. To mě dojímá.

Albert pro moje sympatie k dětem nemá vždycky pochopení.

Někdy mi říká, že jsme s Essie asi měli mít vlastní dítě, pak bych si je prý takhle neidealizoval. Možná má pravdu. Ale bez ohledu na to, co jsem snad měl udělat nebo co jsem naopak dělat neměl, vždycky mám najednou kolem srdce ten hřejivý pocit (no, aspoň kolem té obdoby fyzického srdce, které jsem kdysi měl a už ho nemám), když vidím děti, jak dělají, co je zapotřebí, tváří v tvář zdrcujícímu strachu.

Ale zpočátku se vlastně nebál ani Harold ani Kejchal. Cvičení bylo prostě jenom Cvičení. Už předtím jich absolvovali spoustu.

Praštili sebou tam, kde byli. Zavřeli oči. Vyčkávali.

Tohle ale nebylo Cvičení druhé třídy jako když přistávala loď.

Byl to totální stav pohotovosti, takový, k němuž občas docházelo a muselo se všechno dělat dokonale. Jakmile výstražný hvizd zmlkl, utichl s ním i celý Kruh. Pracovní roboti, co neměli žádné povinnosti, se přepnuli do pohotovostní polohy a znehybněli. Světla pohasla do hluboké tmy, svítila jen tak dlouho, aby se všechno stihlo. Inerciální čidla, která monitorovala rotaci Kruhu, naposledy ťukla přesunovači hmoty a uzavřela se; stejné to bylo i s vertikálními výtahy; stejné to bylo i se všemi ostatními nepodstatnými anorganickými (nebo již ne organickými) stroji a mozky na celé Kruhově hlídce.

Kejchal a Harold se taky vypnuli, nebo aspoň tak, jak to živé děti dokážou. Každé dítě ve škole na Kruhu absolvovalo povinný kurs toho, čemu někteří lidé říkali "satori", vyprázdnění mysli. Uměli to docela dobře. Kejchal ležel stočený do prenatalní polohy hned vedle Harolda, ten byl stočený stejně, mysl měl úplně prázdnou, ob- sahovala jen zlatošedý, ani horký ani studený, ani jasný ani temný opar opuštění sebe sama.

Nebo skoro.

Absolutního stavu satori se samozřejmě nedá dosáhnout do naprosté dokonalosti. Už sám pokus o dokonalost je nedokonalý. V té mlze Kejchalovy mysli se potácely myšlenky. Otázky. Otázky, co se týkaly Oniko, které Kejchal tolik chtěl položit svým rodičům.

Chtěl se zeptat, jestli -nějakou strašnou náhodou - tohle Cvičení náhodou není vůbec Cvičení, ale že je to doopravdy. Pod tváří cítil mrtvý povrch Kruhu. Žádné bzučení vzduchových čerpadel, žádné vrnění kabelových motorů. Žádné hlasy. Žádný šum ani ničí kroky. Žádné nepravidelné a uklidňující bouchání a rachot přesouvačů materiálu, které zabezpečovaly správné otáčení Kruhu.

Kejchal vyčkával. Jak se mu otázky vynořovaly v mysli, odpoutával se od nich, nechal je mizet jen napůl formulované. Až se jedna otázka neodbytně vrátila: Proč zrovna tohle Cvičení trvá tak dlouho? Uplynula vlastně víc než hodina, než sebou uklízející robot najednou škubl a napřímil se. Ukázal senzory na oba chlapce a řekl: "Cvičení skončilo. Můžete vstát." To jim samozřejmě říkat nemusel. Ještě před tím, než uklízející robot tahle slova pronesl, probudil se Kruh znovu k

životu. Světla naskočila. Vzdálené vrnění, bouchání a chvění napovídaly, že celý strojový park, co měl na starosti veškerý provoz na Kruhově hlídce, začal znovu pracovat. Harold vyskočil a usmíval se: "To můj táta asi musel jít do služby," vykřikl celý šťastný. V překladu tahle poznámka znamenala Takže si nebude pamatovat, že jsem přišel pozdě. "Můj taky," řekl Kejchal. Potom si uvědomil: "A rodiče Oniko určitě taky-" "Takže stejně zůstala sama," přikývl Harold. "Tak co to mělo za smysl, abysme tam vůbec chodili? Taková blbina!" řekl a když měli uklízeního robota, kopl do něj. "Tak čau zejtra." "Samozřejmě," řekl Kejchal zdvořile a spěchal domů.

Jeho rodiče, jak se dalo čekat, doma nebyli. Domácí robot mu oznámil, že otce zavolali do Sedadel snů a matku Cvičení zastihlo ve třetím sektoru Kruhu. Oba už byli na cestě domů.

První přišel otec, zase vypadal unaveně. "Kde je máma?" zeptal se. Místo Kejchala odpověděl robot: "Femtowave zdržel menší problém. Jeden podpurný energetický obvod naskočil po Cvičení pomalu. Mám připravit večeři?"

"Samozřejmě," zamumlal Bremsstrahlung unaveně a rozčileně.

"Co to má znamenat, Sternutatore? Proč už jsi nedal robotovi pokyn, aby začal vařit? A vůbec," vzpomněl si, "jak to, že jsi tu nebyl před dvěma hodinami?" "Oniko bylo špatně," vysvětlil Kejchal.

Bremsstrahlung se zastavil cestou do vzdušné koupele.

Paměťový váček měl napůl odepnutý. "A co s tím máš společného ty? Copak jsi teď léčitelský robot?" Kejchal mu vysvětlil celou situaci s kokosovým mlékem.

"Museli jsme ji odvést domů. Chtěl jsem odejít, tati, ale jejich domácí robot nám řekl, abysme u ní zůstali a její předek s tím souhlasil." Bremsstrahlung ironicky opakoval: "Její předek?" "Ne, nemyslím to tak doslova, tati, ne zrovna její, ale ona nosí předka ve váčku. Jmenuje se Ophiolite, teda ten předek." "Na člověka," řekl Bremsstrahlung uznale, "vykazuje tahle Oniko dost vysokou inteligenci. Vždycky jsem se divil, proč lidi nenosí paměťové váčky. Samozřejmě nepotřebují radiaci jako my, ale stejně, váčky jsou i z jiných důvodů velmi užitečné." "Ano, ale ona v tom svém má předka."

Přestože byl Bremsstrahlung tak utahaný, byl to dobrý táta.

Klesl na vidlicovitou stoličku, váček měl pod sebou a vysvětloval synovi: "Sternutatore, určitě si vzpomínáš, že když skupinu předků při přesunu neuváženě zapomněli, museli se cítit strašně osaměle.

Samozřejmě, že hned navázali spojení s prvními inteligentními bytostmi, co se tam objevily, dokonce i když to byli lidé."

"No jo, ale já ve svém váčku ještě předka nemám." "Děti ve váčcích předky nenosí. Dokonce ani mnozí dospělí ne, protože předkové mají spoustu důležité práce, ale až vyrosteš -" "No jo, ale ona ho má." Bremsstrahlung zasténal a vstal. Pořád kumilovně zavěsil svůj paměťový váček vedle dveří do koupelny a úpěnlivě zaprosil: "Později, prosím tě! Jsem vážně hrozně unavený." U Kejchala nešlo jenom o intelektuální zvědavost. Nebyla to ani žárlivost jednoho dítěte na druhé kvůli lepší hračce. Ve hře byly skoro otázky morálky, možná dokonce i otázky víry.

Heechee i lidé se naučili doplňovat své vlastní myšlení strojově uloženou inteligencí, ale přistupovali k tomu různě. Lidé zvolili cestu přes kalkulátory a počítače a servomechanismy, orientovali se na poddajné a obrovské gigabitové sítě, které dodávaly údaje takovým umělým inteligencím jako je Albert Einstein. (A ostatně i já.) Heechee umělou inteligenci nikdy nevyvinuli. Nemuseli. Záhy se naučili, jak uchovávat mysl svých mrtvých ve strojové formě. Pár Heechee skutečně umíralo. Ti skončili jako dávní předkové. ...

Lidský astronom, který chtěl vypočítat prvky oběžných drah planet ve dvouhvězdné soustavě, by zcela samozřejmě tenhle problém řešil za pomoci výpočetní techniky.

Heechee by využili baterii mrtvých předků. V praxi fungovaly oba systémy stejně dobře.

Ale praxe úplně taková nebyla. Lidé neuctívali počítače. Na druhé straně dávní předkové Heechee si zasluhovali - a vyžadovali - určitou úctu.

Kejchalova matka se vrátila, když ještě táta byl v koupelně.

Vyslechla synovy otázky, masírovala si zátylek a řekla: "Sterny, po večeři, ano? Tatínka tyhle mimořádné směny v Sedadlech snů strašně vyčerpávají. A navíc je samozřejmě znepokojen." Kejchal na ni zůstal koukat s otevřenou pusou. Znepokojen? Unavený, to ano, to nakonec Kejchal čekal. To byla cena, kterou platil pozorovatel, když seděl nekonečné hodiny v Sedadle snů a pokoušel se zaregistrovat přítomnost nějakého vetfelce; neustále se bál, že ho zaznamená. Někdo ho jednou, jak jinak, zaregistruje, s následky, které si nikdo nedokázal představit.

Ale aby byl znepokojen? Když jim konečně robot podal večeři na stůl a rodiče se už osvěžili a skoro uvolnili, řekl Bremsstrahlung ztěžka: "Sternutatore, tohle nebylo plánované Cvičení. Dva pozorovatelé ze směny měli zato, že něco pocítili, proto byl vyhlášen stav pohotovosti." Kroutil rukama, jako by krčil rameny. "To, co cítili, bylo velmi nejasné. Nebylo to zjevné, nebylo to silné - ale jsou to dobří pozorovatelé. Práce samozřejmě musela být přerušena." Kejchal přestal jíst, příbor měl na půli cesty do úst. Otec řekl rychle: "Ale já necítil vůbec nic. Tím jsem si jistý. Ani nikdo jiný." "Už dřív jsme zažili plané poplachy," řekla Femtowave s nadějí v hlase.

"To jistě. Proto nás je tolik. Abychom se ubezpečili, že takové poplachy jsou plané. Víš, může k tomu dojít i milion let před tím, než se Vrahové objeví. Kdo ví?" Bremsstrahlung rychle dojedl a pak se posadil na svůj váček. "Tak, Sternutatore, na co ses chtěl zeptat ohledně té tvé lidské kamarádky Oniko?" Kejchal pomalu koulel očima. Měl samozřejmě spoustu otázek, ale myšlenka na to, že by snad mohl být zaznamenán skutečný signál, signál, že se objevili Vrahové, mu všechny ostatní otázky vyhnala z mysli.

Planý poplach, tak jo, ale jak si může být kterýkoli pozorovatel jistý tím, že se jedná o planý poplach? Ale tohle byly otázky, o kterých se tátovi určitě mluvit nechtělo. Kejchal se chvíli svými otázkami probíral a pak se zeptal na to, co ho zajímalo: "Táti? Není to jenom váček. Oniko má taky spoustu 'peněz'. Proč jsou tak 'bohatý'?" Použil anglické výrazy, i když mluvili jazykem Heechee, protože v jejich slovní zásobě takové pojmy nebyly.

Bremsstrahlung pokrčil širokými šlachovitými rameny - to u Heechee znamenalo zamračení. "Lidské bytosti," řekl, jako by tím vysvětlil všechno. Ale nevysvětlil.

"No jo, tati, ale všechny lidské bytosti nemají tolik 'bohatství'." "To jistě ne," řekl otec. "Tihle lidé náhodou získali

některá zařízení Heechee. Něco z našeho 'vlastnictví', Sterný. Dokonce je ani nehledali. Prostě na ně náhodou narazili a podle lidských pravidel to pro ně bylo 'vlastnictví', které pak vyměnili za 'peníze'." Femtowave řekla smířlivě: "Pokud věděli, tak ta zařízení byla opuštěná, samozřejmě." Mlasknutím jazyka dala robotovi pokyn, ten sklídil ze stolu a naservíroval "dezert". Nebyl koláč ani zmrzlina.

Byla to jedna z odrůd révy, kterou Heechee jedli, aby si očistili patro v ústech a zároveň i namazali zuby po jídle antiseptickým prostředkem. "Pojem 'peníze' má svou hodnotu," dodala Femtowave, "protože plní funkci jakéhosi servomechanismu pro sociální třídění." Bremsstrahlung si vytáhl ze zubů vlákno a pravil rozhořčeně: "Myslíš si snad, že by Heechee měli přejít na stejný systém?" "Kdepak, Bremmy! Ale stejně je to zajímavé." "Zajímavé!" zaúpěl. "Já bych řekl, že je to hloupost. Jaký smysl mají 'peníze'? Copak nemáme všechno, co potřebujem, i bez nich?" "Ne tolik, jako má Oniko," vložil se do toho Kejchal toužebně.

Bremsstrahlung odložil nůž a upíral na syna zoufalý pohled.

Když mluvil, mluvil se svou ženou, ne se synem.

"Vidíš to? Vidíš, co se děje s naším synem? Za chvíli si řekne o 'kapesné'. A do nebes volající hanba je," řekl, a aniž by si to uvědomoval, použil anglický výraz, protože Heechee do žádných nebes nevolali, "že jsme starší a moudřejší než oni! Jak je vůbec možné, že jsme se dostali tak daleko, že svoje zvyky přizpůsobujeme jejich?" Femtowave se podívala z manžela na syna. Oba byli rozčilení - chlapec, to si byla jistá, spíš proto, že byl rozčilený Bremsstrahlung.

Co se týče jejího manžela, byly ty důvody vážnější.

"Bremmy, miláčku," řekla trpělivě, "jaký má smysl zlobit se kvůli takovýmhle věcem? Oba jsme přece věděli, co znamená, když se náš syn dostane do styku s lidskými hodnotami; probírali jsme to, ještě než jsme odjeli z jádra." "To jo, celkem pět minut," řekl její muž deprimovaně.

"Víc času jsme neměli." Femtowave se sklonila ke svému váčku a něco zašeptala. Poslušně přiměl domácího robota, aby přeměnil vzhled stěn jejich pokoje. Uklidňující jednobarevné ornamenty zmizely a obklopily je nostalgické stěny domova s pavilony a terasami s výhledem na záhlavy a majestátní kopce.

"Kejchal nezapomene," řekla uklidňujícím tónem.

"Vážně nezapomenu, tati," ozval se chlapec rozechvěle.

"Ne. To jistě ne," odpověděl Bremsstrahlung ztěžka.

Dezert dojedli v tichosti. Potom, když domácí robot všechno uklidil, chvíli si povídali s předky, nechali ty staré unavené mrtvé mluvit, stěžovat si, radit. To bylo pro Heechee typické.

Bremsstrahlung se pomalu uklidnil. Když šel Kejchal spát, cítil se už docela v pořádku. "Jdi spát, synáčku," řekl mu laskavě.

"Ano, tati," odpověděl Kejchal. A potom se ozval: "Tati?" "Co je?" "Musím pořád spát v kokonu? Nemohl bych mít opravdovou postel s peřinou a polštářem?" Otec se na něj podíval zmateně, po chvíli pobouřeně.

"Postel?" začal a Femtowave rychle zabránila hrozící explozi.

"Prosím tě, Sternutatore, už ani slovo. Jdi!" Kejchal, raněný, odešel do svého pokoje a zlostně se podíval na kokon s hustým, měkkým stelivem. Bylo trapné spát v něčem takovém, když všichni ostatní kluci měli postele. Vylezl do kokonu, zapnul ho nad sebou, desetkrát nebo dvanáctkrát se otočil, aby si uzpůsobil stelivo, a usnul.

Jeho rodiče si v dalším pokoji připravili své sítě a chystali se k spánku. Bremsstrahlung byl zticha, jeho břišní šlachy se vlnily nevolí. Když to Femtowave viděla, zase změnila podobu stěn.

Příjemné pastelové barvy zmizely. Všechny stěny teď byly černé s několika vesmírnými artefakty. Na jedné straně byla zobrazena část Galaxie. Na druhé straně shluk rozmazaných objektů v barvě síry.

Byly tam z určitého důvodu.

"Nevidíš, miláčku?" řekla. "Na tom všem ve srovnání s velikou věcí, které sloužíme, vůbec nezáleží. Nikdy nesmíme zapomenout na to, proč se naši lidé napřed ukryli do jádra - a proč jsme my zase museli vyjít ven." Bremsstrahlung nešťastně zíral na mlhavou vířící masu. "Na některých věcech záleží," odpověděl tvrdohlavě. "Na čestnosti záleží vždycky!" Jeho žena mu řekla něžně: "Ano, Bremmy, na čestnosti záleží vždycky. Ale v porovnání s Vrahy ani na ní příliš nezáleží." Teď už není o těch dětech nic moc k povídání. Na Kruhu žily zajímavý a šťastný život - zatím. Protože si byly věkově velmi blízké, trávily většinu času společně.

Dělaly věci, které je bavily. Zkoumaly plíce Kruhu, kde na odpadu z kuchyňských dřezů a záchodů rostla splet' listnatých popínavých rostlin, co odsávaly kysličník uhličitý, který vydechovala lidská těla i těla Heechee. Pořádaly výpravy do dílen, kde se dalo opravit všechno - od hračky až po kosmickou loď malé flotily, co Kruhu patřila - Femtowave tam pracovala a s radostí děti provedla.

Samy se šťouraly ve vesmírném plavidle, visely na jeho přistávacích výstupcích jako štěňata na kojící feně. Nahlédly do knihovny s desítkami milionů vějířů s údaji, zasunutých do zásuvek a uvedených na přehledných seznamech. Na těch regálech byly všechny příběhy, jaké si kdy lidé vyprávěli, všechny paměti předků Heechee, všechny slovníky a kompilace a texty obou ras - no, nebyly tak docela všechny, ale dost, aby Kejchal, Harold a Oniko byli ohromeni. Byli v zoo, kde viděli kočky, krávy, opice, zvířátka Heechee a exoty, jak se pasou, visí na tyčích, odpočívají s hlavou na packách nebo zírají na děti.

Byli tu zástupci jen několika tuctů organismů, ale pro většinu dětí to byly jediné nevnímavé bytosti, které kdy viděly.

Byly se dokonce podívat i na Sedadla snů.

To se dětem povolovalo jen výjimečně, ale Kejchalův otec se za jejich chování zaručil. Takže když měl jednou Bremsstrahlung volno, mohly se děti z bezpečné vzdálenosti na stanoviště podívat.

Bylo to vzrušující. Sedadla byla rozmístěna do skupinek po čtyřech, asi tak tři sta metrů od sebe po vnějším obvodu Kruhu.

Každá skupinka byla v malé křišťálové bublině vyrobené ze substance, kterou procházelo nejen světlo, ale i další formy

elektromagnetického záření. Bylo to nutné? To nikdo nedokázal s určitostí říct, ale možná to pomáhalo - cokoli, co přispívalo k větší jistotě pozorovatelů při jejich práci, stálo za to. A to i v případě, že byla jen malá naděje, že to bude mít nějaký vliv.

Za normálních okolností, když nebylo Cvičení, bylo v každé skupince obsazeno jenom jedno sedadlo. "Chyťte se za ruce," řekl jim Bremsstrahlung, "a pak se můžete trochu přiblížit." Opatrně, po špičkách, postoupily děti na metrovou vzdálenost k pozorovateli, který měl službu. Byla to lidská žena z jiného sektoru, měla zavřené oči a ucpané uši. Když se na ni dívaly skulinami v blýskavé síti kovových antén, která ji obklopovala, zdálo se jim, že spí. Skrze křišťál viděly pod sebou - "pod" podle geometrie pomalu rotujícího Kruhu - samotný vesmír i se vzdálenou kalnou skvrnou kugelblitzu. Kejchal stiskl Oniko ruku. Už se mu neošklivil dotek lidského těla - tak sádelnatého, tak pružného, tak tučného. Vlastně se mu docela líbilo držet ji za ruku. Překvapilo ho, že, jak se zdálo, i Oniko se líbí držet jeho ruku, protože Harold mu už dávno dal najevo, že lidem je dotek horkého, tvrdého a kroutícího se těla Heechee stejně odporný. Oniko to tak asi nepřipadalo. Nebo třeba byla prostě jenom příliš zdvořilá, než aby to dala na sobě znát. Když se děti do sytosti vynadávaly, doprovodil je Bremsstrahlung zpátky do veřejných prostor Kruhu. Pak se vrátil, aby se připravil na službu. Cestou zpátky domů děti vzrušeně štěbetaly o tom, co viděly; přestaly, až když šly s třídou těch nejmenších žáků na školní výlet. Šli poprvé do akvária.

Akvárium nebylo jen muzeum. Heechee se živili většinou mořskými rybami a měkkýši, stejně jako někteří lidé. Mnohá zvířata z rezervoárů dříve nebo později skončila na stolech. Kejchal, Harold a Oniko šli s těmi malými dětmi, snažili jejich brebentění, bavili se tím, jak reagovaly na podivné mořské hady se širokými tlamami, které měli Heechee moc rádi, nebo na olihně, které byly zase určeny na lidský stůl. Jedna oliheň byla blízko stěny rezervoáru a když se k ní jeden tříletý záček přiblížil, změnila svoje bílé zbarvení na skvrnité, vypustila oblak inkoustu a kolébavě odplouvala. Dítě nadskočilo a vyjeklo. Harold se smál. Oniko se smála. Za chvíli se smál i Kejchal, i když jeho smích samozřejmě nezněl stejně jako lidský, Heechee ani neotvírali ústa.

"To je ale trouba," řekla Oniko s mateřskou laskavostí.

"Pamatuju si, jak jsem poprvé -" Větu nedokončila.

Najednou se ze všech stran ozvalo výstražné ječení a světla pohasínala. "Cvičení! Cvičení!" vykřikovali školní roboti. Jak se všichni okamžitě vrhali na zem, stihl se Harold ještě rychle nejbližšího školního robota zeptat: "Proč musíme mít Cvičení zrovna teď?" "Lež klidně! Vyprázdni svou mysl!" nařídil mu, ale pak se na vteřinku obměkčil. "Je to jenom Cvičení druhé třídy," řekl. "Přistává loď mimo letový řád - a teď už si lehni!" A tak si lehli, všichni, dokonce i ti nejmenší. Ale Kejchal měl problémy, aby vyprázdnil mysl, protože tam měl otázku. Ano, jistě, vždycky, když přistávala loď, bylo Cvičení druhé třídy, na tom nebylo nic děsivého... ale ještě nikdy předtím nepřistávala loď mimo letový řád. A tahle loď byla ze Spojené hlídky proti Vrahům.

Když Cvičení skončilo a Kejchal se vrátil domů k rodičům, loď, co přiletěla mimo pořadí, byla zabezpečená a tichá, ale byla tam pořád. A fámy se šířily jako oheň.

Bremsstrahlung je potvrdil. "Ano, Sternutatore," řekl s obavami, "musíš odjet. Všechny děti musí odjet. Z Kruhu musí být evakuováni všichni nezletilí, protože si nemůžeme dovolit riskovat převážet děti v nevhodnou dobu." "Já jsem v satori druhý nejlepší ve třídě, tati!" "To jistě! Ale Spojená hlídka proti Vrahům nařídila, že musíš odejet s ostatními. Prosím tě. Nemůžeme s tím nic dělat." "Bude o tebe dobře postaráno," vložila se do toho Femtowave, ale hlas měla ještě zastřenější obavami než otec.

"Ale kam to pojedeme?" Rodiče se na sebe podívali. "Na jedno pěkné místo," řekla nakonec matka. "Zatím ještě přesně nevíme kam. Každý jste odjinud a nemyslím, že by vás rovnou odvezli do vašich domovů. Ale vážně, Sternu, bude o vás postaráno. A navíc je to jen dočasně, dokud se neobjasní tenhle planý poplach. Brzy se k nám vrátíš." "Doufám, že máš pravdu," řekl otec.

A už nebyl čas na nic. Ani jít naposledy do zoo nebo do kokosového háje ani nikam jinam, bylo jen krátké setkání ve třídě, aby si všichni mohli vzít svoje věci a rozloučit se se školním robotem.

Ten den se školní robot nestaral o disciplínu. Ani se o to nesnažil. Hovořil s každým žákem zvlášť, loučil se s nimi, přesvědčil se, jestli jsou jejich skříňky prázdné. Ostatní zatím vzrušeně klábosili v očekávání věcí příštích, trochu se i báli. Nikdo ještě nevěděl, kam pojedou.

Harold se samozřejmě modlil, aby to bylo k nim domů.

Kejchal zamyšleně poslouchal. Přemýšlel, jestli Haroldovi závidí. Je planeta Peggy skutečně taková, jak ji popisoval? Je tam pořád léto? A žádná škola? A miliony hektarů divoce rostoucího ovoce a bobulí, co se můžou kdykoli sbírat? "Ale je to hrozně daleko," řekl Harold. "Určitě budeme muset přestupovat na jinou loď. Takže já se za měsíc dostanu domů." "Mně by to trvalo skoro tři měsíce," řekl Kejchal zamyšleně.

"No jo, to je kvůli ty vaší blbě Schwarzschildově bariéře," vysvětloval Harold naprosto zbytečně klukovi, který jí už jednou pronikl. "Ale ty si nemyslíš, že tam jedeme, že ne, Zívalé? Pane bože, přece nebudou posílat celou loď pro pár dětí Heechee. To by bylo zbytečné. To by neudělali!" V tom měl Harold pravdu. Na Kruhu nebylo moc dětí, takže ta velká loď postavená na Zemi, kterou poletí, je všechny doveze jenom na jedno místo. Na Zemi.

Harold byl zdrcený. Oniko se bála. Kejchal - no, Kejchal vlastně ani nevěděl, čím je, jeho mysl opanovalo vzrušení a smutek z toho, že odjíždí od rodičů a děsivá starost, co pro něj vlastně tenhle náhlý a nepředpokládaný přesun znamená. Výsledkem bylo, že byl úplně zmatený.

K nástupu do lodi měli necelých dvanáct hodin. To bylo dobře.

Čím méně času na to, aby vzrušení vyprchalo a vzrostl strach a pocit mizérie, tím líp.

Konečně po jednom nastupovali do velikého mezihvězdného plavidla; vlastně hned, jakmile byla vyložena stovka nových pozorovatelů s výbavou. Oniko tam měla svoje rodiče, kteří ji mlčky objímali. Stejně to bylo i s panem Wroczekem a jeho ženou. Kejchal se zdvořile díval jinam, když při loučení začal Harold plakat.

"Na shledanou tati. Na shledanou, mami," vydechl Kejchal.

"Na shledanou, milý Sternutatore," loučil se otec a snažil se ovládat hlas. Kejchalova maminka se o to ani nepokoušela.

"Bude to moc krásné místo, Sterný, miláčku," slibovala mu a objímala ho. "Nebudeme se s tebou moci normálně spojit, protože vysílání Kruhové hlídky je přerušeno - ale - Sterný!" Pevně ho objala. Heechee neumí plakat, ale v jejich fyziologii nebo myšlení není nic, co by jim bránilo pociťovat ztrátu stejně palčivě jako to dokážou lidé.

Kejchal se odvrátil.

Heechee neměli ve zvyku se při loučení líbat, ale když Kejchal nastupoval do lodi, strašně si přál, aby v tomhle případě udělali výjimku.

3 Hovoří Albert.

Jsem Albert Einstein, aspoň Robinette Broadhead mi tak říká, a mám zato, že bych měl některé záležitosti vysvětlit. Ve všech těch afektovaně roztomilých špatných začátcích téhle knížky vám Robin stejně zapomněl sdělit poměrně dost údajů, které považuji za podstatné. Mimo jiné kdo jsou to Nepřátelé. Já mu vypomůžu. Udělám to; pomůžu Robinettu Broadheadovi.

Měl bych nejdřív vysvětlit, v jaké situaci se vynacházím.

Především, nejsem "skutečný" Albert Einstein. Ten zemřel.

Zemřel pěknou řádku let před tím, než bylo možné, alespoň pro lidi, uložit osobnost do databáze, když se opotřebovala fyzická tělesná schránka. Následkem toho nám nezůstala ani reálná kopie tehdejšího Alberta Einsteina. Já se přinejlepším jen zhruba podobám tomu, jaký by mohl být, kdyby byl na mém místě.

Já jsem vlastně něco úplně jiného než jakákoli rekonstrukce lidské bytosti. V zásadě jsem jednoduchý systém pro vyhledávání dat, trochu vylepšený, abych vypadal vkusně. (Asi v tom stylu, jako když lidi schovávali komunikační telefon do plyšového medvídku.) Abych působil přátelštějším dojmem, přál si můj uživatel Robinette, abych vypadal a jednal jako člověk. Takže moje programátorka mě Robinovi darovala. Byla ráda, že to může udělat. Ráda Robinettovi vyhověla, protože byla nejen jeho programátorka, ale taky jeho žena, S.Ya. Lavorovna-Broadheadová.

Takže to, jak vypadám a jak se chovám, je skutečně jenom Robinův vrtoch.

Myslím, že je správné vám říct, že Robin má spoustu vrtochů a taky je dost náladový. Nechci ho tím shazovat. Nemůže za to. Robin byl původně organický.

Proto měl své nedostatky jako všechny lidské bytosti. Jeho inteligence je jediné, co se podařilo z neuspořádaných biochemických látek získat. Jeho mysl nebyla dokonalá a už určitě ne matematická.

Byla produktem skutečného mozku neustále omývaného proudy hormonů, založená na citlivých vstupech jako je bolest a radost, a docela schopná zatěžovat se takovými programovými prvky, s nimiž já nemám žádnou zkušenost, jako jsou "pochybnost", "vina", "žárli- vost" a "strach". Představte si takový život! Vlastně se dost divím, že funguje tak dobře, jak funguje. Nevím, jak bych to zvládal já. A pak, nemůžu tvrdit, že těmhle věcem skutečně rozumím, protože sám jsem je nikdy nepoznal, jen ve formě analogického vjemu.

To ale neznamená, že se s nimi nedokážu vypořádat. Programy Essie Broadheadové dokážou téměř cokoli. "Chápání" není vůbec nezbytné - nemusíte rozumět tomu, jak funguje kosmická loď, abyste do ní nastoupili a stiskli tlačítko. Umím si představit, jak určitý impuls ovlivní Robinovo chování přinejmenším stejně jako to dokáže on sám a nemusím tomu "rozumět", abych to udělal.

Konečnicu nerozumím ani druhé odmocnině hodnoty mínus jedna, ale to mi nebrání v tom, abych ji používal ve svých rovnicích.

Vychází to. $e2id = -1$. Ani v nejmenším nevadí, že všechny použité hodnoty jsou iracionální, abstraktní, imaginární nebo negativní.

Nevadí ani, že Robin sám je vlastně tohle všechno dohromady.

Prostě je. Je tvořen všemi. Často je hlavně negativní, a to tak, že už pak nemůže být iracionální, nemluvě o abstraktním pojmu "šťastný".

To je od něho hloupé.

Podle všech objektivních měřítek to Robinette Broadhead dokázal. Má všechno, co si jen člověk může přát. Má ohromné bohatství - no, je pravda, že teď on osobně to bohatství nevlastní, protože je uložen do stroje a podle úzkostlivého lidského práva jsou jisté potíže s majetkem mrtvých lidí. Ale to právě bohatství je v rukou jeho skutečné manželky (nebo "vdovy") a je tak veliké, že kdyby Robin chtěl utratit sem tam pár set milionů, stačí, aby řekl jediné slovo. Dokonce toho bohatství moudře využívá. Většinu peněz vkládá do Broadheadova ústavu pro extrasolární výzkum, který má svá působíště v místech jako je Londýn, Brasília, Johore, planeta Peggy a další tucet míst ve starých Spojených státech, nemluvě o jeho flotile průzkumných lodí, co se pořád šťourají v Galaxii. Proto má jeho život "smysl" a má značnou "moc". Co zbývá? "Zdraví"? To má samozřejmě taky; kdyby se něco pokazilo, hned se to prostě a jednoduše opraví. "Láska"? Samozřejmě! V osobě S.Ya. Lavorovny- Broadheadové má tu nejlepší manželku - aspoň má do stroje uloženou její simulaci, a ta je bezvadná, protože S.Ya. si svůj program dvojnice napsala sama.

Krátce řečeno, jestli nějaký skutečný člověk nebo bývalý skutečný člověk má důvod, aby byl šťastný, tak je to Robin.

To jenom dokazuje, že pro jeho psychiku není "důvod" dominantní. Až příliš často není vůbec šťastný. Typickým příkladem jsou jeho nekonečné starosti a zmatky z toho, koho miloval a co chápal pod pojmem "láska" a jestli byl ve vztahu ke svým různým partnerkám "čestný" nebo "věrný".

Například: Robin miloval Gelle-Kláru Moynlinovou. V té době byli oba živí lidé. Letěli spolu. Dařilo se jim. A potom je potkala nehoda, které ani jeden z nich nemohl předejít, a Robin ji nechal v černé díře na třicet let.

No, samozřejmě, bylo to hrozné. Ale nebyla to jeho chyba. A přesto mu to vyneslo nekonečné množství hodin, které

strávil v křesle u mého kolegy, počítačového psychoanalytika Sigfrida von Cvoka, aby "ulevil" své mysli od pocitu "viny", která mu způsobila tolik "bolesti".

Iracionální? To se ví, že jo! Ale to zdaleko není všechno.

Mezitím, co Klára byla beznadějně mimo dosah - a jak se domníval navždycky - seznámil se, "zamiloval se" a oženil s mojí stvořitelkou, S.Ya. Lavorovnou. Podle mých měřítek, kterými mohu tenhle postup ohodnotit, to byl dobrý tah.

Jenže pak se Klára znovu objevila. Když se Robin musel postavit tváří v tvář faktu, že "miluje" obě, tak prostě upadl do amnézie.

Celou situaci zkomplikovalo to, že náhodou zrovna v tu dobu zemřel. (Tedy, jeho tělesná schránka se zcela opotřebovala a musel být uložen do stroje v gigabitovém prostoru.) Člověk by si myslel, že tím se všechno zjednoduší. Je jasné, že všechny tyhle biologické záležitosti by se ho už týkat neměly. Biologicky už neexistoval. Ale kdepak, to by nebyl Robin Broadhead! Robin není ani beznadějně hloupý. (Myslím jako bývalý živý člověk.) Uvědomuje si stejně jako já, že, antropologicky řečeno, otázky "věrnosti", "žárlivosti" a "sexuálního provinění" jsou spjaty pouze s biologickým faktem, že "lásky" s sebou nese "styk", který ovlivňuje "reprodukcí" - žárlivost je ve své podstatě otázka záruky, že dítě, které člověk vychovává, mu geneticky náleží. On to ví. Bohužel to ale nemůže cítit. Dokonce ani fakt, že především se biologicky nikdy nestal otcem žádného dítěte, nemění nic.

S jak divnými věcmi si lidi dělají starosti! - a dělají si je i dál, dokonce i když dospěli k nemateriální existenci jako já.

Ale Robin si starosti dělal, a pořádné, a když si starosti dělal Robin, dělal jsem si je i já. Měl jsem starost o něj. Protože to je jedna z dalších věcí, na které jsem byl naprogramován.

Jak tak koukám, už jsem skoro tak upovídaný jako Robin.

No, nemůžu si pomoci. "Jaký pán, takový krám" jak říká jedno staré lidské přísloví - dokonce i když ten "pán" je čistě syntetický artefakt podprogramů a databází jako já.

Tedy se dostáváme k Nepříteli.

Byla to rasa inteligentních bytostí, nebyly z masa (vlastně byly nemateriální), o kterých se dozvěděli Heechee.

Nepřátelé (Heechee jim říkali "Vrahové" a mnozí lidé taky, ale mně se to slovo nikdy nelíbilo) vyhladili přinejmenším čtyři civilizace a pár dalších poškodili.

Bylo zřejmé, že se jim nelíbí živí lidé jakéhokoli druhu.

Dokonce se ukázalo, že se jim nelíbí žádná hmota jakéhokoli druhu. Jakýmsi způsobem - ani já sám nevěděl jakým - dodávali do vesmíru tolik hmoty, že zpomalovali jeho expanzi. Někdy v budoucnosti všechno zkolabuje a začne to znovu od začátku; vyplýval z toho jediný logický závěr, že si Nepřátelé pohrávají s myšlenkou, že ten další vesmír by pro ně mohl být pohostinnější.

Když se na to dívám objektivně, byl to impozantní a elegantní projekt. Ale stejně se mi nikdy nepodařilo přimět Robina, aby se na to podíval z téhle stránky; zůstal pořád materiálně orientovaný - kvůli té své nešťastné minulosti.

A Nepřátelé tu byli pořád, uzavření ve své černé díře - v té atypické černé díře, kde nebyla žádná hmota; byl to jenom kotel energie. (Energie, která vytvářela masu, byli samozřejmě samotní Nepřátelé.) Taková černá díra měla i své jméno. Říkalo se jí "kugelblitz".

Když jsme s Robinem poprvé potkali Heechee, Kapitána s jeho posádkou, bylo to pro ně traumatizující.

S "Vrahy" se rozhodli vyrovnat tak, že utečou a ukryjí se. Nemohli uvěřit tomu, že by lidské bytosti riskovaly tolik, aby zvolily jiný postup. Vysvětlili nám, co se děje a byli šokováni, když jsme odmítli následovat jejich příkladu.

Když se nám nakonec podařilo Kapitána přesvědčit o tom, že se lidstvo (v tu chvíli k němu počítali i takové jako jsem já) chystá zachránit Galaxii, poznal, co je nevyhnutelné. Nelíbilo se mu to. Ale přistoupil na to. Spěchal tam, kam Heechee uprchli, když pochopili, jakou hrozbu Nepřátelé představují: do černé díry v jádře Galaxie.

Účelem téhle jeho cesty bylo říci ostatním Heechee, že všechny jejich plány jsou tou drzou rasou lidských bytostí zmařeny a přimět je, aby nám pomohli.

Bylo to nezbytné. Heechee disponovali obrovskými zdroji.

Přestože jsme strávili desetiletí studiem jejich techniky a doplnili jsme ji i svou technikou dřív, než živé lidské oko spočinulo na živém Heechee, nepochybně jsme toho ještě nevěděli spoustu. Tak Kapitán slíbil, že zmobilizuje Heechee, aby nám pomohli - okamžitě - pomohli připravit se na den, kdy by Nepřátelé mohli vyrazit, aby zničili několik dalších ras živých bytostí.

Bohužel to, co pro Heechee znamenalo "okamžitě" pro nás zdaleka "okamžitě" nebylo - dokonce i když vezmeme v úvahu ten žalostně pomalý pohyb živých lidí, jejichž součástí jsme se stali i "my". Hodiny v černé díře plynou pomalu. Faktor časové dilatace v jádru způsobil, že byli ještě pomalejší než lidé v poměru asi tak čtyřicet tisíc ku jedné.

Naštěstí "okamžitě" znamenalo alespoň jak nejdřív to dokážou a vlastně reagovali zázračně rychle - když to všechno vezmeme v úvahu. První loď Heechee, která vyplula z ergosféry, se objevila téměř okamžitě - tedy, za pouhých osmnáct let! Druhá přiletěla vzápětí, jen o devět let později.

Takhle rychle mohli reagovat proto, že disponovali loďmi, které byly neustále v pohotovostním režimu. A ty první lodi, které k nám přiletěly, byly neocenitelné. Právě s jejich pomocí mohli lidé a Heechee postavit Kruhovou hlídku a držet služby při sledování kugelblitzu a lodě nám pomohly lokalizovat všechny úkryty a místa v Galaxii, kde Heechee měli své vyřazené přístroje ... včetně nezřídka značného počtu lidských prospektorů z Gateway, kteří doletěli tak daleko, že se už nemohli vrátit zpátky.

Myslím, že bych vám měl říci trochu víc o análech Heechee, abych vám vysvětlil, proč byli tak bázlívi.

Bylo běžné, že stovky lodí Heechee byly stále na výzkumných a objevných cestách. Heechee byli zvědaví stejně jako lidé a stejně tvrdohlaví, když se rozhodli objevit všechno, co se objevit dá.

Existovala celá řada teoretických vědeckých problémů, jejichž řešení chtěli silou mocí najít. Pravda byla taková, že chtěli vědět, co se skrývá za "mizející hmotou" - fakt, že veškerá pozorovatelná hmota ve vesmíru nebyla dost

významná na to, aby objasňovala pozorovaný pohyb galaxií? Skutečně se protony rozpadaly? Bylo něco před Velkým třeskem? A jestli ano, co? I lidští vědci se všemi těmito otázkami zabývali, a to ještě dřív, než jsme se seznámili s Heechee. Heechee měli ve srovnání s těmi dávnými lidmi (včetně mého hmotného původce) velkou výhodu.

Mohli jít a podívat se.

To také udělali. Vyslali expedice, aby studovaly novy a supernovy a neutronové hvězdy a bílé trpaslíky a pulzary.

Měřili průtok hmoty mezi páry blízkých dvojhvězd a tok radiace plynu dopadajícího do černých děr. Dokonce se naučili nahlédnout přes Schwarzschildovu bariéru kolem černých děr, tenhle trik byl později využit v oblasti technologie. A to už se ani nezmiňuji o tom, že stejně tak byli zvědaví i na to, jak do sebe zapadají částice a vytvářejí atomy, atomy molekuly a molekuly samotné živé látky.

Můžu snadno shrnout, čeho přesně chtěli Heechee v oblasti vědění dosáhnout. Chtěli dosáhnout všeho.

Ale žádné své výpravy nepořádali naléhavěji a vytrvaleji, než když hledali ve vesmíru další inteligentní život.

Po čase Heechee našli několik exemplářů - nebo skoro našli.

První byl náhodný objev, který přinesl rychlou radost a téměř okamžité zklamání. Malá ledová planeta, které by za normálních okolností sotva věnovali jediný pohled, je překvapila tím, že v jejím magnetickém poli zaznamenali zvláštní anomálie. Zpočátku to nikoho příliš nezajímalo. Potom, při naprosto rutinním pozorování, loď s posádkou Heechee kontrolovala hlášení, která vypracovali výlučně robotičtí výzkumníci. Planeta byla více než dvě stě astronomických jednotek od své mateřské, ne příliš jasné hvězdy K-3, nepochybně to nebylo místo, kde by se dal předpokládat vývoj života. Povrchová teplota byla jenom asi dvě stě kelvinů a nic nenarušovalo ledový povrch.

Ale když výzkumníci Heechee sondařovali led, našli v něm značná množství kovu. Podle záznamu odrazu poznali, že kov má pravidelný tvar. Když posádka, celá rozrušená, přivolala termální vrtače a poslala je dolů na průzkum, našli tam budovy! Továrny! Stroje! Ale vůbec nic živého.

Setkali se se skličujícím faktem, že na té planetě kdysi byl inteligentní život, a podle toho, co objevili, na dost vysokém vývojovém stupni. Ale teď už tam nebyl.

Když určili stáří ledových vrstev z odebraného vzorku, zjistili, že se zpozdlí o půl milionu let. To ale nebylo to nejhorší. Nejhorší byl závěr, k němuž neodvratně dospěli geologové a geochemici, že totiž tahle planeta nemohla vzniknout na této oběžné dráze. Její složení odpovídalo složení Venuše, Země a Marsu. Bylo takové, jaké lze najít jen v blízkosti hlavní hvězdy.

Něco ji odmrštilo tak daleko od jejího slunce, že zmrzla.

Mohlo se samozřejmě jednat o nějakou astronomickou nehodu, třeba (ač je to statisticky nepravděpodobné) těsný průlet jiné hvězdy.

Ale žádný Heechee tomu nemohl uvěřit (i když chtěli).

Pak je čekalo další hoře.

Ne najednou. Byla to naděje, kterou v sobě chovali dlouho - víc než století! Začalo to, když plavidlo Heechee zachytilo náznak rádiového signálu. Stopovali jej a našli původní nesporný artefakt civilizace na vysoké technické úrovni, putující mezihvězdným prostorem.

Nebyla v něm živá posádka. Ani nemohla být, snad jen s výjimkou mikrobů. Objekt byl obrovská, pavučinová kovová síť, měřila tisíc kilometrů, ale tak hedvábně tenoučká, že celá nevážila víc než nehet.

Heechee netrvalo dlouho, aby zjistili, co to mají. V místech, kde byly dráty spojené, byly předměty, které se podobaly tranzistorům, a proužky piezoelektrických materiálů. Ten objekt byl kalkulátor. Byl to také počítač, kamera, vysílačka, to všechno bylo nádherně začleněno do té sítě řídké jako mlha, kterou jste mohli roztrhnout dlaní.

Byla to robotická plachetnice na světelný pohon poháněná tlakem světla.

Důkaz byl jasný: ve vesmíru existoval inteligentní život, stejný jako samotní Heechee! Nejen inteligentní život, byl to technický život, létal ke hvězdám. Okamžitě pochopili, že se jedná o ultralehkou mezihvězdnou sondu, hvězdnou bludičku, která byla Galaxií unášena radiačním tlakem, prováděla průzkum dalších hvězd a rádiem informovala své stvořitele na jejich domovské planetě.

Ale kde leží ta domovská planeta? Lodi Heechee se bohužel při záchyty nepodařilo přesně změřit nastavení přímého směru. I když věděli s tolerancí několika stupňů, kam signál směřoval, v rozpětí těch několika stupňů bylo nějakých sto milionů hvězd, vzdálených i blízkých.

Takže po celé následující století každá loď Heechee, která startovala kamkoli do vesmíru, měla odpovídající rádiový přijímač.

Ten byl pořád zapnutý a nedělal nic, než naslouchal písni další hvězdné bludičky.

A našli je.

První byla poškozená, neměla už dokonalou orientaci - ale i tak bylo možné omezit výběr hvězd asi tak na pouhý milion, pokrok o dva řády. A potom našli jednu novou, krásnou, v perfektním stavu, nastavenou přesně na nulu.

Celé roje výzkumníků Heechee se vrhly do tohoto kouta Galaxie. Zbývalo ještě prozkoumat spoustu hvězd, ale už jich byly jen stovky místo milionů. Prozkoumali je všechny. Tahle neměla žádné planety. Tamty dvě, to byly dvojhvězdy blízko sebe, kde by s největší pravděpodobností na žádné planetě nebyl život, i kdyby takové planety existovaly. A tamhlety byly příliš nové a jasné, příliš mladé na to, aby daly životu možnost se vyvinout - A pak tam byla ještě tahle. Nebyla nijak přitažlivá. Byl to takový škvarek, strašně malý a takový přihloupý na to, aby to byla alespoň neutronová hvězda.

Jistě, bylo to to správné místo. Jistě, mělo to planety ... ale před stovkami tisíc let to byla nova. Všechny její planety byly úplně sežehnuté. Nic, čemu by se dalo říkat živá hmota, tam nezůstalo.

Ale na čtvrté planetě ... hromada lomového kamene se vinula napříč údolím tam, kde kdysi byla přehrada, do hory, jejíž stěny se z bortily, se zakusoval tunel - ano, odtud pocházely ty hvězdné bludičky.

A zase tam Heechee přišli moc pozdě.

Heechee se začali domnívat, že to vypadá, jako by někdo procházel Galaxií a likvidoval civilizace dřív, než se k nim oni sami mohou dostat.

Nebo ještě předtím, než tyhle civilizace mohly své žijící zástupce vyslat do mezihvězdného prostoru.

A potom Heechee učinili poslední, děsivý objev. Vyslali expedici pod vedením nádherné ženy Heechee, co se jmenovala Tangenta, a už mohli sestavit celou tu hrůznou mozaiku.

Nebudu vám vyprávět o Tangentě.

To proto, že dřív nebo později o ní bude mluvit Robin. On to ještě neví. Neví, že sám bude zanedlouho poslouchat vyprávění někoho, kdo se toho přímo zúčastnil. Věděl by to, kdyby mě nechal, abych mu o téhle osobě řekl - nebo o jiných osobách, jejichž přítomnost na Gateway pro něj bude zvlášť důležitá. Ale Robin dokáže být strašně umíněný, když mu zkouším říct věci, o kterých by vážně vědět měl.

Tak to je ten příběh; omlouvám se za odbočky. Dovolte mi dodat už jen jedno. Není to tak úplně od věci.

Před chvílí jsem naznačil, že i když jsem "věděl", že $e2id = -1$, nechápal jsem "proč". Myslím to tak, že neexistuje intuitivní důvod proč by (základ přirozených logaritmů) umocněn na ((druhou odmocninu mínus jedné) krát (poměr mezi obvodem a poloměrem kruhu)) se vůbec měl zrovna rovnat něčemu určitému, tím méně jednoduchému zápornému celému číslu jako je mínus jedna.

Nebyl jsem k vám zcela upřímný.

Nevím úplně přesně, proč to tak je, ale mám podezření.

Bohužel souvisejí s takovým pojmem jako "mizející hmota" a matoucí otázkou, proč máme ve vesmíru jenom tři zřetelné rozměry místo devíti - a Robin mě stejně nebude poslouchat, když mu to budu povídat.

4 Někteří účastníci party.

Na Gateway bylo jedno místo, které jsem prostě musel znovu vidět.

Když už jsem byl unavený z toho, jak jsem přemítal o všech těch věcech, o kterých jsem přemítat musel, a z toho, jak jsem slyšel ty výkřiky: "Teda, Robině, ty vypadáš prostě fantasticky!", šel jsem tam. Jmenovalo se to tam rovina Babě, východní kvadrant, tunel osm, pokoj padesát jedna, a několik nešťastných a děsivých měsíců bylo tohle místo mým domovem.

Sel jsem tam úplně sám. Nechtěl jsem Essie odtrhávat od jejího starého kamaráda z Leningradu a stejně, tu část mého života, kdy jsem žil v té špinavé malé díře, ona se mnou nežila. Stál jsem tam a upřeně se na ni díval a všechno to do sebe vstřebával. Dokonce jsem zapnul i receptory, obvykle se tím neobtěžuji, protože jsem to chtěl nejenom vidět, ale chtěl jsem to i pocítit.

Vypadalo to hnusně a pocit jsem z toho měl tentýž. Skoro jsem se topil v obrovské horké záplavě nostalgie, která mě zalila.

Pokoj jednapadesát byla místnůstka, která mi byla přidělena, když jsem poprvé přiletěl na Gateway - prokrista! Před desítkami a desítkami let! Byl trochu vyklizený a úplně nově vymalovaný. Už to nebyla díra, ve které se schovával vydešený prospektor Gateway, co měl plný kalhoty. Teď tu žil nějaký křehký geriatrický případ, co přijel na Zvrásněnou skálu proto, že tady měl větší šanci udržet svou vysloužilou tělesnou schránku pohromadě o něco déle. Vypadalo to tam jinak. Místo mé staré sítě sem dali opravdovou postel, i když úzkou. Na stěně byla připevněna piezovizní sestava a sklopné umyvadlo se skutečnou tekoucí vodou a asi tak další milion vymožeností, co já neměl. Geriatrický případ nepochybně odklopýtal někde na party. Každopádně tu nebyl. Měl jsem to všechno jen pro sebe, celý klaustrofobický luxus o rozměrech větší záchodové kabinky.

Zhluboka jsem se "nadechl".

To byl další rozdíl. Už to tu nesmrdělo. Zbavili Gateway té staré zatuchliny, kterou vám nasáklo prádlo i kůže. Byl to zápach toho úplně využitého vzduchu, který všichni dýchali - a do něhož se všichni i potili a pouštěli do něj větry - po celé roky. Teď to tady bylo jen slabě cítit zelení, určitě to byly rostliny, které napomáhaly zásobovat celý prostor kyslíkem. Stěny stále zářily tím světlením kovu Heechee - bylo výlučně modré. Na Gateway nikdy nebyly jiné barvy. Změny? Samozřejmě, bylo to tu hodně změněné. Ale pořád to byl tentýž pokoj. A ten svět bídy a trápení, do kterého jsem se nacpal.

Žil jsem stejně jako všichni prospektori Gateway - počítal jsem minuty, dokud nebudu muset letět, kamkoli, jinak mě vykopnou z asteroidu, protože nemám peníze. Pozorně jsem pročetl seznamy expedic, co hledaly někoho do posádky, a pokoušel se uhodnout, popravdě řečeno, na které z nich bych mohl zbohatnout nebo aspoň nezahynout. V tom pokoji jsem spal s Gelle-Klárrou Moynlinovou, pokud jsme se tomu nevěnovali u ní. K zešílení jsem tu brečel, když jsem se vrátil z té poslední cesty, naší společné ... bez ní.

Připadalo mi, že jsem těch několik všivých měsíců tady na Gateway žil delší život než za celá ta další desetiletí.

Nevím, kolik milisekund jsem tam byl, v ufnukaném nostalgickém čase, když jsem za sebou zaslechl hlas: "No, Robině! Víš, tak mě napadlo, že tě tady najdu bloudit jako tělo bez duše." Byla to Sheri Loffatová.

Musím se přiznat, že jsem byl rád, že zase Sheri vidím, a byl jsem taky rád, že Essie zrovna do sebe obracela sklenky s tím svým starým pijáckým kamarádem. Essie vůbec nežárlí. Ale třeba by u Sheri Loffatové udělala výjimku.

Sheri se na mě dívala úzkými dveřmi. Nevypadala ani o minutu starší, než když jsem ji viděl naposledy víc než před půl stoletím.

Vlastně vypadala mnohem lip než tehdy, protože to ji akorát pustili z nemocnice po té výpravě, která se po všech stránkách nepovedla, vyšla jen po finanční stránce. Teď vypadala ještě trochu jinak než "dobře". Byla strašně přitažlivá, protože měla kromě širokého úsměvu jen tričko a spodní kalhotky.

Hned jsem ten úbor poznal. "Líbí?" zeptala se a naklonila se ke mně, aby mě políbila. "Vzala jsem si to kvůli tobě.

Pamatuješ?" Odpověděl jsem jí nepřímo: "Jsem ženatý pán." Řekl jsem to proto, aby nedošlo k omylu, ale nebránilo mi to v tom, abych ji políbil, když jsem jí odpovídal.

"No, kdo z nás zůstal svobodný?" zeptala se rozumně. "Já mám čtyři děti, víš. A to už nemluvím o třech vnoučatech a jednom pravnoučeti." "Pane bože!" Odstoupil jsem kousek dozadu, abych si ji mohl prohlédnout.

Vyklouzla ze dveří a zavěsila se za tričko na háček na zdi. To jsme někdy dělali, když jsme ještě byli živí a Gateway byla vstupní branou do vesmíru, protože rotační "gravitace" asteroidu byla tak malá, že zavěsit se bylo pohodlnější než sedět. Ten její úbor se mi líbil.

Nebylo pravděpodobné, že bych na to zapomněl. Přesně tohle měla Sheri na sobě, když se poprvé ocitla v mé posteli.

"Já ani nevěděl, že jsi mrtvá." Zdálo se, že se jí tohle téma nezamlouvá, jako by si na to ještě tak docela nezvykla. "Stalo se to teprve loni. To už jsem samozřejmě takhle mladě nevypadala. Takže - když člověk zemře, tak to není tak úplně v čudu." Dala si prsty na bradu a prohlédla si mě od hlavy k patě. "Pořád tě vídám ve zprávách, Robině. Vedl sis dobře," podotkla.

"Ty taky," řekl jsem, když jsem si vzpomněl. "Vracela ses domů s pěti nebo šesti miliony dolarů, že jo? Za tu bedýnku náradí Heechee, co jsi našla?" "Spíš skoro deset milionů, když přičteš honorář." Usmívala se.

"Ty jsi bohatá dáma!" Pokrčila rameny. "Užila jsem si s tím dost srandy. Koupila jsem si pár správních obvodů s farmami na planetě Peggy, vdala jsem se, vychovala děti, umřela ... bylo to hezký, to jo. Až na tu poslední část. Ale já nemluvila jenom o penězích, i když ty jich máš určitě spoustu. Jak ti to říkají? 'Nejbohatší muž ve vesmíru'? Měla jsem se tě držet, dokud jsem ještě měla šanci." Všiml jsem si, že se svěsila z háku a přistoupila ke mně blíž.

Teď mi došlo, že ji držím za ruku. "Promiň," ujelo mi.

"Promiň co?" Odpověď na tuhle otázku zněla, že pokud se potřebovala na tohle zeptat, nepochopila by tu odpověď, ale já to říkat nemusel. Po- vzdechla si. "Myslím, že asi nejsem zrovna ta dáma, na kterou teď právě myslíš." "No-" "Ne, to je v pořádku, Robině. Vážně. To byla jenom taková vzpomínka na staré časy. Ale stejně, jsem fakt docela překvapená, že nejsi s ní a s tím chlápem - no, honem, jak se jmenuje -" "Sergej Borbosnoj?" "Ale ona netrpělivě zavrtěla hlavou. "Ne, to vůbec ne. Počkej, jmenuje se - jo, Eskladar. Harbin Eskladar." Zamrkal jsem na ni, protože jsem věděl, kdo je Harbin Eskladar. Kdysi to byl dost známý chlapík. Ne, že bych ho někdy potkal, určitě jsem o to ani nestál, protože Harbin Eskladar byl terorista. A co by moje drahá přenosná Essie dělala s tím bývalým teroristou? Ale Sheri pokračovala hned dál: "No jasně, řekla bych, že ses teď přesunul do vyšší společnosti. Víš, že jsi znal Audeeho Waltherse. A předpokládám, že jsi v těsném styku s Glare a dalšími -" "Glare?" měl jsem potíže s tím, abych Sheri stačil vnímat, ale tohle mě úplně přimrazilo. I když to řekla anglicky, bylo to jméno Heechee.

Koukala se na mě překvapeně. "Tys to nevěděl? Sakra, Robině, já snad jednou mám před' tebou náskok! Copak jsi neviděl v doku loď Heechee?" A najednou to vypadalo, že ta party bude zase fajn. Tu loď Heechee jsem viděl, to jo, ale nikdy mě nenapadlo, že by v ní cestovali Heechee.

Myslím, že ode mě nebylo zrovna zdvořilé takhle se z toho vykrotit. Podle toho výrazu, co měla Sheri v obličeji, si myslela totéž, ale byl jsem rád, že se můžu vymluvit. Nerad dávám Essie příležitost, aby porušila tu svou nádhernou vlastnost nežárlit. A i když jsem jí při polibku na rozloučenou řekl: "Uvidíme se později," nemyslel jsem to vážně. Když jsem byl zase sám v gigabitovém prostoru, zakřičel jsem na Alberta. Byl tam dřív, než jsem ho zaregistroval. "Ano?" Řekl jsem rozmrzele: "Neřekl jsi mi, že tady na skále jsou i Heechee. Co tady dělají?" Klidně se na mě usmál a škrábal si kotník. "Co se týče té druhé otázky, mají právo tady být, Robině. Koneckonců tahle party má sloužit jako setkání lidí, kteří na Gateway kdysi byli. A všichni tihle tři Heechee tu byli. Strašně dávno. A co se týče toho prvního -" zatvářil se jako osudem pronásledovaný, "- už pěknou chvíli jsem zkoušel s tebou pohovořit o několika lidech, kteří by tě mohli zajímat, Robině. Měl jsem zato, že by ode mne nebylo taktní tě vyrušovat. Jestli teda můžu teď -" "Teď mi můžeš říct o těch Heechee! O Eskladarovi už vím." "Ano?" Albert chvíli vypadal, jako by byl v rozpacích. Takový výraz nemívá často. Potom řekl poslušně: "Loď Heechee přiletěla přímo z jádra a ti tři Heechee, kteří tě podle mě budou zajímat, se jmenují Muon, Barrow a Glare. Zajímává je hlavně Glare, protože letěla společně s Tangentou na planetu Peciválů." Zbystřil jsem. "Tangenta!" "Přesně tak, Robině." Rozzářil se. "Navíc -" "Chci je vidět," řekl jsem a dal mu mávnutím ruky znamení, aby byl zticha. "Kde jsou?" "Jsou na rovině Jane, Robině, ve staré tělocvičně; teď je z ní společenská místnost. Ale nemůžu ti říct něco o těch ostatních? O Eskladarovi víš a předpokládám, že víš i o Danovi Mečnikovovi a -" "Popořadě, Alberte," poručil jsem. "Teď se chci setkat s někým, kdo doopravdy znal Tangentu!" Zatvářil se zničeně. "Prosím? Alespoň vzkaz od paní Broadheadové." O tom vzkazu se předtím nezmínil. "No, to je jasný. Na co čekáš?" Tvářil se rozhořčeně, ale řekl mi přesně Essieiným tónem a Essieinou modulací hlasu: "Výřid' tomu starému glupymu Robinovi, že je moc hezký, že se setkal se svou starou láskou, ale ať se na ni jenom kouká a ať se jí ani nedotkne." Myslím, že bych se mohl i červenat. Ale Albert by si toho jen těžko všiml, protože jsem mu pokynul, aby přestal mluvit a vydal jsem se na rovinu Jane.

Takhle z nás všech dělá svědomí zbabělce ... a taky nás ohlušuje. Neslyšíme dokonce ani to, co bychom vážně slyšet měli.

Dokážu obejít Zemi za čtyřicet milisekund, když budu chtít, takže z roviny Babe dolů na rovinu Jane jsem se dostal okamžitě.

Zvlášť když (jak pořád zdůrazňuju) jsem především doopravdy na rovině Babe nebyl a nebyl jsem ani na rovině Jane, když jsem se tam dostal.

Ale to, co se skutečnému člověku zdá jako mžik, může pro někoho jako jsem já představovat docela dlouhou dobu. Měl jsem čas popřemýšlet o několika věcech.

Slyšel jsem dobře? Byla skutečně moje žena Essie s Harbinem Eskladarem? Pravda, období terorismu už bylo dávno to tam. Všichni ti monstrózní lidé, co vypalovali, bombardovali a ničili, byli dávno nenávratně po smrti nebo ve vězení nebo se napravili. A ti napravení, jako Harbin Eskladar, se koneckonců vrátili do normálního života.

Svůj dluh společnosti splatili.

Šlo o to, že jsem nemohl uvěřit tomu, že by si Essie myslela, že splatili dluh jí samotné. Nevadí, že to jejich bláznění jí dvakrát skoro stálo život a že nás oba chtěli zabít potřetí, ale nevyšlo jim to.

Nemělo to souvislost s Essieiným soukromým životem. Se mnou to bylo (domníval jsem se) úplně stejné: teroristi, co ruinovali už tak zbídačenou Zemi v těch dávných dnech, kdy byl nedostatek všeho a tisíce zmučených lidí se snažilo napravit situaci tím, že se pokoušeli uvěřit tomu, že ubylo pro všechny stejným dílem, nebyli nic než zločinci. Byli zvrácení. Je pravda, že Eskladar (jak jsem si matně vzpomínal) se nakonec přidal na stranu těch kladných hrdinů v bílých kloboucích. Dokonce i pomohl dopadnout jednoho z jejich největších a nejzkaženějších šéfů, a tak zachránil celou řadu životů a tak velký majetek, jaký nikdy v životě nezničil.

Ale stejně ...

Když jsem uviděl ty tři Heechee, zapomněl jsem na Eskladara.

Naštěstí už nebyli z masa a kostí (pokud se o kostlivcích Heechee vůbec kdy dalo říci, že byli). Byli to dávní předkové, a to bylo dobře, protože to znamenalo, že s nimi můžu mluvit.

Nepoznal bych to místo, kde jsou, kdyby mi Albert neřekl, že to dřív byla tělocvična. Už to tam jako v tělocvičně nevypadalo. Byla to prosluněná malá místnost (sluneční svit vyzařovaly, jak jinak, elektronické trubice) se stolkou a židličkami a bylo tam plno lidí. Skuteční lidé drželi v rukou pítí. Heechee nepijí. Stejným způsobem a s tímž cílem něco uždibují. Mají moc rádi jistý druh houbovitě vegetace s vysokým obsahem opojných látek a tihle Heechee měli před sebou ploché misky s houbou na uždibování. "Ahoj," řekl jsem ledabytě a klouzavým pohybem se k nim přiblížil. "Jsem Robinette Broadhead." Vzbuzuji určitou úctu. Lidé, co byli kolem, mi hned ochotně udělali místo a ta žena, co mezi nimi byla, ohýbala zápěstí, jak mě zdvořile zdravila. "Doufali jsme, samozřejmě, že budeme mít příležitost se s vámi setkat," řekla. "Známe vaše jméno, protože vás znají všichni Heechee." Naučili se našemu zvyku potřásat si rukama, takže jsme to udělali. Tihle dávní předkové sem přijeli rovnou z jádra - na cestu se vydali téměř před jedenácti lety - podle našich hodin, ale podle jejich časomíry všeho všudy před několika týdny. Většinu toho času strávili cestou hlubokým vesmírem z jádra na Zemi. Vyjádřil jsem svoje překvapení nad tím, že se setkávám s Heechee na místě, o kterém jsem se doposud domníval, že náleží výlučně lidské rase a jeden člověk uložený do stroje řekl: "Ale pane Broadheade, mají právo na to, aby tu byli. Všichni, kdo kdy sloužili na Gateway, dostali pozvánku na tuhle party - a oni tu kdysi sloužili." No, byl to dost zvláštní pocit, protože poslední živý Heechee (nebo snad dokonce i uložený do stroje) byl na Gateway asi tak před čtyřmi sty tisíci lety.

"Takže vy jste ti, co nám tu nechali ty lodě," řekl jsem s úsměvem a zdvihl sklenku, abych jim připil na zdraví. Reagovali na to tak, že mezi prsty uchopili kousky hub, pohnuli jimi směrem ke mně a ta žena řekla: "Muon po sobě zanechal to, čemu říkáte Továrna na potraviny tam, kde to nazýváte Oortův oblak, ano. Barrow vlastně nechal loď na vaší planetě Venuše, a tam ji objevil váš Sylvester Macklen. Já jsem vám nenechala nic; já jenom tuhle soustavu jednou navštívila." "Ale ty jsi byla s Tangentou," začal jsem a ucítil jsem poklepání na rameni. Otočil jsem se a uviděl svoji drahou přenosnou Essie.

"Robině, miláčku?" "Tak ty ses urvala od svého Harbina Eskladara?" řekl jsem žoviálně. "Jsem rád, že jsi tady. Tohle je Glare -" Zmateně si s ní potřásla rukou. "Já se s tím Harbinem Eskladarem neviděla. Ale to je jedno. Já se jen chtěla ubezpečit, že si uvědomuješ -" "Tys mě nepochopila," řekl jsem a byl jsem hodně rozčilený.

"Právě mluvíme o Tangentě. Glare, mohla bys nám říci něco o té cestě?" "Jestli chcete -" A Essie řekla: "Ale prosím tě, Robině, tohle s tím souvisí.

Dane Mečnikov si zažádal o právníka." To mě na chvíli zarazilo, protože jsem na Dana Mečnikova nemyslel, takže jsem nemohl přijít na to, proč chce mluvit s právníkem. O mně. To sice byla otrava, ale pokrčil jsem rameny.

"Později, miláčku, prosím tě." Essie si povzddechla a já se připravil na vyprávění.

Vlastně mě nemůžete z ničeho vinit. Příběh Tangenty byl důležitý. Nebýt té výpravy, všechno by bylo jinak. Nejen historie Heechee. Celá historie. Lidská historie by mohla být dokonce tak odlišná, že by nemusela existovat vůbec. Takže jsem všechno ostatní odložil, abych mohl poslouchat Glare vyprávět o té slavné cestě a už jsem neuvažoval o tom, co vlastně znamená přítomnost Dana Mečnikova na asteroidu.

5 Vrchol.

Heechee byli velcí vědci a ve všech svých análech nejvíce vyzdvihovali právě Tangentinu cestu.

Byla to dopodrobna naplánovaná výprava s vynikajícím vedením. Tangenta byla velmi moudrá. Mimochodem, právě díky její moudrosti Heechee uprchli z asteroidu Gateway a díky jí se stalo skoro všechno ostatní.

Pro Tangentu nebylo těžké být moudrou. Sama toho věděla hodně a měla dost zkušeností a využívala i ostatní živé členy své posádky, jako například Glare. A co bylo nejlepší, měla dvanáct nebo třináct mrtvých lidí, kteří svou inteligencí doplňovali tu její. K tomu všemu ještě dodala odvahu, podnikavost a cit. Líbila by se vám - pokud odhlédneme od toho, že lidskému oku připadala dost legrační.

Samozřejmě za to nemohla, byla Heechee.

Když říkám, že Tangenta byla vědkyní, nemyslím to tak, že se pídila za novými pevninami jako Magellan nebo kapitán Cook.

Výpravy, na které se Tangenta vydávala, neměly s geografii nic společného. Dlouho předtím, než se Tangenta narodila, vytvořily obrovské teleskopy Heechee, které putovaly vesmírem, veškerá geografická zobrazení, jaká by kdy Heechee mohli potřebovat.

Vyslídily všechny hvězdy a skoro všechny planety v celé Galaxii - celkem to bylo několik set miliard geografických prvků. Každý vyfotografovaly, provedly spektroskopickou analýzu a zařadily ho do katalogu v ústředních databázích. Takže Tangenta se nemusela obtěžovat vytvářením map a přehledů. Měla k přemýšlení zajímavější věci.

Tangenta zkoumala bytosti. Živé bytosti. Úkolem její výpravy bylo zkoumat organické látky, které obývaly některá zmapovaná místa.

Další věc, kterou je třeba v souvislosti s Tangentou mít na paměti je, že podle vkusu Heechee byla úžasně krásná. Já jejich vkus nemám. Pro mě je Heechee jako Heechee a ani za nic bych se s žádnou z jejich žen neoženil. Mně Tangenta připomínala něco z mého dětství v potravinových dolech ve Wyomingu.

Když jsme slavili Halloween s vydlabanými dýněmi a převleky. Nej- oblíbenější postavou, kterou vždycky v říjnu vytahoval náš třídní učitel z prosklené skříně, byla umělá kostra, co měla kloubově připojené ruce a nohy, lebku s čelisti a všechny kosti.

Tangenta se strašně podobala některé z těch postav, jenže byla skutečná. Opravdu žila. Mezi kosti jí vidět nebylo. Jako všichni Heechee je měla pokryté tuhou, hutnou, svalovitou kůží, na dotek smyslnou asi tak jako žalud. Protože byla žena, měla pleš - někteří muži měli na hlavách krátkou srst, ženy skoro nikdy. Oči měla takové, že žádný textař populárních písní by ani nedokázal najít rým, aby je popsal, protože v zásadě vypadaly strašně; zornice měla modře skvrnitá a jinak měla oči víceméně růžové. Údy měla vyzábělé asi jako šestiletá oběť hladomoru, ani trochu sexy - aspoň ne pro člověka. Měla širokou pánev. Nohy jí vyrůstaly z okrajů té pánve a mezi troubleovitými nohama nosila typickou životně důležitou výbavu Heechee. Byl to váček hruškovitého tvaru, který vyráběl proud mikrovln, co je potřebovali, aby byli zdraví, stejně jako pozemské rostliny potřebují sluneční světlo; navíc v tom váčku byly všechny možné užitečné nebo aspoň příjemné nástroje a rozmanitosti. Včetně uložených mozků mrtvých předků, které Heechee používali místo počítačů.

To je nádhera, co? Ne, není to žádná krása. Ale chápání krásy závisí na kulturní normě. Pro oči Heechee (ty blýskavé, růžové, plazí!), hlavně pánské, byla Tangenta prostě kus.

Uším Heechee dokonce už i to její jméno znělo sexy. Dostala jméno "Tangenta", tak jako svá dospělá jména získávali všichni Heechee, hned jak byla dost stará na to, aby vykazala zájem o nějakou abstraktní věc.

V jejím případě to byla geometrie. Ale jazyk Heechee nabízel spoustu možností pro slovní hříčky a přesmyčky, takže brzy dostala přezdívku, slovo, které znělo skoro jako "tangenta", které by se dalo zhruba (a slušně) přeložit jako "ta, která vzpružuje pokleslé věci".

Nic z toho nemělo co dělat s jejími schopnostmi vést výpravy, a ty byly fascinující. Pro rasu Heechee byla kreditem. To, že hrála velkou roli při jejich zkáze, činilo celou situaci ještě traumatictější.

Na té historické výpravě řídila Tangenta obrovskou loď Heechee.

Na její palubě byly přístroje a vybavení tisíců druhů a posádka měla jedna-devadesát členů. Mezi nimi byla i Glare, pilotprůzkumník.

Nebyla to jenom velká loď, byla to taky loď speciální.

Byla sestrojena k určitému účelu a ten účel byl přizpůsoben speciálním požadavkům.

Měla přistát na planetě.

To nedokázala žádná z mezihvězdných lodí Heechee a těžko to kdy vůbec bylo třeba. Lodě byly projektovány tak, aby se dostaly na oběžnou dráhu nějaké planety a problémy s opětovným vstupem na oběžnou dráhu a startem přenechávaly specializovaným přistávacím plavidlům. Loď, které velela Tangenta, však byla výjimkou. Neměla tak docela "přistát", protože planeta, kterou zkoumala, měla jen stěží pevné jádro, na němž by se dalo přistát, kromě kusu kovového vozíku v ledové, drtící a rozbředlé "atmosféře" v hloubce dva tisíce kilometrů. Ale pro Heechee tam bylo něco mnohem důležitějšího: Byl tam život.

Na Tangentině lodi byl také život. Každý z jednadvadesátičlenné posádky byl specialista na nejrůznější operace, které by mohlo být nutné provést. Například moje nová známá Glare, pilot-průzkumník, měla s lodí vplout do mrazivé, husté "atmosféry" Peciválů. Tohle umělo jen několik Heechee a ona měla za sebou rozsáhlý trénink. Takže na té lodi bylo hodně života, a to bujarého a bouřlivého. Heechee nebyli stroje bez emocí. Svým zvláštním způsobem, vlastním Heechee, byli stejně nadrženi a temperamentní jako lidé. To jim sem tam přinášelo problémy, stejně jako lidem.

Ti tři, kteří v tomto ohledu pro Tangentu představovali problém, se jmenovali Kvark, Angström 3754 a Najdi-a-sděl. Nemusíte mi věřit, že se jmenovali přesně takhle, i kdybyste jejich jména přeložili z jazyka Heechee doslova. Jsou to nejbližší ekvivalenty, jaké mě napadly. Kvarka pojmenovali podle subatomární částice, Angström 3754 dostal jméno podle barvy téhle vlnové délky a Najdi-a-sděl byl příkaz pro databáze, co zdědili po předcích, když chtěli zjistit, co mají k dispozici.

Tangenta je považovala za partu pěkných hochů. Ti tři totiž zosobňovali všechny mužské ctnosti Heechee. Kvark byl statečný, Angström silný a Najdi-a-sděl něžný. Každý z nich stál za to. Protože se blížila Tangentina doba páření, bylo dobře, že měla k dispozici muže, kteří jí v tomto ohledu mohli dokonale posloužit.

Rasa Heechee byla na vrcholu. V historii lidstva nebylo nic, co by se mohlo blížít rozsáhlosti a majestátu Heechee. Holanští obchodníci, španělští donové a anglické královny před staletími vysílali dobrodruhy, aby zajali otroky, dováželi koření, dolovali zlato - aby objevili a uloupili dosud neprozkoumaný svět. Ale to byl jen jeden jediný svět. Heechee dobyli miliardy světů.

To má poněkud krutý podtón, ale Heechee krutí nebyli. Nebrali žádným domorodcům nic, co jim náleželo, ani hliněné tabulky nebo kauri (ulity mořských plžů zavinutce penízkového nebo oválného užívané v některých částech Afriky a Asie jako platidlo).

Nebylo to nutné. Heechee nikdy nemuseli zotročovat původní obyvatelstvo, aby dolovali drahé rudy. Mnohem jednodušší bylo lokalizovat asteroid určitého složení, potom jej přitáhnout k továrně, která jej celý pohltila a pak produkovala hotové výrobky. Dokonce nepotřebovali ani pěstovat exotické potraviny nebo vzácná koření nebo léčivky. Chemie Heechee mohla odebrat jakýkoli vzorek organické hmoty a z vlastních prvků vyrobit duplikát.

Další důvod, proč nebyli krutí k původním obyvatelům byl, že skoro nikdy žádné domorodé obyvatelé nenašli.

V celé Galaxii se jim podařilo najít necelých osmdesát tisíc světů s životem nad stupněm prokaryot. A planetu, na níž by žily bytosti schopné vnímat, srovnatelné s Heechee, ani jednu.

Několikrát se skoro trefili.

Jednou se skoro trefili na starou dobrou planetu Zemi. Nevyšlo to, protože se netrefili do času. Přišli asi tak o půl milionu let dřív. V té době se to, co se na Zemi nejvíce blížilo inteligenci, ukrývalo v srstí porostlé stlačené lebce shrbeného a páchnoucího malého primáta, kterému dnes říkáme australopithecus. Když je Heechee našli, s lítostí si pomysleli, že přišli příliš záhy; odebrali si tedy několik vzorků a odjeli. Další skoro trefa bylo bezruké břichaté stvoření, které žilo mezi odpadky na planetě hvězdy F-9, nedaleko Canopu. Pokud tato stvoření nebyla zrovna inteligentní, vyvíjela se, aspoň tomu věřili. (A zůstali tam, když je našli lidé, pokřtili je "prasata Voodoo".) Tu a tam se objevily stopy vyhynulých civilizací, některé z nich záhadně neuspořádané. Existovalo také několik potenciálně zajímavých, které by se snad mohly vyvinout na určitý sociální stupeň přibližně za další milion let...

A pak existovaly ještě takové bytosti, jaké teď právě zkoumala Tangenta. Říkali jim "Peciválové".

Peciválové byli vskutku docela inteligentní. Měli stroje! Měli vlády. Měli jazyk - dokonce i poezii. Nebyla to jediná takhle vyspělá rasa, kterou Heechee objevili. Ale tahle byla ze všech nejslibnější.

Kdyby se tak s nimi dalo komunikovat! Takže Tangenta loď navedla na oběžnou dráhu a výzkumníci upřeně pozorovali vířivou planetu pod sebou. Angström řekl Tangentě: "To je ošklivá planeta. Připomíná mi to místo, kde žila prasata Voodoo, pamatuješ?" "Pamatuji," řekla Tangenta laskavě. Vlastně si taky docela dobře pamatovala, jak se poddala Angströmově zkoumavé ruce, kterou ji jemně tahal za provazovité šlachy na zádech tak, jak to dobře znala.

Najdi-a-sděl se žárlivě ozval: "Ani trochu se to té planetě nepodobá! Ta byla horká a tahle zmrazuje plyny. Tady bychom nemohli ani dýchat, i kdyby tu bylo dost teplo, protože bychom se otrávil metanem, kdežto mezi prasaty Voodoo jsme se mohli volně pohybovat dokonce bez masek - až na ten smrad." Tangenta se láskyplně dotkla Angströma. "Ale nám ten zápach nevadil, víd?" zeptala se. Chvilku se zamyslela a potom pohládila i Najdi-a-sděl.

Přestože jí neušlo nic z pohledu na planetu a registrovala i všechny zvuky lodních senzorů, které do sebe vstřebávaly údaje z přístrojů ponechaných na planetě před mnoha lety, neušlo jí nic ani ze sexuálních narázek.

Tangentu se znovu laskavě ozvala: "Oba máte co na práci - Kvar k taky, i já. Tak se do toho pustíme." V podstatě (řekla Glare a nostalgicky si mmla břicho) i těch osmdesát sedm členů posádky, kterých se to netýkalo přímo, bylo zasaženo Tangentinou romancí. Líbila se jim. Chtěli ji taky. Kromě toho celý svět Heechee miloval milence, stejně jako nás.

Na konci druhého dne letu Najdi-a-sděl mrzutě podával zprávu o tom, že předkové jsou nejen připraveni, ale naléhavě chtějí mluvit s Tangentou. Povzddechla si a posadila se na své místo v řídicí kabině.

Seděla hlavně na svém váčku - její sedadlo bylo konstruováno tak, že se váček spojil přímo se všemi váčky předků na lodi. Tohle zařízení bylo užitečné. Ne vždycky ale pohodlné.

Dávni předkové neměli ani zrak ani sluch, protože byli jenom inteligence uložené do databanky tak jako já. Ale ti nejbystřejší a nejzkušenější se naučili číst toky elektronů optických zařízení nebo nástrojů tak dobře, že jim nahrazovaly uši a oči. Nejstarší předek na palubě byl dávno zemřelý muž Flocculence. Flocculence byl VIP.

Byl tou nejhodnotnější osobou na palubě - možná ještě cennější než samotná Tangenta - protože ještě před svou smrtí tuto planetu skutečně navštívil.

Tangentu začala naslouchat předkům. Okamžitě se ozvalo švitoření hlasů. Každý předek z paměti na palubě chtěl mluvit. Ale jediný, kdo měl právo zrovna v tu chvíli hovořit, byl Flocculence.

Rychle umlčel ostatní.

"Monitoroval jsem záznamy," řekl najednou. "Na devíti záznamových kanálech, které jsme na planetě nechali, nejsou žádné údaje - zatím nevím, jestli přestaly fungovat nebo jestli Peciválové v těchhle končinách prostě nebyli. Ale těch jednapadesát zbývajících je plných; na každém z nich je zaznamenáno průměrně téměř tři sta tisíc morfémů." "Ale to je hodně!" vykřikla Tangenta potěšená. "To je skoro jako jedna kniha na každém kanále!" "Víc," opravil ji Flocculence.

"Jazyk Peciválů je totiž velmi hutný. Poslouchej. Přehraj u ti část jednoho záznamu -" Bylo slyšet slabé hluboké hučení - Tangenta toho ani tolik neslyšela, spíš to cítila v kostech - "A teď tentýž záznam zrychlený na naši normální bitovou frekvenci..." Hučení se změnilo v rychlé pronikavé švitoření. Tangenta netrpělivě poslouchala. Bolely ji z toho uši.

"Přeložil jsi něco z toho?" zeptala se, ani ne tak proto, že by jí na takové informaci záleželo - věděla, že kdyby se jednalo o nějaký závratný objev, hned by jí to sdělil - jako spíš proto, že chtěla přerušit ten hluk.

Ale dávny předek překvapivě radostně vykřikl: "Ale ano! Spoustu! Myslím, že v poslechovém místě sedmnáct bylo to, co bys označila jako politickou schůzi. Má to souvislost s charakterem toho místa; je buď teologicky zasvěceno nebo nebezpečně znečištěno a Peciválové se dohadovali, co s tím udělají. Diskuse ještě pořád pokračuje -" "Po jednádesáti letech?" "No, Tangento, podle jejich měření času je to jenom sedm hodin." "To je dobře," řekla Tangenta šťastně. To bylo veliké vítězství.

Neexistoval lepší způsob, jak poznat kulturu, než prostudovat způsob řešení veřejných problémů. "A jsi si jistý, že je to tak? Jsou tvoje překlady spolehlivé?" "No," řekl Flocculence pochybovačně, "dost spolehlivé. Kdyby tu tak byl Pojivá síla." Pojivá síla byl kdysi Flocculencův partner při mnoha výzkumech. Tvořili spolu bezvadný tým. Jednou určitě budou zase pracovat spolu. Ale Pojivá síla byl prozatím příliš starý na to, aby se zase vydal do vesmíru a příliš zdravý na to, aby umřel.

"Jak moc spolehlivé je 'dost' spolehlivé?" "No, přinejmenším polovinu slovní zásoby Peciválů odvozujeme z kontextu. Mohlo se stát, že jsem je odvodil chybně." "Pokud ano, tak to máš smůlu," vyštěkla Tangenta a potom se najednou zarazila. "Určitě děláš svoji práci dobře," konejšila ho. A doufala, že je to pravda.

Glare nebyla na té první cestě s Flocculencem, ale než letěla s Tangentou, nastudovala si spoustu věcí o Peciválech. Ostatně, udělali to všichni. Peciválové byli koneckonců pro Heechee poměrně dost důležití. Asi tak důležití, jako pro lidi stanovení diagnózy rakoviny, než byla zavedena Plná lékařská péče.

Peciválové měli starou civilizaci. V přepočtu na roky byla jejich civilizace mnohem starší než Heechee, ale to v podstatě nehrálo žádnou významnou roli, protože za tu dobu se toho moc nestalo. Co se dělo, dělo se velmi pozvolna. Planeta Peciválů byla chladná. I Peciválové sami byli studení a pomalí - podle toho také dostali své jméno. Pomalu proplouvali marastem plynů; chemické složení jejich těla bylo fádni stejně jako pohyby; takový byl i jejich jazyk.

Stejně to bylo i s přenosem vjemů v nervové soustavě - tedy s jejich myšlením.

Takže když při té první cestě Heechee neměli pochybnosti o tom, že tahle pomalá stvoření jsou inteligentní, byli potěšeni a rozzlobeni zároveň. K čemu to bylo, že konečně objevili jinou inteligentní rasu, když tak jednoduchý rozhovor jako - "Spojte mě se svým šéfem." "Kterým šéfem?" - trval šest měsíců? Ta první objevitelská loď Heechee zůstala na oběžné dráze planety Peciválů rok.

Flocculence a Pojivá síla posílali sondy do té zledovatělé atmosféry a velice namáhavě zaznamenávali těžko rozeznatelné zvuky, což byl první krok ke slovní zásobě. Nebylo to snadné. Určitě to nebylo jednoduché. Sondy odhazovali více méně náhodně, zacílili vždycky jen na místa, kde radary hloubkových sond a sonarů zaregistrovaly shluky bytostí. Často se stávalo, že než sonda dopadla, už se ty bytosti rozešly. Sondy, které se jim podařilo zacílit nejlépe, zaznamenaly pomalé, hluboké zaúpění. Vysílače předaly zvuky na oběžnou dráhu, specialisté záznamů je zrychlili a přepsali do slyšitelného rozsahu a po několika týdnech získali jediné slovo na každém pásku.

Ale sémantikové Heechee měli hodně zdrojů. Do konce ročního pobytu na oběžné dráze se jim podařilo identifikovat dost slov na to, aby dokázali připravit jednoduchou nahrávku. Potom si připravili tabulku s vyrytým zobrazením Heechee, Pecivála, přístroje na přehrávání zvuku a zobrazením samotné tabulky. Všechny tyto výjevy byly vyryté do hladkých ploch křišťálu tak, aby je Peciválové mohli nahmatat - byli totiž slepi.

Z toho si Heechee udělali šedesát duplikátů a vyslali je do všech šedesáti obydlí center Peciválů.

Záznamy znázorňovaly: Zdravíme vás.

Jsme přátelé.

Mluvte do tohohle a my vás uslyšíme.

Brzy vám odpovíme.

"Brzy" v tomto kontextu znamenalo pěkně dlouho. Když bylo všechno tohle hotové, loď Heechee odletěla, Posádka byla poněkud zasmušilá. Nemělo smysl čekat na odpověď. Nejlepším řešením bylo vrátit se, až uplyne dost času na to, aby Peciválové vzkazy objevili, překonali prvotní šok a odpověděli. I tak bude nevyhnutelně následovat delší období hloupých otázek a odpovědí, kterými budou mařit čas. K tomu ale nebylo třeba živých Heechee. Vybrali nejméně hodnotného dávného předka, byla to žena, vysvětlili jí, jaký druh otázek jí zřejmě budou klást a jak by přibližně měly vypadat její odpovědi - naléhání a protiotázky - a nechali ji na oběžné dráze, aby tam strávila několik ponurých desetiletí o samotě. Každý Heechee z posádky si přál, aby otázky přijímal právě on sám, ale jen málokterí na to byli dost troufalí - odhadovali, že než dostanou od Peciválů nějakou kloudnou informaci, bude to trvat víc než půl století.

Jak to nakonec taky bylo.

Dvacet dní po přiletu na oběžnou dráhu planety Peciválů byla Tangenta dokonale připravena na skutečnou práci expedice.

Dávný předek, kterého tu zanechali, už bohužel nebyl funkční, ale svůj úkol splnil. Otázky byly položeny a zodpovězeny a údaje zapsány do paměti. Radar - nebo zařízení Heechee, které jim sloužilo stejně jako lidem radar - ukázal momentální polohu fyzikálních shluků, což byly komunity Peciválů i další objekty dost pevné a dost velké na to, aby představovaly riziko při manévrování. Navázali kontakt s domovskými planetami přes rádio rychlejší než světlo a vyslali údaje. Starý křehký Heechee Pojivá síla vyslal veselý vzkaz, v němž ocenil jejich pokusy o překlad a povzbudil je. Speciální vybavení na Tangentině lodi, která jí napomáhala při splnění hlavního poslání, byla zkontrolována, přezkoušena a prohlášena za připravená k činnosti.

Existovalo ještě jedno zařízení Heechee, které, jak doufali, jim v práci pomůže, ale nevyšlo to. Byl to jakýsi druh komunikačního přístroje. Vysílal a přijímal zvláštní druh údajů - no, dejme tomu, že by se daly nazvat "pocity". Ten přístroj nevysílal ani nepřijímal "informace" v tom pravém smyslu slova - nebylo možné jej použít k vydání pokynu pro další tisíce kilotun konstrukčního kovu nebo k příkazu lodi, aby změnila kurs. Ale jeden Heechee, co měl na hlavě příslušnou helmu z kovové síťky, "slyšel" emoce jiných, dokonce i na planetární vzdálenosti. Bylo to to, čemu jsme my říkali "gauc snění".

Heechee tohle zařízení používali doma, vykonávalo funkci policie. Heechee nezjišťovali zločiny. Předcházeli jim. Záření z mysli natolik deformované, že se chtěla dopustit asociálního činu, hlavně násilí, bylo možné zaznamenat v počátečním stadiu.

Okamžitě byl vyslán poradenský a zásahový tým, aby nasadil nápravnou terapii.

Sedadla snů hodně napomáhala například i při zjištění, že "prasata Voodoo" jsou dost inteligentní na to, aby snesla pozorování, protože jejich "pocity" byly mnohem komplexnější než u nižších živočichů. Tak tohle bylo standardní zdrojové zařízení Heechee při základním hledání mezihvězdného společenství. Doufali, že Tangentina orbitální kosmická loď bude prostě poslouchat Pecivály a "uslyší" jejich nálady, úzkosti a radosti.

Mimochodem, sedadlo snů fungovalo. Jenže to nebylo moc platné. Emoce Peciválů byly, stejně jako všechno ostatní, co dělali, beznadějně pomalé. Kvar si sundal helmu a řekl nevrle: "To byste zrovna tak dobře mohli naslouchat pocitům sedimentární skály při metamorfózách." "Zkoušej to dál," nařídila mu Tangenta. "Až konečně Peciválům porozumíme, bude i tohle mít svoji cenu." Později si vzpomněla, co říkala, a divila se, jak jen se mohla tolik mýlit. Už jsem vám toho o Tangentě a jejich spolucestujících napovídal tolik a neřekl jsem vám, proč na tom všem tolik záleželo.

Věřte mi. Záleželo na tom moc. Nejen Tangentě a celé rase Heechee, ale lidstvu jako celku a zvláště mně.

Ale starý dobrý Albert mi říká, že jsem strašně upovídaný, takže se pokusím držet se toho podstatného. Podstatné

bylo, že Tangenta a její posádka dělali to, co ještě lodi Heechee nikdy nedělaly. Vnořili speciálně opancéřovanou kosmickou loď do hustých, studených a škodlivých plynů planety Peciválů, aby mohli Pecivály navštívit "na domácím hřišti".

Ani "hřiště" není to pravé slovo - mám dost potíže volit správná slova, protože slovní zásoba, kterou jsem se naučil, ještě když jsem byl živý člověk na Zemi, se už vážně nedá použít. Peciválové neměli hřiště v tom smyslu, že by to byla parcela půdy, kde by si ho vybudovali. Neměli žádnou půdu. Jejich specifická hustota se hodně blížila specifické hustotě plynů, v nichž žili, v nichž se vznášeli společně se všemi svými potřebami pro domácnost, celými domácnostmi a peciválovskými ekvivalenty továren, farem, úřadů a škol. A je jasné, že v takovém prostředí se ani lidé ani Heechee nemohli pohybovat bez ochrany. Přestože Heechee byli velmi opatrní (znám lidi, co by řekli, že to jsou zbabělci), měli neustále starosti, že by dokonce i jejich loď mohla havarovat v těch drtivých tlacích, kde Peciválové žili.

Takže - než vstoupili do atmosféry planety, zkontrolovali, ještě jednou zkontrolovali a dvojnásobně zkontrolovali všechno, co se zkontrolovat dalo. Flocculence a ostatní dávní předkové museli vykonávat dvojí službu, nejen, že překládali, ale rovněž ukládali do paměti a analyzovali veškeré údaje vlastních lodních systémů.

"Jsme připraveni?" zeptala se Tangenta nakonec, posadila se na kapitánské sedadlo v řídicí kabině a stejně jako všichni ostatní se přikryla sítí. Vedoucí všech jednotlivých sekcí postupně oznamovali, že jsou připraveni a ona se zhluboka nadechla. "Začneme sestupovat," řekla pilotu-průzkumníkovi Glare.

Glare předala pokyn ke kormidlu: "Zahajte sestup." Loď snížila oběžnou rychlost a sklouzla do chladných, hustých, vířících a jedovatých plynů, v nichž Peciválové pluli.

Vstup byl drsný, ale k tomu byla loď uzpůsobena. Navigace oslepla, alespoň z optického hlediska. Ale na lodi byly sonarové a elektronické "oči" a jak se blížili, na obrazovkách v kabině se objevily obrysy hloučků "domů" Peciválů a dalších objektů. "Neměli bychom letět tak rychle," upozornila Tangenta, "je tu riziko kavitace." Glare s ní souhlasila. "Zpomalit," nařídila a velká loď se pomalu posouvala k nejbližšímu ostrůvku Peciválů.

Celá posádka se dívala na obrazovky s bázní a potěšením zároveň.

Pomalu se začaly objevovat rozbředlé objekty. Byly to struktury podobné oblakům a bytosti jako hračky z jemného plastiku ve tvaru améb nebo medúz, s jakými si hrají děti. Peciválové byli skoro stejně nehybní jako jejich "budovy". Všechny ženy a skoro všichni muži se pohybovali tak pomalu, že žádný Heechee nepozoroval vůbec žádnou změnu. Jen pár mužů se dostalo do toho, čemu říkali "rychlý režim" a sem tam vykazovali viditelný pohyb. Dělal to stále více mužů, když se loď blížila a jejich strnulé vjemy jim dávaly vědět, že se snad něco děje.

Právě tehdy se Tangenta dopustila první chyby.

Domnívala se, že se muži takhle pohybují proto, že jsou překvapení nenadálým přiletem lodi Heechee. Nebesa vědí, že je to muselo strašně překvapit - jako kdyby se v primitivní lidské vesnici, kde nikdy předtím neviděli kosmickou loď, dokonce ani letadlo, najednou objevil vysokorychlostní přistávací modul. Ale ti muži se nesvjeli tak rychle a ztuhle proto, že by byli překvapeni. Bolelo je to. Vysokofrekvenční zvuk, který loď Heechee vydávala, znamenal pro Pecivály agónii. Šileli z něho a ti slabší zanedlouho zemřeli.

Bylo vůbec možné, aby Heechee skutečně uspokojili svou touhu po mezihvězdném přátelství s Pecivály? S těmi bahenními lidmi? Nedovedu si představit jak. Podle mých zkušeností ne; komunikace Heechee s Pecivály byla stejně těžká jako je pro nás "zvětšené osoby" těžké navázat smysluplný kontakt v reálném čase se skutečnými lidmi. Není to nemožné. Jenom to úsilí neodpovídá výslednému efektu. A když já se skutečnými lidmi mluvím zblízka, obvykle na to neumírám.

Po téhle události už to nebyla šťastná loď (řekla Glare a zasmušile přitom kroutila břišními svaly). Očekávání bylo tak lákavé a zklamání tak hrozné.

Bylo to ještě horší.

Celá mise balancovala na ostří neúspěchu. I když sondy dál zaznamenávaly do rekordem pomalu jedno slovo za druhým, pokusy přiblížit se k Peciválům v jejich domovském prostředí vždycky skončily katastrofou nebo přinesly veliké zklamání - zklamání pro Heechee, katastrofu pro jejich nové "přátele".

A potom, na oběžné dráze, dostali zprávy z domova.

Byl to vzkaz od Pojivé síly, v němž jim sděloval s podrážděností stáří a otráveností někoho, kdo by u toho chtěl být, zhruba tohle: "Zbodali jste to. Nejdůležitější nebyly údaje o zvycích a politickém zřízení Peciválů, ale jejich poezie."

Dávní předkové na palubě lodi rozeznali poezii jako poezii - jako druh kombinace písní velkých velryb a starých pozemských severských edd. Stejně jako v eddách se v nich zpívalo o velkých bitvách minulosti, a právě ty bitvy byly důležité.

Ty písně byly o stvořeních, která se objevila bez těl, a způsobila velikou zkázu. Peciválové jiní říkali ekvivalentem slova "Vrahové" a podle Pojivé síly byli opravdu bez těl, tvoření jen energií; a skutečně se objevili a způsobili velikou zkázu...

"To, co jste považovali za pouhé legendy," huboval Pojivá síla ve svém vzkazu, "nepojednávalo o bozích a pekelnících. Jsou to přímé důkazy o skutečné návštěvě stvoření, která, jak se zdá, se chovají nepřátelsky vůči veškerému organickému životu. A máme všechny důvody, abychom věřili tomu, že existují pořád." To bylo poprvé, kdy Heechee vůbec slyšeli o Nepřátelích.

6 Lásky.

Než Glare dovyprávěla svůj příběh, shromáždil se kolem nás docela slušný dav. Všichni se chtěli na něco zeptat, ale chvíli jim trvalo, než dokázali otázku formulovat, Glare byla zticha a mnula si hrudní koš. Ten pohyb vydával slabý skřípavý zvuk, jako by někdo přejížděl prstem po valše.

Malý černý muž, kterého jsem neznal, řekl: "Promiňte, ale já tomu nerozumím. Jak Tangenta věděla, že to byli

Nepřátelé?" Mluvil anglicky a já si uvědomil, že někdo celou dobu Glareino vyprávění tlumočil. Ten někdo byl Albert. Když tlumočil Glare otázku toho malého muže do jazyka Heechee, podíval jsem se na něj. V odpověď pokrčil rameny, což znamenalo (jak mi došlo) no co, já si chtěl ten příběh taky poslechnout.

Glare taky krčila rameny v odpověď na otázku - aspoň rychle stahovala břicho, což Heechee dělali místo pokrčení ramen.

"Nevěděli jsme to," řekla. "Až později, když Pojivá síla provedl hlubokou analýzu peciválských edd. Pak bylo jasné, že ti Vrahové, co se k nim vetřeli, nebyli z jejich planety. Samozřejmě o tom svědčila i spousta dalších údajů."

"Samozřejmě," přizvukoval Albert. "Třeba mizející hmota." "Ano," odpověděla Glare. "Mizející hmota. To byla po dlouhou dobu pro naše astrofyziky velická záhada. Myslím, že pro vaše také." Zamyšleně si vzala další hlavičku houby, zatímco Albert vysvětloval ostatním, jak se ukázalo, že "mizející hmota" není přirozený kosmický fenomén, ale artefakt Nepřátel; a v tu chvíli jsem přestal poslouchat. Albert mi o tomhle vypráví pořád dokola. A to přestávám poslouchat taky. Poslechnout si příběh o Tangentině strašném letu v podání Glare bylo něco jiného. Bylo to vyprávění, které jsem dokázal poslouchat úplně soustředěně. Ale jak se Albert dostane k těm záležitostem proč, tak mi začnou myšlenky bloudit.

Dál potom přejde k problému devítirozměrného prostoru a k Machově hypotéze.

A přešel. Zdálo se, že Glare to docela zajímá. Mě teda ne.

Opřel jsem se, kývl na servírku, aby mi přinesla dalšího panáka "ra- ketové šťávy" -sakramentsky připomínala tu vražednou bílou whisky, v níž za starých časů prospektoři na Gateway utápěli svoje obavy - a nechal jsem ho mluvit. Neposlouchal jsem. Myslel jsem na chudinku nadřzenou Tangentu, na všechny ty stovky tisíc uplynulých let a na její nešťastnou cestu.

Vždycky jsem měl v koutku srdce pro Tangentu slabost - no, ale to taky není tak docela pravda. To jsou zase ta slova. Jak nepřesně vyjadřují význam! Já srdce nemám a v něm ani žádný koutek. A ani ten výraz "vždycky" není přesný, protože Tangentu znám všeho všudy teprve asi tak třicet, nebo bych snad měl spíš říct třicet milionů let. Ale myslím na ni často, s úctou, protože já byl taky na odstřel a vím, jaký to je pocit.

Lokl jsem si raketové šťávy a shovívavě se díval na skupinku lidí kolem stolu. Ostatní posluchači byli mnohem fascinovanější než já, jak se Albert s Glare předhánějí ve slovních legráckách, ale to s ním nežili posledních padesát (nebo padesát milionů) let. Za tak dlouhou dobu svůj program sakra dobře znáte. Uvědomil jsem si, obecně řečeno, že vím, co Albert řekne ještě před tím, než to vysloví.

Dokonce jsem už i věděl, co to znamená, když se sem tam při řeči podívá úkosem. Nevědomky mi vyčítal, že mu nedám příležitost, aby mi řekl to, co mi tak strašně chtěl říct.

Shovívavě jsem se na něj usmál, abych mu dal vědět, že jsem ho pochopil ... a trochu taky proto, abych mu připomněl, že já jsem ten, kdo rozhoduje o tom, kdo co kdy řekne.

Pak jsem ucítil něžný dotek na zátylku. Essieina ruka. Opřel jsem se o ni spokojeně zrovna ve chvíli, kdy na mě Albert hodil jeden z těch svých pohledů a řekl Glare: "Předpokládám, že jsi cestou sem měla příležitost seznámit se s Audee Walthersem III." To mě probudilo. Otočil jsem se k Essie a zašeptal: "Já nevěděl, že je tu Audee." Essie mi řekla do ucha: "Vypadá to, že je ještě spousta věcí, které o skutečných lidech, co tu jsou, nechceš vědět." Z toho jejího tónu mě bodlo za krkem; byla to směsice lásky a přísnosti. To je tón, kterým Essie mluví, když si myslí, že jsem příliš hloupý nebo pošetilý nebo tvrdohlavý.

"Pane bože," vzpomněl jsem si. "Dane Mečnikov." "Dane Mečnikov," souhlasila. "Ten je tady taky jako skutečný člověk. Společně s tím, kdo ho zachránil." "Pane bože," řekl jsem znovu. Dane Mečnikov! Byl taky na té expedici s černou dírou, která zatěžovala moje svědomí půl století.

Nechal jsem ho tam s ostatními a mimo jiné i s - "Gelle-Klárrou Moynlinovou, ano," šeptala Essie. "Teď jsou v Centrálním parku." Centrální park moc jako park nevypadá. Když jsme s Klárrou byli prospektoři, byl tu tucet moruš a pomerančovníků a keřů jen o trochu víc.

Moc se to tu nezměnilo. Rybníček, kterému jsme říkali jezero Superior, pořád opisoval tvar povrchu asteroidu. Teď byl park mnohem zarostlejší, ale i tak jsem bez problémů zaregistroval asi tak deset, možná i víc skutečných lidí v křovinatém porostu. Osm nebo deset z nich byli starší veteráni, co žili na Zvrásněné skále, všichni skuteční, pózovali pod stromy jako sochy. Pár lidí tam přišlo z party, tak jako já, jenže oni byli skuteční, a mezi nimi jsem zcela neomylně poznal Gelle-Klárrou Moynlinovou, nehybnou jako socha.

Ani trochu se nezměnila, alespoň fyzicky.

Jinak se změnila hodně. Nebyla sama. Byla vlastně mezi dvěma muži; a co hůř, s jedním se držela za ruku a ten druhý ji objímal kolem ramen.

To samo o sobě byla pořádná pecka, protože když jsem naposled Klárrou viděl, jediný člověk, kterého by se ráda držela za ruku nebo který by držel ji, jsem byl já.

Chvilku mi trvalo, než jsem si uvědomil, že ten muž, co ji drží za ruku, je Dane Mečnikov - koneckonců bylo to už dávno, co jsem ho viděl naposledy. Toho druhého jsem vůbec neznal. Byl vysoký, štíhlý a hezký a jako by toho nebylo dost, objímal Klárrou kolem ramen - zamilovaně a majetnický.

Někdy, když jsem byl mladý a zamilovaný do té či oné ženy, tak jsem měl vždycky obrovskou touhu ji dokonale poznat. Absolutně.

Všemi způsoby. A jedním z nich byla představivost. Představa, že ji najdu (ať už se jednalo o kteroukoli ženu), tak hluboce spící, že ji nedokážu probudit; pak se ke své milované připlížím a aniž by o tom věděla, pustím se do průzkumu všech těch tajností. Podívám se, jestli má pod paží strniště. Zkontroluju, kdy si naposledy vyčistila špinu pod nehty na nohou. Nahlédnu jí do nosních dírek a do uší - víte, a tohle všechno udělám, když o tom neví, protože i když jsme se navzájem hodně objevovali, tohle bylo něco úplně jiného. Co se týče většiny mých představ, byly to věci, na které můj

bývalý analytický program Sigfrid von Cvok pohlížel tolerantně, ale neschvaloval je; spojoval je s jakýmsi významy, které se mi ani trochu nelíbily. A stejně jako u většiny mých představ to nebyla žádná velká legrace, když jsem měl příležitost je realizovat.

Ted' bych to mohl udělat. Byla tu Klára jako zvěčněná v kameni.

Byla tu taky Essie, hned vedle mě, aby udusila tu moji touhu zkoumat, ale kdybych ji poprosil, aby odešla, udělala by to. Neřekla ani slovo, moje Essie. Jenom se tam za mnou tiše vznášela, jak jsem tam stál, v gigabitovém prostoru neviditelný, a upřeně se díval na ženu, pro kterou jsem truchlil většinu svého života.

Klára vypadala moc dobře, jen stěží se dalo uvěřit, že je vlastně starší než já - tak říkajíc asi o šest měsíců starší než Bůh. Narodil jsem se skoro na den přesně, kdy byla objevena Gateway, jejíž sté výročí jsme slavili. Klára se narodila asi o patnáct let dřív.

Nevypadala na to. Nevypadala starší ani o den.

Částečně to bylo samozřejmě zásluhou Plné lékařské péče.

Klára byla dost bohatá a mohla si dovolit veškeré obnovování tkání a náhradu orgánů dokonce ještě dřív, než to bylo pro všechny zdarma.

A navíc, prožila třicet let v časové pasti černé díry, kde jsem ji nechal, abych se sám zachránil - trvalo mi celých třicet let, než jsem v sobě překonal pocit viny - a po celé ty roky ona stárla vzhledem k časové dilataci jen o minuty. Podle doby, co uplynula od jejího narození, jí bylo už víc než sto. Podle toho, jak měřily čas hodiny jejího těla, jí bylo kolem šedesáti. Podle toho, jak vypadala - Vypadala tak, jak jsem ji vždycky znal. Vypadala opravdu dobře.

Stála tam, prsty propletené s prsty Dana Mečnikova. Hlavu měla otočenou k muži, který ji držel kolem ramen. Obočí měla tmavé a výrazné jako vždycky a její obličej byl Klářin obličej, ten, který jsem oplakával třicet let.

"Nevydeš ji, sakra, Robině," nabádala mě Essie. Akorát včas.

Zrovna jsem se chtěl objevit přímo před nimi, nemyslel jsem na to, že pro ni tohle setkání nebude o nic snadnější než pro mě a že bude potřebovat víc času, mnohem víc času, aby to zvládla.

"Takže co?" zeptal jsem se a nespouštěl oči z Kláry.

"Takže," řekla Essie a kabonila se, "se budeš chovat jako normální slušný člověk. Dáš té ženě šanci! Snad by ses měl ukázat na kraji křoví a jít směrem k ní. Dej jí aspoň možnost, aby tě viděla přicházet, aby se připravila na to dost traumatizující setkání, než promluvíš." "Ale to bude trvat věčnost!" "Ale ty máš k dispozici věčnost, ty zabedněnce," řekla Essie pevně. "Stejně máš ještě jinou práci. Na to ses vykašlal, že jo? Copak jsi zapomněl, že tě hledá Cassata?"

"Ať se jde vycpat," řekl jsem nepřítomně. Byl jsem tak zaneprázdněn zkoumáním vzhledu a tvarů mé dávno ztracené lásky, že jsem na nic jiného neměl trpělivost - ani jsem na nic jiného neměl myšlenky. Trvalo mi hodně mikrosekund, než jsem si uvědomil, že čím déle budu odkládat začátek rozhovoru, tím déle bude trvat, než uslyším její hlas.

"Máš pravdu," řekl jsem zdráhavě. "Rovnou bych si moh prohlédnout toho bastarda. Ale nech mě začít tady." Odlouppl jsem svého vlastního dvojníka za ohnutou limetu, na které bylo plno zlatých plodů, a rozpohyboval ho ke Kláře. A pak jsem docela pokorně šel za Essie zpátky do Vřetena, kde, jak říkala, čekal Cassata.

Bude trvat hodně dlouho, než můj dvojník dojde ke Kláře, než promluví a bude čekat, až mu odpoví - hodně, hodně milisekund.

Zoufale jsem si přál, abych ten čas mohl zkrátit. Protože - jak jsem měl to čekání vydržet? A taky jsem si zoufale přál, abych to mohl prodloužit. Protože - co jí vlastně řeknu? Julio Cassata mi odpomohl od těchto - jak to říká Essie? - těchto hlupých nesmyslností. Na to je kanón. Je jako komáří štípnutí, které na chvíli odvede vaši pozornost od bolesti zubů. Nikdy není vítaným rozptýlením, ale je aspoň nějakým rozptýlením.

Našli jsme ho v Modrém pekle. Essie mi stiskla ruku a usmívala se. Cassata seděl u jednoho stolku, před sebou pití, a zahloubaně osahával nějakou mladou ženu, kterou jsem nikdy předtím neviděl.

Ani jsem si ji nemohl pořádně prohlédnout, protože jakmile si Cassata uvědomil, že tam jsme, všechno změnil.

Účastníci party, děvče a Modré peklo zmizeli. Byli jsme v jeho kanceláři na satelitu Spojené hlídky. Vlasy měl učesané, košile se sama od sebe zapnula až ke krku a on se na nás ledově díval přes ocelový stůl. Pokynul ke dvěma kovovým křeslům. "Posaďte se," nařídil.

Essie řekla klidně: "Jdi do prdele, Julio. Chceš s náma mluvit, fajn, tak mluv. Ale ne tady. Je to tu hnusný." Podíval se na ni tak, jak se dívá generálmajor na poručíka. Pak se rozhodl, že bude příjemný. "Jak si přeješ, má drahá. Vyber si." Essie si odfrkla. Podívala se na mě, zaváhala, potom odstranila vojenskou kancelář. Místo toho jsme byli v naší důvěrně známé Věrné lásce s divany, barem a jemnou hudbou.

"Jo." Cassata souhlasně přikývl a uznale se kolem sebe rozhlížel. "To je vo moc hezčí. Máte pěkný hnízdečko. Nevadí, když si sám posloužím?" ani nečekal na souhlas a zamířil k baru.

"Nech všech těch srágor," řekla Essie. "Vyklop to, Julio. Na naši loď bylo uvaleno embargo, že jo? Proč?" "Ale, je to jen dočasně, má drahá." Cassata zamrkal, když si naléval čistou Chivas. "Jenom jsem chtěl mít jistotu, že s vámi budu moci mluvit." Dokonce i lék proti podráždění dokáže sakra podráždit. Ozval jsem se: "No tak mluv." Essie po mně loupala rychlým, varovným pohledem, protože slyšela tón mého hlasu. Ovládal jsem se. Neměl jsem nejmenší chuť konverzovat s Juliem Cassatou.

Někteří lidé se domnívají, že lidi uložené do strojů se nikdy nevytočí ani nejsou nervózní, protože jsme jenom bity seřazené do programu. To není pravda. Aspoň ne v mém případě a už vůbec to neplatilo právě v tuto chvíli. V tom bezuzdném trysku emocí jsem prožíval svoje vrcholy i pády - byl jsem především vyhecovanéj tou party, přepjatej a zasmušilej, když jsem poslouchal příběh strašlivé Tangentiny cesty, rozervanej stovkami emocí, když jsem narazil na Kláru. Nechtělo se mi mluvit s Cassatou. Ani trochu.

Samozřejmě mi hovor s Cassatou jen málokdy působí radost.

Nevím, proč by tohle mělo někoho rozveselit. Jeho hlavní konverzační perly jsou rozkazy a napadání; on nemluví,

vydává stanoviska. Nezměnil se. Zhluboka se napil skotské, podíval se mi do očí a řekl: "Jseš neřád, Broadheade." To nebyla slibná poznámka. Essie byla na půli cestě v přípravě Mai Tai pro mě a trhla sebou tak, že to skoro vylila. Ustaraně se na mě podívala. To je její politika, bojuje samostatně, když se ocitneme v situaci, kdy je to třeba. Myslí si, že když křičím já, moc se rozčiluju.

Ale tentokrát jsem ji převezl. Pravil jsem zdvořile: "Je mi velice líto, jestli jsem ti způsobil nějaké nepříjemnosti, Julio. Mohl bys mi laskavě vysvětlit, proč to říkáš?" To byl ale výkon! Ten hulvát by si zasloužil mnohem víc.

Nandal bych mu to mnohem víc, kdybych si v poslední chvíli neuvědomil, že bych ho měl litovat.

Uvědomil jsem si totiž, že je koneckonců odsouzen k smrti.

Generálmajor Julio Cassata a já se známe hodně dlouho - nemá smysl počítat roky; aritmetika se vám celá úplně poplete, když se pohybujete v gigabitovém čase. Mnohokrát jsme se setkali, ale mně se to nikdy nezamlouvalo.

On sám nebyl osoba uložená do paměti. Tedy, obvykle nebyl.

Jako mnozí skuteční lidé, kteří musí nezbytně jednat s námi, dušemi uloženými do paměti, vytvoří svého dvojníka a vyšle ho, aby s námi jednal. Není to úplně totéž, jako když s někým mluvíte přímo v reálném čase, ale ten rozdíl je jen psychologický. Tedy, bolestivě psychologický. Sám sebe uloží do stroje a vydá se nás vyhledat - kohokoli z nás, s kým chce mluvit, někdy mě. Potom říká, co říct musí, poslouchá, co mu odpovíme, dál vede rozhovor ve formě odhmotněného shluku bitů v gigabitovém prostoru, stejně, jak by s námi mluvil, kdybychom byli skuteční lidé, co s ním sedí u stolu.

Vlastně ne tak docela. Mnohem líp, přinejmenším proto, že jsme mnohem rychlejší. Skutečný Julio si zavolá dvojníka a vypočlehně si ho, když mu líčí, co se dělo.

To všechno je přímočaré a určitě naprosto bezbolestné. Je to taky velmi účinné. Bolest se dostavuje později.

Dvojník se ptá, na co by se ptal skutečný Cassata, má stejné námitky a říká přesně to, co by říkal on - to samozřejmě musí, protože je on. A to není jako když pošlete velvyslance a čekáte na odpověď, protože i ti nejlepší velvyslanci, i kdyby dokázali odvést práci tak dobře jako dvojník, by k tomu určitě potřebovali čas. Dvojníci potřebují jen sekundy, pokud se konference koná v planetárních vzdálenostech. V případě, že osoba, se kterou chce skutečný člověk mluvit, je na druhém konci Galaxie, tak samozřejmě potřebují času víc. Než se skutečný člověk stačí zamyslet nad tím, jak konference bude probíhat, dvojník je už zpátky a řekne mu to.

To je ta dobrá stránka.

Pak ale přijde ta druhá stránka, co už tak dobrá není, protože co dělat s dvojníkem, když svoji práci skončí? Můžete ho samozřejmě prostě a jednoduše nechat v paměti.

Giga-bitový prostor má velkou kapacitu a jedna osobnost uložená do paměti navíc nic neznamená. Ale jsou lidi, kterým vadí, že jejich duplikáty existují. Hlavně to vadí takovým, jako je Cassata. Protože je voják, myslí jako voják. Jeho duplikát uložený do paměti, který ví všechno to, co on sám, není jenom někdo, kdo zůstane bez práce.

Přistupuje k tomu bezpečnostní riziko. Někdo by ho mohl vyhledat a klást mu otázky! Vyhrožovat mu! (Čím?) Mučit ho! (Jak?) Pálit mu nohy v ohni (kdyby měl nohy) - no, nevím přesně, co táhne hlavou Juliovi Cassatovi a denně děkuju bohu za to, že to nevím.

Všechno je to samozřejmě bláznivina, ale ti dvojníci patří Cassatovi a jestli si myslí, že by je nějaký imaginární nepřítel někdy mohl najít a vytáhnout z nich tajné zprávy o jeho práci, nikdo mu v tom nemůže zabránit. Slouží na Spojené hlídce proti Vrahům.

Znamená to, že má co do činění se značnou částí obranných plánů pro případ, že Vrahové vyjdou ze svého kugelblitzu.

Takže, pokud se chce účastnit konferencí s partnery na dálku, což chce, musí takovéhle věci dělat skoro denně, což znamená, že pokud nechá své dvojníky v paměti, mohlo by se stát, že budou existovat stovky a tisíce generálmajorů Juliů Cassatů.

Takže on je do paměti neukládá. On je zabíjí.

Aspoň takhle to cítí sám Cassata. Když likviduje svého dvojníka, má pocit, jako by úkladně zavraždil dvojče.

A další špatná stránka věci spočívá v tom, že dvojník sám ví, co se stane.

Někdy jsou naše rozhovory poněkud ponuré.

Proto jsem Julia Cassatů za tu jeho drzost nerozerval na simulované krvavé cáry. Byl překvapený jako Essie. Rozbalil si další doutník a zíral na mě. "Jsi v pořádku?" zeptal se.

"V pořádku" nebyla ani zdaleka správná diagnóza, protože mě zajímalo, jak blízko ke Kláře se dostal můj dvojník a jak bude reagovat, až ho uvidí, ale ani v nejmenším jsem neměl v úmyslu Cassatovi cokoli z toho prozradit. Tak jsem jenom řekl: "Všechno bude dobré, až mi řekneš, o co vlastně kráčí." Byl jsem docela zdvořilý, ale Cassata se nikdy neztotožnil s teorií, že zdvořilost by měla být oboustranná. Odkousl konec doutníku, plivl na podlahu ošklivý malý smotek tabáku a bedlivě mě pozoroval. Potom řekl: "Nejseš tak důležitý, jak si myslíš, Broadheade." Podařilo se mi uchovat si úsměv na tváři, i když vnitřní teplota mi stoupala. "Myslíš si, že to embargo je jen kvůli tobě.

Chyba. Ta loď Heechee sem přiletěla rovnou z jádra, to víš." To jsem nevěděl. A ani jsem nevěděl, co to mění na situaci, a řekl jsem mu to.

"Klasifikovaný materiál, Broadheade," zabručel Cassata. "Ty dávní předkové Heechee se vykecávali. Měli je napřed vyslechnout na Spojené hlídce!" "Jo," přikývl jsem. "To jo, protože je jasný, že co se stalo před půl milionem let, je fakt děsně důležitý vojenský tajemství." "Nejen před půl milionem let! Ví všechno o současném stavu připravenosti v jádru! A jsou tam skuteční Heechee a taky ten chlápek Walthers, co tam doopravdy byl a viděl to na vlastní oči."

Zhluboka jsem se nadechl. Měl jsem chuť se ho znovu zeptat, před kým by chtěl všechny tyto tajné informace utajit. Ale to by znamenalo zase se s ním dlouho dohadovat a pokračovat v té staré hádce a já už tak byl unavený z toho, že s ním musím být. Řekl jsem jen, pořád slušně: "Řekl jsi, že jsem neřád a já pořád nechápu, co to má co dělat s tou lodí Heechee." To už měl doutník zapálený. Vyfoukl na mě dým a řekl: "Nic.

To je jiná záležitost. Já sem přijel kvůli ty lodi, ale taky jsem ti chtěl říct, abys nepřekážel." "Nepřekážel jak a proč?" zeptal jsem se a cítil, že se Essie neklidně pohnula, protože už byla unavená z toho úžasu nad svým sebeovládáním a začala mít problémy sama se sebou.

"Protože jsi civil," vysvětlil mi. "Pořád se poflakuješ kolem záležitostí Spojené hlídky. Pleteš se nám pod nohy a události se dostávají do bodu, kdy si už nemůžeme dovolit, aby se nám do toho montoval nějaký civil." Začínal jsem tušit, co mu jde na nervy. Usmál jsem se na Essie, abych ji ubezpečil, že se nechystám tohodle nerozumného generála zavraždit. Vážně jsem se k tomu nechystal - aspoň ne zatím.

"Manévry neprobíhaly dobře," odhadl jsem.

Cassata se zakuckal a vyprskl dým doutníku. "Kdo ti to řekl?" Pokrčil jsem rameny. "To je jasný. Kdyby se povedly, tak by o tom v každých zprávách mleli vaši zpravodajové. Nechlubíte se, takže asi není čím se chlubit. Takže si vylejváš zlost na lidech, před kterými chceš tohle tajemství skrýt. Jako jsem já." "Ty jseš teda chytřej," odfrkl. "Jestli něco z tohodle vyzvoníš, tak se o tebe osobně postarám." "A jak to hodláš udělat?" Ted' už se zase ovládal, byl zase správný důstojník, celý zelený, včetně mozku. "Pro začátek ti odejmu povolení ke vstupu na Spojenou hlídku, s okamžitou platností." To už bylo na Essie moc. "Julio," ozvala se skřipavým hlasem, "ty ses zbláznil nebo co?" Položil jsem jí ruku na rameno, aby se uklidnila. Řekl jsem vážně: "Julio, myslím ted' na spoustu věcí a Spojená hlídka mezi nimi není. V každém případě není na prvním místě. Neměl jsem v úmyslu v nejbližší době kohokoli na Hlídce obtěžovat - dokud jsi nepřišel ty se svými arogantními příkazy. Ted' se samozřejmě pořádně podívám na všechno, co se tam děje." Zařval: "Zatknu tě!" Začalo mě to bavit. Řekl jsem: "Ne, nezatkneš. K tomu nejsi oprávněný. Dokonce na to nemáš ani vliv. Protože já mám Ústav." To ho na chvíli zarazilo. Broadheadův ústav pro extrasolární výzkum byl jeden z mých nejlepších nápadů vůbec. Založil jsem ho už hodně, hodně dávno z docela jiných důvodů - no, abych řekl pravdu, napůl to bylo kvůli daním. Ale dotoval jsem ho pořádně.

Stanovil jsem pravidla chartou, podle níž mohl ústav vykonávat jakoukoli činnost mimo sluneční soustavu a obezřetně jsem do jeho čela postavil radu ředitelů, lidí, co budou dělat to, co chci, aby dělali.

Cassata se rychle vzpamatoval: "Hovno nemám vliv! To je rozkaz." Zamyšleně jsem si ho prohlédl. Pak jsem zavolal:

"Alberte?" Objevil se, mrkal na mě přes dýmku. "Vyšli vzkaz," nařídil jsem mu.

"Všem oddělením ústavu sděl, aby s okamžitou platností přerušila spolupráci se Spojenou hlídkou proti Vrahům a aby zabránila komukoli z Hlídky v přístupu do našich budov a k údajům. Sděl jim i důvod: přímý rozkaz Julia Cassaty, generálmajora ze Spojené hlídky proti Vrahům." Cassatovi lezly oči z důlků. "Počkej chvíli, Broadhead!" zahřměl. Zdvořile jsem se ho zeptal: "Chceš k tomu snad něco říct?" Potil se. "To bys neudělal," řekl komickým tónem, napůl lichotivě, napůl vrčel. "Všichni jsme na tom stejně! Nepřátelé ohrožují nás všechny!" "No, Julio, jsem rád, že to říkáš. Myslel jsem, že jsi snad nabyl dojmu, že Nepřátelé jsou tvým soukromým vlastnictvím. Neboj se.

Nezastavím činnost ústavu. Bude dál pokračovat ve svých výzkumech, výzkumné lodi budou pokračovat v práci; hned budeme dál shromažďovat údaje o Nepřátelích. Jenom už svoje poznatky nebudeme předávat Hlídce. Takže. Má Albert poslat ten vzkaz nebo ne?" Chvilí oklepával popel z doutníku, vypadal sklíčeně. "Ne," zamumlal.

"Cože? Nerozuměl jsem přesně, co jsi říkal." "Ne!" Potom zoufale zavrtěl hlavou. "Ten bude řídit," řekl.

Ale řekl "ten" a jediný "ten", kterého měl na mysli, byl živý generál Cassata. To byl, samozřejmě, on sám.

"Řekl 'ten'," upozornil jsem Essie, když Cassata, celý zachmuřený, odešel.

Odpověděla mi střízlivě: "To je zajímavý, to jo. Vypadá to, že dvojník Julio začíná považovat živého Julia za samostatnou individualitu." "Že byl schizofrenický?" "Je vyděšený," opravila mě. "Uvědomuje si, že jeho život je omezen na určitou dobu. Chudák malej." Potom dodala rezervovaně: "Robine? Je mi jasný, že myšlenky máš ted' někde úplně jinde -" Nesouhlasil jsem s ní, protože se to nehodilo; ale ani jsem to nepopřel, protože to byla pravda. Dokonce i když jsem se hádal s Cassatou, nahlížel jsem do Centrálního parku. Můj dvojník konečně došel ke Kláře, pozdravil ji a ona zrovna začala říkat: "Robině! To je bez -" "- ale můžu ti něco navrhnout?" "No, samozřejmě, že můžeš," řekl jsem, celý v rozpacích.

Kdybych měl cévy, co by dávaly barvu mému obličejí (a skutečný obličej, co by mohl zčervenat), určitě bych zrudl. Možná jsem zrudl i tak.

"Jenom," řekla Essie, "buď opatrný." "No jasně," přikývl jsem. Řekl bych "no jasně" skoro na všechno. "Hele, ted' bych, kdyby ti to nevadilo, chtěl bych, hm -" "Já vím, co chceš dělat. Jenže máš problém s časovou rovinou, víd? Ale vážně, milý Robině, nemáš kam spěchat. Můžeme si napřed trochu popovídat?" Chvilí jsem byl zticha. (Klára se akorát dostala k "- vadný, že," a otvírala pusu, aby řekla: "tě zase vidím!") To už jsem byl úplně v rozpacích. Není jednoduché říct jedné ženě, že strašně moc chcete mluvit s jinou, když nemáte čisté svědomí - jako jsem, jak se zdá, já neměl nikdy vůči své ženě Essie a mé dávno ztracené lásce Gelle- Kláře Moynlinové.

Na druhou stranu měla Essie úplně pravdu. Nebylo vůbec kam spěchat. Dívala se na mě a v jejím obličejí se zračila láska a účast.

"Jsi v zapeklité situaci, co, milý Robině?" Jediné, co mě v tu chvíli napadlo říct, bylo: "Moc tě miluju, Essie." Ona se moc zamilovaně netvářila, vypadala podrážděná. "Ano, to jistě." Pokrčila rameny. "Neodbočuj od tématu. Ty mě miluješ, já tebe taky; o tom nepochybuje nikdo z nás, o tom ted' mluvit nemusíme. Promluvit si musíme o tom, jaký máš pocit z té moc hezké ženy, kterou taky miluješ, Gelle-Klára Moynlinové, a z komplikací, co z toho plynou." Když to vyslovila, znělo to ještě hůř. Nebylo mi z toho ani za mák lip. "O tom jsme přece mluvili už milionkrát!" zasténal jsem. "Proč tedy o tom nemluvit znovu? Uklidni se, milý Robině.

Zbývá ti ještě přinejmenším patnáct, možná i osmáct set milisekund, než Klára dopoví, jak mile je překvapená, že tě zase vidí.

Takže si spolu budeme povídat, ty a já, dokud budeš chtít, ano?" Zamyslel jsem se nad tím a pak se podvolil. Řekl jsem: "Proč ne?" A opravdu nebyl důvod proč ne.

A taky nebyl důvod k tomu, abych se neuklidnil. Jak už se Essie zmínila, mluvili jsme o tom už mockrát, jednou celou noc a ještě skoro celý následující den. To už bylo hodně dávno - miliardy sekund - a to jsem mluvil s opravdovou Essie, živou, z masa a kostí.

(Tehdy jsem samozřejmě i já byl živý.) To jsme měli krátce po svatbě. Seděli jsme na verandě našeho domu, upíjeli ledový čaj a dívali se na plachetnice na moři Tappan a byl to vážně klidný, láskyplný rozhovor.

Essie si na tenhle náš dávný rozhovor z dob, kdy jsme oba byli živí, určitě pamatovala stejně dobře jako já, protože když chtěla, abychom se oba cítili dobře, byli jsme zase na tomtéž místě.

Samozřejmě, že ne "doopravdy", v tom smyslu, že jsme tam nebyli fyzicky - ale vážně, co znamená "doopravdy"? Viděl jsem plachetnice a večerní letní vánek byl teplý.

"To je hezký," ocenil jsem to a cítil, že se začínám uvolňovat.

"Být odhmotněným řetězcem údajů má svoje výhody." Essie spokojeně zamumlala cosi na souhlas. Láskyplně se rozhlížela po našem starém domově a řekla: "Minule jsme přitom pili čaj. Chceš si tentokrát dát něco ostřejšího, Robině?" "Brandy se zázvorem," odpověděl jsem a za chvíli se objevila naše stará věrná služebná Marchesa s podnosem. Zhluboka jsem se napil a přemýšlel.

Na Essieinu trpělivost jsem se zamyslel na moc dlouho. Řekla: "Tak se do toho pusť, milý Robině. Co se ti honí hlavou? Bojiš se mluvit s Klárou?" "Ne! Myslím," řekl jsem a polkl náhlé rozhořčení, "že ne. V tom to není. Už jsme spolu mluvili, tehdy, když s Wanem přiletěli lodí Heechee." "To je pravda," souhlasila neutrálně.

"Ne, vážně! To je v pohodě. To nejhorší jsme překonali. Už si nedělám starosti, že mě bude obviňovat, že jsem ji schválně shodil do té díry, jestli myslíš tohle." Essie se opřela a vážně mě pozorovala. "Vůbec nejde o to, na co myslím já, Robině," řekla trpělivě. "Jde o to, co chceme odhalit.

Když ne konfrontaci mezi Klárou a tebou, tak co? Bojiš se, že si vy- škrábeme oči? To se nestane, Robině! - nehledě na potíže technického rázu vyplývající z toho, že ona je živá a že mě je jenom duše." "Ne, to jistě ne. Nemám strach z vašeho setkání... přímo." "Aha! A nepřímo?" "No ... co když na ni narazí živá Essie?" Přenosná Essie na mě chvíli koukala beze slova, potom se zamýšleně napila. "Živá Essie, jo?" "Byla to jen taková myšlenka," omlouval jsem se. "To chápu. Chtěla bych to ale chápat líp. Ptáš se mě, jestli je možné, že by se živá Essie objevila na Zvrásněné skále?" pátrala.

Přemýšlel jsem o tom. Nevěděl jsem přesně, jak jsem to myslel. O tom jsem vůbec mluvit nechtěl ... samozřejmě, jak mi říkával starý Sigfrid von Cvok, věci, které, jak tvrdím, jsem nechtěl říct, jsou nějvýmluvnější.

A byla pravda, že tohle byl hodně choulostivý moment.

Přenosná Essie je všeho všudy dvojník. Skutečná Essie, z masa a kostí, pořád žije a daří se jí dobře.

A je taky člověk. A ve spojení s Plnou lékařskou péčí a vším tím ostatním, i když se dostává do let, není jen žena.

Je fakt pěkná, sexy, normální.

A taky je moje manželka. (Nebo byla.) Je taky manželka chlapa, co není v stavu, jak se říká, plnit manželské povinnosti. Už jen tohle všechno představuje neodbytnou obavu, která se připojuje ke všem ostatním bodavým starostem, s nimiž, jak mi pořád dokola říká Sigfrid (a Albert a přenosná Essie a skoro každý, koho znám) se nemám zatěžovat. Jejich rady na mě velký účinek nemají. Řek bych, že za to prostě nemůžu. A přistupuje k tomu ještě něco. Skutečná Essie je taky přesnou kopií přenosné Essie - nebo přesněji řečeno je originálem dokonalé kopie, což je přenosná Essie, moje věrná manželka, poradce, milenka, důvěrnice, přítelkyně a spolukonstrukce v gigabitovém prostoru.

Takže ji znám moc dobře. A co hůř, ona zná mě - dokonce líp - protože ona není jen tím vším, o čem jsem mluvil, je taky moje, no, moje stvořitelka.

Essie je v jistých kruzích známá spíš jako Dr. S.Ya. Lavorovna- Broadheadová, jeden z největších světových specialistů v oboru zpracování dat všeho druhu. Většinu našich programů psala sama.

Když říkám, že kopie je dokonalá, tak myslím dokonalá. Essie se dokonce aktualizuje - myslím jako že skutečná Essie čas od času kontroluje přenosnou Essie, aby se přesvědčila o tom, že přesně odpovídá skutečnosti v daném okamžiku. Takže moje přenosná Essie se v ničem neliší, v ničem, co bych možná dokázal zjistit, od skutečné Essie...

Ale se skutečnou Essie se nikdy nevidám. Nezvádl bych to.

Zdůvodněte si to jak chcete. Takt. Žárlivost. Popletenost. Ať je to co je to, chci vnímat jako nezvratný životní fakt, že je lepší nevidat živý originál mé drahé ženy. Dovedu si docela jasně představit, jak by to vypadalo. Za těchhle podmínek má třeba sem tam milence nebo je bláznivější, než si myslím.

Chci se vyrovnat s tím, že to tak je. Dokonce bych dokázal připustit, že všechno je v naprostém pořádku. Ale nechci o tom vědět.

Tak jsem přenosné Essie řekl: "Ne. Myslím, že živá Essie by nežárlila, kdyby tu byla, a myslím, že ani Klára. Ale i tak nechci vědět, kde teď Essie je nebo co právě dělá - ani kdyby to vyznělo v její neprospěch." Protože přenosná Essie otevřela pusu, rychle jsem dodal: "Takže mi, prosím tě, neříkej, co dělá, i kdyby to bylo něco, co bych rád slyšel. V tom to vůbec není." Essie se zatvářila pochybovačně. Znovu se napila, s tím výrazem, který má vždycky, když se pokouší proniknout do labyrintu mých myšlenkových pochodů.

Potom pokrčila rameny. "Príma, to beru," řekla rozhodně. "Ale kvůli tomu teď glupý nejseš. Takže proč? Je to zvědavost, kde Klára Moynlinová byla všechny ty roky, a proč je s ní Dane Mečnikov?" Vzhledl jsem. "No, vrtalo mi hlavou -" "Nic ti hlavou vrtat nemusí! Je to úplně jednoduché. Když se Klára s tebou setkala, přála si odjet někam pryč. Dlouho putovala po mnoha místech. Nakonec se vydala hodně daleko. Letěla zpátky do černé díry, ze které se dostala, a zachránila všechny ostatní - včetně Mečnikova." "Aha." Essie to z jakéhosi důvodu moc nestačilo. Podívala se na mě znepokojeně a pak pomalu řekla: "Myslím, že mluvíš pravdu, Robině. Nemyslíš na Kláru. Každopádně je jisté, že jsi v poslední době byl dost náladový. Můžeš mi říct, jestli to jde, proč?" "Když to nevíš ty, jak bych to mohl vědět já?" řekl jsem najednou rozzlobeně.

"Myslíš, že jako původní autorka mám lepší možnost nahlédnout do tvého programu, vychytat tam všechny mouchy, abys byl zase šťastnej?" povzddechla si.

"Ne!" "Ne, samozřejmě, že ne," souhlasila se mnou. "Už dávno jsem nechala program starého Robinetta Broadheada na pokoji, odšívěný.

Zbývá nám tedy stará metoda odšívování. Mluvit. Mluv o tom, Robině. Řekni prostě první slovo, co tě napadne, jako Sigfridovi von Cvokovi!" Zhluboka jsem se nadechl a ocítl se před problémem, kterému jsem se tak dlouho vyhýbal. Povzdchl jsem si: "Smrtelnost!" O pár tisíc milisekund později jsem byl zase v Centrálním parku, díval jsem se, jak Gelle-Klára Moylininová odchází od svých společníků a blíží se k mému dvojníkovi a divil se, jak jsem to vůbec mohl říct.

Nechtěl jsem to. Nechci ani popisovat ten dlouhý, rozvláčný rozhovor, co jsme pak s Essie vedli, protože i když takové věci dělám, mluvit o nich mi moc velké potěšení nepřináší. Nikam to nevedlo. Ani nemělo kam. Neměl jsem důvod dělat si starosti se smrtelností, protože, jak Essie moudře podotkla, jak můžeš zemřít, když už jsi mrtvý? Komické je na tom to, že mě to ani trochu nepovzbudilo.

Pohled na Kláru taky ne, takže jsem si hledal jinou zábavu, když jsem čekal, jestli Klára nebo můj dvojník řeknou něco zajímavého rychlostí postupu ledovce. Novinkou pro mě bylo, že na skále je Audee Walthers III. Vyhledal jsem ho.

O moc lepší to nebylo.

Byl tam, to jo, nebo skoro tam byl. Protože byl skutečný. Právě přijížděl. Zrovna se vyloďoval a nebylo nic zábavného dívat se, jak se pomalu, k-o-u-s-e-k p-o k-o-u-s-k-u souká z poklopu a vystupuje na půdu přistávacího prostoru.

Jen tak, aby řeč nestála, jsem Essie řekl: "Vůbec se nezměnil." Nezměnil se. Žabí obličej s velikýma, důvěryhodnýma očima. Byl úplně stejný jako před více než třiceti lety, kdy jsem ho viděl naposledy.

"Samozřejmě, byl totiž v jádru," řekla Essie. Nedívala se na něj, dívala se na mě. Asi proto, aby viděla, jestli se nechystám zase provést něco jako glupy. Takže na okamžik jsem přesně nevěděl, koho z nás měla na mysli, když řekla: "Ubožák." Bezvýrazně jsem něco zamručel. Nebyli jsme tam sami; byli tam dokonce i skuteční lidé. Byli zvědaví na loď, která byla tam, kam si trouflo letět jen málo lodí s lidskou posádkou. Dívat se na ně a na Audeeho bylo vzrušující asi tak jako když pozorujete, jak roste mech a já začal být nervózní. Nemyslel jsem na Audeeho. Myslel jsem na Kláru. Myslel jsem na Essie. Myslel jsem na Julia Cassatu a ze všeho nejvíc na svoji vlastní háklivost, tísnivé vnitřní obavy. Strašně jsem chtěl, aby mě něco těch myšlenek zbavilo. Postávat mezi těmi sochami ten účel nesplnilo, i "Chtěl bych si poslechnout jeho příběh," řekl jsem.

"Tak jdi," vyzvala mě Essie.

"Co? Jo, ty myslíš, že mám vyslat dvojníka, aby až vystoupí -" "Žádného dvojníka, ty trdlo," řekla Essie. "Nevidíš? Audee má váček. A v něm je docela jistě dávný předek. A to není nic jiného než inteligence uložená do paměti skoro tak dobře jako tvoje a moje. Tak proč by ses nezeptal předka?" S láskou jsem se díval na svoji milovanou. "Teda, ty jsi tak chytrá, Essie," řekl jsem potěšené, "a taky rozkošná." A vydal jsem se k váčku. Protože jsem fakt chtěl slyšet, co bylo s Audeem celou tu dobu, co jsem ho neviděl. Skoro tak jako jsem chtěl - chtěl - vážně chtěl vědět, co jsem to vlastně chtěl vědět.

7 Venku z jádra.

Měl jsem skutečně dobrý důvod k tomu, proč jsem zrovna v tuhle chvíli chtěl slyšet o Audeeho cestě do jádra.

Možná z přísně přímočarého pohledu živého člověka to vypadá, že je to, do padous, zase jenom další odbočka.

Přímočaře, možná. Ale já přímočarý nejsem. Paralelně zpracovávám snad tucet informací v průměru za jednu milisekundu najednou a tady to vypadalo na zřetelnou paralelu.

Jsem přesvědčen o tom, že Audee o té paralele věděl, když se rozhodl dobrovolně letět lodí Heechee do jádra. Určitě si to nepromýšlel. Možná měl jenom takovou přibližnou představu o tom, o co si koleduje. Ale tady je právě ta paralela: ať už to mělo dopadnout jakkoli, nepochybně si spočítal, že to bude lepší, než se pokusit dát si do pořádku svůj vlastní život. Audeemu se život zašmodrchal skoro jako mně, protože i on miloval dvě ženy.

Takže Audee se chopil příležitosti a odjel. Vzal s sebou taky naši známou Janie Yee-xing, jednu ze svých lásek. Ale ta, jak uvidíte, nevydržela.

Audee byl profesionální pilot. Výborný a vášnivý pilot. Létal na vzdušných korábech na Venuši, absolvoval superlety na Zemi, pilotoval raketoplány na asteroid Gateway, soukromé tryskáče na planetě Peggy a mezihvězdné kosmické lodi na dlouhých trasách do všech míst. Podle jeho názoru byla jedna loď Heechee jako druhá a nepochyboval o tom, že by dokázal létat s čímkoli. "Mohu nastavit kurs?" zeptal se Kapitána Heechee, protože chtěl projevit dobrou vůli.

Kapitán chtěl totéž, takže ochotně pokynul pilotovi lodi, aby uvolnil svoje místo a Audee se posadil.

Sedadla Heechee jsou uzpůsobena pro ty, co nosí mezi nohama váčky. Lidi je obvykle nenosí, takže ve většině lodí Heechee byla sedadla upravena pro lidi tak, že přes ně byl natažen pruh látky.

Tohle ale samozřejmě úpravu nemělo.

Audee si nechtěl hned začít stěžovat. Snažil se vidět jen to dobré.

Usadil se do sedadla ve tvaru V, přečetl si nastavení kursu a nastavil ovládací kola obvyklým způsobem do žádoucí polohy. Potřeboval k tomu sílu. Už dávno to nedělal; nové lodi postavené na Zemi se pilotují snadněji. Jen tak, aby řeč nestála, zahekal: "Kdysi se těmhle kolům veteráni divili." "Jistě?" řekl Kapitán zdvořile. "A co je tak udivilo?" "No, proč se s nimi dá pohybovat tak ztěžka?" Kapitán se zmateně podíval na členy své posádky, potom na Audeeho. Jedním prstem se ledabyly dotkl kola. Pohnulo se bez problémů.

"Co je na tom tak těžkého?" zeptal se a zasyčel po způsobu Heechee, tak vyjadřovali rozmrzelost nebo soustředění.

Audee se podíval na drobnou štíhlou postavu Heechee.

Konečně se mu podařilo nastavit kolo tak, že se vertikální značkovače na pravé straně rozzářily ostře růžově. Stálo ho

to stejně velké úsilí jako jindy.

Když natáhl ruku k vodičímu čepu, ztěžka polkl. Bylo mu jasné, že tahle cesta bude plná překvapení.

Locd' se lehce zatřásla a na obrazovce se objevila skvrnitá šedá barva, která naznačovala, že už letí rychleji než světlo.

Po nějakou dobu nemusel pilot dělat nic, ale Audee se zdráhal vstát ze sedadla, protože dokud seděl na sedadle pilota, připadalo mu, že má kontrolu nad vším, co se děje. Pokusil se o další hovor.

"Vždycky nás udivovaly tyhle ovladače," řekl. "Protože jich je pět, víte? Některé významné mozky se domnívaly, že vy Heechee věříte v pětirozměrný prostor." Kapitán chvíli hlasitě syčel a šlachy na jeho plochem hrudníku se začaly kroutit, jak se pokoušel pochopit. Anglicky už mluvil docela slušně, ale sem tam nechápal jemné nuance. „Věřit“, Audee Walthersi? Ale to nemá s otázkou víry nic společného. My nepotřebujeme žádnou takovou víru, jako máte vy náboženství." "No, to jo," řekl Audee ponuře, "ale věříte tomu?" "Ne, samozřejmě, že ne," řekl Kapitán překvapeně. "Vesmír nemá pět rozměrů." Audee se usmál. "To se mi ulevilo, protože jsem si to nedokázal představit." "Má jich devět," vysvětlil Kapitán.

Na cestě do jádra se krátce zastavili, protože Kapitán nechal na nestálých oběžných drahách nějaká zásobovací plavidla Heechee.

Neměla by tam zůstat, vysvětloval. Za ty roky, co budou v jádru, by stroje mohly být zničeny a Heechee neradi vidí, když se ničí užitečné věci. Ale Audee ho přestal poslouchat. "Roky?" ptal se. "Já myslel, že tahle cesta bude trvat jen pár měsíců! Kolik let?" "Myslím, že jen pár," řekl Kapitán. "Pro nás to budou jenom měsíce. Ale domov je v černé díře, víš." A tak, když Kapitán vysílal jednoho člena posádky, aby pracoval na lodích bez posádky, rozhodla se Janie Yee-xing, že se k němu přidá. Mohla by, říkala, jednu z těch lodí odvézt zpátky na Zemi, jestli by to Kapitánovi nevadilo. Skutečně nepočítala s tím, že to budou roky.

Kapitánovi to nevadilo. Ani Audeemu, ať to zní jakkoli podivně. Už tak byl celý zmatený z toho, koho vlastně miluje, a docela uvítal, že se pár měsíců (nebo let) nebude muset tímhle problémem zabývat.

Taková situace mi nebyla neznámá.

Pro Audeeho to musela být tajuplná a nádherná cesta, když se najednou ocitl v lodi Heechee, jejíž posádku tvořili výlučně Heechee.

Co se toho týče, ani pro Heechee to nebylo snadné, i když už měli zkušenost ze setkání s dvouožci, kteří byli hodně tlustí a chlupatí, ale Audee nikdy předtím neletěl v lodi s živými kostrami.

Ale tyhle problémy neměl jenom Audee a jeho hostitelé.

Všichni jsme tím mnohokrát prošli, je to stará historie. Nemá smysl znovu vypočítávat potíže, které měl Audee s devítirozměrným prostorem (neměl to horší než já s Albertem Einsteinem) a s pokusy nalézt smysl v aritmetice Heechee. Samozřejmě, všechno v lodi se mu zdálo tajuplné a zvláštní - "židle" svým tvarem uzpůsobené váčku Heechee, "postel", což byl vlastně vak vyplněný suchým šustivým stelivem, do kterého se zahrabávali ... a to už se nebudeme zmiňovat o záchodech.

Pomohlo mu, když časem začal uvažovat o svých spolucestujících jako o jednotlivých "osobnostech" namísto toho, aby je považoval za pouhých pět vzorků kategorie "Heechee".

Kapitána odlišil nejsnáze. Byl nejtmavší, s chomáčky jakoby vlasů na hlavě a mluvil dost dobře anglicky. Mongrel byla malá žena, měla skoro světle zlatou barvu, blížila se její doba páření a to jí dělalo starosti. White-Noise měl veliké potíže s těmi několika anglickými slovy, o která se pokoušel; Burst měl velký smysl pro humor a rád si s ostatními vyprávěl sprosté vtipy - občas dokonce i Audeemu; Kapitán jim dělal tlumočnicka.

Všechno se ještě zjednodušilo, když Kapitán dostal výborný nápad dát Audeemu váček Heechee - přizpůsobený, samozřejmě. Jak mu Kapitán vysvětlil, jedna část váčku by mu nebyla k ničemu, možná by mohla i ohrozit jeho zdraví. Byl to maličký generátor mikrovlnného záření. Rasa Heechee se vyvinula na jinak velmi příjemné planetě hvězdy, která byla shodou okolností v blízkosti velikého a aktivního plynného oblaku; Bremsstrahlungova radiace v mikrovlnných frekvencích zalévala celý ten svět již od prebiotických dob a Heechee se vyvinuli tak, že ji tolerovali - a co víc, potřebovali ji tak, jako lidské bytosti potřebují slunce. Takže když začali cestovat do míst, kde radiace chyběla, museli si s sebou vozit vlastní mikrovlnný zdroj.

Potom, když o něco později přišli na to, jak uchovat podstatu zemřelých Heechee, přišli na další možnost, jak váčky využít. V každém byl uložen přepis jednoho dávného předka.

Audeemu dali dokonce dávného předka, který byl jen jeho.

Překvapilo ho, že vlastně nebyl ani trochu dávný. Byla to žena a byla mrtvá teprve několik týdnů; byla to Kapitánova milenka a jmenovala se Twice.

To byl poslední krok. A Audee pochopil, že Heechee jsou "lidé".

Ten vesmír je ale malý, že? Jak si Audee postupně zvykal na Kapitána, i Kapitán si zvykal na Audeeho - tak, že mohl mluvit o tom, čeho měl plnou hlavu.

Takové příležitosti se mu dostalo, když se Audee zeptal na Nepřátele.

To byl konečně ústřední problém vesmíru jak pro Heechee, tak i pro lidi. Nepřátelé. Vrahové. Rasa nepřátelských zabijáků, kvůli které se Heechee sbalili a odletěli do bezpečného úkrytu v galaktickém jádře.

Audee přiměl Kapitána, aby tu historii vyprávěl zas a znova, často se k němu přidávali i další členové posádky. Ale ani tak nebylo snadné to přesně pochopit. "Rozumím cestě Tangenty," řekl, "a rozumím tomu, že jste věděli, že spousta civilizovaných ras byla vyhlazena, ale jak jste se z tohoto bodu dostali k myšlence smrti vesmíru?" Heechee se na sebe podívali. "Myslím, že napřed to byl parametr poklesu rychlosti," řekl Shoe.

Kapitán zaškubal "bicepsy" na znamení souhlasu. "Ano, pokles rychlosti. Samozřejmě, nejdřív to byl problém pro astrofyziky teoretiky, chápeš." "Pochopil bych to už dřív, kdybych věděl, co to je parametr poklesu rychlosti," zaúpěl Audee.

"Dalo se tomu taky říkat anomální brzdny efekt," řekl White- Noise z druhého konce místnosti.

Kapitán souhlasně zaskubal "bicepsy". Pokračoval: "Znamená to jenom, že naši astronomové přišli na to, že se vesmír rozpíná pomaleji, než by podle silového zákona měl. Něco ho zpomalovalo." "A vy jste přišli na to, že jsou to Nepřátelé?" Kapitán řekl střízlivě: "Spolu s dalšími důkazy a po vyloučení všech dalších možností bylo jasné, že to nemůže být nic jiného než nějaká umělá intervence v kosmickém měřítku. A jiní kandidáti prostě nebyli." "To asi bylo dost znepokojivé," řekl Audee.

"Znepokojivé," zaskřehotal Kapitán. "Úplně všechno to změnilo." Upřeně se díval na Audeeho těma svýma růžovými očima se skvrnou zornice uprostřed. Zběžně se podíval na ostatní Heechee, potom vydal jakési zakňourání, což odpovídalo odkašlání, kterým se označoval přechod na vážné téma. "Ještě není pozdě," prohlásil.

Audee zamrkal. "Není pozdě na co?" "Ještě není pozdě, aby tvoji lidé přijeli k nám do jádra," řekl Kapitán zřetelně, mluvil pomalu, aby si byl jist, že mu Audee rozumí. "Pro tvoji rasu by jádro bylo vhodné prostředí, kdybyste se tam vydali." "Zdá se mi," řekl Audee zdvořile a pokoušel se trochu ten rozhovor odlehčit, "že by tam bylo trochu přeplněno." "Přeplněno? Proč přeplněno?" zeptal se Kapitán a škubal tváří - to byl ekvivalent zamračení. "My jsme tuhle Galaxii dost pečlivě zmapovali a když jsme se stáhli do jádra, vzali jsme si s sebou nejlepší planety.

Venku už takových planet, co by byly vhodné pro tvou rasu - nebo pro nás - moc nezbylo." Audee viděl, že má příležitost trochu se jménem lidské rasy pochlubit. "Ale my je předěláváme tak, aby byly vhodné," vysvětloval pyšně. "Už máme například zmapovaných a prozkoumaných šest planet, které by se pro lidskou rasu velmi dobře hodily, jen teplota je tam trochu nízká. To dokážeme zařídit.

Osazujeme atmosféry těch planet chlorofluorouhlovodíky. Ty udržují teplo - jako kysličník uhličitý - ten vyvolává skleníkový efekt, což -" "Znám kysličník uhličitý," zaskřípál Kapitán. "A znám taky chlorofluorouhlovodíky a, ano, je pravda, že některé z těchto sloučenin skutečně zůstávají v atmosféře po mnohá staletí, když se tam dostanou.

Souhlasím s tím, že by v některých případech mohly napomoci zvýšení teploty planety o několik stupňů." "No, a několik stupňů je přesně to, co potřebujeme," řekl Audee mírně. "A pak Venuše. Ta je zatím moc horká. Ale zanedlouho se nám určitě podaří dostat prachové částice, které budou odrážet světlo, do její horní atmosféry. Tak se naruší skleníkový efekt a Venuše bude obyvatelná. Totéž pak můžeme udělat s dalšími planetami - už jsme identifikovali dvě nebo tři. Můžeme život dostat tam, kde nikdy neexistoval, aby si sám vytvořil efekt Gaji.

Přesuneme planety, bude-li to třeba, na lepší oběžné dráhy -" Kapitán byl stále netrpělivější. "Ale tohle všechno jsme už my v jádru udělali. Viš, kolik obyvatelných planet už tam máme? Přes osm set padesát, většinou ještě nejsou obsazené, jen předběžně. Jak sám vidíš, měli jsme v plánu zůstat tam hodně dlouho." "Ano," řekl Audee neutrálně. "To vidím." Kapitán slabě zmateně zasyčel. Poznal, že v tónu, jakým Audee mluví, něco je, ale nevěděl přesně, co to je. Znovu si odfrkl a pokračoval: "Takže se k nám můžete připojit! Některé planety jsou hezčí a vy byste určitě měli tu nejlepší. Celá tvoje rasa by se vešla na jednu - nebo na dvě nebo maximálně na tři," opravil se, když o tom chvíli přemýšlel.

"A co bychom tam dělali?" zeptal se Audee.

Kapitán na něj zamrkal. "No - čekali přece. Mohli bychom tam být v bezpečí, Audee Walthersi. Zvlášť pokud okamžitě přerušíme všechna vysílání a co nejdříve začneme s přepravou všech lidí a všech energetických zařízení do jádra."

"Energetických zařízení?" "Zařízení, která vyzařují zjištěnou energii. To by mohlo prozradit naši přítomnost," vysvětlil Kapitán.

"Aha," řekl Audee, přikývl; zdálo se mu, že našel v Kapitánově logice trhlinu. "Ale tvoji lidé rozmístili automatická čidla," poznamenal. "Proč by totéž neudělali i Nepřátelé?" "Možná to udělali," řekl Kapitán zasmušile. "Já neřekl, že je úplně jisté, že budeme v bezpečí. Řekl jsem, že je to možné. A pokud by neobjevili tuhle - vzpouru - můžeme zůstat uvnitř miliony a miliardy let, bude-li to třeba, a počkáme." "Ale na co, Kapitáne?" "No - přece na to, až se třeba vyvine nějaká jiná rasa, která se jim třeba postaví!" Audee se užasle díval na Heechee. Bylo jasné, že mezi nimi je větší rozdíl než jen jazykový.

"Jedna taková se už vyvinula," řekl jemně. "Naše." Po nějaké době si Audee dělal starosti, že se možná dotkl Kapitánových citů. Vždyť vlastně naznačil, že celou rasu Heechee obviňuje ze zbabělosti. Audee netušil, že Kapitán to přijal jako kompliment.

Jestli Audeemu z jeho cesty závidím něco ze všeho nejvíc, tak je to fakt, že pronikl do samotné černé díry. Ne, že by se to Audeemu nějak zvlášť líbilo. Nikomu by se to nelíbilo; bylo to děsivé.

Když se blížili do té žhnoucí, žhavé, intenzivně zářící výhně plynů, která označovala vstup do úkrytu Heechee, vydal Kapitán rozkaz, aby se všichni připoutali do závěsných vaků. White-Noise silou působil na křišťálovou spirálu, které Heechee říkali "usměrňovač". Zářila diamantově jasným světlem. Teplota stoupala.

Loď se začala otřásat.

Kapitán se naučil číst mluvu lidského těla asi stejně dobře jako se Audee naučil rozumět tomuhle jazyku Heechee - tedy, nijak zvlášť dokonale - ale všiml si, jak Audee zbělel kolem čelistí. "Vypadáš, jako bys měl strach," komentoval to.

Heechee takovou poznámku nepovažovali za nezdvořilou.

Audee se nebránil. "Jo," řekl a upřeně zíral na povrch kypících plynů; bolely z toho oči. "Strašně, strašně se bojím vstupu do černé díry." "To je zvláštní," řekl Kapitán zamyšleně. "My jsme to absolvovali už mockrát a v téhle lodi nám nehrozí vůbec nic. Pověz mi.

Čeho se bojiš víc, tohoto průniku nebo Nepřátel?" Audee se nad tím zamyslel. Tyhle dva strachy byly úplně nové.

"Myslím," řekl pomalu, "že Nepřátel." Kapitánovy lící svaly se uznale kroutily. "To není vůbec neracionální," řekl.

"To je moudré. Už tam vnikáme." Z křišťálové spirály vyšlehl gejzír jisker; tisíce jich dopadaly na Audeeho a na všechny ostatní na palubě, ale nepálily. Nedělaly vůbec nic, ale zdálo se, jako by pronikaly jejich těly a vypadávaly

druhou stranou. Prudké naklonění lodi přitisklo Audeeho silně do postrojů bezpečnostního kokonu. Ten byl dimenzován na hmotnost Heechee, ne na těžší lidské tělo, a varovně zaskřípal.

Všechno trvalo strašně dlouho. Audee neměl možnost to nějakým způsobem změřit; určitě hodně minut; možná i hodinu nebo déle. A bylo to pořád stejně prudké. Slyšel, jak Heechee skřehotavě celé dění komentují a dávají si navzájem rozkazy. Byl celý omámený a divil se, jak je vůbec možné, že ještě můžou fungovat, když jim to rve vnitřnosti ... a říkal si, jestli vůbec mají vnitřnosti ... a divil se, že ještě neumřel.

A potom, bez jakéhokoli signálu, to všechno skončilo.

Heechee se začali odepínat. Kapitán se zvědavě podíval na Audeeho a zavolal: "Chtěl by ses podívat na naše jádro?" Mávl kostnatou paží k obrazovce ... a ono se tam objevilo.

Na monitorech lodi se objevilo oslnivé světlo.

Jádro Heechee bylo plné sluncí- bylo jich deset tisíc - tedy víc sluncí, než jich je do vzdálenosti tisíce světelných let od Země. Ta všechna byla napěchována do kruhového prostoru, který napříč měřil pouhých dvacet světelných let. Byly tam hvězdy zlaté a matně karminové i oslepujivě bílé. Byly tam hvězdy duhových barev celého Hertzsprung-Russellova diagramu, takže noční obloha na všech planetách v jádře byla zaplavena barvami. Takže pojem "noc" byl vlastně exotickou abstrakcí, protože v celém jádře nebylo žádné místo, kde by vůbec někdy byla tma.

Strašně bych to chtěl vidět.

Není moc lidí, kterým bych něco záviděl, ale Audeemu Walthersovi jsem záviděl, když jsem slyšel, co viděl. Hustě natěsnané hvězdy - hustěji než v jakémkoli shluku - no, to muselo být, co? Nebo jinak by se jakýkoli sférický shluk mohl sám stát černou dírou. A konstelace jako vánoční stroměčky! Mluví o barvách. Dokonce při pohledu ze Země jsou hvězdy různobarevné, to ví každý, ale sotvakdo vidí, jaké barvy to jsou. Všechny jsou tak vzdálené a zář je tak slabá, že se barvy stírají a většinou pak vypadají jako různé odstíny bílé. Ale v jádře - V jádře červená je rubínová a zelená smaragdová a modrá safírová a žlutá zářivě zlatá a bílá, ta je, na mou duši, oslepujivá. A není patrná žádná gradace od hvězd první velikosti až k nezřetelným nebo neviditelným. Jasně hvězdy jsou mnohem jasnější než hvězdy první velikosti. A jen sotva tam jsou nějaké hvězdy na hranici viditelnosti, protože tam prostě vůbec žádné vzdálené hvězdy nejsou.

Záviděl jsem Audeemu Walthersovi, co spatřil - Ale ve skutečnosti viděl jenom obrazovku lodi Heechee. Nikdy nohou na planetu Heechee nevstoupil. Neměl na to čas.

Veškerý čas, který Audee strávil v jádře, se rovnal běžně dlouhému nočnímu spánku. On samozřejmě nespál. Určitě na to neměl čas. Vlastně měl sotva čas dýchat, protože tam všude byla beznadějná spousta věcí ke koukání a k dělání.

Nebýt dávných předků, trvalo by to všechno tak nudně dlouho, že by jen stěží záleželo na tom, jestli se Audee dostal do jádra nebo ne. Ale Kapitánovy vzkazy dorazily jen chvilku předtím, podle času měřeného Heechee. Jejich retranslační stroje pracovaly v časovém režimu strojové paměti a dávní předkové skoro také.

Protože upozornění přišlo jen pár minut předem, měli Heechee čas tak akorát na to, aby skučeli a třáslí se, ale oni se rychle vzchopili. Vždycky měli v záloze celou flotilu lodí i s posádkami právě pro takovouhle situaci. Vzlétly okamžitě. Tou dobou byl Audee v jádře čtyři hodiny místního času, viděl šest velkých lodí Heechee, které byly vyslány s narychlo vybranými a často zmatenými manipulanty, historiky, senzibily Sedadel snů a diplomaty - nebo těmi, které Heechee za diplomaty považovali. (O vztahy s jinými mocnostmi se Heechee příliš nezajímali, protože se jim nepodařilo žádné mocnosti, se kterými by vztahy navázali, najít.) Ty první lodě Heechee s posádkami specialistů byly v záloze a čekaly právě na takové výzvy.

Patrně nikdo ve skutečnosti nečekal, že by takovou výzvu někdy uslyšeli - "Hlavně ne, když mám službu já!" - takhle se možná modlili, pokud se Heechee modlili, nebo o to aspoň prosili koncentrované mozky svých předků. Tyhle posádky byly takhle v záloze hodně dlouho - měřeno galaktickým časem - tisíce staletí.

Dokonce i podle hodin v jádře to byla záležitost několika desetiletí.

Žádná posádka tak dlouho v záloze nezůstávala. Střídali se podle místního měření času po osmi nebo devíti měsících, potom se vrátili do svých domovů a ke svým zvyklostem. Hodně se to podobalo službě v Národní gardě ve starých Spojených státech.

Stejně tak jako pro členy Národní gardy i pro ně bylo škaredým překvapením, když se ukázalo, že pohotovost je skutečná a okamžitá.

Polovina Heechee měla rodinu. Ti si mohli s sebou vzít partnera a potomka, stejně jako američtí vojáci v době míru s sebou brali své ženy a děti. Tady ovšem podobnost končila. Míroví vojáci, co byli náhle povoláni do boje, měli obvykle možnost rodiny odeslat.

Heechee nikoli. Bydleli v lodích, které vysílali, takže v prvních několika lodích byly v posádce i těhotné ženy, nemluvnata a značný počet školáků Heechee. Většinou byli vyděšení. Jen málokterí chtěli v téhle záhadné exkurzi do neznáma pokračovat ... ale potom to bylo stejné se všemi posádkami.

Nic z toho Audee neviděl na vlastní oči, jen na komunikačních obrazovkách Kapitánovy vesmírné lodi. Do toho přijel a v tom zůstal.

Když začala pátá hodina jeho pobytu v jádře, dohnala je další kosmická loď.

Obě lodě se spojily. Ta druhá loď byla mnohem větší než Kapitánova. Byla na ní skoro třiceticečná posádka a všichni se co nejrychleji protahovali spojovacími průchody, aby si mohli prohlédnout tohle podivné zvíře, tohoto "člověka" na vlastní oči.

Ze všeho nejdřív tři z těch nových Heechee opatrně a jemně vzali Audeemu váček. Takže najednou přišel o útěšnou přítomnost Twice. Chápal, že je to nutné. Žádný z nových Heechee neuměl anglicky a od koncentrovaného mozku dávného předka získali všechny informace, které Twice od Audeeho získávala celé týdny, za dobu kratší, než by jim on sám řekl jedinou z nich. To bylo jasné.

Ale tu ztrátu cítil pořád stejně kriticky.

Dál se stalo, že všichni známi Heechee z posádky jeho lodi byli odvečeni do víru nově přichozích, stáli uprostřed hloučků, mluvili a gestikulovali a, ano, všichni zapáchali. Jak jich bylo v lodi tolik namačkáno, byl tu cítit silný pach výparů čpavku Heechee. Audee už ten zápach skoro nevnímal, zvykl si na něj; kromě toho ti, co jej vylučovali, byli jeho přátelé. Tihle noví pro něj byli všichni cizí.

Potom se kolem něj shluklo půl tuctu nových Heechee, švitořili a brebentili tak rychle, že jim nerozuměl ani slovo.

Nakonec pochopil, že ho žádají, aby zůstal v klidu. Pokusil se, nejlépe jak dovedl, imitovat pokrčení rukou na znamení souhlasu, jako to dělali Heechee, a bylo mu divné, proč po něm chtějí, aby klidně stál.

Ukázalo se, že se jedná o kompletní lékařskou prohlídku.

Během okamžiku z něj stáhli oblečení a chvíli do něj šťourali, šťouchali a nakukovali. Vsunuli mu maličké, jemné sondy do uší, nosních dírek a konečníku. Odebrali mu nepatrné vzorky kůže, vlasů, nehtů u nohou a sliznic. Nic z toho nebylo bolestivé, ale bylo to sakramentsky ponižující.

Audee věděl, že na Zemi už uběhla spousta času. Čas v jádře ubíhal tak, že za jediné tiknutí hodin v jádře uběhly v okolní Galaxii dny a měsíce.

Poslední, co se udalo, nebo skoro poslední, bylo nepřekvapivější ze všeho.

Když ukončili tu nejpodrobnější lékařskou prohlídku, jakou kdy člověk vůbec absolvoval za tak krátkou dobu, dovolili mu, aby se oblékl. Potom mu malá bleďá žena Heechee povzbudivě sáhla na rameno. A pomalu a zřetelně, jako by mluvila s kočkou, řekla: "Skončili jsme s tvým dávným předkem. Můžeš si ho zase vzít." "Děkuju," zavrčel Audee a vytrhl jí váček.

"Twice ti řekne, co máš dělat dál." Ta žena Heechee se usmála - tím chvěním tváří, samozřejmě, jak to dělají Heechee.

"To se ví," utrousil Audee hořce, připjal si váček a sklonil se.

Twice měla naveny hlas. Úplně ji vycucli, a to pro ni byla zkouška ohněm; potom do ní vpravili spoustu instrukcí, to pro ni také nebylo nic jednoduchého. "Máš pronést řeč," oznámila mu hned.

"Nezkoušej mluvit naším jazykem; ještě ho moc neumíš -" "Proč ne?" ptal se Audee překvapeně; ve skutečnosti se domníval, že na člověka už má docela dobrý přízvuk.

"Umíš jenom jazyk Dělání, ne jazyk Pocitů," vysvětlila mu Twice, "a to je pro nás všechny emocionálně hodně důležité. Takže mluv anglicky; já to budu tlumočit." Audee se zakabonil. "Komu?" "No, samozřejmě všem Heechee. Musíš jim svými slovy říct, že lidi pomohou Heechee vyřešit problém Nepřátel." "A hergot," vybuchl Audee, proklínal svou nedůstojnou polohu, ve které byl, skloněný k váčku, proklínal Nepřátele, proklínal především ten hloupý nápad přihlásit se dobrovolně. "Nenávidím proslovy! A pak, co jim můžu říct, co ještě neví?" "Samozřejmě, že nic," souhlasila Twice. "Ale bude dobře, když to uslyší od tebe." Takže následujících přibližně deset minut (zatímco kolem ubíhaly měsíce a roky) Audee hovořil.

V jistém smyslu to byla úleva, protože ty tucty Heechee od něj odstoupily, aby mu udělaly místo. Všiml si, že někteří na něj míří nějakými objekty a napadlo ho, že je to jakýsi druh kamer. V jiném smyslu to byly vůbec nejhorší chvíle, protože když mluvil, napadlo ho, že Heechee myslí všechno doslova a když Twice řekla "všichni Heechee", myslela všechny Heechee. Byly jich miliardy! Všichni na něj vyděšeně a fascinovaně koukali a kriticky posuzovali toho děsivého vetřelce, jeho! Skutečně se na něj dívali. Všichni. Celé ty miliardy a miliardy, co žily v jádře. Děti ve školách a školkách, všichni přestali pracovat, staří, mladí - i mrtví, protože koncentrované mozky dávných předků nemohou takovouhle příležitost propást. Na skrytém povrchu planet, v obydlích ve vesmíru, z odlétajících lodí, co se blížily k tvrdé zkoušce průchodu Schwarzschildovy bariéry ... všichni se dívali.

Audee měl šílenou trému.

Ale podařilo se. Řekl: "Já, ehm, já -" A pak se zhluboka nadechl a začal znovu. "Jsem, ehm, totiž - Jsem jenom jeden člověk, víte, nemohu mluvit za všechny. Ale vím, jací lidé jsou - myslím pozemské lidi. A my neutečeme a nebudeme se skrývat jako vy, kamarádi. Bez urážky. Myslím, vím, že si nemůžete pomoci -" Pokrčil rameny a zavrtěl hlavou. "Je mi líto, že se dotýkám vašich citů," řekl, zapomněl na kamery, zapomněl na miliardy a miliardy posluchačů. "Chci vám jenom říct, jak to je. Víte, my jsme zvyklí bojovat. Prospívá nám to. Rychle se učíme - jen se podívejte, jak rychle jsme se naučili dělat všechno co vy, mnohdy to umíme i líp.

Možná si s Nepřáteli neporadíme, ale určitě to zkusíme. Nemyslím to tak, že vám to slibuju - nemám právo slibovat něco za někoho jiného než jen za sebe. Myslím to tak, že tohle vím. To je všechno," končil, "a moc vám děkuju za pozornost." Stál tam, úporně se mlčky usmíval, dokud Heechee nezačali zdráhavě vypínat svoje kamery.

Všichni si začali povídat; Audee nevěděl přesně, o čem mluví, protože nikdo nemluvil na něj. Ale potom ta žena Heechee, co mu vrátila Twice, se na chvíli sklonila ke svému váčku a pak k němu přistoupila. Řekla: "Musím to říct, Audee Waltheri třetí. Konzultovala jsem překlad s dávnými předky a je to dobře, takže to řeknu anglicky." Nadechla se, pohnula cvičně rty tenoučkými jako žiletka, potom potřásla pěstičkama a řekla: "Odvaha není moudrost.

Moudrost je odpovídající chování.

Odvaha se někdy rovná sebevraždě. Předkové mi poradili, abych vám to, co vám chci říct, řekla takhle," Audee chvíli čekal, ale zdálo se, že dál už nic nebude. Tak řekl: "Děkuju. Teď, když mě omluvíte, musím si odskočit." Taky už bylo na čase. Dlouho do něj šťourali a píchali a zkoumali ho a kromě toho, že měl plný měchýř, chtěl být taky chvíli sám. Sundal si váček a nechal ho přede dveřmi, protože chtěl, aby s ním nebyla dokonce ani Twice.

Když močil do záchodové mísy ve tvaru tulipánu, když si umýval ruce, když se díval na svůj obličej do rotujícího zrcadla, přemýšlel. V hlavě mu čas tikal jiným tempem. Trvalo mu deset sekund, než vstoupil a zavřel dveře - venku už uplynulo skoro půl milionu sekund, v poměru asi tak čtyřicet tisíc ku jedné. Pět sekund si rozepínal poklopec. Močil možná celou minutu. Další dvě minuty si myl ruce a díval se na sebe do zrcadla.

Zkoušel počítat: kolik to je dohromady? Čísla mu unikala; za ty týdny, co se snažil přepočítat je do aritmetiky Heechee

a nepovedlo se mu to, vyšel ze cviku. Odhadoval, že než se vyčůral, uběhlo venku určitě tak osm nebo devět měsíců. Dostalo to dost zvláštní rozměr, když si uvědomil, že než vyprázdní močový měchýř, mohlo být ve vnějším světě počato dítě a mohlo se i narodit.

Otevřel dveře a oznámil: "Chci domů." Kapitán si k němu klestil cestu davem. "Ano, Audee?" zeptal se a třásl pěstmi, čímž vyjadřoval nesouhlas; v tomto případě to znamenalo, že mu nerozuměl, ale Audee to pochopil jako odmítnutí.

"Ne, já to chci," řekl Audee pevně. "Chci se vrátit, než všichni ti, co je znám, budou adeпти domova důchodců." "Ano, Audee?" řekl Kapitán znovu. Potom zareagoval. "Aha.

Ty sis myslíš, že chceme, abys tu zůstal dlouhou dobu. Ale to nebude třeba. Viděli tě. Informaci jsme předali. Za nějakou dobu přijedou další lidi, co budou připraveni na delší pobyt." "Chceš říct, že můžu odjet?" naléhal Audee.

"Samozřejmě. Loď už pro tebe letí, je to jedna z flotily zásobovacích plavidel, personál a dávní předkové, co letí ven. Můžeš letět s nimi. Než proletíš ergosférou, venku v Galaxii uběhne -" sklonil hlavu, aby se poradil s dávným předkem "- s ohledem na rotaci tvé planety kolem primární hvězdy čtyřicet čtyři a půl roku."

8 V Centrálním parku.

A zatímco jsem poslouchal a mluvil a pracoval a byl na všech těch dalších místech, co souvisela s těmi dalšími věcmi - poslouchal jsem Audeeho příběh, užíval si svoje s generálem Juliem Cassatou, potuloval se, byl na party - mezi mnou a Klárou se pomalu rozvíjel tenhle děj: Přistoupil jsem ke Gelle-Kláře Moynlinové s širokým laskavým úsměvem na (dvojníkově) tváři. "Ahoj, Kláro." Udiveně se na mě podívala. "Robine! To je bezvadný, že tě zase vidím!" Odtáhla se od těch mužů, s nimiž tam byla, a přišla ke mně. Když mě chtěla políbit, musel jsem ustoupit. Být člověkem uloženým do strojové paměti má svoje nevýhody, když se snažíte chovat se srdečně k živému člověku. Jednou z těch nevýhod je nehmotnost. Můžete je milovat. Nemůžete je líbat.

"Promiň," řekl jsem a ona se v tutéž chvíli zatvářila lítostivě a řekla: "A sakra, já zapoměla. Tohle nemůžeme, vid? Ale fakt vypadáš dobře, Robine." "Vypadám tak, jak vypadat chci. Jsem mrtvý, víš?" Trvalo jí minutu, než na můj úsměv odpověděla úsměvem, ale usmála se. "Tak to máš teda dobrej vkus. Doufám, že já ho budu mít taky, až mě zakonzervujou." Za ní přicházel Dane Mečnikov.

"Ahoj, Robine." Řekl to neutrálně. Nebyl zrovna nadšený, že mě zase vidí, ale ani se nezlobil. Díval se tak, jak se Dane Mečnikov vždycky díval na všechny a na všechno - s žádným velikým zájmem, nebo se zájmem jen do té míry, nakolik mu ten člověk nebo ta věc mohli být k užítku v něčem, co měl v plánu.

Řekl jsem: "Je mi líto, ale nemůžeme si potřást rukou." Zdálo se, že "je mi líto" jsou moje oblíbená slova, a tak jsem je použil znovu: "Je mi líto, že jsi zůstal v té černé díře. Jsem rád, že ses odtud dostal." A aby nedošlo k omylu, Mečnikov byl totiž chlápek, co vždycky všechno říkal na rovinu, odpověděl mi: "Já se ven nedostal. Klára přijela a vysvobodila nás." Teprve v tu chvíli jsem si vzpomněl, že Albert říkal něco o tom, že Mečnikov hledá právníka.

Musíte mít na paměti, že já z toho vlastně neřekl ani slovo. To všechno můj dvojník.

Když mluvíte prostřednictvím dvojníka, můžete to dělat dvojím způsobem. První způsob spočívá v tom, že vyšlete dvojníka a necháte ho samostatně konverzovat - dokáže to stejně dobře jako vy.

Druhý způsob se využívá v případě, že jste popudlivý, nervózní a netrpělivý a co nejdříve chcete slyšet, co se děje.

Takhle jsem to dělal já. V tom případě pak dvojníkovi napovídáte. To znamená, že já jsem ve zlomku milisekundy "nakrmil" svého dvojníka a ten s nimi pak mluvil stejnou rychlostí jako oni. Dovedete si to představit? Podobá se to situaci, když několik lidí zpívá a většina z nich nezná slova; jeden potom napovídá: "V jeskyni v kaňonu - V JESKYNI V KAŇONU - hloubil jámu - HLOUBIL JÁMU - - starý horník jednou k ránu -" - a tak dále, jenže já nenapovídal davu opilců kolem piána, já ty věty ládoval do svého dvojníka.

Mezi větami jsem měl spoustu času na přemýšlení a pozorování.

Ze všeho nejvíc jsem si všímal Kláry, ale pozornost jsem věnoval i těm dvěma chlápům, co tam byli s ní.

I když se pohybovali snad ještě pomaleji než šneci, viděl jsem, jak Mečnikov podává ruku. To samo o sobě bylo dobré znamení.

Mohl jsem to chápat jako výraz toho, že proti mně nepoužije fakt, že jsem jeho, Kláru a ostatní nechal v té černé díře ... nebýt toho, že mluvil s právníky.

Toho druhého muže, co tam s Klárou byl, jsem vůbec neznal.

Když jsem si ho prohlídl, tak se mi nijak zvlášť nelíbil. Ten čubčí syn vypadal moc dobře. Byl vysoký. Do bronzova opálený, usměvavý, neměl břicho, byl zcela uvolněný a zase měl tak familiárně položenou ruku na Klářině rameni, dokonce i když mluvila se mnou.

Vtloukal jsem si do hlavy, že to není důležité. S Danem Mečnikovem se Klára taky držela za ruku - a proč ne? Byli to staří přátelé - bohužel jednou i o trochu víc než jen přátelé. Bylo to naprosto přirozené.

A že ji ten druhý chlápek držel kolem ramen? To vážně neznamenalo naprosto nic. Byl to jen výraz přátelství. Mohl to být příbuzný nebo třeba, já nevím, psychoanalytik nebo něco takového, který tu byl, aby jí pomohl překonat šok z toho, že mě zase potkala.

Pohled do Klářina obličej mi nenapověděl vůbec nic, i když jsem se do něj díval s radostí a vzpomínal na doby, kdy jsem do ní byl zamilovaný.

Nezměnila se. Pořád vypadala přesně jako moje věčná a hluboce milovaná Jediná (nebo aspoň jedna z nemnohých) Věrná láska. Tahle Gelle-Klára Moynlinová byla k nerozeznání od té Kláry, kterou jsem nechal ve vesmíru poblíž kugelblitzu, hned potom, co jsem zemřel - a ta zase byla navlas stejná jako ta, co jsem ji shodil do černé díry několik desítek let předtím.

Za svůj vzhled nevděčila jenom Plné lékařské péči. Příkladem toho, co Plná lékařská péče dokáže, byla živá Essie. I ona vypadala skutečně mladě a rozkošně. Ale přestože s člověkem dokážou dělat neobyčejné věci, čas se nedá zastavit

docela. Vždycky se jenom o chvilku zbrzdí. A většinou pokud se dáváte dohromady, můžete se současně i trochu vylepšit - získáte třeba elegantnější nos nebo se vám vlasy začnou přirozeně (přirozeně!) vlnit; i Essie to takhle dělala, trochu.

Klára ne. Černé obočí měla pořád trochu moc široké, postavu podsaditější než (to jsem si pamatoval) sama chtěla. Neudržovala se mladá. Ona prostě mladá zůstala, a toho se dalo docílit jen jedním.

Byla v černé diře. Dobrovolně se vrátila na místo, kde jsem ji opustil, kde se plazil čas, a to, co pro mě byla desetiletí, byly pro ni jen týdny nebo měsíce.

Nemohl jsem od ní odtrhnout oči. I když po tom, co jsme s Klárou byli milenci, nastala ta lepší část století, nedělalo mi vůbec problém dívat se - jenom v paměti; nedělal jsem nic hrubého - na strukturu Klářiny pleti a na doličky dole na zádech, na její doteky a chuť. Byl to legrační pocit. Nebyla to tak docela touha po jejím těle.

Nedosáhlo to toho stupně, kdy bych měl chuť strhat z ní šaty a milovat se s ní rovnou na trávníku v Centrálním parku, s rozkvetlými třešněmi nad hlavou, aby se na nás Mečnikov a ten krasavec bez břicha dívali. Takové to nebylo. V podstatě jsem se s ní vůbec milovat nechtěl, alespoň ne nějak neodbytně nebo hmatatelně. Důvodem nebylo jen to, že to (samozřejmě) nešlo. Nemožnost touze nepřekáží.

Problém byl v tom, že ať už jsem s Klárou chtěl nebo nechtěl dělat cokoli, rozhodně jsem chtěl, aby ani Mečnikov ani ten druhý chlápek s ní nic takového nedělali.

Vím, co to je. Říká se tomu "žárlivost" a musím připustit, že když jsem žil, žárlil jsem hodně.

Danovi Mečnikovovi se podařilo vyslovit celou větu: "Mně se zdá, že vypadáš úplně jinak," řekl.

On se neusmíval. To nic neznamenal, protože už za starých časů na Gateway nebyl Mečnikov nikdy zrovna usměvavý člověk. A samozřejmě se mu zdálo, že vypadám jinak, protože mě neviděl mnohem déle než Klára - od té doby, co jsme byli na Gateway.

Viděl jsem, že přišla přesně ta chvíle zjistit, jak se věci mají s těmi právníky, takže jsem udělal to, co jsem dělal vždycky, když jsem se potřeboval poradit a získat rychle informace. Zavřel jsem: "Alberte!" Samozřejmě jsem to nevyslovil "nahlas" - tedy ne tak, aby to mohla Klára nebo ti dva muži zaslechnout. A když se Albert objevil, neviděli ho, stejně jako neviděli mě, ale jen mého dvojníka.

To bylo fajn. Albert měl očividně hravou náladu.

Byl na něj skvělý pohled. Měl jeden z těch vytahaných obnošených svetrů, co má rád, omotaný kolem hlavy jako turban.

Využíval taky svých možností fyzických specifikací. Oči měl užší a vypadalo to, že jsou obkresleny černým líčidlem. Celý obličej měl tmavší. Vlasy černé jako uhlí. "Slyším a poslouchám, ó Pane," odříkával uctivě a monotónně. "Proč jsi vyvolal svého džina z jeho příjemné teplé láhve?" Když máte věrný program pro vyhledávání dat jako je Albert Einstein, nepotřebujete dvorního šaška. "Kašpare," řekl jsem, "budu muset Essie říct, aby tě přeprogramovala, jestli se nedáš do latě. Co má tahle komedie za smysl?" "O, pane," řekl a sklonil hlavu, "tvůj ponížený služebník se obává spravedlivého hněvu tvého veličenstva, až uslyší špatné zprávy." Řekl jsem: "Jdi do háje." Ale musel jsem přiznat, že mě rozesmál, a tak mi pomohl snáze snést ty strašné zprávy. "No dobře," řekl jsem a přikývl na znamení, že vím, jaké strašné zprávy to budou.

"Pověz mi o Mečnikovovi. Byl na výpravě do černé díry a teď je zpátky. Došlo mi, že to znamená, že má nárok na část vědecké odměny, kterou jsem za tu výpravu získal, je to tak?" Albert se na mě zvědavě podíval. Pak si odmotával svetr z hlavy a přitákal: "Je to tak, Robině. A nejde jen o něj. Když se Klára vydala zpátky do černé díry s Harbinem Eskladarem -" "Počkej! S kým?" "To je Harbin Eskladar," řekl a ukazoval na toho druhého muže. "Říkal jsi mi, že o něm víš." "Alberte," povzdychl jsem a v hlavě si srovnával domněnky a omyly, "už bys snad mohl vědět, že když ti říkám, že něco vím, tak lžu." Podíval se na mě vážně. "Toho jsem se bál. To je asi špatná zpráva." Zmlkl, jako by si ještě docela nerozmyslel, co řekne dál, tak jsem ho pobídl. "Říkal jsi, že ti dva se vydali zpátky do černé díry, kam jsem je všechny shodil." Zavrtěl hlavou. "Ale Robině," povzdychl si, ale naštěstí mi nezačal zase vykládat o mých pocitech viny. Řekl jenom: "Přesně tak. On a Klára tam letěli spolu, aby je zachránili, jenže zachránili všechny členy posádky: ty dva Danny, Susie Hereirovou, ta děvčata ze Sierry Leoně -" "Já vím, kdo byl v té výpravě," přerušil jsem ho. "Pane bože! Všichni se vrátili!" "Všichni, ano, Robině." Přikývl. "A všichni mají v jistém smyslu právo na podíl. Právě proto Dane Mečnikov vyhledal právníka.

Takže," řekl zamyšleně, sáhl do kapsy a vytáhl dýmku -jeho vzezření se pomalu vracelo do normy, vlasy měl zase bílé a rozčuchané - "tu teď samozřejmě vyvstávají dost neobvyklé problémy etické a právní. Jak si pamatuješ z předešlé soudní pře, dávají právníci přednost principu, kdy 'tele následuje krávu'. Znamená to tedy, že veškerý majetek, který jsi následně nashromáždil, lze v jistém smyslu považovat za důsledek původní vědecké odměny, kterou jsi získal za tu výpravu. Z té by samozřejmě všichni dostali svůj podíl, kdyby se vrátili s tebou." "Takže já jim musím dát peníze?" "Musím je přilížit tvrdý výraz, ale tak nějak to je, Robině. Tak jako jsi to udělal s Klárou, když se poprvé objevila; zaplatil jsi jí sto milionů dolarů za to, že se vzdala svého nároku. Protože jsem čekal, že se na tohle zeptáš, využil jsem svých možností a spojil jsem tvůj právnícký program s Mečnikovovým. Ta suma se zdá přijatelná.

Myslím, že by bylo vhodné vyrovnat se i s ostatními stejným obnosem. Mohli by samozřejmě požadovat víc. Ale myslím, že by víc nezískali; do hry přirozeně vstupuje zákon o promlčecích lhůtách." "Aha," ulevilo se mi. Nikdy jsem neměl přesnou představu o tom, jak moc jsem "bohatý" v rozpětí několika tuctů miliard dolarů, ale miliarda sem nebo tam nehrála roli. "Myslel jsem, že jsi říkal, že pro mě máš špatnou zprávu." Zapálil si dýmku. "Tu jsem ti ještě neřekl, Robině." Koukal jsem se na něj. Bafal z dýmky a díval se na mě kouřovou clonou. "Tak mi to sakra řekni!" "Ten druhý muž, Harbin Eskladar." "No a co je s ním, herdek." "Klára se s ním seznámila, když opustila Věrnou lásku. On byl taky pilot. Oba se rozhodli, že se vydají zpátky do černé díry, takže si Klára najala loď Juana Henriquetta Santos-Schmitze, která se na tuhle výpravu hodila. A než odletěli - no - prostě, Robině, věci se mají tak, že Klára a Eskladar se vzali."

Jsou taková překvapení, o nichž víte, že když se je dozvídáte, měli jste na ně být instinktivně připraveni. Tohle bylo jako blesk z čistého nebe.

"Díky, Alberte," řekl jsem a znělo to dutě. Propustil jsem ho.

Když odcházel, povzdechl si, ale odešel.

Už jsem neměl sílu dál s Klárou mluvit. Dal jsem svému dvojníkovi instrukce, jak má s ní a s Mečnikovem dál konverzovat, dokonce i s tím Harbinem Eskladarem. Ale já tam nezůstal. Stáhl jsem se do gigabitového prostoru a zahalil se jím.

Vím, že se Albert domnívá, že až příliš mnoho času věnuji vlastním myšlenkám. Nepopírám nic z toho, co říká. Ne, že bych s ním souhlasil, to ne. Nejsem o nic bystřejší, než se domnívá, ale taky o nic tajemnější. V podstatě jsem jedno - člověk. Je pravda, že bych mohl být pouhým digitálním přepisem lidské bytosti, ale když mě transkribovali, začlenili do toho přepisu i všechno lidské a já mám pořád tytéž pocity, jako když jsem byl živý. Dobré i špatné.

Dělám, co je v mých silách - většinou - a tohle je všechno, co v mých silách je.

Vím, co je důležité. Stejně jako Albert jsem pochopil, že Nepřátelé jsou děsiví. Měl bych noční můry, kdybych spal (spal jsem, když jsem to jen tak předstíral, ale to je něco jiného) o tom, že se na nás řítí vesmír a prožíval jsem návaly rozrušení a deprese, když jsem na ně myslel, jak tam sídlí v tom svém kugelblitzu, připraveni kdykoli vyrazit a provést s námi totéž, co udělali s bahenními lidmi a s lidmi na jiných hvězdách a s těmi, co je pohřbili pod ledem.

Ale jsou věci důležité a důležité. Pořád jsem ještě příliš člověkem, než abych se domníval, že mezilidské vztahy nejsou důležité. I když jsou v čase minulém a jediné, co zbývá, je nutnost stoprocentně se ubezpečit, že už nejsou nepřátelské. Když Albert odešel tam, kam odchází vždycky, když ho nepoužívám, vznášel jsem se dlouho v gigabitovém prostoru a nedělal jsem nic. Dlouho. Tak dlouho, že když jsem znovu nahlédl do Centrálního parku, Klára se zrovna dostala ke: "Robině, ráda bych tě seznámila se svým -" Bylo to komické. Nechtěl jsem slyšet slovo "manželem". Tak jsem utekl pryč.

To, co jsem právě řekl, není tak docela pravda. Neutekl jsem pryč. Utekl jsem někam, utekl jsem k Essie. Byla na tanečním parketu v Modrém pekle, vášnivě tančila polku s jakýmsi vousáčem a když jsem jím do toho skočil, vesele zavolala: "No, to je fajn, že jsi tady, Robině! Už jsi to slyšel? Embargo zrušili!" "To je prima," řekl jsem a zakopával o vlastní nohy. Pozorně se mi podívala do tváře, povzdechla si a odvedla mě z parketu.

"S Gelle-Klárrou Moynlinovou to dopadlo špatně," odhadla.

Pokrčil jsem rameny. "Ještě to dopadá. Nechal jsem tam dvojníka." Nechal jsem se strčit na židli a ona si sedla naproti, lokty se opřela o stůl, položila si na ně bradu a starostlivě se na mě dívala.

"No jo," řekla, když dokončila diagnózu. "Zase hlupýj. Pocit úzkosti. Anomie (neuznávání přijatých společenských hodnot). Tohle všechno, co? A hlavně Gelle-Klára Moynlinová?" Řekl jsem uvážlivě: "Ne, hlavně ne. Než bych ti vysvětlil, co všechno mě trápí, trvalo by to věčnost. Ale jo, jedním z těch problémů je. Je vdaná, víš?" "No." Nedodala. A ty ženatý, takže jsem to musel říct já.

"Není to jenom proto, že je vdaná. Nakonec, já jsem ženatý - a čestně, Essie, nechtěl bych, aby to bylo jinak -" Zamračila se na mě. "No, Robině! Nikdy bych si nemyslela, že od tebe uslyším takovýhle otravný věci, ale ty je říkáš tak často!" "Říkám to jenom proto, že je to pravda," protestoval jsem, mé city utrpěly lehké zranění.

"Už vím, že je to pravda." "No, myslím, že víš," připustil jsem. Nevěděl jsem, co říct dál.

Všiml jsem si, že mám v ruce sklenku, tak jsem z ní upil.

Essie si povzdechla. "Ty vážně kaziš celou tu party, Robině.

Bez tebe jsem se cítila výborně." "Promiň, Essie, ale já fakt nemám zrovna náladu na party." "A, další stadium jménem hlupýj," řekla utýraně. "Tak jo.

Výklop, co máš v ty své ubohý zmučený mysl. Co je nejhorší?" Zareagoval jsem okamžitě: "Všechno." A když začala vypadat, že jí to moc jasné není, dodal jsem: "Je to prostě jedno s druhým." "Hm," řekla a na chvíli se zamyslela. Potom si povzdechla.

"Ty jseš tak skličenej, Robině. Co kdyby sis promluvil s tím svým psychiatrem, Sigfridem von Cvokem?" "Ne!" "Hm," řekla znovu a ještě chvíli přemýšlela. Potom se ozvala: "Já ti něco povím, ty můj milej, starej, skličenej. Co kdybysme na chvíli z tyhle party vypadli a podívali se na rodinný film, co ty na to?" Tohle jsem od ní nečekal. "Jaký rodinný film?" zeptal jsem se překvapeně. Neodpověděla mi. Ani nečekala, jestli s tím budu souhlasit.

Už mi ho pouštěla.

Hluk ve Vřetení a bavící se prospektoři z Gateway zmizeli. Už jsme tam nebyli. Byli jsme jinde a dívali se na lavičku. Sedělo na ní dítě.

Nebyl to skutečný film, samozřejmě, o nic "skutečnější" než cokoli jiného v gigabitovém prostoru. Byla to jenom počítačová simulace. Jako všechno ostatní, co jsme chtěli vidět, bylo to ve všem nepřekonatelně "opravdové" - vzhled, zvuk, dokonce i vůně a chladný závan vzduchu zahlceného kouřem, k dýchání, které také bylo simulované. Všechno to bylo důvěrně známé. Dívali jsme se na mě - na mě coby dítě - před mnoha a mnoha desítkami let.

Cítil jsem, jak se třesu, ale to neodpovídalo teplotě vzduchu.

Dítě Robinette Broadhead sedělo a krčilo se v chladném vzduchu na lavičce v parku. Aspoň se tomu park říkalo. Ale to pro mě byla chabá omluva. Kdyby to bylo jinak, mohlo to vypadat docela pěkně, protože za mnou - dítětem - byly hory Wyomingu. Hezké nebyly.

Byly to smogově šedé hroudy ve špinavém vzduchu. Skutečně bylo vidět částice uhlovodíku, jak se vznášejí ve vzduchu, a kmény těch nezuživých stromů byly obalené sazemí a mastnotou. Já - tedy já jako dítě - byl oblečený v souladu s klimatem, které bylo hnusné: měl jsem tři svetry, šálu, rukavice a pletenou čepici přetaženou přes uši.

Teklo mi z nosu. Četl jsem si knížku. Bylo mi - kolik? No, možná deset; a jak jsem si četl, kašlal jsem.

"Pamatuješ, milý Robině? To jsou ty tvoje staré dobré časy," řekla Essie ze svého neviditelného místa za mnou.

"Staré dobré časy," odfrkl jsem. "Ty jsi zase špehovala v mých pamětech," obvinil jsem ji - aniž bych se skutečně zlobil, protože už předtím jsme si oba často a podrobně navzájem nahlíželi do paměťových záznamů.

"Ale jen se podívej, milý Robině," řekla. "Podívej, jak to bylo." Nemusela mě pobízet, abych se díval. Nedokázal jsem přestat.

Bez potíží jsem poznal to prostředí. Byly to potravinové doly, kde jsem prožil celé svoje dětství: doly na jílovitou břidlici ve Wyomingu, kde se těžila skála a vypalovala se na keratogeny, potom se olej vpravoval do kvasnic a bakterií, aby se získal jednobuněčný protein, kterým se živila příliš početná a příliš hladová lidská rasa. Za celou dobu, co jste žili v těch hornických městech, jste se nemohli zbavit olejového zápachu, obecně však doba života nebyla moc dlouhá.

"Ale stejně," dodal jsem, "já nikdy netvrdil, že tyhle staré časy k něčemu byly." "Správně, Robine!" vykřikla Essie triumfálně. "Staré dobré časy byly evidentně špatné. Mnohem horší než teď, ne? Dneska už děti nemusí vyrůstat v prostředí, kde by dýchaly odporný uhlovodíkový vzduch, neumírají proto, že nemají dost peněz na řádnou lékařskou péči." "To je samozřejmě pravda," řekl jsem, "ale stejně -" "Vydrž, Robině, než začneš s námitkou! Ještě je na co se dívat.

Co to čteš za knížku? Myslím, že to není Huckleberry Finn ani Malá mořská víla." Podíval jsem se líp, abych Essie vyhověl, a pak jsem úplně šokován uviděl titul.

Měla pravdu. Nebyla to knížka pro děti. Byla to Uživatelská příručka pro programy zdravotního pojištění a já si přesně pamatoval, jak jsem doma tajně ukradl tenhle exemplář, když se máma nedívala, abych zkusil pochopit, jaká katastrofa nás čeká.

"Moje máma byla nemocná," zaúpěl jsem. "Neměli jsme dost peněz pro oba a ona - ona -" "Odkládala operaci, aby ses mohl léčit ty, Robině," řekla Essie něžně. "Ano, ale to bylo později. Ne teď. Touhle dobou jsi potřeboval jenom lepší stravu a oblečení, a to jste si nemohli dovolit." Hodně to bolelo. "Podívej se na ten předkus," řekl jsem.

"To stejně žádné peníze nespraví, Robině. To bylo pro děti zlé časy, je to tak?" "Takže ty si hraješ na Ducha minulých Vánoc," (Ch. Dickens - Vánoční povídka) vyštěkl jsem ve snaze uvolnit tlak tím, že ji zmatu poznámkou, kterou nepochopí.

Ale když máte k dispozici gigabitové zdroje, rozumíte spoustě věcí. "Ne, nejde o to, že bys byl Držgrešle, ale uvažuj. V té době, ne tak dávno, byla Země přelidněná. Hladověla. Plná nešvarů a zloby.

Teroristi, Robině. Pamatuješ na násilí a hloupé vraždění?" "To všechno si pamatuju." "No jasně. A pak se stalo co, Robině? Já ti to povím. Ty ses stal. Ty a stovky dalších bláznivých, zoufalých prospektem z Gateway na lodích Heechee. Našli jste techniku Heechee a přivezli ji na Zemi. Našli jste nové, skvělé planety, kde se dalo žít - bylo to jako objevení Ameriky, jenže tisíckrát větší - a přišli jste na to, jak tam lidi dostat. Dneska už na Zemi přelidněná místa nejsou, Robině. Lidé odešli do novějších míst, postavili lepší města. Dokonce přitom ani nepoškodili Zemi. Vzduch se neznečišťuje benzinovými motory ani zplodinami startujících raket; na oběžnou dráhu se dostáváme smyčkou a odtud už se dostaneme kamkoli! Nikdo dnes není tak chudý, aby se nemohl léčit, Robině. Dokonce i transplantace orgánů - a ty se vyrábějí z materiálu CHON, takže ani není třeba čekat, až někdo zemře, abychom se vrhli na použitelné části mrtvol. Je to tak, Robině? Továrna na potraviny Heechee teď vyrábí orgány; vývoj, na jehož počátku jsi stál, už nese ovoce. O mnoho desítek let se prodloužil skutečný lidský život, a lidé jsou pořád zdraví; pak, kdy jsou jejich mozky, tak jako naše, transkribovány do strojů, žijí ještě mnohem déle - a zase, je to rozvoj, který jsi částečně financoval a já částečně napomáhala při jeho vývoji, takže ani smrt neznamenal konec. Nevidíš ten pokrok? Není to proto, že by tu k žádnému nedošlo! Je to proto, že starý náladový Robinette Broadhead se dívá na gurmánskou hostinu toho všeho, co dnes má na talíři každý živý, a vidí jenom to, co z toho všeho bude později, tedy hovno." "Ale," řekl jsem zatvrzele, "Nepřátelé jsou tu pořád." Essie se zasmála. Vypadalo to, jako by jí to opravdu připadalo směšné. Obraz zmizel. Byli jsme zase zpátky ve Vřetenu a ona se ke mně naklonila, aby mě políbila na tvář.

"Nepřátelé?" řekla něžně. "No, jo, milý Robině, Nepřátelé jsou další z toho, čemu ty říkáš 'jedno s druhým'. Ale my se s nimi vypořádáme stejně, jako jsme se vypořádali se vším ostatním.

Vezmeme to s nima zatraceně pěkně zkrátka. A teď se vrátíme k tomu důležitému; jde se tančit!" Moje Essie byla bezvadná ženská, ať už byla skutečná nebo ne.

Měla pravdu, ve všech směrech, kdy člověk argumentuje logicky, takže jsem podlehl logice. Nemohu tvrdit, že bych se zrovna rozveselil, ale novokain aspoň otupil bolest - ať už ta opravdová byla jakákoli - natolik, abych se dobře bavil. A já se bavil dobře. Tancoval jsem. A užíval si party. S křikem jsem obcházel jeden hlouček starých přátel uložených do strojů za druhým a přidal jsem se k Essie a šesti dalším v Modrém pekle. Hlouček lidí tančil pomalu na hudbu, kterou jsme my zbývající neslyšeli - jedním z tančících byl Julio Cassata, který se po parketu ploužil jako chodící mrtvola a v náručí měl hezkou orientální dívku. Nevypadalo to, že by tanečníkům vadilo, když jsme začali zpívat svoje staré písně. Zpíval jsem spolu s ostatními, dokonce i když přešli na staré ruské balady o trolejbusech a cestě do Smolenska - nevadilo, že jsem neznal slova, protože, jak už jsem říkal, když se pohybujete v gigabitovém prostoru, když chcete, okamžitě víte i to, o čem jste neměli ani ponětí... a pokud se mě týkalo, když jsem něco nevěděl, Albert Einstein docela jistě přišel a všechno mi řekl.

Když jsme se skláněli nad starým piánem, ucítil jsem, jak mi klepe na rameno. Vzhledl jsem a spatřil jeho usměvavý obličej. "Máš hezký hlas, Robine," lichočil mi, "a rusky už taky umíš docela slušně." "Přidej se k nám," zval jsem ho.

"Ani ne. Robine? Něco se stalo. Všechny hlavní vysílací obvody vypadly, asi před patnácti sty milisekundami."

"Cože?" Chvilí mi trvalo, než jsem pochopil, co mi říká. Potom jsem polkl a řekl: "Cože! To se ještě nikdy nestalo!" "Ne, Robině. Přišel jsem sem, protože jsem se domníval, že by o tom něco mohl vědět generál Cassata." Podíval se na Cassatu a jeho ženu, jak šouravě krouží Peklem.

"Zeptáme se ho?" Albert se zamýšleně zamračil a než stačil odpovědět, přestala Essie zpívat a obrátila se na nás. "Co

je?" řekla ostře a když jí to Albert řekl, byla v šoku: "To nejde jen tak to přerušit. Je tu spousta nezávislých okruhů, všechny jsou vícenásobně propojené!" "Myslím, že se nejedná o poruchu, paní Broadheadová," řekl Albert. "Tak o co? Zase nějaká pitomost ze Spojené hlídky?" ptala se. "Beze sporu se vskutku jedná o rozkaz z Hlídky, ale myslím, že je k tomu přimělo něco, co se stalo na Zemi. Nemám představu, o co by se mohlo jednat."

9 Na Moorea.

Cestující evakuačního letu z Kruhové hlídky byly téměř výlučně děti a cesta to byla uplakaná. Oživly, až když loď doletěla na oběžnou dráhu Země, ale ne nijak zvlášť. Raketoplány se jim vyšplhaly po smyčce naproti a připojily se k transportní lodi jako selata ke kojící prasnici.

Děti měly smůlu, že první loď, co se k nim dostala, byla ze Spojené hlídky proti Vrahům. Bylo v ní plno psychologů analytiků.

Takže následující hodiny nebyly pro děti nijak zábavné.

Analytici ze Spojené hlídky "vyslechli jejich hlášení", úporně jim kladli pořád dokola stejné otázky v naději, že získají nějaké údaje, které by bylo možné nějak využít pro stanovení, nakolik planý byl tenhle "planý poplach".

Samozřejmě žádné dítě nemohlo takové informace poskytnout.

Trvalo dlouho, než se o tom agenti ze Spojené hlídky přesvědčili, ale nakonec přece jen zdráhavě dovolili, aby je převzali laskavější lidé a programy.

Nová směna měla za úkol najít pro děti místo na Zemi, kde by mohly zůstat. V některých případech to bylo jednoduché, protože děti tu měly své příbuzné. Zbývající byly rozděleny do škol po celé planetě.

Kejchal, Harold a Oniko byli skoro poslední, pro které takové místo našli. Z přátelství zůstali pohromadě, dokonce i pro něco víc, protože nikdo z nich neuměl ani francouzsky ani rusky, což byly hlavní jazyky ve školách v Paříži a Leningradu, a kromě toho nikdo z nich nebyl připraven čelit zmatku velkoměsta. Tak bylo vyloučeno Sydney, New York a Chicago a když ubytovací program už rozmístil všechny děti, tyhle tři zůstaly.

"Chtěla bych být někde, kde je teplo a aby to nebylo moc daleko od Japonska," řekla Oniko. Kejchal už se vzdal naděje, že by snad našel kolonii Heechee, která by jej přijala, takže se k její žádosti přidal.

Ubytovací program měl podobu paní učitelky středního věku; měla jasné oči a příjemný hlas. Přestože vypadala jako člověk, cítil Kejchal, jak z ní vyzařuje laskavost. Dívala se na svou obrazovku - která neexistovala o nic víc než ona sama - na chvíli udivená údaji, které na ní byly uvedeny, potom se na Kejchala potěšené usmála.

"Mám tři volná místa na Moorea, Sternutatore. To je blízko Tahiti." "Děkuji," řekl Kejchal zdvořile a díval se na mapu, kterou mu ukazovala, aniž by cokoli chápal. Jméno ostrova mu nic neřikalo.

Všechna lidská místa pro něj byla stejná, protože pro chlapce Heechee byla všechna stejně hodně exotická. Ale Harold, který se jen nerad smířil s faktem, že jej hned neodvezou na planetu Peggy, zezadu křičel: "Teda! Hele, já tam pojedu s várna, jo? A jestli to tam bude hezký, tak si ten ostrov můžeš koupit, jak jsi říkala, Oniko!" Raketoplán je snesl rozvířeným vzduchem na smyčku do Nové Guineje. Potom přišla nejdelší etapa celé cesty, let stratosférickým tryskáčem na letiště Faa-Faa-Faa v Papeete. Lidská ředitelka školy jim přišla naproti a převezla je na sousední ostrov lodí - to byla zvláštní pozornost nově příchozím žákům. "Podívejte se tamhle," řekla a držela Oniko za ruku, když děti seděly v otevřené velrybářské lodi poháněné setrvačnou silou jako přilepené. "Hned u laguny jsou na pláži bílé budovy. Z jedné strany je záhon tara, z druhé je hora a papájová plantáž. Vidíte? To je vaše škola." Nezminila se o těch dalších odpudivých budovách, co stály výš na svahu. Harold měl příliš starostí sám se sebou, než aby se na ně zeptal, bylo mu špatně a zvracel přes bok lodi, Kejchal byl zdrcen steskem po domově v dalekém jádře a Oniko byla příliš přikována k zemi gravitací, než aby mohla reagovat na cokoli.

Pro Oniko to všechno bylo bolestivé, pokud to nebylo dokonce jejímu zdraví škodlivé. Byla zničená. Na Zemi její tělo nevážilo víc než třicet kilogramů, ale to bylo o dvacet a něco víc než kdy její kosti a svaly musely nést.

Evakuované děti si musely po pobytu na Kruhu zvyknout na zemskou gravitaci.

Po celý dlouhý let na Zemi musely pít tekutiny bohaté na kalcium jako je mléko a horká čokoláda a nejdívnější ze všeho - "sýrovou polévku"; musely také každý den tři hodiny cvičit na šlapacím mlýnu a na trenažérech s pružinami. Pro většinu dětí to byla jenom moudrá předběžná opatření. Pro Oniko to byla jediná možnost, jak si procvičit kosti.

Lékařské programy pro ni vypracovaly zvláštní plány a ona trávila nekonečné hodiny na stole, kdy bzučící sonar přemlouval její kosti, aby zesílily a elektrické impulsy jí škubaly a cukaly svaly. Když se blížili k oběžné dráze Země, lékařský robot ji ubezpečil, že zvápenatěla dostatečně. Neměly by se jí moc lámat kosti, pokud na sebe bude dost opatrná, bude-li používat chůdítka a nebude skákat z výšek. Ale i když jejím kostem bylo věnováno dost péče, aby ztvrdly, ještě zbývaly svaly. Každý krok ji unavoval. Pokaždé, když vstala, zabořilo ji to. Takže exotická věc, která jí přinášela největší radost v těch prvních dnech pobytu v přípravné škole v západní Polynésii, byla laguna.

Voda byla vlastně děsivá a zároveň plná radosti. Pod těmi zelenými vlnkami byla živá stvoření! Ale ona věřila zabezpečení školního robota, že jí žádné z nich neublíží, a když se ponořila do vlažné slané vody laguny, neměla na kostech skoro žádnou tíhu. Blaženě v té vodě plavala sem tam, kdykoli k tomu měla jen trochu příležitost.

Ráno před vyučováním, o přestávce, dokonce i po setmění, když "Měsíc" (taky nádherný i děsivý) osvětlil čeřiny.

Pro Kejchala nebylo moře ani nijak zvlášť vzrušující ani zábavné.

Na své planetě v jádře už moře viděl. A co s tím? Heechee neuměli plavat, takže voda pro ně neměla rekreační smysl. Kostí a svaly neplavou dobře, nejsou-li obaleny tukem, a Heechee na sobě žádný tuk neměli. Takže aby mohl Oniko dělat společnost, nechal se někdy zlákat a posadil se do nafukovacího gumového člunu. Ale jen málokdy dovolil proudu, aby ho odnesl do míst, kde nestačil.

Harold se na Moorea zabydlel jako první.

Země se hodně podobala planetě Peggy, vysvětloval spolužákům.

Ne, řekl mu jeden z nich, je to naopak: planeta Peggy se hodně podobá Zemi. A bylo to tak. Právě proto ji lidé tolik chtěli osídlit v těch dávných dobách, kdy plodnost lidské rasy předstihla možnosti planety. Možná jo, řekl Harold rozumně, ale každé na první pohled hned pozná, že planeta Peggy je lepší.

Harolda zklamalo, ne-li urazilo, že ostatní děti měly jen pramalý zájem ho poslouchat.

Ty tři děti z Kruhu měly všechny jeden zvláštní handicap. Byly outsidersy. Do školy nastoupily dlouho po začátku školního roku, byly nové. Přátelství a spolky už vznikly dávno předtím. Samozřejmě lidská ředitelka vyzvala všechny žáky, aby se k dětem z mezígalak- tického prostoru chovali ohleduplně a taktně. To žáci skutečně dělali, pár dní.

Nevydrželo jim to. Když se ptali ("Viděli jste Nepřátele? Kdy vylezou ven?") a zjistili, že na jejich otázky nedokážou uspokojivě odpovědět, přátelská pouta a pouta ve spolcích ještě zesílila a oni byli z jejich středu vyloučeni. Ne snad nějakým podlým způsobem nebo násilně. Ale byli vyloučeni.

Kejchal a Oniko na tom byli hůř. Kejchal byl jediný Heechee ve škole a Oniko jediné dítě vychované ve stylu Heechee. Byli příliš velcí vetřelci, aby se mohli stát nejlepšími kamarády někoho dalšího.

Harold zpočátku takové problémy neměl. Ten měl problém jenom sám se sebou. Upřeně se díval na ústřední vrchol Moorea a řekl: "Tomuhle říkáte hora, jo? No, to na planetě Peggy je štít vysoký čtrnáct kilometrů!" Prohlížel si obrázky z New York City a Brasílie a opovržlivě poznamenal, že na Peggy si lidé udržují svá města v čistotě.

Po hodině dávnověku, kdy se učili o Pompejích a Velké čínské zdi, se nechal Harold o přestávce slyšet, že díky bohu obyvatelé planety Peggy byli dost chytří na to, aby staré harampádí vyhazovali.

Protože do třídy chodili také žáci z Káthmándú, New Yorku, Brasílie, Pekingu a Neapole, nezískal si Harold otevřeným pohrdáním turistickými atrakcemi ani štipec jejich náklonnosti. Školní roboti na ně vlídně naléhali, ale žáci nebyli povinni jejich přání respektovat.

Časem se ukázalo, že je Harold mnohem větší outsider než Oniko nebo Kejchal. Ti dva pilně studovali. Když měli volno, trávili čas s výukovými roboty a učili se dokonce i to, co se učit nemuseli.

Oba se rychle dostali na špičku třídy a Harold, který se pachtěl, aby dosáhl průměr ucházející trojky, žárlil. Nakonec se našel. Když jednou školní robot rozdával oznámkované testy, už to nevydržel, vyskočil ze židle a křičel: "Paní učitelko! To je nespravedlivý! Jasně, že tyhle dva mají lepší známky, protože podvádějí!" "Ale, Harolde." Školní robot se trpělivě usmíval - bylo to na konci vyučovacího dne a všichni žáci už začali být neklidní, ne-li podráždění.

"Sternutator a Oniko dozajista nepodvádějí." "No, tak jak tomu teda říkáte? Celou dobu mají u sebe ty svoje databáze a používají je. Já je viděl!" Školní robot řekl pevně: "Určitě víš, Harolde, že Sternutator tak jako všichni Heechee potřebuje v zájmu svého zdraví stálý zdroj mikrovlnného záření -" "Oniko to nepotřebuje!" Školní robot zavrtěl hlavou.

"Není důvod používat slova jako 'podvádět' jenom proto, že žák s sebou nosí svůj vlastní systém pro vyhledávání údajů. Ty máš přece také svůj ovládací pult na lavici, ne? A teď se, prosím tě, posad', abychom mohli pohovořit o dnešním domácím úkolu." A to odpoledne seděl Harold ztrnule v laguně na pláži poseté lasturami. Oniko se šplouchala v mělké vodě a Kejchal doloval kousky korálů. "Mrzí mě, že nás nemáš rád," řekl Kejchal.

"O čem to mluvíš? Jsme přece kamarádi! Samozřejmě vás mám rád," lhal Harold.

"To bych neřekla," volala Oniko ze vzdálenosti dvou metrů.

"Ale proč, Harolde? Copak jsem ti někdy ublížila?" "To ne, ale jsi člověk. Proč se chováš jako Heechee?" "A co je špatného na tom, když se někdo chová jako Heechee?" zeptal se Kejchal a rozčileně syčel.

"No," řekl Harold mírně, "nemůžete za to, jaký jste, víš, ale jste strašný zbabělci. Utekli jste a schovali se před Nepřátele. Já vás neobviňuju," dodal a koukal se, jako by je obviňoval hodně, "protože můj táta říká, že pro Heechee je to úplně normální bejt podělanej.

Nejste tak sexy jako lidi." Oniko se přiblížila, aby lépe slyšela, seděla v mírných vlnkách na bobku. "Nikdy jsem ještě neslyšela tak divnou věc!" stěžovala si.

"To je biologická záležitost," vysvětloval Harold. "Můj táta mi o tom říkal. Lidi jsou nejvíce sexy stvoření z celé Galaxie, proto jsou tak odvážný a bystrý. Když se podíváš třeba na nějaký nižší zvířata, třeba na lva nebo na gorilu nebo na vlka -" "Nikdy jsem žádná taková zvířata neviděla." "To ne, ale viděla jsi obrázky, ne? A Kejchal taky. No. Viděl jsi někdy gorilu s cecíkama jako máj holky?" Všiml si, jak se Kejchal dívá na plochou Oničinu hrud' a řekl podrážděně:

"Panebože, nemyslím teď. Myslím, až vyroste. Lidský ženský mají pořád velký prsa, nejenom když kojí dítě, ne jako nějaký blbý zvíře. Lidský ženský, víš, se můžou milovat pořád, ne jenom jednou za rok nebo tak. To vysvětluje dost, ne? Evoluce nás udělala lepší, protože kolem lidských ženských se můžou mužský ochomejtat pořád. Takhle právě začala civilizace, před stovkami tisíc let." Oniko s bolestmi vyšla z vody a mračila se. Pokoušela se pochopit Haroldův výklad a zeptala se: "Co tohle všechno má společného s tím, že je někdo odvážný?" "Právě takhle dobře jsou vypracovaný lidi! Táta mi tohle všechno říkal. Lidský tátové zůstávali celou dobu u žen, protože se chtěli, no, třeba milovat, víš? Takže sháněli jídlo a všechno ostatní a matky se mohly líp starat o děti. O tohle Heechee nijak neusilují." "Moji rodiče jsou spolu," řekl Kejchal prudce. Nebyl rozzlobený. Zatím ještě nevěděl přesně, jestli má proč se na Harolda zlobit, ale celé to dohadování se mu zdálo zašmodrchané.

"Jo, zůstávají spolu, protože se po nás asi opičí," řekl Harold nejistě a Kejchal se zatvářil zamyšleně, protože měl podezření, že zčásti by to mohla být i pravda. Věděl, že v jádru žili Heechee v komunitách, ne v rodinných buňkách. "V každém případě neprovozují sex pořád, tak jako moje mamka s tatškou, že ne?" "To určitě ne!" křičel Kejchal pohoršeně. Ženy Heechee se sexu věnovaly, jen když pro ně nastalo biologicky vhodné období.

Jeho otec mu to kdysi vysvětloval. Tělo vždycky řekne ženě, kdy je její čas a potom to nějak sdělí muži - patrně k tomu není třeba slov, ale Bremsstrahlung to v tomhle místě nevysvětlil úplně jasně.

"Vidíš?" zakřičel Harold triumfálně. "Proto se právě lidský chlapi svým děvčatům předvádějí pořád! Za starých časů

snad i lovili nebo bojovali s nějakým jiným kmenem. Dneska už dělají něco úplně jiného, třeba hrajou fotbal nebo se věnujou vědeckým objevům - nebo se vydají na průzkumné cesty - chápeš? Tím jsme právě odváznější." Oniko se utírala do ručníku a řekla pochybovačně: "Můj táta říkal, že děda se šíleně bál, když odlétal z Gateway." Harold pokrčil rameny. "Sem tam se vyskytnou i výjimky." "A ženy taky létaly. Na artefaktu jich bylo skoro stejně jako mužů." "Ale Oniko," řekl Harold podrážděně, "já mluvím o obecně platném pravidle, ne o jednotlivcích. Víš, ty zkrátka nevíš, jaké lidské svět je, protože jsi nikdy nežila na tak bezvadném místě jako je planeta Peggy." Oniko se vyškábala do chodítka. "Myslím, Harolde, že ani na Zemi to není úplně takhle." "To teda je. Určitě. Copak jsem ti to právě teďka neřikal?" "Ne, já si to nemyslím. Když jsme sem přijeli, tak jsem tady udělala takový průzkum. Kejhale? Podej mi váček; myslím, že to mám ve svém zápisníku." Připevnila si váček a sklonila se k němu. Potom se s obtížemi narovнала a řekla: "Jo, to je ono. Poslouchej: 'Staromódní "rodinná buňka" je v současné době na Zemi méně rozšířená. Je mnoho bezdětných párů. Má-li manželský pár dítě, pracují obvykle oba rodiče; poměrně velký je i počet dětí, které žijí jen s jedním z rodičů.' Takže to není přesně tak, jak jsi říkal, Harolde." Harold pohrdavě odfrkl. "Deníček si píšou tak akorát mrňata.

Kdy sis ho začala psát?" Podívala se na něj zamyšleně. "To si přesně nepamatuju. Když jsme byli na Kruhové hlídce." "No a co, já mám taky zápisník," křičel Kejchal. "Myslím, že když jsi mi říkala, že si ho zavedeš, řekl jsem si, že to je docela prima nápad." Oniko se zamračila. "Myslela jsem si, žeš mi to navrhl právě ty." Pak se zašklebila. "Ale teď už chci hned do svého pokoje, abych se mohla ještě před večerí trochu natáhnout." Cítím se trochu provinile, protože jsem zase dost cukl v čase (i když zase ne tak moc, to musím říct, a je mi to líto, jak to bude později). Myslím, že bych tomu všemu měl dát trochu přesnější časový rámeček. Tohle se nestalo v době, kdy jsme s Essie byli na Kruhu, ne za mnoho milionů milisekund. K tomuhle došlo dřív, v době, kdy jsme s Essie zrovna začali diskutovat o tom, jestli skutečně pojedeme na Zvrášenou skálu na oslavu stého výročí a můj život se zdál skoro poklidný. Nevěděl jsem, co se blíží.

Samozřejmě ani děti nevěděly, co se blíží. Měly svoje starosti, hlavní náplní jejich života na Moorea bylo být dětmi. Když Kejchal, jak bylo v běžné praxi zcela normální, šel na druhou prohlídku v měsíci, byl lékařský robot rád, že ho zase vidí; neměl zrovna často příležitost vyšetřovat zdravého Heechee s dvojitým srdcem, vnitřními orgány téměř bez tuku a provazovitými svaly. "Všechno je v normě," řekl lékařský robot, když si prohlížel testovací monitory.

"Jenom se zdá, Kejhale, že se ti špatně spí." Kejchal řekl váhavě: "Občas mám potíže s usínáním. Potom se mi zdá-" "Ale?" Lékařský robot v podobě mladého lidského muže se povzbudivě usmál a řekl: "Pověz mi o tom." Kejchal zaváhal. Potom neochotně řekl: "Víte, nemám kokon." "Aha," řekl program. Kejchal čekal. Nechtělo se mu vykládat mechanickému programu o tom, jaké to je, když musí mladý Heechee spát na posteli a přes hlavu si může přetáhnout jen prostěradlo. Heechee spali zapouzďení, nejlépe do něčeho teplého, do nějakého drobně rozkouskovaného materiálu, kam se mohli zahrabat; tak se správně a dobře spalo, díky a prostěradla to nemohly nahradit. Jakou pravdu měl táta, když mu zakazoval postel, říkal si v duchu toužebně.

Nemusel zacházet do podrobností; databáze lékařského robota to samy osvětlily.

"Nařídil jsem, abys dostal kokon," řekl program vlídně.

"Takže. Ty tvoje sny..." "Ano?" řekl Kejchal smutně. Nechtělo se mu o snech mluvit.

Nikdy o nich nemluvil, ani Oniko o nich neřikal; nechtěl si na ně dokonce ani vzpomínat, když byl vzhůru.

"No? O čem se ti zdá?" Kejchal zaváhal. O čem se mu zdálo? O čem se mu nezdálo! "Zdá se mi o rodičích," začal, "a o domově. Myslím o opravdovém domově, v jádře-" "To je pochopitelné," usmál se lékařský robot.

"A pak mám ještě jiné sny. Jsou - jiné." Kejchal na chvíli zmlkl a přemýšlel. "Jsou děsivé. Jsou - no, někdy je to jakoby hmyz.

Celá mračna hmyzu. Hemží se, vznáší, bliká -" Ten hmyz na něj padal a zalézal mu do šatů, do úst, pod kůži, bezbolestně bodal...

"Jako by to byly světlušky," dokončil a celý se třásl.

"Viděl jsi někdy světlušku?" zeptal se trpělivě program.

"Ne. Teda, jenom na obrázku." "Světlušky neštípou, Kejhale," podotkl lékařský robot. "A hmyz, co štípe, způsobuje svědění a bolest. Pociťuješ něco z toho?" "Ale ne. Nic takového- Aspoň ne tak docela," opravil se Kejchal. "Ale existuje takový druh, nevím, jak bych to řekl, takové svrbění v hlavě. Myslím to tak, že - no, já nevím - prostě mě to nějak nutí učit se pořád nové věci." "Jaké věci, Kejhale?" "Věci," řekl chlapec nešťastně. Kejchal si byl vědom toho, že sny popisuje nevalně. Ale co z toho může vzejít, když se pokoušíte slovy popsat sen? Sny byly jemné, neurčité a bez formy. Slova byla tvrdá a nevýstižná. Jazyk Pociťů Heechee by se k tomuto účelu hodil líp, ale program si zvolil angličtinu a Kejchal byl příliš zdvořilý na to, aby si stěžoval.

Ale program chápavě přikývl. "Ano, ano, Kejhale," řekl laskavě, "takové sny jsou symboly. Možná představují naprosto normální dětský zájem o sexualitu tvých rodičů. Možná se vztahují k traumatům, která jsi zažil. Možná si to neuvědomuješ, Kejhale, ale v posledních několika týdnech jsi prodělal větší stres než mnozí dospělí za celá léta."

"Aha," řekl Kejchal. Vlastně si toho sám byl moc dobře vědom.

"A taky," povzdychl si program, "existuje jakási obecná představa o tom, jaké pocity zažívají v současné době jedinci. Nejen děti. Dospělí obou ras a dokonce i strojové inteligence. Všichni bez výjimky. Chápeš, že mluvím o Nepřátelích."

"Jsou děsivé," souhlasil s ním Kejchal.

"A hlavně pro vnímavé dítě, které už má svoji osobní zkušenost s děsem, ať už byl jakkoli neopodstatněný, na Kruhové hlídce." Lékařský robot si odkašlal a oznámil změnu tématu. "No, a teď, co tvůj zápisník?" Robot se usmíval. Kejchal slabě zasyčel, potom se přeorientoval na nový kurs.

"Pomáhá mi, aby se mi tolik nestýskalo po domově," řekl ne proto, že to byla pravda - pravda to nebyla - ale proto, že se naučil to, co se naučí každé dítě, lidské nebo Heechee: když dospělí kladou složité otázky, uspokojí je jen

jednoduché odpovědi, které očekávají.

"Moc dobrá terapie," přikývl lékařský robot. "Ale do takových podrobností, Kejchale! Tolik stránek údajů! Jeden by si myslel, že se pokoušíš o shrnutí encyklopedie. Nemáš pocit, že by bylo lepší, kdybys záležitostí tohoto druhu věnoval méně času než hraní se spolužáky?" "Zkusím to," slíbil Kejchal a když ho konečně robot propustil, celou cestu do svého pokoje myslel na to, co si napíše do zápisníku.

Nejspíše začne jednoduchým postřehem: "Lidské programy toho o dětech Heechee moc nevědí." Ale když se posadil ke svému zápisníku, tak to tam nenapsal.

Je mi úplně fuk, co říká Albert, nemůžu si pomoci, je mi Kejchala líto. A Oniko. A - no ano, dokonce i Harolda Wroczeke.

Harold nebyl úplně špatný. Jenom prostě neměl dost zkušeností s tím být příjemný.

Všichni tři i dál trávili většinu času spíš spolu než s kterýmkoli z ostatních více než tři set žáků, i když Harold nesnášel, když Kejchal a Oniko trvali na tom, že volné hodiny stráví s databázemi.

"Pane bože," stěžoval si, "copak si myslíte, že se musíte naučit všechno, co se naučit dá?" "Nám se to líbí," řekla Oniko prostě. Harold rezignovaně rozhodil rukama. Ale pak se ploužil do studovny za nimi a protože neměl nic lepšího na práci, taky se učil. K velikému překvapení veškerého okolí se mu začaly lepší známky.

Až na tu osamělost a špatné sny se Kejchalovi ve škole moc líbilo. Pláž byla příjemná, když jste si zvykli být ve vodě; sportovní robot vymyslel jakýsi ochranný plavecký pás, který Kejchal mohl na sobě mít, a zanedlouho se s ním naučil dobře plavat. Vyučování bylo zajímavé. Ostatní žáci byli tolerantní, ne-li vysloveně přátelští. A ten ostrov byl krásný, plný zvláštních a někdy znepokojivých věcí. Tak třeba hned za školou byla louka. Pásli se tam velcí rohatí přežvýkavci. Když je Kejchal hledal v databázích, zjistil že se jim říká "dobytek" a když zjistil, k čemu se převážně dobytek chová, byl konsternován. Kejchal se nevěnoval celé ty čtyři roky, co byl na Kruhové hlídce, žádným úvahám, odkud především jeho lidští spolužáci získávají proteiny. Ted se setkal se zdrojem pečinky a hamburgerů, který bučel a vyprazdňoval se. Jak nechutné! Devadesát pět procent Kejchalovy stravy, jako všech správných Heechee, pocházelo ze zmrazených plynů komet - nebo z jakéhokoli zdroje čtyř hlavních prvků lidské stravy, co byly po ruce - tedy uhlíku, vodíku, kyslíku a dusíku. Po dodání několika stopových prvků získáte potravinu CHON, kterou lze modifikovat, do čeho si vymyslíte. Bylo to levné. Maximálně výživné, uzpůsobené všem požadavkům na chuť. A nebylo třeba zabíjet nic, co by cítilo bolest.

Stejně byla školní strava z poloviny CHON. Na hladině mělkých moří kolem ostrova Tahiti plavala Továrna na potraviny a základní výrobní suroviny čerpala z moře a ze vzduchu. Ale lidské děti, stejně jako lidští dospělí, si podle všeho nejvíce pochutnaly na krva- vém "steaku", který měl svůj původ vskutku v živém zvířeti - i když, to se musí uznat - nebyl z těch, co se pásala za školou, protože to bylo zvláštní stádo pro speciální účely.

O těch účelech se spolužáky nemluvil. To bylo pro Kejchala štěstí, protože chov zvířat na maso (na to by přišel) nebylo to nejodpudivější, k čemu se zvířata využívala.

* * * Během druhého měsíce, co byl Kejchal na ostrově Moorea, se přihodily dvě dobré věci.

První z nich byla, že přišel kokon. Dali mu ho do pokoje, takže pak už se mohl uvelebit do měkké pěnové drtě, která mu zakryla i hlavu, aby mohl spát jako každý správný Heechee. Jeho spolubydlící si z něj kvůli tomu dělali legraci, ale Kejchal to snášel vcelku obstojně. Ale ty sny ho neopouštěly. I tak to ale byl veliký rozdíl ve srovnání s těmi sterilními nepřátelskými prostěradly a dekami, do nichž se musely ukládat ubohé lidské děti.

Druhá věc byla ta, že ředitelka školy zjistila, že lékařský program je pro dítě Heechee vytvořený špatně a dala si tu práci, aby získala nějaký vhodnější. Ten nový program měl podobu mladého hezkého Heechee s měděnou pletí a hlubokýma očima. Na hladké lebce měl centimetrové chmýří a šlachy na ramenou a krku mu přátelsky škubaly, když Kejchala zdravil. Už na první pohled se mu ten nový lékařský robot zalíbil a když se blížila doba, aby ho navštívil podruhé, už se na něj vysloveně těšil. Oniko měla lékařskou prohlídku ve stejnou dobu. Kejchal jí opatrně pomohl úzkou chodbou, i když teď už dokázala s hůlkou chodit celkem spolehlivě sama, a vesele zdravil robota, který plnil funkci zdravotní sestry.

Oba byli hodně překvapeni, když je sestra uvedla do jedné místnosti. Kejchalův mladý Heechee a Oničina lidská žena středního věku spolu seděli za stolem a stály tam taky dvě židle pro děti.

"Mysleli jsme, že si s vámi promluvíme společně," řekl Oničin lékařský robot - v jazyce Heechee! - "protože toho máte spoustu společného." "Oba máte stejný typ snů," vmísil se do toho robot Heechee.

"Maličká blýskavá stvoření kolem vás poletují, dokonce vás i štípou.

Ale nikdy vám nezpůsobí skutečnou bolest." "A dělají to pořád dokola," dodala žena.

"To je pravda," odpověděl Kejchal a podíval se na Oniko.

Přikývla.

"A ani jeden z vás se, jak je vidět, nijak zvlášť nezabývá sportem," ozvala se žena. "U tebe to chápu, Oniko, protože zatím ještě nejsi na takovou zátěž fyzicky dost silná. Ale ty, Sternutatore, jsi v dokonalé fyzické kondici. A ani jeden z vás se na sport nedívá ani v piezovizi, je to tak? Na fotbal, baseball, jai alai, vůbec na nic." "Mně připadají dost nudné, ano," připustil Kejchal.

"Poslouchej sám sebe, Sternutatore," řekl lékařský robot Heechee. "Mluvíš jako desetiletý?" "Mně to připadá normální," popotáhla Oniko. Žena přikývla.

"Podle vašich měřítek ano," řekla. "Oba, jak se zdá, máte velmi dospělé zájmy. Zkontrolovali jsme vaše záznamy vyhledávání dat.

Poznali jsme, že oba jste strávili spoustu hodin, abyste se dozvěděli co možná nejvíce o Nepřátelích. Vlastně by to měli takhle dělat všichni - jsou pro nás všechny vskutku důležité! Ale přesto se zdá, že jen málo vašich spolužáků má o tuto oblast zájem. Ale Oniko, proč ty se tolik zajímáš o přepravu rychlostí vyšší než je rychlost světla?" Vypadala zmateně.

"Myslím, že je to prostě zajímavé. Copak se o to nezajímají všichni?" "Ne ve stejném rozsahu, ani o takové rasy jako Peciválové, Quanices a Prasata Voodoo." "Ale vždyť ti jsou spíš legrační," bránila se Oniko.

"Ano," řekl robot Heechee a vzal si slovo. "A objekty, které ze všeho nejvíc zajímají tebe, Sternutatore, jsou taky zábavné a docela důležité, řekl bych. Rozmístění předsunutých hlídek a dep Heechee, historie výzkumných cest Heechee, principy využívané při průniku do černých děr. Ale, Sternutatore, víš, i naprosto normální zvědavost, když se dostane do extrému, může být - pardon," řekl najednou a podíval se na ženu vedle sebe. A ta žena řekla úplně změněným tónem hlasu: "Děti, právě přišla velmi důležitá zpráva. Reditelka si přeje, aby to viděli všichni žáci, takže tenhle rozhovor ukončíme, abychom vám to mohli ukázat." A oba se na svých židličkách otočili a dívali se na zed' za sebou. Ta se rozzářila blikavou stříbrnou mlhou, z níž nakonec vyplul obličej člověka-muže s vážným výrazem v nadživotní velikosti. Když se objevil, hned začal mluvit: „-a je tu další část dešifrované zprávy." Obličej přestal na chvíli mluvit a poslouchal, jak jiný hlas, bez těla, mluvil rychle, uspěchaně a mechanicky. Řekl: "Celkový počet druhů v Galaxii, které jsou v současné době buď již technicky vyspělé nebo vykazují podobné příznaky, je jedenáct. Pouze tři z nich zvládly mezihvězdný let a jeden z těch tří využívá Einsteinovou teorii omezené pohonné systémy. Dva ze zbývajících by se k vesmírným letům mohly propracovat v několika příštích staletích. Ostatní užívají nástroje a jsou na různém stupni vývoje." Hlas utichl a obličej řekl s očima zúženými soustředěním: "Délka celého vzkazu při zpomalení na normální rychlost mluvení se odhaduje na víc než devět hodin. Doposud bylo pro studijní účely zaznamenáno v normální rychlosti jen několik částí. Ale pro ty, kteří se k nám v tuto chvíli přidali: vzkaz měl podobu výbuchu vysílání v délce všeho všudy jedna celá, nula nula osm tři sekundy. Zdroj vysílání zatím nebyl zjištěn. Víme jen tolik, že byl vyslán z pozemské sítě satelitního vysílání a byl nasměrován do kugelblitzu, patrně z věže v Tokiu. Kabelová vedení do této věže jsou v tuto chvíli zkoumána." Obličej se odmlčel a upíral ocelově zbarvené oči na diváky. "Samozřejmě ve směru ke Kruhové hlídce ani ke kugelblitzu nejsou povolena žádná vysílání rychlostí vyšší než je rychlost světla podle výjimečných pravidel, jak je stanovila Společná hlídka proti Vrahům před více než deseti týdny." Pohyb, který Kejchal zaregistroval vedle sebe, ho vyrušil z extatického sledování vysílání. Ohlédl se. Oniko vstala ze židle a šourala se ze dveří.

"Promiňte," zamumlal Kejchal a šel za ní. Venku se Oniko opřela o stěnu a vzlykala.

"Co se děje?" ptal se zděšeně. "No, je to fakt děsný, ale může to být klidně i nějaká technická chyba nebo kanadský žertík nebo -" "Ale Kejchale," nařikala dívka. "Copak to nechápeš?" Otevřel pusou, aby jí odpověděl, ale ona ho předběhla: "Ta zpráva - víš, co to bylo? To byla část mého zápisníku!"

10 V hlubině času.

Cassata tančil svůj uspávací pomalý two-step se zavřenými očima a ta malá orientální žena měla hlavu na jeho rameni.

Neuvěřitelné! Vypadala přesně jako normální lidský jedinec se zdravým rozumem, a přesto se k tomu muži tulila! Zavřel jsem: "Cassato, co se to k sakru děje?" Věnoval mi kromobyčejný pohled. Nevím, jak jinak bych to popsal. Nebyl omluvný, nebyl ani arogantní. Zdálo se, jako by byl - já nevím - snad to pravé slovo je "odsouzený". To v podstatě byl. Až se vrátí ke svému originálu, čeká ho konec, ale to už věděl dávno a snažil se na to nemyslet. Zdálo se, jako by čekal, až dopadne sekýra.

Galantně pustil partnerku, políbil ji na čelo a otočil se ke mně.

"Chceš se mnou mluvit," konstatoval.

"No, to teda jo, já -" Přerušil mě. "To bysme, myslím, docela i mohli," povzdechl si, "ale ne tady. Ani na tvý lodi. Někde, kde je hezky. Někde, kde by se mi líbilo." Otevřel jsem pusou, abych mu řekl, jak málo mě zajímá, co se mu líbí, ale Albert mě předběhl. "Co třeba Rue de la Paix, generále Cassato? Zahradní kavárnička na Levém břehu?" "Něco takovýho, co by bylo fajnový," souhlasil Cassata ... a tak jsme tam byli, seděli u kovového stolku na sluncem prosvíceném bulváru pod pruhovaným slunečníkem, co propagoval jakýsi aperitiv, a objednávali si u servírky v bílé zástěrce.

"Tos vybral dobře, Alberte," řekl Cassata uznale, ale já z toho vyšel naprázdno.

"Nech těch hovadin," vyštěkl jsem. "Proč jsi zabránil veškerému vysílání se Zemí?" Cassata si vzal od servírky z podnosu campari se sodou a zamyšleně k němu přičichl. "Nevím," řekl a dodal, "zatím." "Ale víš, proč jsi uvalil embargo na moji loď?" "No jo, Robině. To byl rozkaz." "A embargo na loď z jádra?" vložila se do toho Essie, aniž by čekala, až na ni přijde řada - moc daleko jsem se zatím s Cassatou nedostal. Pokrčil rameny. To bylo přesně to, co Essie potřebovala.

Vrhla na něj vražedný pohled a pak se otočila na mě. "Ty tomu věříš? Dokonce i dávní předkové Heechee musí napřed podávat hlášení na Spojenou hlídku! Teprve pak se uvidí, jestli my ostatní jsme dost vyspělí, abychom se to dozvěděli dříve, než se všechno zveřejní!" Cassata opakoval: "Rozkazy." Potom se na Essie podíval lip a řekl smířlivě: "Je to jenom formalita, paní Broadheadová." "Stupidní formalita! Robině? Vyšli pokyn do ústavu; tihleti nekulturní šašci si nezaslouží spolupráci." "Ale, no tak, počkejte chvíli," řekl chvatně a dělal, co mohl, aby se zdál aspoň trochu sympatičtější. "Jedná se jenom o mimořádné opatření. Jsem přesvědčen, že později, pokud vy a Robinette budete chtít mít přístup k jakýmkoli informacím, nebude to naprosto žádný problém - mluvím o reálném problému; ale samozřejmě, než budou zveřejněny, musí se podat hlášení na Spojenou hlídku proti Vrahům." "Žádný 'samozřejmě'! Nic takovýho!" Otočila se s planoucím očima ke mně. "Robině, řekni tomuhle vojákovi, že ani tobě ani mně nedělá žádnou zvláštní službu tím, že nám poskytne informace, které náleží všem." Řekl jsem: "To jsou informace, co náleží všem, Cassato." Essie nezůstala jen při tom. "Řekni mu to, Robině!" vyštěkla tak divoce, že kolemjdoucí na Rue de la Paix se po nás zvědavě ohlíželi. Nebyli samozřejmě opravdoví, byli jen součástí prostředí, ale když Essie vytváří prostředí, zabývá se jím do podrobností. Zdálo se, jako bychom úplně fascinovali jednu malou snědou ženu - víc, než by se dalo čekat od

pouhé atrapy prostředí. Znovu jsem se na ni podíval a byla to ta žena, s níž Cassata tančil; bylo jasné, že za sebou sypal drobčky tak, aby se za námi mohla vplížit i do našeho nového prostředí.

Rozhodl jsem se přitvrdit: "Nemáš na vybranou. Hele, Cassato, tohle není otázka utajení materiálu tak, aby se k němu nedostal nějaký nepřítel. V tomto ohledu nemáme žádné nepřátele, snad jen kromě Nepřátel samotných. Myslíš si snad, že jim děláme špióny?" "Ale ne, to samozřejmě ne," řekl nešťastně, pokoušel se mě upokojit. "Ale tohle jsou rozkazy z vyšších míst." "My jsme lidi na vyšších místech!" Jenom pokrčil rameny, jako by mi říkal, dělám tu jen svou práci.

"To bezesporu jste, jenže -" Odmlčel se, když zachytil letný pohled té mladé ženy z davu. Zavrtěl na ni hlavou; ona se usmála, poslala mu vzdušný polibek a zmizela.

"Promiň. Moje přítelkyně; říkal jsem jí, že tohle je soukromá schůzka. O čem jsme mluvili?" Odfrkl jsem: "Ty víš sakra dobře, co jsem říkal!" A byl bych i pokračoval, ale Cassatův výraz obličeje se najednou změnil.

Už mě vůbec neposlouchal. Obličej mu ztuhl. Oči měl prázdné, jako by poslouchal něco, co my ostatní slyšet nemůžeme.

A vážně poslouchal; ten pohled jsem poznal. Byl to takový pohled, jaký má někdo, kdo je uložený do strojové paměti, když mu někdo něco sděluje na soukromém vlnovém pásmu. Dokonce mě i napadlo, co asi tak řekne. Zamračil se, otřásl se, na okamžik se kolem sebe tupě rozhlédl a potom to řekl.

"A do prdele," pronesl generál Julio Cassata.

Cítil jsem, jak Essieina ruka vklouzla do mojí. Ona taky věděla, že přijde něco nepěkného. "Řekni nám to!" Zhluboka se nadechl. "Musím se vrátit na Spojenou hlídku.

Vezmete mě?" Tentokrát mě překvapil. Nejdřív jsem ze sebe jen automaticky vypravil: "Co?" A potom jsem se dal trochu do kupy. "Ty teda svoje rozhodnutí měníš sakra rychle, Cassato! Napřed mi říkáš, že ti nemám překážet, pak zadržíš moji loď -" "Na to zapomeň," řekl netrpělivě. "Tohle je jiná hra. Musím se tam okamžitě dostat a ty máš nejrychlejší loď. Vezmeš mě?" "No - Možná, ale - Ale co -" "Právě jsem dostal zprávu. To vypnutí není cvičné. Je to doopravdy. Myslím, že Nepřátelé mají základnu na Zemi." Svězt inteligenci uloženou do paměti, jako byl generál Cassata (nebo když na to přijde i já), moc prostoru nezabere. Je třeba jenom vzít paměťový čip, vějíř, pásek nebo krychli, umístit to do lodi a jede se. Cassata spěchal. Měl k dispozici pracovního robota, co to všechno nesl. Požádal mě o povolení, a jakmile to robot donesl k poklopu, tak jsme se připoutali a vyrazili.

Celkový čas potřebný pro transfer byly necelé tři minuty.

Dost dlouho.

Ty tři minuty jsem nepromarnil. Zatímco jsme strašně, strašně dlouho čekali, až se pracovní robot dostane z jednoho oddělení do druhého, poslal jsem poslední pozdravy své ztracené lásce.

Netrvalo to dlouho. Zpráva o výpadku teď už dorazila i ke skutečným lidem, a ty kamenný lidičky to přitáhlo k obrazovkám piezovize, kde ve zpravodajských programech uváděli zprávu o asteroidu, jehož veškerá rádiová komunikace byla přerušena.

Můj dvojník stál dost stranou ostatních a vypadal nešťastně.

Najednou jsem pochopil proč. Byla tam Klára a s ní i její - její manžel - a tiskli se k sobě hodně pevně.

Prál jsem si...

Nejvíce jsem si přál (nebo aspoň nejrozumněji), abych měl možnost poznat Harbina Eskladara lépe. Divné bylo, že Klára se vdala za bývalého teroristu! Divné bylo, že se vůbec kdy mohla vdát za někoho jiného než za mě, říkal jsem si - A pak jsem si pomyslel, Robině, ty vole, radši bys měl vycouvat. A fičel jsem zpátky na Věrnou lásku, připoutal se a vyrazili jsme.

"Robině! Pojď se podívat!" vykřikla Essie a já vtrhl do řídicí kabiny, abych splnil, co mi přikázala. Julio Cassata vypadal jako zpráskaný pes, seděl celý zničený pod obrazovkou a Essie na ni zběsile ukazovala.

"Válečné lodě!" křičela. "Podívej, Robině! Válekchytivá Spojená hlídka se chystá srovnat celý svět se zemí!" Cassata se na mě nasupeně díval. "Tvoje žena mě dohání k šílenství," řekl. Nevěnoval jsem mu ani pohled. Díval jsem se na obrazovku. V první chvíli, než jsme dosáhli rychlosti vyšší než rychlost světla, byl na obrazovkách vidět satelit Spojená hlídka vzdálený sto tisíc kilometrů; dokonce přesto, že na naší vzdálené oběžné dráze byl skoro ukrytý za oblinou Země, bylo vidět, že Spojená hlídka není osamělá. Kolem ní se rojily mušky.

Lodi. Essie měla pravdu. Válečné lodi.

Potom jsme dosáhli rychlosti vyšší než světlo. Obrazovka se zatemnila a Cassata protestoval: "Na nic nezaútočí. Je to jenom bezpečnostní opatření." "Bezpečnostní opatření k tomu, aby vyslali celou ozbrojenou flotilu," vyjela na něj Essie. "Z takovýchhle bezpečnostních opatření jsou pak války!" "To byste radši chtěla, abysme nedělali vůbec nic?" ptal se jí.

"Každopádně tam za chvíli budeme. Můžete si stěžovat přímo u něj, jestli chcete - teda, myslím to tak -" Přestal mluvit a zase se zachmuřil, protože samozřejmě pod pojmem "u něj" měl na mysli sám sebe v živé verzi.

Ale měl pravdu. "To si teda piš, že si stěžovat budeme," řekl jsem mu. "A začneme tím, že se pěkně zeptáme, proč byl tenhle 'vzkaz' před námi utajovaněj." Albert si zdvořile odkašlal. "Nebyl, Robině." Cassata útočně vyjel: "Tak vidíš! Vždycky jsi tak zbrklý. Celej ten vzkaz byl vyslán v tom výbuchu signálu, stejně jako poprvé.

Vsadím se, že ho Albert nahrál." Albert řekl omluvně: "Byla to jen taková všeobecná zpráva o všem, o Heechee a lidské rase, Robině. Není v ní nic, co bys nenašel v Encyclopaedia Britannica." "Ha," řekla Essie, pořád ještě rozladěná, ale u toho se zastavila.

Chvilku přemýšlela. Potom pokrčila rameny. "Pánové, poslužte si, dejte si něco k pití a tak dále," řekla, když si uvědomila, že je hostitelka. "Já si půjdu ten výbuch poslechnout na vlastní uši." Šel jsem za ní, protože společnost Essie, i když v nejhorším dni jejího života, je pořád lepší než Cassatova, ale on mě zastavil.

"Robine," řekl, "nechtěl jsem říkat nic, dokud tu byla -" Podíval jsem se na něj udiveně. Nedovedl jsem si představit, že

my dva bychom mohli někdy mít nějaké společné tajemství. Potom řekl: "Jedná se o toho chlápka, co si ho vzala tvoje bejvalá holka." "Aha," řekl jsem. Nezdálo se, že by to Cassatu nějak uspokojilo, tak jsem dodal: "Nikdy jsem ho neznal, ale jmenuje se, myslím, Harbin Eskladar." "Jo, jmenuje se Eskladar," řekl Cassata vztekle, "a já ho znám. A mám ho plný zuby." Nemohu popřít, že jsem v tom okamžiku oživil. Bavit se o tom všivákovi, co si ho vzala Klára, mi připadalo docela sympatický.

"Napijem se," navrhl jsem.

Zaváhal, ale pak pokrčil rameny. "Jenom trochu. Ty si na něj nepamatuješ? Dobře, tak pamatuješ si na mě? Myslím tak před třiceti, čtyřiceti lety, když jsme se viděli poprvé? Tehdy jsem byl brigádní generál." "Jo, jasně, že si na to pamatuju," namíchal jsem pití. Vzal si ode mne sklenku, aniž by se podíval, co v ní je. "Napadlo tě někdy, proč trvalo tak dlouho, než mě povýšili o mizerný dvě hodnosti?" Vlastně jsem se nad tím nikdy nezamýšlel. Dokonce jsem nemyslel ani moc na Cassatu samotného, a už vůbec ne na to, jak pracuje, protože vždycky přinášel jen špatné zprávy, i kdysi v Nejvyšším Pentagonu, když jsem byl ještě živej a jedinou starostí ozbrojených sil byli lidský teroristi. Tehdy jsem Cassatu považoval za vřed na tváři lidstva. Od té doby se nic nezměnilo, ale řekl jsem zdvořile: "Nikdy jsem nevěděl proč." "Kvůli Eskladarovi! Dělal mi pobočnicka a skoro mě kvůli němu vyhodili ze služby! Ten čubčí syn melouchafil, jako vedlejší práci se věnoval terorismu. Byl členem staré teroristické buňky generála Beaupre Heimata v Nejvyšším Pentagonu!" Po chvíli jsem znovu řekl: "Aha," a tentokrát Cassata rozzlobeně přikývl, jako kdybych to všechno vyprávěl já.

V jistém smyslu jsem to vlastně řekl, protože každý, kdo prodělal ty dny bídy a terorismu, nepotřeboval diskutovat o tom, jaké to bylo. To se nedalo zapomenout. Víc než dvacet let byla celá planeta bombardována, znásilňována, pustošena a ždímána lidmi, jejichž záchvaty vzteku natolik opanovaly jejich soudnost, že jedinou možností, jak vyjádřit svoji nespokojenost, spatřovali v tom, že někoho zabijí. Ne jen někoho určitého. Zahynuly stovky tisíc lidí - vodou z viry otrávených zdrojů nebo v troskách domů či v bombardovaných městech. A nebyli to dokonce ani nijak vyčleněné oběti, protože teroristé uhodili na kohokoli, na nevinné stejně jako na provinilce - nebo aspoň na ty, co za provinilce považovali. A nejhorší na všem bylo, že lidé, kterým všichni důvěřovali, vysocí vojenští důstojníci a dokonce i hlavy států, byli tajnými členy teroristických skupin. Celé jejich hnízdiště bylo dokonce odhaleno přímo v Nejvyšším Pentagonu.

"Ale Eskladar se s tou partou rozžehnal," vzpomněl jsem si.

Cassata se pokusil o smích. Vyznělo to spíš jako odfrknutí.

"Otočil, aby si zachránil vlastní kůži," řekl - a potom dodal zdráhavě: "No, možná ne proto, aby zachránil jenom sebe. Řek bych, že je to idealista. Ale co se mě týkalo, nevadilo to. Byl můj pobočník, a mě to stálo zaražený postup na dvacet let." Dopil. Potom se rozveselil: "No, nechci ji nechat dlouho čekat -" A vtom se zarazil, ale už bylo jaksi pozdě. "Nechat čekat koho?" zeptal jsem se a on sebou trhl, když slyšel, jak jsem to řekl.

"No, Robine," řekl servilně, "myslel jsem si, že by ti nevadilo, kdyby, no, kdyby tu se mnou - ehm -" "Ženská," vydedukoval jsem z toho, jak se kroutil. "Máme na palubě černého pasažéra." Vypadal zatvrzele. "Je to jen zakonzervovaná mrtvola, stejně jako ty," - diplomacie nebyla nikdy Cassatovou silnou stránkou.

"Prostě jsem je jenom přinutil, aby ji uložili do paměti společně se mnou. Nezabere to moc místa, pro krísta pána, a mně už..." V tu chvíli se zarazil, aniž by dopověděl, jak málo času už mu zbývá. Byl ubohý, strašně malý a příliš hrdý, než aby žebroval.

Ani nemusel. "Jak se jmenuje?" zeptal jsem se.

"Alicia Lo. To je ta, jak jsem s ní tancoval." "No," řekl jsem, "pro tenhle let, dejme tomu. Tak jo. Jdi dělat společnost své přítelkyni." Nedodal jsem: "Hlavně ať už tě nevidím." Nemusel jsem.

Přesně to se docela jistě chystal udělat a kdybych já byl na jeho místě, myslím, že bych udělal naprosto totéž.

A pak už nezbývalo nic než vydržet tu nekonečnou cestu.

Ve Věrné lásce trvá let rychlostí vyšší než je rychlost světla ze Zvrásněné skály na Spojenou hlídku jenom triadvacet minut. To je vlastně strašně pomalé. Vlastně to ani není rychlejší než světlo, protože jedenáct a půl minuty z toho času padne na dosažení rychlosti na jedné straně a jedenáct a půl minuty zase na její snižování na straně druhé. Samotná cesta trvá, no, okamžik a půl. Ale stejně, triadvacet minut není moc - podle měřítek skutečných lidí.

My nebyli na frekvenci standardního času měřeného skutečnými lidmi. Jenže, kolik milisekund je v jedné jediné sekundě! Když už jsme se úplně odpoutali od asteroidu a Albert nastavoval kurs k satelitu, kousal jsem si (metaforicky) metaforické nehty.

Udržujeme Věrnou lásku hodně ve sluneční soustavě Země, sotva kdy se nějak výrazně vzdalujeme od Země samotné, takže jsem vždycky v kontaktu se všemi svými projekty, které na Zemi mám pro potěšení - pomalé, to ano, ale jen sekundově pomalé, ne věčnost.

Tentokrát nikoli. Tentokrát rádio nefungovalo. Mohl jsem vysílat vzkazy, to jo (i když Cassata to rozzlobeně zakázal), ale nemohl jsem dostat žádné odpovědi.

Takže pro zabavení jsem měl Essie a Alberta a svoje vzpomínky. Cassata moc dobrý nebyl. Mám bohaté vzpomínky (obsahují koneckonců všechno, co je možné uložit do databáze Věrné lásky, a toho je hodně), ale nejživější vzpomínky jsem měl převážně na Kláru, a ty zase byly převážně smutné.

Essie na druhé straně je vždycky úspěšná ... nebo skoro vždycky. Úspěch nemá jenom tehdy, když jsem uvězněný ve spleti podráždění, obav nebo bídy a bohužel, přesně v takovém stavu jsem se zrovna vynacházel. Když pro nás připravila prostředí Johoru, což byl moc hezký palác s výhledem na mořské úžiny a Singapur, a já tam jenom seděl s podmačeným výrazem a nevěnoval ani zbla pozornosti malajskému jídlu, které objedнала, obdařila mě jedním z těch svých zkoumavých pohledů typu Pane-bože-on-už-zase-začínábýt- glupýj. "Mám dojem, že tě něco trápí," poznamenala. Pokrčil jsem rameny. "Nemáš hlad," konstatovala, nabrala si kopeček rýže s nějakými černými kousky a

energicky přežvykovala. Předstíral jsem, že si něco nabírám do listu a žvýkám to. "Robině, máš dvě možnosti. Mluvit se mnou. Nebo mluvit s Albertem-Sigfridem - s kýmkoli.

Jenom mluv. Nemá cenu, aby sis tu svoji ubohou starou hlavu motal sám." "Asi to udělám," řekl jsem, protože to byla pravda. Zase jsem začínal být glupyj.

Albert mě našel zpátky na Zvrásněné skále nebo aspoň na její simulaci, kterou jsem si vytvořil, protože odpovídala mé náladě. Byl jsem na rovině Tango, kde přistávaly lodě, poflakoval se tam a díval se na místa, odkud lidi, co jsem znal, odlétali a nikdy se nevrátili.

"Vypadá to, že máš lehkou depresi," řekl smířlivě. "Myslel jsem si, že se jenom podívám, jestli bych mohl něco udělat."

"Vůbec nic," odpověděl jsem, ale nenařídil jsem mu, aby odešel. Zvlášť proto, to jsem si byl jistý, že ho poslala Essie.

Vytáhl dýmku, zapálil si, chvíli zamyšleně bafal a potom navrhl: "Chtěl bys mi říct, na co právě teď myslíš?" ; "Ani náhodou." "Je to proto, že si myslíš, že jsem unavený z toho, jak pořád poslouchám jedno a totéž, Robině?" zeptal se a v jeho imaginárních očích byl výraz skutečné náklonnosti.

Zaváhal jsem a pak jsem se rozhodl: "To, na co právě teď myslím, je všechno, Alberte. Počkej, já vím, co řekneš.

Zeptáš se, na kterou z těch všech věcí myslím nejvíce. Tak jo. Jsou to Nepřátelé.

Děsí mě." Mírumilovně odpověděl: "Co se toho týče, je skutečně důvod k tomu, abychom se báli, Robině. Nepřátelé nás beze sporu všechny ohrožují." "Ne, ne," řekl jsem netrpělivě, "nemám na mysli přesně hrozbu. Myslím, že se to dá těžko pochopit." "Aha," kouřil dýmku a upřeně se na mě díval.

"Myslím, že nemám žádnou správnou představu o tom, co se děje ve vesmíru." "Ne, Robině," laskavě souhlasil.

"Nemáš. Ale mohl bys mít.

Kdybys mě nechal, abych ti vysvětlil devítirozměrný prostor a ještě pár dalších pojmů -" "Nech toho," nařídil jsem mu a věděl jsem, že dělám chybu.

Mám právo být lidsky náladový, to uzná každý, ale někdy to asi přeháním.

Víte, mám na dosah nekonečně mnoho vědomostí, protože jsem byl zvětšen.

Se skutečnými lidmi nerad mluvím o tom, co se mi stalo, když jsem byl "zvětšen", protože mají potom pocit, že v porovnání s nimi jsem nadprůměrný. Nechci, aby si to mysleli, hlavně samozřejmě proto, že já skutečně nadprůměrný jsem. Ten nekonečný zdroj údajů je jenom jeden aspekt rozdílu mezi mnou a živým člověkem.

Databáze, kterou mám k dispozici, není samozřejmě nekonečná. Albert mi nedovoluje používat slova jako "nekonečný" pro označení čehokoli, co se dá spočítat, a protože veškeré tyto znalosti byly někde v čipu, vějíři nebo ve stopové paměti, někdo určitě ty paměti mohl spočítat. Někdo. Já ne. Já se nechystal počítat to kvantum bitů údajů a nechystal jsem se ani to všechno vstřebat, protože jsem byl vyžděšený.

Pane bože, jak já byl vyžděšený! Z čeho? Nejenom z Nepřátel, přestože strach vzbuzovali. Děsila mě moje vlastní velikost, kterou jsem se ani neodvážil úplně prozkoumat.

Bál jsem se, strašně jsem se bál, že kdybych se sám rozšířil tak, abych absorboval všechny ty znalosti, už bych vůbec nebyl Robinette Broadhead. Bál jsem se, že pak nebudu člověk. Bál jsem se, že ten uzlíček údajů, jakým jsem byl, se prostě utopí ve všech těch nahromaděných informacích.

Když jste jenom do stroje uložená paměť lidské bytosti, tak děláte, co se dá, abyste si uchovali svoje lidství.

Albert kvůli tomu se mnou často ztrácel trpělivost. Říká, že je to porucha nervu. Dokonce i Essie mě občas vyplísni.

Říká věci jako: "Ty drahý, hloupý Robině, proč by sis nevzal, co ti patří?" A pak mi vypráví drobné příběhy ze svého dětství, aby mě rozveselila. "Když jsem byla mladá holka na akademii, vtloukala jsem si do hlavy nějaký nesmyslný poučky snad z Boolovy algebry nebo architekturu čipu v Leninově knihovně a když jsem se rozhlédla kolem sebe, padla na mě hrůza. Vážně, účinná hrůza, Robině! Podívala jsem se na těch deset milionů svazků kolem sebe a bylo mi špatně. Myslím špatně, Robině. Pociťovala jsem skoro fyzickou nevolnost. Až tak, že se mi chtělo zvracet při pomýšlení, že spolykám všechny ty šedivý a zelený a žlutý knihy, abych věděla všechno, co jsem vědět mohla.

Pro mě to bylo nemožné!" Řekl jsem dychtivě: "Essie, to je přesně vono, já -" "Ale není to nemožné pro tebe, Robině!" skočila mi přísně do řeči. "Kousej, Robině! Otevři pus! Polykej!" Ale já nemohl.

Zoufale jsem nechtěl. Držel jsem se přísně své lidské podoby (jakkoli imaginární) a v rámci svých lidských omezení, jakkoli dobrovolně přijatých.

Přirozeně jsem se do té rozlehlé paměti čas od času vnořil.

Jenom vnořil. Jen jsem občas nakoukl, pro požitek. Když jsem chtěl, dalo by se říct, jeden určitý svazek, přistoupil jsem k tomu souboru.

Oči jsem upíral výlučně na ten jeden svazek a nevšímal si nekonečných polic s knihami všude kolem.

Nebo ještě lépe, mohl jsem zavolat družinu učenců.

Králové to tak dělávali. Měl jsem všechny královské výsady.

Dělal jsem to, co dělali králové. Když chtěli vědět něco o kontra- punktu, poslali pro Handela nebo Salieriho. Když se chtěli z momentální zvědavosti dozvědět něco o příštím zatmění, přiběhl Tycho de Brahe. Měli po ruce četnou družinu filozofů, alchymistů, matematiků a teologů. Například dvůr Fridricha Velikého byl skoro univerzita obrácená naruby.

Byla to fakulta všech expertů ve všech disciplínách, které si mohl dovolit žít, a jednoho studenta. Tím byl on.

Já si mohl dovolit ještě královštější věci než jakýkoli král, co kdy žil. Mohl jsem si dovolit každou autoritu v každém oboru. Byly to docela levné autority, protože jsem je nemusel žít ani vyplácet jejich manželky a dokonce to ani nebyly "oni". Všichni byli zařazeni do mého všestranného programu pro vyhledávání dat, Alberta Einsteina.

Takže když jsem si postěžoval Essie: "Kdybych tak chápal, co znamenají ty řeči o smršťování vesmíru," prostě se na mě na chvíli dívala.

Potom řekla: "Ha." "Ne, myslím to vážně," řekl jsem a skutečně tomu tak bylo.

"Zeptej se Alberta," řekla s oslnivým úsměvem.

"Ale hernajs! Sama dobře víš, co to znamená. Ten mi řekne všechno, co chce, ale bude dál mluvit a mluvit, dokud mi toho neřekne víc, než chce vědět." "Milý Robině, copak není možné, aby Albert věděl líp než ty, kolik je dost?" "Sakra." Ale když jsem tam stál s Albertem v ponurém kovovém tunelu (simulovaných) lodních doků asteroidu, připadalo mi, že čas nadešel.

Už se tomu nedalo nijak zabránit.

"Dobře, Alberte. Otevři mi hlavu. Nacpi to tam všechno.

Myslím, že to vydržím, když jsi to vydržel i ty." Obdařil mě oslnivým úsměvem. "Nebude to tak strašný, Robině," slíbil a pak se opravil. "Nebude to ani žádná nádhera.

Připouštím, že to bude dost těžká práce. Možná -" Rozhlédl se.

"Možná bychom mohli začít tím, že si uděláme trošku pohodlí. S tvým dovolením, ano?" Na dovolení samozřejmě nečekal. Prostě se do toho pustil a zařídil nám prostředí mé pracovny v našem domě u moře Tappan. Začal jsem se trochu uvolňovat. Tleskl jsem na robota barmana, aby mi přinesl velkýho panáka, a pohodlně jsem se usadil. Albert po mně šibalsky pokukoval, ale neřekl ani slovo, dokud jsem nepromluvil já: "Jsem připravený." Posadil se, bafal z dýmky a upřeně se na mě díval. "Na co přesně?" "Na to, abys mi řekl všechny ty věci, cos mi chtěl říct za poslední milion let." "No, ale Robině -" usmíval se, "- je toho tolik! Mohl bys to nějak specifikovat? Kterou věc konkrétně chceš, abych ti vysvětlil teď?" "Chci vědět, co Nepřátelé získají z kolapsu vesmíru." Albert se na chvilku zamyslel. Potom si povzdychl.

"Ale, Robine," řekl zarmouceně.

"Ne," řekl jsem, "žádný 'Ale, Robine', žádný ty řeči jako že jsem to měl udělat už dávno, nevysvětluj mi, co se musím naučit z kvantové mechaniky nebo tak něco, než tomu dokážu porozumět.

Chci to vědět teď." "Ty ale dáváš těžké úkoly, Robine," stěžoval si.

"Udělej to! Prosím tě." Nereagoval a cpal si tabák do dýmky. "Myslím, že bych ti mohl prostě povědět celý ten balík, jak jsem se pokoušel už dřív a tys to odmítal poslouchat." Posilnil jsem se. "Začneš zase s tím devítirozměrným prostorem, že jo?" "To taky a ještě se spoustou dalších věcí, Robine," řekl pevně.

"Se vším, co k tomu patří. Odpověď na tvoji otázku bez nich nemá smysl." "Udělej to co nejjednodušší," poprosil jsem ho.

Podíval se na mě trochu překvapeně. "Teď to ale myslíš vážně, vid? To víš, že to zkusím, chlapče. Víš, co si myslím? Myslím, že nejlepší způsob, jak začít, je neříct ti vůbec nic. Prostě ti ukážu obrázky." Zamrkal jsem: "Obrázky?" "Ukážu ti zrození a smrt vesmíru," nabídl, spokojený sám se sebou. "To jsi totiž chtěl." "Ano?" "Ano. Potíž je v tom, že ty prostě odmítáš pochopit, jak složitou otázku mi pokládáš. Chvilku to potvrzuje, nejmenší několik tisíc milisekund, dokonce i v případě, že se nepokusíš přerušit -" "Přeruším tě, kdykoli se mi zachce, Alberte." Souhlasně přikývl. "Ano, přerušíš. To je jeden z důvodů, proč to bude trvat tak dlouho. Ale jestli si chceš stanovit čas -" "Ale ne, dělej, pro kristový rány!" "Ale já to už dělám, Robine. Moment. Dá to trochu práce nastavit displej - tak a je to tady," dokončil větu a zářil.

A potom zmizel. Záře a všechno.

Poslední, co jsem zahlédl, byl Albertův úsměv. Chvilku ještě přetrvával a pak už nebylo nic.

"Ty se mnou hraješ hry jako s Alenkou v řiši divů," obvinil jsem - obvinil nikoho a nic, protože tam nebylo nic, co by se dalo ochutnat, vidět, pociťovat nebo co by vonělo.

Ale bylo něco slyšet, protože se ozval Albertův povzbudivý hlas: "To je jen taková srandička pro začátek, Robine, protože odtěďka to bude moc vážný. Takže, co vidíš?" "Nic." "Velmi správně. To je přesně to, co vidíš. Ale to, na co se díváš, je všechno. To je celý vesmír, Robine. To je celá látka, energie, čas a prostor, co tu kdy byl nebo bude. Je to, Robine, prapůvodní atom, monoblok, věc, co při Velkém třesku bouchla." "Já tu zatracenou věc nevidím." "Přirozeně, že ne. Nemůžeš vidět bez světla a světlo zatím ještě nebylo." "Alberte," řekl jsem, "udělej mi službičku. Nesnáším tenhle pocit nebýt vůbec nikde. Nemohl bys to zařídít tak, abych aspoň něco viděl?" Chvilí bylo ticho. Potom se začal nejasně vracet Albertův rozžářený obličej. "Myslím, že nebude vadit, když aspoň uvidíme jeden druhýho," připustil. "Je to lepší?" "Mnohem lepší." "Tak fajn. Jen měj, prosím tě, na paměti, že žádné světlo ještě není. Bez fotonů světlo neexistuje a fotony jsou pořád ještě v tom jediném neviditelném bodě. Nejen to," pokračoval, sám se dobře bavil, "i kdybys viděl, nebylo by odkud, protože neexistuje prostor, kde by takové 'místo' bylo. Vesmír taky ještě nebyl - nebo přesněji řečeno, celý vesmír a všechno světlo a všechno ostatní je pořád ještě v tom jediném bodě tamhle." "V tom případě," řekl jsem nevrle, "co myslíš tím 'tamhle'?" "Ale Robine!" vykřikl potěšeně. "Ty přece jen nejsi takovej bambula! To je vážně dobrá otázka - bohužel, stejně jako mnohé nejlepší otázky je nesmyslná. Odpověď je, že ta otázka je špatná.

Neexistuje žádné 'tamhle'; je jenom zdání 'tamhle', protože já se ti snažím ukázat to, co a priori ukázat nelze." Začal jsem ztrácet trpělivost. "Alberte, jestli to takhle bude pokračovat -" "Teď počkej," nařídil. "Nech toho. Show ještě nezačala, Robine. Zatím jenom připravuji scénu. Abys pochopil začátek vesmíru, musíš se zbavit všech svých předsudků o 'čase' a 'prostoru' a 'vidění'. V tuto chvíli nic z toho neexistuje; asi tak před osmnácti miliardami let." "Jestli ale ještě neexistuje čas," řekl jsem chytře, "jak víš, že to bylo před osmnácti miliardami let?" "Další výborná otázka! A tatáž výborná odpověď. Je pravda, že před Velkým třeskem nebylo nic takového jako čas. Takže to, na co koukáš, mohlo být před osmnácti miliardami let. Mohlo to být taky před osmnácti biliony triliony kvadriliony kvintiliony a nebo kolik ještě chceš let. Tahle otázka se nehodí. Ale tenhle - objekt - existoval, Robine, a ten pak vybuchl." Ucul jsem. Vybuchlo to, přímo před mýma očima! Z ničeho se najednou stalo něco, bod nesnesitelně ostrého světla, a ten bod explodoval. Bylo to, jako kdyby mi v klíně vybuchla vodíková bomba.

Skoro jsem cítil, jak se scvrkávám, vypařuju, měním se v plazmu a rozpouštím se. Hromy bily do mých neexistujících uší a bušily do mého nehmotného těla.

"Pro boha," zařval jsem.

Albert řekl zamyšleně: "Možná jo." Zdálo se, že z té myšlenky měl radost. "Ne ve smyslu osobního božství - na to mě až moc dobře znáš. Ale Stvoření skutečně bylo - tohle je ono." "Co se stalo?" "No, právě došlo k Velkému třesku," řekl Albert překvapeně.

"To jsi viděl. Myslel jsem, že jsi to poznal. Začal vesmír." "Taky skončil," řekl jsem a začal jsem se uklidňovat, protože se ten velký výbuch zastavil.

"Zastavil jsem to, ano, protože chci, abys viděl tenhle moment.

Vesmír zatím ještě není moc starý - je to asi tak o deset na minus třicátou sekund později. Nemůžu ti říct nic o tom, co se stalo dřív, protože nic nevím. Dokonce ti ani nemůžu říct, jak velký vesmír, nebo jak vy říkáte tomu, co bylo ještě před vesmírem, byl. Patrně větší než proton. Možná menší než pingpongový míček. Mohu ti říct - myslím - že dominantní silou byla patrně silná nukleární síla nebo možná gravitace - protože to bylo tak kompaktní, byla samozřejmě gravitace značná. Hodně velká. Stejně to bylo s teplotou. Nevím přesně, jak byla vysoká. Patrně tak vysoká, jak to jenom šlo.

Existuje jistý teoretický důvod věřit, že nejvyšší možná teplota je řádově na hodnotě deset na dvanáctou kelvina - mohl bych ti k tomu podat důkaz, kdybys měl zájem - "Jen jestli je to naprosto nezbytné, prosím tě!" Řekl váhavě:

"Nemyslím, že by zrovna tenhle moment byl naprosto nezbytný. Dobře. Tak já ti řeknu, co všechno dalšího ti nemůžu říct.

Nemůžu ti dokonce ani říct nic moc o té scéně, na kterou se teď díváš, můžu jenom poukázat na pár věci, co by ti nemusely být úplně jasné. Například ten ohnivý výbuch, na který se díváš, obsahuje všechno. Jsou v něm atomy a částice, ze kterých se teď skládáš ty a já a Věrná láska a Kruhová hlídka a Země a Slunce a planeta Jupiter a Magellanovy oblaky a všechny ty shluky galaxií v souhvězdí Panny a - "A všechno, tak jo," řekl jsem, abych ho zastavil. "Je mi to jasné. Je to velký." "Hm," řekl spokojeně, "ale, víš, není ti to jasné. Není to velký.

Dovolil jsem si trochu fantazie, víš. Hodně jsem to zvětšil, protože Velký třesk nebyl ani trochu velký. Jak velká myslíš, že byla ta ohnivá koule?" "Nemám tušení. Tisíc světelných let v průměru?" Zavrtěl hlavou a řekl zamyšleně:

"Nesouhlasím s tebou. Menší.

Možná to před Velkým třeskem nemělo vůbec žádné rozměry, protože prostor ještě nebyl a teď ještě neuplynula dlouhá doba. Ale je to určitě malé. A přesto to obsahovalo všechno. Zatím je ti to jasné?" Jen jsem se na něj podíval a on se nade mnou slitoval. "Já vím, je to pro tebe nuda, Robine, ale chci se jen ubezpečit, že tomu rozumíš.

Tak, a teď o tom 'třesku'. Samozřejmě ho nedoprovázel žádný zvuk. Nebylo žádné prostředí, které by zvuk přenášelo. A stejně ani nebylo, kam by se ten zvuk nesl. To jsem si zase jen tak dovolil.

Důležitější je, že Velký třesk nebyl takový druh exploze, co začíná od roznětky a rozšiřuje se vzduchem, jako expandují plyny, protože - "Protože nebyl žádný vzduch, že jo? Nebo dokonce prostor?" "Velmi dobře, Robine! Ale je ještě jedna věc, kterou se tenhle třesk lišil od všech ostatních třesků. Neroztahoval se jako balon nebo chemická nebo jaderná exploze. Bylo to něco úplně jiného. Viděl jsi ty japonské papírové květy, co se kladou do akvária? Jak do sebe sají vodu, zvětšují se. Tomu se to podobalo spíš, Robine. Ale to, co vzlínalo tou původní - věcí nebo jestli tomu chceš říkat třeba prvotní atom nebo jinak - nebyla voda. Byl to prostor. Vesmír neexplodoval.

Bobtnal. Hodně rychle a hodně daleko a ještě teď pořád bobtná." Řekl jsem: "Ale!" Albert se na mě chvíli zkoumavě díval. Potom si povzdechl a nechal výbuch znovu "explodovat".

Obklopil nás. Myslel jsem, že nás pozře. Nepozřel, ale byli jsme zaplaveni mořem strašného světla. Z jeho středu vycházel Albertův hlas.

"Odsunu nás o několik světelných let," řekl. "Nevím o kolik, jen tak, abychom se na to mohli dívat z uctivé vzdálenosti." Velká ohnivá koule se scvrkla a vzdalovala se od nás, až nebyla o nic větší než Měsíc v úplňku.

"Tak, vesmír už je pěkně starej," řekl. "Asi tak setinu sekundy.

Je horký. Teplota se pohybuje přibližně kolem hodnoty deset na jedenáctou kelvina a je hustý. Nemyslím hustý ve smyslu hmoty.

Žádná hmota tam nebyla. Na to byl příliš hustý. Vesmír byl masou elektronů, pozitronů, neutronů a fotonů. Jeho hustota byla stejná jako hustota vody krát čtyři krát deset na devátou. Víš, co to znamená?" "Myslím, že vím, jak hustá je hustota, ale jak horká je horkost?" Albert řekl zahloubaně: "Neexistuje způsob, jak bych ti mohl odpovědět, protože neexistuje nic tak horkého, k čemu by se to dalo přirovnat. Ted budu muset použít jeden z těch termínů, které strašně nemáš rád. Celá ta věc byla v 'termální rovnováze'." "No, Alberte," začal jsem.

"Ne, poslouvej mě," odsekl. "Znamená to jenom, že všechny ty částice na sebe působily a měnily se. Představ si to jako milion bilionů spínačů osvětlení, všechny se náhodně zapínají a vypínají.

Ale vždycky se jich zapne a vypne stejný počet, takže se pořád zachovává celkové vyvážení; to je rovnováha.

Samozřejmě to nebyly spínače osvětlení. Byly to elektrony a pozitrony, které se navzájem přeměňovaly, aby vytvářely neutrina a fotony a tak dál; ale reakce probíhaly co do počtu oběma směry stejně. Výsledek - rovnováha.

Dokonce i když uvnitř toho stavu rovnováhy všechno pořád poskakovalo jako bláznivě." Řekl jsem: "No dobře, Alberte, jenže ty mluvíš sakra dlouho o první setině sekundy, když máme probrat osmnáct miliard let." "Ale my se dostaneme ještě mnohem dál. Robine, prosím tě, nepředbíhej. Pokračujeme." A ten vzdálený plamen se rozšiřoval.

"Desetina sekundy - teplota teď klesla na tři krát deset na desátou kelvina. Jedna sekunda, klesla o další koeficient tři.

Ted - tady, dovol, abych to na chvíli zastavil. Je čtrnáct sekund po Velkém třesku. Ochladilo se o další koeficient tři; teplota už je jenom tři krát deset na devátou kelvina. To znamená, že rovnováha je na chvíli porušena, protože elektrony a pozitrony se teď mohou přeměňovat navzájem rychleji, než jsou přetvářeny opačnou reakcí. K tomu bodu se ještě dostaneme, Robine, protože právě tam spočívá odpověď na tvoji otázku." "No," řekl jsem, jak jsem dokázal nejhleduplněji, "vlastně, jestli je ti to jedno, proč mi prostě rovnou neodpovíš a pak bysme mohli přeskočit zbytek tyhle show." "Mně to jedno není," pronesl ledově, "a ty to nepochopíš. Ale i tak zrychlíme. Je několik minut po Velkém třesku. Teplota opět klesla o dvě třetiny; je jenom deset na devátou kelvina. Je vlastně tak chladno, že skutečně

protony a neutrony existují - dokonce se začaly slučovat do jader vodíku a helia. Skutečná látka! - nebo skoro. Jsou to jenom jádra, ne celé atomy. A celá tahle tak zvaná látka sloučená dohromady je jen maličkou částí hmoty vesmíru. Většinou je to světlo a neutrino. Je tam pár elektronů, ale jen stěží nějaký pozitron." "Jak je to možný?" zeptal jsem se překvapeně. "Co se stalo se všemi těmi pozitrony?" "V první várce tam bylo víc elektronů než pozitronů. Takže když se navzájem proměňovaly, elektrony zbývaly." "Proč?" "Robine," podíval se vážně, "tohle je vůbec ta nejlepší otázka. Odpovím ti tak, že nepředpokládám, že bys to pochopil: protože elektrony a pozitrony a všechny ostatní částice té hmoty tvoří jenom harmonickou složku uzavřených strun, vytvořený počet je v podstatě dílem náhody. Chceš, abych se rozhovořil o teorii superstrun? Nepředpokládám, že bys to pochopil. Prostě si jen zapamatuj slovo 'náhodný' a s tím postoupíme dál." "Počkej chvíli, Alberte. Kde jsme teď?" "Asi tak dvě stě sekund po Velkém třesku." "Oho. Alberte? Pořád nás ještě čekají miliardy a miliardy let -" "Víc, Robine. Mnohem víc." "No, to je bezvadný. A tak dlouho nám trvalo projít všeho všudy pár minut, takže vážně -" "Robine, můžeme toho nechat, kdykoli budeš chtít, ale jak ti potom budu moci zodpovědět otázky, které mi určitě budeš klást? Jestli si chceš tohle všechno srovnat v hlavě, můžeme si udělat přestávku. Anebo lépe, můžu to všechno jenom urychlit." "Jo," řekl jsem a bez potěšení se upřeně díval na tu rozmazanou oslepující skvrnu všeho, co existovalo.

Ve skutečnosti jsem si nechtěl udělat přestávku. Jediné, co jsem chtěl bylo, abych už tohle měl za sebou. Připouštím, že Albert vždycky ví, co je pro mě dobré. Ale nechápe, že "dobré" je abstraktní pojem a mnohokrát se stává, že to, co je pro mě dobré, je něco, co já vážně vůbec nechci. Skoro jsem litoval, že jsem tohle představení rozehrál, protože se mi to nelíbilo.

Takže jsem věděl přesně, kterou z těch tří Albertových alternativ chci. Nejvíce mě lákala ta první, protože jsem už skutečně začal být unavený z tepla a tlaku a nejvíce ze všeho z toho sezení nikde uprostřed ničeho. Druhá možnost byla udělat si přestávku a snad si i trochu odpočinout s Essie.

Takže jsem si vybral tu třetí. "Jen to trochu urychli, jo, Alberte?" "Jasně, Robine. Jdeme na to." Skvrna se hrozivě zvětšovala.

Vlastně to pořád nebylo nic než skvrna. Nebyly tam žádné hvězdy nebo planety nebo dokonce hrudky v pudinku; byla to jenom neuspořádaná masa látky, hodně jasná. V každém případě se zdálo, že z ní oči bolely aspoň o trochu míň než předtím.

"Ted jsme ale skočili o pořádek kus dopředu," řekl Albert šťastně. "Uplynulo takových půl milionu let. Teplota hodně klesla.

Ted je asi jenom čtyři tisíce kelvina - spousta hvězd je teplejších, ale my tady samozřejmě nemluvíme o jednotlivých tepelných bodech, hovoříme o průměrné teplotě celé té věci. Všiml sis, že už to ani není tak jasné? Až doposud, Robine, dominovalo ve vesmíru záření.

Dominantní byly fotony. Ted hmotu dominuje nad zářením." "Protože už tam není tolik fotonů, vid?" "Špatně, bohužel," řekl Albert s lítostí v hlase. "Pořád je tam hodně fotonů, ale celková teplota je nižší, což znamená, že průměrná energie na jeden foton je menší. Proto je jeho hmotu nižší. Od tohoto okamžiku bude ve vesmíru hmotu převažovat nad zářením a - teď se k tomu dostáváme..." Skvrna se nafoukla a ztmavla. "Ted jsme zase o pár set tisíc let dál a teplota klesla o dalších tisíc stupňů. To odpovídá Weinbergově zákonu: 'Čas potřebný ke zchlazení vesmíru z jedné teploty na druhou je úměrný rozdílu inverzních čtverců teplot.' Nemyslím, že je nezbytné, abys tomu rozuměl, Robine," dodal zadumaně, "i když je to skutečně pěkná ukázka desetirazné supersymetrie -" "Nech toho, Alberte! Proč je ta ztracená věc tak tmavá?" "Ale," řekl potěšeně, "to je takový zajímavý moment. Ted je tam tolik jaderných a elektronových částic, že překáží světlu. Proto je vesmír temný. Ale to se změní. Doposud jsme měli elektrony a měli jsme protony, ale vesmír byl tak horký, že zůstávaly tak, jak byly. Jako volné částice. Nemohly se slučovat. Nebo spíš se pořád slučovaly, aby utvořily atomy, ale to teplo je prostě od sebe zase rozdělilo. A teď ten film zrychlíme" - a skvrna se zase zvětšila a najednou se vyjasnila - "a znenadání, koukej, Robine! Ta směs se vyjasnila! Světlo proniká! Elektrony a protony se sloučily, aby vytvořily atomy, a fotony se zase mohou volně pohybovat!" Zmlkl. Jeho nehmotný obličej vyzařoval čisté potěšení.

Chvilí jsem usilovně přemýšlel a upřeně zíral na tu skvrnu. Začala se objevovat - ne skutečná struktura, ale aspoň náznaky, že se možná někde uvnitř, něco děje, jako když zdálky vidíte Uran. "Alberte?" řekl jsem. "To všechno bylo moc pěkný, ale podívej se, je tam pořád ještě spousta fotonů, že jo? Tak proč do sebe nenarážejí a netvoří víc částic, aby to všechno zase zatemnilo?" "Teda, Robine," řekl láskyplně. "Někdy si myslím, že vážně nejsi úplně hloupej. Odpovím ti. Vzpomínáš si na můj slavný vzorec, že $E = mc^2$ na druhou? Fotony mají energii E . Když se dva srazí a jejich společná energie se rovná masě jakékoli částice, m , krát druhá mocnina rychlosti světla, pak mohou utvořit tu částici, když se srazí. Když byl vesmír mladý - prahová teplota někde kolem deset na devátou kelvina - měly spoustu energie a mohly vytvářet pekelně velké částice. Ale ta teplota se snížila. Ted už nemůžou. Už ji prostě nemají, Robine." "Ou, ou," zaúpěl jsem. "Představ si, že jsem měl dojem, že tomu skoro rozumím!" "Nech toho," peskoval mě - a myslel to tak, předpokládám jsem, že bych věci tohoto druhu měl nechat na něm. Chvilí byl zticha, potom se rozčílil: "Neřekl jsem ti o vytvoření kvarků a hadronů.

Neřekl jsem ti dokonce nic ani o zrychlení, a to je důležité. Víš, aby ten model pracoval, musíš počítat s faktem, že v určitém bodě byla vnější expanze Velkého třesku rychlejší. Můžu ti dát příklad. Je to jako bys měl explozi, co by po určité dobu pořád vybuchovala dál, takže místo aby se zpomalovala, zrychlovala by se. Skutečné vysvětlení je složitější a -" "Alberte! Musím to vědět?" "Ne tak docela, Robine," řekl po chvíli. Tón jeho hlasu byl melancholický, ale ne neústupný.

"Tak proč prostě zase nespustíš kameru?" "Tak dobře." Myslím, že každé dítě má rádo elektrické vláčky. Dívat se, jak Albertův model vesmíru roste, bylo skoro jako mít obrovskou sadu vláček na hraní, jakou si dovede představit každé kluk.

Samozřejmě jsem je nemohl rozpoehybovat. Ale i pouhý pohled byla docela švanda. Skvrna vířila a kroužila a začala se rozpadat.

Naše "kamera" zaostřila přímo na jednu určitou šmouhu v roji a viděl jsem, že se taky rozpadává na menší skvrny. Vytvářely se shluky a metagalaxie a skutečné galaxie se začaly větrníkovitě pohybovat do svých známých spirálových tvarů. Jednotlivé body světla vybuchovaly a uhasínaly; nové se vytvářely uprostřed plynných mraků.

"Teď už máme skutečné hvězdy, Robine," ohlásil Albert.

"Tohle je první generace. Mraky z vodíku a helia splynuly a smřřily se a zahájily vnitřní jadernou syntézu. Právě tam vytvářejí všechny ty těžší prvky, ty, z nichž se skládalo tvoje tělo, když jsi byl skutečný člověk - uhlík, dusík, kyslík, železo, všechny prvky vyšší než helium.

Potom, když vybuchují jako supernovy -" ukázal na jednu hvězdu, která úslužně explodovala v nepatrném proudu světla -" všechny tyto prvky proploouvají vesmírem, dokud se náhodně nesmřří do další hvězdy a jejích planet. A potom vytvářejí další věci. Jako třeba tebe, Robine." Utrhl jsem se na něj: "Myslíš, že všechny atomy, které mě vytvářejí, byly v jádru hvězdy?" "Ty, co vytvářely tvé skutečné tělo," opravil mě. "Ano, Robine. Vlastně je tam teď i naše vlastní Galaxie. Schválně, jestli ji poznáš." Zastavil rozpínající se mrak, abych se mohl porozhlédnout.

"Jsou všechny stejné," postěžoval jsem si.

"Většinou ano, jsou hodně podobné," připustil. "Ale je tam M- 31 a jsou tam Magellanovy oblaky. A ta spirála tamhle, to jsme my." Ukazoval na zářící vír světlušek obklopený dalšími seskupeními světlušek v rozlehlé, jemně skvrnitě temnotě. "Nikde tu nevidím ani tebe ani sebe," pokusil jsem se o žert.

Vzal to vážně. Zakašlal. "Obávám se, že jsem to nechal přejít trošičku za současnost," omlouval se. "Veškerá lidská historie včetně vytvoření sluneční soustavy a expanze slunce na rudého obra se už udaly. Zmeškal jsi to." Otočil jsem se a podíval se do toho nehmotného obličeje.

"Nevím, jestli chci tohle slyšet," řekl jsem a skoro jsem to tak i myslel.

Vypadal trošičku vyčítavě. "Ale taková je skutečnost, Robine.

Je to pravda, ať to chceš nebo nechceš vědět. Předpokládám, že do určité míry to otráslo pojmy o tvé osobní důležitosti ve vesmíru -" "No, to ti teda řeknu, že jo!" "No, to není špatné. Ale neber si to tak. Pamatuj si, tohle je to - tohle všechno - co se Nepřátelé snaží změnit." "No, to je bezvadný! To mi jako má teď bejt líp, jo?" Chvíli si mě zkoumavě prohlížel. "Ne líp, ne tak docela. Ale měl by ses spíš dostat do reality. Nezapomínej, že ty, já, veškerá zbývající lidská rasa a Heechee a mozky uložené do strojů mají jen dvojí volbu. Můžeme nechat Nepřátele, aby dál dělali, co dělají.

Nebo se můžeme pokusit postavit se jim na odpor." "A jak přesně bysme to jako měli udělat?" Zadíval se zamyšleně na zastavený model. "Mám popojet trochu dál?" zeptal se.

"Odbočuješ od tématu!" "Já vím, Robine. Rozpohybuju ten model. Třeba když pochopíš následky toho všeho, do určité míry přispěješ k řešení tohoto problému. Možná ne. Možná se vyřešit nedá. V každém případě bych neřekl, že my nebo někdo jiný bude mít dříve nebo později jinou možnost než to zkusit. A ty se o to nemůžeš ani nijak efektivně pokusit bez znalostí." "Ale já se bojím!" "Byl bys blázen, kdyby ses nebál, Robine. Takže, chceš vidět, co se stane dál, nebo ne?" "Nevím, jestli to zvládnu!" Myslel jsem to vážně. Začal jsem bejt fakt hodně nervózní.

Zíral jsem na tu zářivou skvrnu, která kdysi nosila mě a Essie a Kláru a všechny faraóny a krále a spasitele a lotry a výzkumníky Heechee a pěvce Peciválů a dinosaury a trilobity - všechno to, co bylo a pomínulo - všechno je pryč, dávno pryč, je to tak daleko za námi jako zrod samotného Slunce.

Bál jsem se, to jo. Všechno to bylo moc veliký.

Cítil jsem se menší a bezmocnější a neskutečnější než kdy jindy za celej svůj život. Za oba svoje životy. Bylo to horší než umírání, dokonce i horší, než když mě zvěřovali. Bylo to vážně děsivé, ale mělo to budoucnost.

Teď ta budoucnost byla minulostí. Bylo to jako dívat se na vlastní hrob.

Albert řekl netrpělivě: "Ty to vidět chceš. Jedu dál." Galaxie se roztočila jako káča. Věděl jsem, že nabírá rychlost čtvrt miliardy let na otočku, ale vířilo to šíleně a dalo se ještě něco jiného. Okolní satelitní galaxie se odplížily. "Rozkládají se," křičel jsem.

"Ano," souhlasil Albert. "Vesmír se rozšřřuje. Nedokáže už vytvořit víc hmoty nebo energie, ale pořád ještě vytváří větší prostor.

Všechno se od všeho vzdaluje." "Ale hvězdy v Galaxii ne." "Zatím. Nebo aspoň ne tak docela. Jen se dívej. Blížíme se do doby sto miliard let v budoucnosti." Galaxie se otáčela pořád rychleji, tak rychle, že jsem nedokázal rozeznat skutečný pohyb, jenom kaňku. Viděl jsem, že dokonce Lokální skupina se začala pohybovat skoro z dohledu.

"Zastavím to na chvíli," řekl Albert. "Tak. Všiml sis něčeho v naší Galaxii?" "Někdo zhasl spoustu hvězd." "Přesně tak, je temnější, ano. Hvězdy zhasl čas. Zestárly.

Umřřely. Všimneš si, že Galaxie je teď spíš červenější než bílá. Velké bílé hvězdy umřřají nejdřív. Staré červené hvězdy umřřají pomalu.

Dokonce i malé hvězdy F a G, žlutí trpaslíci, ne větší než naše vlastní Slunce, už spotřebovaly všechno svoje jaderné palivo. Brzy dojde i na ty tlumeně červené. Dívej se." Galaxie pomalu, pomaloučku ... mizela.

Nikde nebylo vidět nic, jen nehmotné obrysy našich imaginárních těl a Albertova imaginárního obličeje. Upřeně zíral. Přemítal.

Byl smutný.

Co se mě týče, slovo "smutný" není ani v nejmenším výstižné.

Všechno ostatní, co se mi kdy stalo, všechny ty beztvaré strachy, které mi nedaly spát - to všechno nebylo nic.

Díval jsem se na Konec.

Nebo tak jsem se aspoň domníval a pocířřoval jsem to tak a všechny lidské trampoty vypadaly nicotné v porovnání s

tímhle. Ale když jsem řekl: "Takže tohle je teda konec vesmíru?" Albert se na mě podíval překvapeně.

"Ale ne, Robine. Jak tě tohle napadlo?" "Ale vždyť tam nikde nic není!" Zavrtěl nehmotnou hlavou. "Špatně. Je tam pořád všechno. Zestálo to a hvězdy odumřely, ano. Ale pořád tam jsou. Mají dokonce pořád svoje planety, většina z nich. Planety jsou samozřejmě mrtvé.

Nejsou moc vysoko nad absolutní nulou; už tam není život, jestli to myslíš takhle." "Přesně takhle to myslím!" "Ano, Robine," řekl trpělivě, "ale to je jenom tvůj antropomorfní náhled na věc. Vesmír se pořád ochlazoval, jak se roztahoval do prostoru. Ale odumřel. A bude odumřelý napořád ...

dokud ..." "Dokud co?" vyštěkl jsem.

Albert si povzdechl. "Uděláme si zase pohodlí," navrhl.

Zamrkal jsem, když jsem se zase našel.

Ta děsivá temnota kolem nás zmizela. Seděl jsem na verandě svého domu u moře Tappan, v ruce jsem pořád držel nedopitou sklenku a Albert si v proutěném křesle klidně nacípával dýmku.

"Pane bože," řekl jsem chabě.

Jenom přikývl, byl hluboce zamyšlený. Dopil jsem na jeden doušek a řekl si o další drink.

Albert se ozval ze svého zasnění: "Takhle by to vypadalo, kdyby se vesmír pořád dál roztahoval." "To je děsivý!" "To ano," souhlasil, "dokonce i mně to připadá děsivé, Robine." Škrtl dřevěnou sirkou o podrážku své sešlapané boty a zabafal. "Měl bych snad poznamenat, že tahle ukázka trvala o dost déle, než jsem původně plánoval. Už jsme skoro připraveni k přistání na satelitu Spojené hlídky proti Vrahům. Jestli se chceš podívat z větší blízkosti..." "To počká!" odsekl jsem. "Když už jsi mě vzal takhle daleko, tak co s tím zbytkem? Co to všechno, cos mi předvedl, má společného s Nepřáteli?" "No jo," pravil přemýšlivě. "Nepřátelé." Zdálo se, že se na chvilku ponořil hluboko do svých myšlenek, ocucá-val troubel dýmky a nepřítomně se díval do prostoru. Když mluvil, tak to znělo, jako bychom mluvili o něčem úplně jiném.

"Víš," řekl, "když jsem byl - živý - tak se kosmologové dost hádali, jestli se vesmír bude dál rozpínat, tak jak jsem ti právě ukázal, nebo jestli se bude rozpínat jen do určitého bodu a pak se sám zhroutí jako voda ve fontáně. Chápeš, že v zásadě to závisí na tom, jak hustý je vesmír?" "Myslím, že jo," snažil jsem se být pořád v obraze.

"Prosím tě, bud o tom přesvědčenej," řekl ostře. "To je základní kámen té diskuse. Pokud existuje ve vesmíru dost hmoty, její kombinovaná gravitace zastaví expanzi a pak se to všechno samo zase zhroutí. Jestli jí tam dost nebude, tak k tomu nedojde. To se to pak bude roztahovat navždycky, jak jsi to už viděl." "To jsem teda viděl, Alberte." "No. Takže, kritická hustota - tedy celková hmotnost všeho ve vesmíru děleno celkovým objemem vesmíru - vychází přibližně na pět krát deset na minus třicátou gramů na kubický centimetr. Řečeno známější terminologií, dosahuje přibližně jednoho atomu vodíku v prostoru, který se rovná tvému tělu." "To není moc, že ne?" "Bohužel," povzdechl si, "je to strašně moc. Vesmír není tak hustý. Není v něm v průměru tolik atomů. Lidi hledali hmotu strašně dlouho, ale nikdo nikdy nedokázal najít dost hvězd, prашných mraků, planet, fyzikálních těles všeho druhu nebo fotonů energie, aby je k té hmotě dodal. To by pak bylo nejméně desetkrát víc, než dokážeme najít v okolním vesmíru. Možná i stokrát víc. A co víc. Nedokážeme dokonce najít ani tolik hmoty, kterou bychom mohli započítat ke sledovanému chování galaxií rotujících kolem svých jader. To je ta známá 'mizející hmota'. Heechee se toho moc báli a stejně tak i spousta mých kolegů... Ale teď," řekl chmurně, "myslím, že už známe odpověď" na tenhle problém, Robine. Měření parametru zpomalení jsou správná. Odhady hmoty jsou mylné. Když vesmír ponecháme sobě samému, bude se navždycky rozpínat, otevřený vesmír. Ale Nepřátelé ho zavřeli." Strašně jsem v tom plaval, byl jsem pořád ještě otupělý z podívané na tu příšernou historii. Domácí robot mi přinesl další margaritu. Zhluboka jsem se napil a pak se zeptal: "Jak to můžou udělat?" Kárávě pokrčil rameny: "Nevím. Mohu se jen domnívat, že nějakým způsobem dodávali hmotu, ale to je pouhopouhá spekulace.

V každém případě to není relevantní odpověď na tvoji otázku.

Myslím na tvoji původní otázku. Pamatuješ, jaká to byla?" "No jasně, že si to pamatuju!" Potom jsem šiji přiblížil.

"Teda, mělo to něco společného s - no, dobře! Chtěl jsem vědět, co musí Nepřátelé udělat, aby dosáhli nového kolapsu vesmíru a místo odpovědi jsi mě vzal pár miliard let do budoucnosti." Podíval se trochu omluvně, ale jen docela málo. "Možná jsem se nechal unést," připustil, "ale bylo to zajímavé, že jo? A taky to má svůj význam. Víš co, podíváme se, jak bude vesmír vypadat dejme tomu v roce jeden trilion -" "Nech mě aspoň, hergot, dopít!"

"Samozřejmě, dopij," řekl mi konejšivě, "já ti to jenom ukážu; můžeš zůstat, kde jsi a já nebudu měnit prostředí. Jedem!" Přes výhled na moře Tappan se prostřel rám s tmou. Surfaři a rybáři zmizeli společně s kopci na protějším břehu, místo nich se objevila ta nenáviděná známá černá prázdnota posetá slabě červenými tečkami.

"Díváme se na dobu asi tak milion milionů let od současnosti," konstatoval klidně a gestikuloval přitom troubelem dýmky.

"A co jsou ty malé pupinkovaté věci? Počkej, zkusím hádat - jsou to hvězdy rudých trpaslíků?" odhadl jsem chytře.

"Protože všechny ty velké vyhořely? Ale i tak, proč se zase vydáváme do budoucnosti?" Vysvětloval mi: "Protože i na Nepřátele měl vesmír příliš mnoho pohybové energie. Není možné ho zastavit na místě a otočit.

Musí se chvíli rozpínat, až nadbytečná unášecí síla 'mizející hmoty', kterou -nějak - dodali, to může stáhnout. Ale teď se dívej. Jsme na hranici rozpínání a já ti ukážu, co se stane dál. Uvidíme, jak se vesmír smršťuje a já to urychlím, abychom se dostali zpátky hodně rychle. Dívej, co se děje." Přikývl jsem, pohodlně se usadil a ucucával svoje pití. Snad ten nepravý alkohol působil uklidňujícím dojmem na můj neexistující metabolismus nebo to možná bylo jen proto, že jsem seděl v pohodlném křesle v příjemném prostředí, ale ať už to bylo jakkoli, tentokrát mi to všechno nepřípadalo tak děsivé. Natáhl jsem si bosé nohy a vrtěl prsty u nohou před tím rozlehlým černým horizontem, co zakrýval moře a ukazoval vývoj galaxií, jak se začaly stahovat dohromady. Nevypadaly příliš jasně. "Už nejsou žádné velké hvězdy?" zeptal jsem se poněkud zklamaně.

"Ne. Jak by tam mohly být? Odumřely. Ale dívej se, já to zase trochu zrychlím." Černý horizont začal šedivět a rozjasňoval se, i když samotné galaxie nikoli. Vykřikl jsem: "Je tam víc světla! Co se děje? Jsou tam hvězdy, který nevidím?" "Ne, ne. To je radiace, Robine. Vyjasňuje se kvůli modrému posuvu. Rozumíš tomu? Celou dobu, co se vesmír rozpínal, radiace ze vzdálených objektů směřovala do červené - starý Dopplerův efekt, pamatuješ si? Protože se od nás vzdalují. Ale teď se k nám blíží, protože vesmír se smršťuje. Takže, co se musí stát?" "Světlo se přesune k modrému konci spektra?" plácl jsem jen tak.

"Výborně, Robine! Přesně tak. Světlo se nasměruje k modré - všechno, i to za hranicí viditelnosti. To znamená, že fotony získají větší energii. Teplota vesmíru - průměrná teplota vesmíru - je už pěkných pár stupňů nad absolutní nulou a rychle se zvyšuje. Vidiš ty maličké tmavé kaňky, co tam těkají?" "Vypadají jako hrozinky v pudinku." "Ano, to jo, jenže ve skutečnosti je to to, co zbylo z galaxií.

Jsou to vlastně ve většině případů obrovské černé díry. Slévají se dohromady a dokonce začínají splývat. Vidiš to, Robine? Navzájem se pohlcují." "A všechno je to pořád světlejší," řekl jsem a stínil si oči. Teď už jsem neviděl ani plachetnice po okrajích obrazu; to jasné světlo je překrývalo.

"Mnohem jasnější. Teplota prostředí je teď několik tisíc stupňů, jako na povrchu Slunce. Všechny ty staré, odumřelé hvězdy nějakým způsobem znovu ožívají, jako zombie, protože je okolní teplota rozehřívá. Většina z nich se prostě vypaří, ale ostatní - tamhle!" Světelný bod putoval směrem k nám a dál. "To byla jedna velká stará, dost velká, aby po ní zbyla trocha tavného materiálu.

Teploto zase zapálilo její jaderné ohně, trochu." Uhnul jsem před - neskutečným - teplem.

Albert na mě zašermoval dýmkou, byl zase v učitelském modu.

"Co zbylo ze všech hvězd a galaxií, to se teď společně rozlétá! Černé díry se spojují, všechny fotony jsou teď hluboko v ultrafialovém záření a dávno pryč - teplota dosahuje hodnoty milionů stupňů - Himmelgott!" zařval a já zařval taky, protože se to všechno smrštilo a rozjasnilo do jednoho nesnesitelného závěrečného výboje světla.

Pak to přešlo.

Surfaři byli pořád na moři Tappan. Mírný vánek povíval listy azalek. Začal se mi vracet zrak.

Albert si promnul oči. "Myslím, že jsem to měl na konci trochu zpomalit," podotkl zamyšleně. "Můžu to zopakovat - ne, to víš, že ne. Ale tebe něco napadlo." "To teda jo," řekl jsem třaslavým hlasem. "A co teď?" "A teď to reaguje, Robine! Vesmír exploduje a všechno to začíná znovu, nově - a jinak!" Rozhlédl se užasle po příjemné scenérii. Potom se otočil ke mně. "Viš, myslím, že bych si sám něco dal. Třeba černé pivo, švýcarské nebo německé." Řekl jsem vážně: "Nikdy mě nezapomeneš překvapit, Alberte." Tleskl jsem, samozřejmě úplně zbytečně, a ve chvíli se objevil pracovní robot s vysokou keramickou holbou, přes jejíž okraj stékala zlatá pěna.

"A tohle chtějí Nepřátelé udělat, stvořit nový vesmír?" "Jiný vesmír," opravil mě Albert a utíral si pěnu ze rtů. Kajícně se na mě podíval. "Robine? Kvůli tobě zanedbávám svoje ostatní povinnosti. Blížíme se k satelitu Spojené hlídky. Třeba by ses chtěl přidat ke svým přátelům, co sledují obrazovky?" "Chci se už dostat přes to peklo. Dokonči to! Co myslíš tím 'jiným' vesmírem?" Naklonil hlavu.

"Tam až došel můj starý přítel Ernst Mach. Pamatuješ si, co jsem ti říkal o pozitronech a elektronech, co se navzájem přeměňují? Zbyly jen elektrony, protože už na začátku jich bylo víc. Takže, dejme tomu, že by vesmír začal se stejným množstvím jako na konci procesu, kdy nezůstaly žádné elektrony. A ani žádné protony a neutrony, co bychom získali?" Zavrtěl jsem hlavou. "Vesmír bez hmoty, Robine! Čisté záření! Nic, co by narušovalo nebo nějak překáželo volnému toku energie - nebo bytosti z energie!" "A tohle chtějí Nepřátelé?" "To nevím. Je to jedna možnost, snad. Ale jestli měl Mach pravdu, existují ještě další, mnohem serióznější možnosti. A v tomtéž bodě v historii vesmíru, kdy rovnováha elektronů a pozitronů byla výsledkem nahodilých událostí - " "Jakých nahodilých událostí?" ptal jsem se.

"To taky nevím. Všechny částice jsou skutečně jenom harmonické kmity uzavřených strun. Předpokládám, že vlastnosti strun mohou vyprodukovat jakékoli harmonické kmity. Teď se mnou, prosím tě, Robine, měj trpělivost, protože sám víš, že s pojmem neurčitosti nebo náhodných událostí mám problémy - vždycky mi to dělalo problémy v mém skutečném životě, pamatuješ." Zamrkal.

"Nemrkej! A nesnaž se být afektovaný!" "Tak dobře. Ale jestli měl Mach pravdu, takové náhodné výkyvy stanovily nejen rovnováhu částic, ale spoustu dalších věcí včetně fyzikálních konstant vesmíru." "A jak je to možný, Alberte? Přece to jsou zákony." "To jsou zákony, které vycházejí z faktů, a ta samotná fakta, jak tvrdí Mach, vznikají nahodile. Nejsem si jist, kolik 'základních faktů' je skutečně základních v kterémkoli vesmírném smyslu - možná bych mohl říct v jakémkoli multivesmírném smyslu. Napadlo tě někdy položit si otázku, proč by se třeba Boltzmannova konstanta měla rovnat nula celá, nula nula nula nula osm šest jedna sedm elektronvoltů na jeden stupeň kelvina a ne nějakému jinému číslu?" Pravdivě jsem řekl: "Tohle mě nikdy ani nenapadlo." Povzdechl si. "Ale mě jo, Robine. Měl by existovat nějaký důvod, proč je to číslo zrovna takovéhle. Mach říká, že takový důvod určitě existuje a je takový, že v nějakém raném bodě se věci prostě náhodou takhle odehrály. Takže všechny fyzikální konstanty by mohly vypadat jinak, kdyby se ty nahodilé výkyvy vychýlily jen trochu jinak." Znovu se napil piva a přemýšlel. "Ten bod, v němž může dojít ke změně, nazývají Heechee 'fázový bod', protože představuje změnu fáze, jako je přeměna vody v led. To je takový bod, v němž se nahodilé události zastavily a byla stanovena všechna 'sakra čísla'.

Nemyslím triviální nebo člověkem vymyšlená, myslím ta, která jsou základem pro zákony, co známe, ale nemůžeme s nimi počítat od základních principii. Pí. Základ přirozených logaritmu. Rychlost světla. Konstanta jemné struktury. Planckova konstanta - nevím, kolik ještě dalších, Robine. Třeba v jiném vesmíru bude aritmetika nekomutativní a nebude v něm existovat zákon o inverzi čtverců.

Nechce se mi věřit, že by to bylo možné - ale nic z toho moc pravděpodobně nezní, vidíš?" "A ty si myslíš, že se Nepřátelé prostě chystají předělávat vesmír, dokud nezískají ten pravý?" "Nevím. Třeba věří tomu, že jsou tady proto, aby ho udělali správným - myslím správným pro ně samotné. Změnit zákony vesmíru! Vytvořit nové zákony!

Vybudovat vesmír, který bude vhodnější pro život, jako je ten jejich..." Byl jsem dlouho zticha, snažil jsem se to všechno nějak strávit.

Nepodařilo se.

Řekl jsem: "Tak jak by ten vesmír měl vypadat?" Albert se dlouze napil z holby a opatrně ji postavil na stůl. Oči měl v nekonečnu. V levé ruce pořád držel dýmku a troubelem si pomalu škrábal vrásčité čelo.

Zamrkal jsem a změnil polohu. "Bude to devítirozměrný vesmír?" Žádná odpověď. Nic než ten prázdný pohled upřený nikam.

Zbystřil jsem. "Alberte! Na něco jsem se tě ptal! Jaký vesmír chtějí Nepřátelé vytvořit?" Díval se na mě, jako by mě neznal. Potom si povzdychl.

Mechanicky se sklonil, aby se poškrábal na holém kotníku a pak řekl, velmi vážně: "Robine, nemám vůbec žádný zachytý bod."

11 Heimat.

Vyprávěl jsem vám o některých dobrých lidech a o některých zkažených lidech a teď nadešel čas, abych vám vyprávěl o jednom skutečně špatném člověku. Nebude se vám líbit, ale je třeba, abyste ho znali. Stručně jsem se o něm zmínil, když jsem mluvil o teroristech, ale nebyl jsem k němu spravedlivý. Určitě bych k němu byl rád spravedlivý - hodně spravedlivý, nejlépe při jeho dopadení - ale to se nestalo. Bohužel.

Jmenoval se Beaupre Heimat a kdysi byl v Nejvyšším Pentagonu dvouhvězdičkovým generálem.

Byl to právě Heimat, kdo přesvědčil Klášina nového manžela, že jediný způsob, jak lze dosáhnout míru a spravedlnosti, je pozabíjet spoustu lidí. To byl jeden z jeho nejneopatrnějších zločinů.

Kromě jiných špatností se jednou taky pokusil zabít mě osobně.

Možná i dvakrát, protože ne všechno při jeho soudu vyšlo najevo. Se mnou mu to nevyšlo. Ale s dalšími několika sty - nejímí několika sty - byl úspěšnější. Heimat odmítl u soudu uznat, že se cítí vinen vraždou. Neřikal tomu vražda.

Nazýval to revoluční spravedlností, protože byl terorista. Soudu ale na druhé straně nečinilo potíže nazývat to vraždou - nazývat každý jednotlivý případ vraždou - a za každou smrt dostal doživotí. A protože Heimat nebyl jen tak někdo, ale vážený generál amerických vesmírných sil, byly mu tresty sečteny. Heimat měl tedy strávit ve vězení celkem 8 750 let, ale čas ubíhal, a teč už mu do konce trestu zbývalo jenom 8 683 let.

Měl všechny důvody věřit, že si odkrotí všechny ty roky, den po dni, protože i zločinci byli ukládáni do strojové paměti. Trest mu smrti nekončil.

Vlastně o generálovi Beaupre Heimatovi teď mluvím docela rád. Přináší mi to totiž vítané uvolnění. Po Albertově necitlivém předvádění nezměrnosti a nekonečna je myšlenka na pouhého člověka, který je naprosto opovrženíhodný, velká úleva.

Heimatovy dny se velmi podobaly jeden druhému. Takhle své dny začínal: když se probudil, robot, se kterým spal, byl ještě schoulený vedle něho, ale on věděl, že už nespí. Taky věděl, že to není žena, ale robot, ale protože Heimatovi kromě něho skoro nikdo nikdy společnost nedělal, přestal tenhle moment rozlišovat.

Když Heimat svěsil nohy z postele, začala také vstávat. Strčil ji zase zpátky. Dost něžně po tom násilí předchozí noci. Ne zase moc něžně, protože (bohužel) měla značnou sílu.

Dívala se, jak se obléká, a za chvíli se zeptala: "Kam jdeš?" "No," řekl Heimat, "asi se trochu projdu po pláži, pak přeplavu průliv a chytну si letadlo do Los Angeles, kde mám v plánu vyhodit do povětří několik budov." Chvilí čekal na odpověď a žádná se mu nedostala. Ani to nečekal. Bylo typické, že neměla vůbec smysl pro humor. Bylo to chronické zklamání. Heimat by měl ze života větší potěšení, kdyby se mu podařilo některého z těch robotů, se kterými spal, rozesmát - i když by ho to samozřejmě nepotěšilo tolik, jako kdyby je přiměl plakat bolestí. Úřady mu daly k dispozici ženskou konstrukce, které vypadaly, voněly, chutnaly a na dotek byly jako lidi; proč neměly tolik taktu, aby to zařídily tak, aby taky cítily? Heimata nenapadlo, že si nezasloužil příliš taktu od úřadů nebo od kohokoli jiného.

Jeho hlídací robot za dveřmi zamrkal a zašeptal: "Tak co, Heimate? Byla dobrá?" "Nic moc," Heimat šel dál a konverzaci dokončil, aniž by se ohlédl: "Říkal jsem ti, že mám rád blondýny. Maličké. Mladounké.

Křehké." Strážný za ním zavolal: "Uvidím, co budu moci udělat pro dnešní noc," ale Heimat neodpověděl. Myslel na to slovo, co právě použil - "křehké" - a na to, jaký z toho měl pocit. Křehká. Maličká křehká blondýna. Živá! Skutečná lidská žena s malými křehkými údy zkroucenými a polámanými a s ústy křičícími a s obličejem zkriveným bolestí - V tu chvíli tu myšlenku zastavil. Ne proto, že by se zastyděl, protože Heimat už se dávno za nic nestyděl. Stopl to proto, že se mu moc líbila, s takovou zoufalou touhou, že se bál, že jeho obličej by mohl prozradit některé z jeho pocitů; jediné vítězství, kterého Heimat ještě někdy mohl dosáhnout, bylo nechat si některá tajemství pro sebe.

Heimatův vězeňský ostrov byl hodně daleko od jakéhokoli kontinentu nebo velkého města. Byl vybudován celkem pro třicet osm stovek zoufalých trestanců tak, aby tam zůstali - bez ohledu na to, co plánovali nebo co dělali.

Ted' byla celá tahle konstrukce nadměrná, protože jediný aktivní člověk, co ve věznici přežil, byl samotný Heimat. V téhle věznici nezůstalo třicet osm stovek zoufalých vězňů. Tolik jich nebylo ani na celém světě. Jejich počet prudce poklesl poté, co skončily ty zlé staré časy terorismu a hladu. Samozřejmě, že sem tam se objevili sociopati, ale to, čemu Albert (když jsme o tom spolu diskutovali) říkal "předpoklady pro příležitostný zločin" bylo velmi vzácné.

Šlo o to, že podmínky byly mnohem lepší. Nikde v lidské galaxii nebyla místa, kde by vyrostly celé generace, aby přepadávaly, vraždily nebo ničily, protože by nenašly jiný způsob, jak ulevit své bídě. Většina nejhorších vězňů, co stále ještě byli někde v žalářích, byli veteráni dnů terorismu a masových zločinů, a těch už moc nebylo. Mnozí z těch, co selhali, zásluhou obhajoby dostali jiný trest v jedné pracovní kolonii. Mnozí ostatní byli nakonec buď dostatečně rehabilitováni nebo dostatečně mrtvi. Heimat sám byl už dost starý muž - starší než já, bylo mu přinejmenším sto třicet. Měl samozřejmě Plnou lékařskou péči. Mohl ve skutečné podobě žít dalších padesát let, protože vězně dávali do kupy

a do žádoucího stavu, jak často bylo potřeba. Když umřeli, obvykle to nebylo věkem, následkem nemoci nebo nehody. Vždycky to byla obyčejná, vrcholná nuda.

Jednou ráno, které bylo naprosto stejné jako všechna ostatní rána, vstanou, rozhlédnou se kolem a rozhodnou se, že všeho moc škodí a že uložení do stroje nemůže být horší. Pak počkají na tu pravou příležitost a zabijí se.

Ale Heimat nikoliv.

Jediným dalším skutečným živým spoluvězněm byl bývalý sovětský maršál Pernetskij. Stejně jako Heimat pracoval pro teroristy a využíval svého vojenského postavení, aby jim pomáhal zabíjet a plenit.

Ti dva bývalí kolegové v tajném podzemí, potom pěknou řádku let spoluvězni. Nebyli přímo přátelé. Ani jeden z nich opravdové přátele neměl. Ale jako spoluvězni si byli natolik blízcí, že Heimat byl skutečně překvapen, když se doslechl, že Pernetskij vypil čistící prostředky a tak si poškodil celý zažívací trakt.

Nebyl to úspěšný pokus o sebevraždu. Hlídací roboti na to přišli hned a teď byl Pernetskij v intenzivní péči vězeňské nemocnice.

Jeden cíl je pro člověka, který žádný cíl nemá, stejně dobrý jako kterýkoli jiný a Heimat se rozhodl, že Pernetského navštíví.

Vězeňská nemocnice byla stejně rozměrná jako celý komplex káznice. Bylo tam sto třicet lůžek, každé mohlo být izolováno od ostatních přepážkami z netřítivého skla a oceli. Pernetskij byl jediný pacient.

Heimat přešel přes rozehřátý široký trávník s ibišky a palmami k nemocnici, nevšímal si pracovních robotů, kteří řezali květiny na jeho stůl a odklízeli spadlé listy. Ale lékařského robota v přijímací místnosti ignorovat nemohl. Když vstoupil, podívala se na něho a zavolala s profesionálně veselým úsměvem: "Dobrý den, generále Heimate! Trochu jste zčervenál. Chcete, abych vám změřila krevní tlak?" "Ani náhodou," odfrkl Heimat, ale zastavil se, když s ní mluvil.

K medikům byl vždycky zdvořilejší než k ostatnímu vězeňskému personálu - měl takovou teorii, kterou si ale nikdy neproověřil, že totiž někteří z nich kdysi živi lidé. Ten zvyk měl taky proto, že za přítomnosti zdravotnického personálu si mohl spíš připadat jako pacient než jako kriminálník. Hraní úloh bylo pro Heimata hodně důležité. Hrál velmi dobře postupně úlohu kadeta West Pointu, poručíka námořní pěchoty, velitele roty, divize G-2, dvouhvězdičkového generála - tajného vojáka v osvobozeneckých silách! - trestance. "Nechci, abyste mi měřila krevní tlak, protože i tak moc dobře víte, jaký je a jenom mi chcete nasadit nějakou léčbu, o kterou nestojím. Ale něco vám řeknu. Kdybyste byla tak o šest centimetrů menší a o deset let mladší, tak bych vám dal možnost, abyste mi ten tlak trochu zvýšila. Zvláště, kdybyste byla blondýna." (A křehká.) Profesionální úsměv sestřičky zůstal profesionální. "Chcete toho ode mne příliš," zamumlala.

"Měli byste mi tady poskytnout všechno, co potřebuji," řekl.

Ten rozhovor ho začínal otravovat. Řekl si, že tahleta stejně skutečný člověk není, a šel dál.

Nikdo ho nezastavoval. Co se to dělo? Kolem Pernetského lůžka nebyly ani přepážky z netřítivého skla. Ani to nemělo smysl, protože Pernetskému se transplantované orgány zdaleka ještě nezhojily a on byl připoután k systému podpory životních funkcí mnohem pevněji než jakýmkoli řetězem.

Heimat se podíval na svého posledního žijícího společníka přivázaného k posteli, s trubičkou v nose a s maličkými bzučivými čerpadíčky. "No, Pjotr, odejdeš odtud nebo je tvoje příští zastávka Mrtvý soubor?" Rus neodpovídal. Celé týdny na nic nereagoval. Jen zrádná obrazovka v nohách jeho postele, která ukazovala sinusoidové vlnění sem tam přerušené, byla dokladem toho, že nejen žije, ale že občas je dokonce i vzhůru. "Skoro mi chybíš," řekl Heimat zamýšleně a zapálil si cigaretu. Nebral ohled na nápisy, co ho upozorňovaly na přítomnost kyslíku a nebezpečí požáru. Zdravotnický robot se nenápadně přiblížil, ale nezasáhl.

Kdysi to bylo vězeňské vojenské oddělení. Za prosklenými dveřmi do šaten viděl Heimat stojany s uniformami.

Americké modré a khaki, ruské bílé a šedohnědé, které už nikdo nikdy neoblékne.

"Jestli vstaneš," umlouval ho lichotivě, "sundám ze sebe tyhle blbý nemocniční hadry a obleču se do své parádní. Ty to můžeš udělat taky. Zahrajem si na válku nebo tak něco; pamatuješ, jak jsi hodil atomovku na New York a Washington a já směl celej ten tvůj komplex řízenejch střel?" Pacient nereagoval. Začínalo ho to taky otravovat.

Heimat se rozhodl. "Tak jo," řekl a foukal kouř Pernetskému do obličeje, "celou dobu jsme věděli, že vítězové vždycky staví poražené před soud.

Byli jsme hloupí, že jsme to projeli." Když se Heimat otočil, že odejde, maršál maličko pohnul hlavou a mrkl jedním okem. "No, Pjotr!" vykřikl Heimat. "Tys je podvedl!" Maršál otevřel ústa. "Včera v noci," šeptal. "Vznášedlový nákladáky. Zjisti proč." A potom zavřel ústa i oči a už je neotevřel.

Přirozeně žádný z vězeňských robotů na Heimateovy otázky neodpovídal. Musel sám zjistit, o čem mluvil Pernetskij.

Potloukal se po celém vězeňském prostoru, prošel celé ty tři čtvereční kilometry u hory, z níž byl srdcervoucí výhled na moře, kam se nikdy žádný vězeň nedostal. Většina bloků s celami byla prázdná a zapečetěná. Provozní budovy - zdroje energie, odpadní jednotky a prádelny - nebyly prázdné, protože musely pořád sloužit svému účelu. Ale pro Heimata byly stejně zapečetěné.

Všechno ostatní bylo otevřené, ale toho 'ostatního' moc nebylo.

Věznice měla svoji farmu. Byla funkční, když tu bylo dost vězňů, aby to mělo smysl. Dokonce i teď ji udržovali pracovní roboti v provozu, protože produkovala celou řadu hodnotných, někdy podivných plodin. Nebylo tam nic víc než jindy. Ani kolem bazénu, ani v tělocvičně, ani ve veliké společenské místnosti s hrami, knihami a obrazovkami.

Tak co měl Pernetskij na mysli, když mluvil o nakladačích? Heimat přemýšlel, jestli by stálo za to obtěžovat se a nahlédnout do Mrtvého souboru. To byla potíž, protože budova stála osamoceně na svahu, blízko vnější bariéry věznice, a muselo se tam vyšplhat. Bylo to už docela dávno, co se Heimat takhle namáhal.

Když si to uvědomil, hned se rozhodl jednat okamžitě.

Vždycky bylo dobře kontrolovat vězeňské opevnění. Jednou třeba někdo udělá chybičku, jenom na chvíli a pak bude

šance na - Na co? Heimat se pro sebe kysele usmál, když stoupal po cestě lemované záhony květin k Mrtvému souboru. Na útěk, samozřejmě.

Dokonce po všech těch letech ho tahle myšlenka držela nad vodou.

"Naděje" bylo příliš silné slovo. Heimat neměl žádnou reálnou naději na útěk nebo aspoň zůstat na útěku, když se nějakým způsobem dostane ven z věznice. Se všemi chytrými a stále hlídajícími počítačovými programy by netrvalo dlouho, než by jeden z nich zaznamenal, že něco je v nepořádku.

Na druhé straně...

Na druhé straně, říkal si Heimat, a pečlivě se snažil nevyzradit nic obličejem, aby pracovní robot, co byl nablízku, nezaregistroval ani sebemenší náznak - na druhé straně člověk, který byl dost odvážný a troufalý, s přirozeným darem vůdcovského talentu a moci - vlastně člověk jako on - by mohl zvrátit nepříznivý poměr sil! Vzpomeňte si třeba na Napoleona, když se vrátil z Elby! Lidi ho obklopili! Z ničeho nic se objevily armády! Jakmile by byl jednou volný, mohl by najít svoje stoupence a pak, do háje s jejich stroji a špióny, lidi ho zaštití. O tom Heimat nepochyboval ani v nejmenším. Byl hluboce přesvědčen, že ať se lidé přetvařují jak chtějí, stejně je celá lidská rasa chamtivá a arogantní jako on sám a co ve skutečnosti lidi chtějí, je mít vůdce, který by jim řekl, že chamtivost a arogance jsou přípustné, dokonce i obdivuhodné.

Ale napřed bylo třeba uprchnout.

Heimat se zastavil na rozcestí a trochu funěl. Pro člověka, kterému bylo přes sto let, to byl těžký výstup, i když měl v sobě tolik nových orgánů, že by je sotva spočítal. A navíc slunce sáhalo.

Odevzdaně obhlédl stěny vnějšího opevnění věznice. Žádná změna.

Nebyly to vlastně ani stěny; byla to bariéra keřů, pěkných, dekorativních, ale plných senzorů, potom prostor a další bariéra, stejně hezká na pohled, ale tentokrát plná paralyzujících okruhů - a jen pro jistotu za nimi třetí linie - a ta byla smrtelná. Neboť major Adrian Winterkoop jim to všem dokázal, protože si zvolil tenhle způsob sebevraždy. Pokus mu vyšel. (Nebo tak jako vždycky vyšlo umírání, když jediné, co se stalo, bylo, že vás uložili do paměti Mrtvého souboru.) V každém případě se ti přičinliví zahradní roboti, co vám byli pořád na dohled, mohli rychle změnit v hlídací roboty. Protože ani vy jste neopouštěli jejich zorný úhel.

Heimat si povzdechl a vydal se cestou vlevo k Mrtvému souboru.

Tam nechodíval často. Nebylo to místo, které by živý vězeň navštěvoval nějak zvlášť rád, protože živý vězeň věděl, že dřív nebo později bude mrtvý, a pak se dostane právě sem. Žádný normální člověk nemá potěšení z pohledu na svůj vlastní hrob.

Samozřejmě pět nebo šest tisíc skutečně nepolepšitelných, co byli uloženi v Mrtvém souboru, nebyli skutečně mrtví, byli jenom "mrtví". Major Winterkoop tam například byl pořád, nebo tam byla aspoň jeho osobnost uložená do stroje, protože hlídací roboti jeho tělo objevili včas. Ne natolik včas, aby ho oživil, to ne. Ale dřív, než rychlý proces rozpadu mohl učinit obsah toho zaníceného mozku nepřenositelným. Winterkoop se nezměnil, když umřel. Byl pořád stejně lehkomyšlný a nonšalantní člověk, který byl Heimatovým pobočníkem v těch slavných dobách, kdy oba využívali své pozice, aby bombardovali, zabíjeli a ničili ve jménu nového slavného světa, který nastane.

A tohleto, pomyslel si Heimat znechuceně, je ten nový svět a ani pro něj ani pro majora Winterkoopa v něm nebylo místo.

Když přicházel k nízké pastelové budově, kde byl Mrtvý soubor uložen, na chvíli myslel na spojení s Winterkoopem nebo s jedním z dalších Mrtvých, jen aby si pro změnu zase pokecal. Ale všichni byli tak příšerně hloupí! Uvěznění smrtí nekončilo. Nikdo z nich nikdy neopustí Mrtvý soubor a nikdo z nich se od své smrti ani v nejmenším nezměnil...

Heimat se na chvíli zastavil, civěl na Mrtvý soubor.

Za rohem, mimo dohled z cesty, byl hlavní nákladový vchod; nikdo nikdy neviděl, že by se používal. Teď se používal. Dva velké nákladáky před ním stály (nákladový prostor otevřený), motory vznášedel byly tiché, zatímco pracovní roboti pilně vynášeli stojany s vějíři a cívkami.

"Generále Heimate, nepřibližujte se, prosím. Není to dovoleno," promluvil zahradní robot za ním.

"Přijely včera v noci, když jsem spal!" řekl Heimat a upřeně se na ně díval. "Ale co to je?" "Sloučení," řekl zahradní robot uctivě. "Zařízení Pensacola se zavírá a všichni vězni se stěhují sem." Heimat se vzpamatoval. Prvním pravidlem jeho existence ve vězení bylo nikdy nedat na sobě znát na co myslí nebo co pociťuje, aby si toho hlídací roboti nevšimli. Takže jednoduše řekl s milým úsměvem: "Myslím, že je málo nás, nepřátel společnosti, abychom vás všechny zaměstnali. Bojíte se o práci?" "Ale ne, generále Heimate," řekl pracovní robot vážně. "Prostě budeme podle potřeby predisponováni jinak, samozřejmě. Ale teď končí jenom Pensacola. Vidíte, právě přejímáme jejich případy." "Aha, ano, jejich případy," řekl Heimat a zářivě se usmíval na pracovního robota, když přemítal, jestli bude stát za to obtěžovat se pokusem o jeho zničení. Měl podobu mladého Polynésana, dokonale tak, že měl dokonce na holém hrudníku kapky potu. "Tak to teda jsou teď všechny případy z Pensacoly v našem Mrtvém souboru." "Ale ne, generále. Je tu jeden živý. Podle vašich záznamů ho znáte. Cyril Basingstoke." Heimat na chvíli zneklidněl. "Basingstoke?" Zíral s otevřenými ústy na pracovního robota. Cyril Basingstoke byl jedním z nejdůležitějších teroristických vůdců, možná dokonce i jediný, co velel síti stejně obrovské a stejně vražedné jako byla Heimatova.

"Ale Basingstoke byl před rokem propuštěn na záruku," řekl. "Bylo to ve zprávách." "To byl, generále Heimate, ano." Pracovní robot přikývl. "Ale je to recidivista. Když byl propuštěn na záruku, zabil třicet pět lidí." Pochopit, jak mi říkají, znamená odpustit, ale já tomu nevěřím.

Myslím, že docela chápu lidi jako je Heimat a Basingstoke.

Jako skoro všichni teroristi od doby kamenné zabíjeli a ničili z principu a sami sebe přesvědčili, že princip, pro který zabíjí, ospravedlňuje krveprolití a agónii, kterou způsobili.

Stejně mě nikdy nepřesvědčili. Viděl jsem některé oběti. Essie a já jsme se jen tak tak jimi taky nestali, když Heimatovy

úderné osádky vyhodily do povětří smyčku Lofstrom, kde předpokládaly, že budeme. A protože jsme byli svědky, přišli jsme na Heimatův soud a slyšeli všechno o těch dalších. Ze všeho nejvíc jsem slyšel Heimata a viděl jsem ho, jak vzpřímeně a vojensky sedí na lavici obžalovaných a vypadá jako model moderního generálmajora v bílých šatech a s přísným a nafoukaným obličejem. Poslouchal se zdvořilou pozorností, když svědkové podrobně popisovali, jak z postu generálmajora Obranných sil Spojených států tajně organizoval skupiny, které vyhazovaly do povětří startovací smyčky, srážely satelity, otravovaly jedem vodní zdroje a dokonce se jim podařilo ukrást gauč snů, aby celý svět zachvátily svými bláznivými fantaziemi. Samozřejmě ho nakonec dopadli. Ale on je všechny podváděl skoro deset let, seděl s upjatým obličejem na schůzích štábů, kde se diskutovalo o protiteroristických zákrocích, ještě než to lidem jako Eskladar došlo a jejich prostřednictvím si potom světové policejní síly dokázaly spojit Heimata s masakry a bombardováním.

Nic z toho on sám za zločin nepovažoval. Byla to pouhá strategie.

Heimatův soud byl pro mě zvláštní zkušenost. Nedlouho předtím jsem zemřel a při téhle příležitosti jsem se poprvé objevil na veřejnosti v holografické podobě, s hlavní částí své osobnosti uloženou v gigabitovém prostoru. Byla to poněkud neobvyklá situace a Heimatovi právníci se pokoušeli zabránit mi svědčit, protože nejsem "člo- věk". Samozřejmě neuspěli. Kdyby se jim to povedlo, tak by to taky nevadilo, protože byla ještě spousta dalších svědků. Heimatovi to zcela zjevně nevadilo. Své zatčení a žalobu připisoval nešťastné shodě náhod. Cynicky a sebejistě se smířil s verdiktem dějin, protože neměl pochyby o tom, jak bude rozsudek soudní poroty vypadat. Ale když jsem byl na místě svědka, trval na tom, aby křížový výslech provedl on sám a jeho právníci sptili.

"Ty, Broadheade," řekl. "Ty se opovažuješ obviňovat mě ze zrady, zatímco ty ses spolčoval s nepřáteli lidstva! S Heechee nebudeme vyjednávat! Pobjíme je, zavřeme - obklíčíme to místo v jádře, kam se schovali, postřílíme je -" Bylo to neuvěřitelné divadýlko. Když ho porota nakonec umlčela, Heimat se soudcům zdvořile uklonil, usmál se a řekl: "Nemám další otázky k této atrapě, co si říká Robinette Broadhead," a po celý zbytek přelíčení se tvářil pyšně a sebejistě.

To byl Heimat. Cyril Basingstoke byl, pokud to je vůbec možné, ještě horší.

Když se tahle dvě monstra sešla, oba se chovali velmi obezřele.

Znali se.

Heimat odspěchal zpátky do společenské místnosti, Basingstoke už tam byl. Líně si prohlížel nabídku piezovize, aby zjistil, jakou zábavu mu skýtá tohle nové místo. Vážně si spolu potřásli rukama, potom od sebe odstoupili, aby se na sebe podívali.

Cyril Basingstoke byl z Curagaa, jeho kůže zářila rudočernou barvou, byl starý jako Heimat (nebo já), ale velmi hýčkáň zdravotníky, takže vypadal tak na pětáctýřet. "To je fajn, že tě vidím, Beau," řekl přátelsky sytým hlubokým hlasem. Basingstoke neměl vůbec přízvuk - no, možná malinko náznak němčiny a byl patrně Holanďan; u dobrých frízských mnichů se v katolické škole naučil anglicky. Basingstoke se narodil na Ostrovech, ale když mluvil, nebylo slyšet nic takového jako: "Eyelunds, mon!" Kdybyste ho neviděli, tak byste nepoznali, že mluví černocho, i když každé slovo říkal sířejí než Američan - samohlásky vyslovoval zvučněji a zaobleněji a měl výraznější intonaci.

Basingstoke se podíval z okna na vzdálenou lagunu. "Tohle není špatný místo, Beaupre. Když mi řekli, že mě přepraví, myslel jsem, že to bude mnohem horší. Třeba planeta Afrodita - ta, co obíhá kolem zářivé hvězdy, takže se tam dá žít jen v tunelech pod povrchem." Heimat přikývl, i když v podstatě mu už bylo jedno, kde je.

Uvědomil si, že je vlastně do jisté míry hostitel a objednal u obsluhujícího robota pití. "Bohužel -" usmíval se "- alkohol není povolen." "V Pensacole ho taky nedovolovali," řekl Basingstoke. "Proto jsem byl moc rád, že mě vyšetřovali na svobodě, i když, jestli si pamatuješ, nikdy jsem nijak zvlášť nepil." Heimat přikývl a podrobně si ho prohlížel. "Cyrile?" odvážil se.

"Ano, Beau?" "Tys byl venku. Potom jsi porušil pravidla vyšetřování na svobodě. Proč jsi ty lidi zabil?" "Ale," řekl Basingstoke a zdvořile si vzal od obsluhujícího robota zázvorovou limonádu, "naštvali mě, víš." "Myslel jsem si to," řekl Heimat suše. "Ale musel jsi přece vědět, že tě zase zavřou." "To jo, ale mám svou hrdost. Nebo zvyk? Řekl bych, že je to otázka zvyku." Heimat prohlásil přísně: "Tohle by mohl říct prokurátor." "Možná by ten prokurátor měl pravdu, kdyby mluvil o takovejch, jako jsme ty a já, Beau. Já ty lidi nemusel zabíjet. Víš, nebyl jsem zvyklej na davy. Oni se strkali a tlačili, aby se dostali do autobusu. Upadl jsem. Všichni se smáli. Byl tam policajt s automatickou pistolí a smál se taky. Vstal jsem, vzal jsem mu ji -" "A zasáhl jsi třicet pět lidí." "Ale kdepak, Beau. Zasáhl jsem jich skoro devadesát, ale jenom třicet pět jich zemřelo. Nebo tak mi to aspoň řekli." Usmíval se. "Já ty mrtvolky nepočítal." Zdvořile pokýval na Heimata, který chvíli seděl tiše a upíjel drink. Basingstoke si zběžně promítl obrázky Martiniku a Curaçaa a Panenských ostrovů. "Takový to jsou pěkný místa," povzdechl si.

"Skoro si tak říkám, že je škoda, že jsem ty lidi zabil." Heimat se nahlas rozesmál, vrtěl hlavou. "Ale, Cyrile! Je pravda, že zabíjíme ze zvyku?" Basingstoke řekl zdvořile: "S ohledem na vlastní hrdost nebo princip možná jo." "Takže to nás nikdy nepropustí?" "Ale, Beau," Basingstoke se shovívavě pousmál, "nikdy, víš to sám." Heimat si té poznámky nevšímal. "Ale myslíš si, že jsme fakt nenapravitelný?" Basingstoke se zahloubal: "Myslím - Ne. Já ti to předvedu." Zašeptal do ovladače a obraz v piezovizi se zakmital a znovu se objevilo Curaçao. "Víš, Beau," řekl a uvelebil se a tak se připravil na delší rozhovor, "v mém případě je to hrdost. Když jsem byl malej, byli jsme strašně chudý, ale hrdost jsme měli vždycky. Nic jinýho jsme neměli. Málokdy jsme dokonce měli dost jídla. Otevřeli jsme si rychlý občerstvení pro turisty, ale všichni naši sousedi takový obchody měli taky, takže my na tom nikdy nevydělal. Měli jsme jenom to, co bylo zadarmo - hezký slunce, písek, krásný kolibříky, palmy. Ale neměli jsme boty. Víš, jaký to je, když nemáš boty?" "No, vlastně -" "Nevíš -" usmál se Basingstoke, "- protože tys byl Američan, a bohatej. Vidiš ten most?" Ukázal prstem na obrazovku piezovize, kde byl pohled na dva mosty přes záliv. "Ne ten hnusnej vysokoje, ten druhej. Ten, co plave na pontonech. S přívěsným motorem tamhle na konci, co ho otevírá a zavírá." "A co je s ním?" zeptal se Heimat, už si začal

klást otázku, jestli tenhle nový společník celou tu nudu naruší nebo k ní naopak ještě přispěje.

"To je problém pýchy bez bot, Beau. To jsem se naučil od svého dědy." Heimat řekl: "Hele, Basile, jsem moc rád, že tě vidím a tak, ale musíš fakt -" "Trpělivost, Beau! Když máš hrdost, musíš mít i trpělivost; tohle mě právě naučil můj děda. Byl taky descamisado - bez bot.

Takže, když byl tenhle most novější, platilo se tam. Dva centy za to, že přes něj můžeš přejít... ale platili jen bohatý, teda lidi, co nosili boty.

Bosí mohli přejít zadarmo. Takže ty bohatý, co měli boty, nebyli hloupí. Sundali si je a schovali, pak přešli most a na druhý straně se zase obuli." Heimat se už začínal zlobit. "Ale tvůj děda přece žádný boty neměl!" "To ne, ale měl hrdost. Jako ty. Jako já. Takže si u mostu počkal, až půjde někdo v botách. Pak si od něj ty boty půjčil, aby mohl zaplatit své dva centy, přejít most a uchovat si svoji hrdost.

Víš, vo čem mluvím, Beau? Hrdost je drahá. Oba nás stála hodně." Nechtěl jsem přestat mluvit o dětech, protože jsou dojemné; stěží taky můžu přestat mluvit o Heimatovi a Basingstokovi, ale ze zcela jiných důvodů. Jestli jsem někdy někoho nenáviděl, tak to byli tihle dva. To je přitažlivost hrůzy.

Když Cyril Basingstoke přijel k Beaupre Heimatovi, děti na Kruhu se zrovna dozvídaly o své evakuaci. To bylo něco nového.

Basingstoka i Heimata to zaujalo; patrně fandili Nepřátelům, pokud vůbec někomu fandili, i když to pro ně oba muselo být rozporuplné.

(Hrdost na lidskou rasu? Zášť proti její větší části, která je uvrhla do vězení?) Ale měli i jiné rozpory, nejen sami mezi sebou. Ani Heimatovi ani Basingstokovi příliš nezáleželo na společnosti sobě rovných.

Jeden druhého vlastně nudili. Když Heimat našel Basingstoka zasněného před piezovizí, kde byly záběry Curaçaa nebo Saint Maartenu nebo pobřeží Venezuely, řekl: "Proč necháváš svůj mozek takhle rezivět? To já čas ve vězení zužitkoval! Něco jsem se naučil.

Jazyky." A opravdu to tak bylo, vždycky za několik let se perfektně naučil jeden jazyk. Za celou tu dobu, co byl ve vězení, se naučil mandarínskou čínštinu, jazyk Heechee, ruštinu, tamilštinu, klasickou řečtinu a dalších osm jazyků. "A s kým budeš těma jazykama mluvit?" zeptal se Basingstoke, aniž by zdvihl oči od scén z tropů, co si promítal.

"Ale o to přece nejde! Jde o to, aby ti to pořád myslelo!" A Basingstoke nakonec zdvihl oči a zeptal se ho: "K čemu?"

Jestli byl Basingstoke otrávený z toho, jak ho Heimat otravoval, pak Heimat byl unavený z Basingstokových nekonečných reminiscencí. Vždycky, když ten černoch začal něco vyprávět, věděl generál, jak ho utnout. "Když jsem byl kluk," začal Basingstoke a Heimat mu do toho skočil: "Byli jste strašně chudý." "Ano, Heimate, strašně chudý. Prodáváli jsme občerstvení pro turisty..."

"Ale peníze z toho žádný nebyly, protože všichni vaši sousedi měli taky rychlý občerstvení." "Přesně tak. Vůbec žádný prachy. Takže někdy jsme my kluci chytli leguána a zkoušeli jsme najít nějakýho turistu, který by ho koupil. Samozřejmě nikdo o leguána zájem neměl." "Ale sem tam si ho přece jen někdo koupil, protože mu vás bylo líto." "Jo, takže pak jsme toho turistu sledovali, abysme viděli, kde ho pustí, pak jsme ho chytli a znovu prodali." "A po nějaký době jste ho snědli." "To jo, Beau. Leguán je moc dobrý, chutná jako kuře. Už jsem ti to vyprávěl?" Nebyla to jenom nuda. Každý na tom druhém našel něco, co mu lezlo na nervy. Basingstoka pobuřovaly Heimatovy sexuální zvyky: "Proč se pořád pokoušíš těm věcem ubližovat, Beau? Stejně nejsou živý!" "Protože mi to dělá dobře. Opatrovníci musí dbát na moje potřeby a tohle je jedna z nich. A tobě, Basile, do toho nic není. Tobě to nijak neškodí, zatímco ty tvoje blafy, co jíš, smrdí po celým vězení." "Ale to je jedna z mých potřeb, Beau," řekl Basingstoke. Dal robotům kuchařům přesné instrukce a oni mu samozřejmě vyhověli.

Heimat musel připustit, že některé věci nebyly špatné. Třeba takové ošklivé ovoce, co chutnalo bezvadně, a některé druhy měkkýšů; ty byly božské. Ale některá jídla byla příšerná. Nejhorší byl jakýsi druh dušené zelené papriky s cibulí se solenou sušenou treskou, co chutnala a páchla přesně jako popelnice před mořskou restaurací, když zůstaly celou noc nevyvezené.

Jmenovalo se to chiki a pokud to nepřipravovali ze zkažené ryby, dělalo se to z čehosi jen o málo odpudivějšího než je třeba koza.

Heimat se pokusil maličko rozředit Basingstokovu přítomnost tím, že ho představil Pernetskému, ale sovětský maršál ani neotevřel oči, natož aby s nově příchozím promluvil. Před vězeňskou nemocnicí se Basingstoke zeptal: "Ale proč to dělá, Beaupre? On je určitě při vědomí." "Myslím, že má nějaký nápad, jak odtud uprchnout. Třeba si myslí, že když bude předstírat, že spí, převezou ho do jiné nemocnice, někam pryč z vězení, a pak se o to pokusí." "To neudělej." "Já vím," řekl Heimat a rozhlížel se kolem sebe. "No, Cyrile? Chceš si dneska zase o kousek dál prozkoumat zdejší terén?" Basingstoke se zběžně podíval z kopce na vzdálenou jiskřící lagunu a na širý Pacifik za ní, a pak nostalgicky zpátky na společenskou místnost. Ale Heimat nakonec odmítl dívat se s ním na prales a přece jen mu dělal aspoň obecnost.

"No, možná jo," odpověděl. "Co to je támhle za budovy, tam u břehu?" "Myslím, že škola. A je tam taky malej přístav, kde mají z laguny vytažený ty nejmenší loďky, na kterých se dá plout." "Aha, vidím ten přístav. My jsme v Curaçau taky měli takovejhle přístav, kromě toho velkého. Byl pro otroky, Beau. Za starejch časů, kdy lodě přivázely otroky, s tím nedělali žádnou parádu, aby je vodili přes město; přivázeli je o pár kilometrů dál -" "Do přístavu otroků," dokončil to za něj Heimat, "kde byly aukce. No jo. Pojď, podíváme se na baby farmu." "Já tyhle věci nemám rád!" trucoval Basingstoke. Ale když se Heimat vydal po cestě i bez něj, dodal: "Ale půjdu s tebou." Baby farma byla ve vnějším obvodu věznice; byla to plotem oddělená enkláva, zelená louka, na které se popásalo několik pěkných krav, a vězňům tam vstup povolen nebyl.

Heimata pobavilo, jak moc se to Cyrila dotklo. "To je úpadek, Beau," mumlal ten starý muž. "Škoda, že se nám naše věc nepodařila! Donutili bysme je, aby na takovýhle věci zapomněli.

Donutili bysme je kvílet." "To jsme udělali," odpověděl Heimat.

"Měli jsme udělat víc. Vzpírám se pomyslet na to, že lidské dítě je v lůně krávy. Když jsem byl malej -" "Možná,"

přerušil ho Heimat, aby předešel další reminiscenci, "kdybys byl ženská, tak by tě myšlenka mimoděložního porodu tak nepobuřovala, Cyrile. Těhotenství není bez utrpení." "Samozřejmě, utrpení! A proč by neměly trpět? My jsme trpěli. Když jsem byl kluk -" "Jo, já vím, jaký to bylo, když jsi byl kluk," řekl Heimat, ale to Cyrilovi nevadilo, aby mu to zase všechno nevykládal znovu.

Heimat přestal vnímat jeho hlas.

Na ostrově bylo příjemné teplo, ale do kopců foukal vánek od moře. Cítil slabý zápach dobytka z louky, kde se pastevci-roboti procházeli, kontrolovali teplotu a stav svých svěřenců.

Heimat měl zato, že náhrada porodu je vlastně docela fajn věc.

Pokud především vůbec bylo dobré děti rodit. Jeho sexuální radovánky se ubíraly poněkud jiným směrem, ale pro ty páry, co chtěly mít potomky, to smysl mělo. Dítě počaly běžným způsobem, se vším tím rozverným a choulostivým pošťuchováním. Heimat byl dost tolerantní, aby přijal fakt, že většinu lidí to probudilo k životu.

Takže, jestli jim tohle dělalo dobře, proč by se potom tahle slast měla proměnit v bolest jednoho z nich? Bylo nesmírně jednoduché vyjmout oplodněné vajíčko. Už do sebe vstřebalo všechno, co bylo třeba. Spirály DNA se už oddělily a zdvojily, dědičné znaky byly utvořeny. Šéfkuchař by to řekl asi tak, že připravil šufle, což bylo to hlavní. Teď už byla zapotřebí jen rozehřátá trouba, aby to v ní narostlo, a ta trouba nemusela nutně být člověk. Mohl to být jakýkoli obrátlovec a savec velikosti člověka nebo větší. Kráva vyhovovala optimálně.

Na baby farmě nebylo moc krav, protože na ostrově nezůstalo příliš mnoho rodin, které by je potřebovaly. Ale Heimat napočítal deset, dvanáct, patnáct - celkem osmnáct náhradních matek poklidně spásajících travu, zatímco pastevci-roboti do nich strkali teploměry a nakukovali jim do uší.

"To je děsně nechutný," vydechl Cyril Basingstoke.

"Ale vůbec ne," hádal se s ním Heimat. "Neberou drogy ani nekouří a nedělají spoustu dalších věcí, co by lidské ženy mohly dělat a čím by mohly dítě poškodit. Ne. Kdybysme bývali vyhráli, osobně bych tenhle systém zavedl." "Já ne," prohlásil Basingstoke potěšeně.

Jeden na druhého se usmívali, dva staří gladiátoři, pobaveni myšlenkou na konečný konflikt, který se nikdy neuskuteční. Starej blázen, myslel si Heimat klidně; bylo by třeba taky se ho zbavit - kdyby byla revoluce úspěšná.

"Beau?" ozval se Basingstoke. "Podívej." Jedna z matek trochu vyplašeně bučela. Měřili jí teplotu, ale robot asi držel teploměr špatně. Kráva vyhodila zadníma, osvobodila se a odběhla o pár kroků dál, tam se začala znovu popásat.

"Nehýbe se to," řekl Heimat překvapeně.

Basingstoke se podíval na čtyři nebo pět pastevců! na baby farmě, pak na kopec na zahradní roboty a na vzdálené pracovní roboty na cestíčkách. Všichni byli úplně nehybní. Dokonce i šumění ventilátorů vznášedlových přepravníků ustalo.

Basingstoke řekl: "Nikdo se nehýbe, Beau. Všichni jsou mrtví." Pastvina, co patřila k baby farmě, byla na nejnižším okraji vězeňského komplexu. Tyčil se nad ní a Heimat se na něj znechuceně díval. Když je jednou člověk starej, tak je starej, dokonce i s všelijakými vyměněnými tkáněmi a kostmi dopovanými kalcie.

"Když půjdeme dolů," řekl, "tak pak zase budeme muset vylézt nahoru." "Jo, kámo?" řekl Basingstoke jemně.

"Koukej." "Ale, to je jenom nějaký chvilkový výpadek energie," mumlal Heimat. "Za chvíli to zase všechno naskočí."

"Jo. A pak už ten moment pro nás bude minulostí." "Ale, Basile," namítl Heimat rozumně, "tak dobře, dejme tomu, že mobilní jednotky jsou na chvíli mimo provoz, ale bariéry tu jsou pořád." Basingstoke se na něj pozorně zahleděl.

Neřikal nic. Jen se otočil, zdvihl drát, kterým byla obehnána louka pro dobytek, a podlezl ho.

Heimat se na něj nervózně díval. Hlídači se za chvilku objeví, určitě. A i kdyby ta chvíle trvala dost dlouho, aby dva vězni měli dost času přejít tu širokou pastvinu, třeba to, co říkal o bariérách, byla pravda. To, co drželo vězně uvnitř, nebyli hlídači, ale dokonalá elektronická ohrada, na kterou se nedalo vyzrát. Mělo to tři fáze: bolest, omráčení, smrt. Bylo hodně těžké překonat tu první fázi a téměř nemožné dostat se přes tu druhou - ani to nemělo smysl, protože pak ještě zbývala ta třetí. Řekl si, že to Basingstoke prostě neví, protože s tím nemá žádnou zkušenost. Heimat už to jednou zkusil, takže věděl, o co jde. Jen jednou jedinkrát se dostal přes tu linii strašlivé bolesti a pak už byl jenom omráčen na druhé linii a probudil se ve své posteli a usmíval se na něj hlídací robot.

Ten prostý fakt, že pracovní roboti byli dočasně odpojeni od zdroje energie, neměl vůbec žádný vliv na funkci bariér, řekl si.

Basingstoke je ale blázen! A zatímco o tomhle všem Beaupre Heimat přemýšlel, sám také zdvihl drát a pospíchal za tím druhým mužem, úzkostlivě se vyhýbal hromádkám kravského trusu a zastavil se jen proto, aby kopl do robota, a tak se ubezpečil, že nebude reagovat.

Nereagoval.

Celý udýchaný dohonil Basingstoka na samotném okraji vězeňského komplexu. Odtud byly vidět ty dráty - kvůli dobytku, ne kvůli vězňům - proti řadě hezkých ibišků a divizen.

Zahradní robot byl strnulý v předklonu, jak se skláněl k divizně. Paže měl ztuhlé v póze, kdy se natahoval pro sázecí lopatku.

Heimat na něj rozvážně plívl.

"Proud je vypnutej, člověče," řekl Basingstoke jemně.

Heimat polkl: "Jdi první, Cyrile. Jestli tě to praští, tak já tě stáhnou zpátky." Basingstoke se zasmál. "No, Beau, ty jsi teda hrdina! Jen pojď, jdeme oba!"

12 Spojená hlídka proti Vrahům.

Vždycky musíš mít na paměti, že všechno má svůj konec - to mi pořád říká Albert. Asi si myslí, že je to nějaká útěcha. A vlastně docela jo. I ta nekonečná cesta ze Zvrásněné skály na Spojenou hlídku měla svůj konec.

Spojená hlídka je na geostacionárním satelitu, přesněji, je to pět satelitů, co obíhají kolem sebe po parazitních oběžných drahách několik desítek tisíc kilometrů nad Konakry v Africe. Kdysi to bylo jinde - nad Galapágami - ale tehdy to sloužilo k jinému účelu. Tehdy se tomu říkalo Nejvyšší Pentagon.

Když jsme opustili oběžnou dráhu, nedíval jsem se na to. Díval jsem se na Zemi pod námi, byla veliká a jasná. Slunce svítilo na Guinejský záliv, ale západní výběžek Afriky byl ještě úplně v temnotě. Kochal jsem se tím pohledem. Pořád si myslím, že Země je asi ta nejhezčí planeta, co vůbec existuje. Viděl jsem, jak sluneční svit zalévá vrcholky hor na západě a nádherně modrý Atlantik přímo dole a najednou jsem měl takový láskyplný pocit vůči tomu problematickému starému místu, když jsem slyšel Essie zakřičet: "Zničili ji!" Trvalo mi chvíli, než mi došlo, že nemluví o planetě. "Promiň," řekl jsem, "nedíval jsem se na obrazovku." Mimochodem, ani ona se na ni nedívala. Vlastně jsme tu obrazovku měli zapnutou spíš ze zvyku. Když jsme se na něco chtěli podívat skutečně dobře, mohli jsme použít přímo vnější senzory Věrné lásky. Takže jsem je zapnul a viděl to, co Essie.

Na normální oběžné dráze teď bylo mnohem víc než pět objektů, a to nepočítám lodi Spojené hlídky, které se roztěkaně pohybovaly ve formaci. Lidé létali na Spojenou hlídku v hojném počtu a jejich lodi byly na kotvících oběžných drahách. Musel tam být určitě tucet takových lodí, ale Essie mluvila o velké zmuchlané mase jakoby filmu. Trvalo mi chvíli, než jsem to rozeznal.

Kdysi to byla hlavní hnací síla mezihvězdné fotonové plachetnice. Už jednou jsem ji viděl, když byla na vrcholu své slávy a tehdy nesla posádku Peciválů na výzkumné cestě k nějaké další hvězdě. "Proč je tak zřízená?" ptal jsem se Julia Cassaty.

Podrážděně se na mě podíval. Měl práci na komunikačních kanálech a ten, na koho se zlobil, jsem nebyl já. Byl to dozorčí důstojník na Spojené hlídce a nemělo cenu se na něj zlobit, nebo spíš na to, protože ve skutečnosti to nebyl "on". Řekl: "Opakuji, tady je dvojník generálmajora Julia Cassaty a žádám okamžité povolení k přistání. Podělaný stroje," odfrkl si a podíval se na Alberta, pak teprve na mě. Potom: "Myslíš tu plachetnici? Ale to ten tvůj zatracenej ústav ji sem dopravil, aby ji mohl zkoumat. A co sis myslel, že s tou plachtou uděláme? Že ji zase roztáhneme, když ji Slunce odstrčílo z oběžných dráh? ... Ano, díky," řekl do komunikační sestavy a pokynul Alicii Lo, aby zahájila přistání. Nebylo to tak jednoduché.

Ta sekce Spojené hlídky, kam jsme směřovali, byla Delta, plechovka o váze čtyřiceti tisíc tun. Dalo by se říct, že to je řídicí satelit. Pro větší pohodlí vysokých důstojníků (nebo v každém případě jejich živé části), se otáčela rychleji než ty ostatní. Tak se mohli lépe orientovat, co je dole a co nahoře, ale pro Alicii Lo to výhoda nebyla.

Ale i tak s námi pěkně dosedla do doku. Byl to virtuózní výkon a zasloužila si lepší obecenstvo než jsme byli my s Essie. My jsme se na ni nedívali. Dívali jsme se na žralokovité křižníky flotily Spojené hlídky, které byly docela jistě připraveny k akci - akci jakéhokoli druhu. Zamumlal jsem: "Doufám, že neprovedou nějakou blbost." "Pokud vůbec něco udělají," řekla Essie suše, "bude to blbost.

Nejde udělat nic jiného než blbinu." A pak už jsme byli na satelitu Spojená hlídka.

Způsob, jakým lidi jako Essie nebo já nastupují do kosmické lodi nebo na satelit, je přeorientovat se na místní komunikační zařízení; potom se můžeme vydat kamkoli, kam dosáhnou kabely a možná i o kousek dál. Na Deltě jsme šli až do přechodové komory a tam jsme se zastavili. Žádná komunikační zařízení tam nebyla nebo nám aspoň nepovolili je používat. Dozorčí důstojník, strojový program ve formě nezkušeného mladého poručíka, řekl vojensky zdvořile, ale neústupně: "Generál Cassata může pokračovat, pánové a dámy, ale vy ostatní musíte zůstat v bezpečnostní hale." To jsme samozřejmě nechťeli, ani trochu. Proto jsem na Spojenou hlídku nepřišel.

Kdyby Cassata jen na chvíli zaváhal, požádal bych ho, aby to všechno vysvětlil. Protože to ale tak nebylo, vysvětlil jsem to sám.

Poručík zdvořile poslouchal a pak podnikl odpovídající akci. Celou záležitost postoupil vyšší instanci.

Vyšší instance byla malá podsaditá žena, co se jmenovala Mohandan Dar Havandhi. Když se objevila, upřeně se na nás mlčky dívala tak dlouho, že jsem najednou nabyt přesvědčení, že je to skutečný člověk, ale to byl jenom její styl. Když otevřela pusu, bylo znát, že je do stroje uložena jako všichni ostatní, ale pusou otevřela jen proto, aby řekla: „Ne." "Ale velitelko Havandhi," zahrmla Essie konejšivě, "tohle je pan Robinette Broadhead." "Toho jsem si vědoma." "Tak to si tedy taky musíte být vědoma toho, že pan Robinette Broadhead je představitel Broadheadovy nadace s plným zplnomocněním pro veškeré extrasolární záležitosti." "To je pravda, ale my teď máme pohotovost. Mírová zplnomocnění jsou zrušena. Samozřejmě," dodala s úsměvem, který obnažil zlaté zuby - jak hodně se někteří z nás podobají svým originálům! - "nemusíte zůstat jenom v bezpečnostní hale. Můžete ji opustit, budete-li chtít." "No," usmál jsem se smířlivě, "v tom případě jenom -" "Můžete se kdykoli vrátit do své lodi," řekla a víc se s ní hnout nedalo. Vojenský mozky! Nedá se s nima prostě jednat rozumně.

Samozřejmě jsme to zkoušeli. Upozornili jsme ji na to, že "bezpečnost" je komický anachronismus, ať už jsou v pohotovosti nebo ne, protože jediný nepřítel, kterého je třeba držet si od těla, je padesát tisíc světelných let daleko v kugelblitzu. Neobtěžovala se, aby nám řekla, že to není pravda, protože vzkaz přišel z mnohem bližšího místa. Jenom zavrtěla hlavou.

Zkoušeli jsme jí vyhrožovat, že povoláme maršály a hlavy států.

Řekla jenom, že to beze sporu můžeme udělat, pokud budeme chtít, hned jak bude zrušeno embargo na civilní rádiové spojení. Ani neodhadla, kdy by k tomu mohlo dojít. Pokoušeli jsme se na ni jít kamarádsky. Ptali jsme se, co vlastně všechny ty kosmické lodi na Spojené hlídce dělají. Vůbec nám neodpověděla. Ne, my jsme z ní nedostali žádné vojenské tajemství.

Ve skutečnosti to všechno nebylo tak nekonečné, jak se zdá - nejvýš tak pár tisíc milisekund - protože Julio Cassata, nebo aspoň jeho dvojník, se vrátil. Překvapivě se tvářil dost spokojeně. "Můj originál je na konferenci," řekl nám. "Takže to ještě, uť, chvíli potrvá, než se s ním uvidím." Obdařil nás úsměvem - ne všechny stejným dílem; největší

část toho úsměvu patřila mladé ženě Alicii Lo. "Tak co chcete dělat, než se dočkáme? Porozhlédneme se tu trochu?"

"To nemůžeme," řekl jsem a ukázal na velitelku.

"Ale samozřejmě můžete," řekl, jistý si svou hodností. Oslovil ji. "Velitelko Havandhi, zbavuji vás tímto těchto hostů.

Osobně je provedu po základně." Pět satelitů Spojené hlídky je dohromady skoro dvě stě tisíc tun materiálu a žije na nich asi tak třicet tisíc lidí, skutečných i uložených do strojů. Dva ze satelitů nejsou nic než komunikační centra a centra pro zpracování dat. Není tam nic k vidění. Gama je samý materiál, vojenský materiál; je plná bomb s velkoplošným dosahem a strojů Heechee na hloubení tunelů, které byly přebudovány tak, aby dělaly díry spíš do lodí a pevností než do skály. Ani jsme nečekali, že by nás tam pustili; kromě toho Albert už dopodrobna znal všechny nejnovější těžké kusy. Na Alfě jsou čtvrti pro posádky a zařízení O & R a pro nás nemělo naprosto žádný smysl tam jet - nepotřebovali jsme žádné jejich nápady jak odpočívat a rekreovat se.

Stejně, i když nám uvolnili elektronické bariéry, které bránily nepovolaným inteligencím uloženým do stroje opustit Spojenou hlídku, fakt, že máme pohyb omezen pouze na Deltu, mě znepokojoval. Cassata se mě pokoušel uklidnit.

"Odpusť ty starý paní," usmíval se. "Byla tady důstojníkem pro styk s veřejností, ještě když tu byl Nejvyšší Pentagon a myslí si, že od té doby tu jde všechno z kopce." Podíval se na hodinky - stejně nehmotné jako ty moje. "Zbývá nám ještě minimálně deset tisíc milisekund a ještě spousta zajímavých věcí - Peciválové, Quancie, prasata Voodoo, kromě dalšího - mám na mysli ty záležitosti, kam tě můžu nechat vstoupit. Co bys chtěl vidět?" "Nechci vidět nic. Nepřijel jsem sem, abych tady absolvoval dvou-dolarovou okružní jízdu. Chci mluvit s lidmi! Chci se dozvědět, co se děje..." "A pak," řekl Cassata, "se chceš sám pustit do akce, že jo?" Rozzlobeně jsem pokrčil rameny. Měl jsem spoustu času v "bezpečné hale", abych se připravil, že mu řeknu něco od plic a Julio Cassata to nenechal rozjet. Chtěl jsem toho říct spoustu, ale omezil jsem se jen na jedno slovo: "Ano." Cassata sám byl pořád podrážděný. Trochu se mu ulevilo, že se svým živým originálem uvidí o trochu později, ale to taky bylo všechno. Řekl: "Děláš potíže, Broadhead." "Mám talent dělat jich spoustu," souhlasil jsem s ním.

Podíval se na mě přísně a pak pokrčil rameny. "Nezáleží to na mně. Dokonce ani na mně to nezáleží. Tady určují pravidla Kombinovaný šéfové. Takže, co bude? Dvoudolarová okružní jízda? Nebo 'bezpečná hala'?" Essie a já jsme už Spojenou hlídku viděli předtím, kdysi, když Kombinovaný šéfové byli ještě trochu uctivější ke chlápku, co řídil Broadheadovu nadaci. Albert už tady byl. Alicii Lo to zajímalo mnohem víc. Pro ni to bylo jedno z těch tajných míst, o kterých slyšíte, ale nepředpokládáte, že byste je někdy mohli navštívit, jako vnitřek pevnosti Knox nebo chrám mormonů v Salt Lake City.

Chápejte, my jsme vlastně nešli nikam. Nemuseli jsme. Cassata nás napojil na komunikační systém Spojená hlídka - Delta a my viděli, co jsme vidět chtěli. Byl zdvořilý hostitel, takže udělal ještě něco navíc. Vytvořil pro nás jakýsi druh důstojnického klubu, kde jsme seděli, na jedné straně místnosti plápolal krb a na stole před námi bylo pití a občerstvení. Na druhé straně místnosti bylo - všechno to, co nám ukazoval.

Když Cassata ledabyly nabídl pohled na hnízdo Peciválů, byla Alicia vyděšená - o což, jak jinak, usiloval.

Peciválové byli historicky "první" prolidské bytosti, protože to byla první inteligentní rasa spojenců, jakou kdy příslušníci lidské rasy viděli. Nebo ne přesně "viděli". Cítili. Audee Walthers, když se potloukal na gauči snů, objevil jejich žalostnou, obrovskou, těžko- pádnou plachetnici v mezihvězdném prostoru před několika desítkami let.

To byla nejdůležitější událost, ale to, co měla za následek, bylo ještě důležitější, protože Peciválové Audeeho taky objevili. A to právě Heechee napovědělo, že v Galaxii jsou lidi jako jsme my, a přimělo je, aby neradi, opatrně, ale rychle vylezli ze svého úkrytu v jádře.

"Myslela jsem, že Heechee dopravili tuhle loď Peciválů zpátky na její původní planetu," řekla Alicia.

"To ano," souhlasil Cassata, "ale tady starý Broadhead ji zase přitáhl sem, aby ji mohl studovat. Nebo jeho ústav.

Peciválům to nevadí. Předpokládali, že budou cestovat ještě dalších asi tak tisíc let.

Jejich plachta je pořád na oběžné dráze, hned u Spojené hlídky - " "To jsme viděli. Vypadá hodně pomuchlaně," řekla Essie ledově.

"No, a co jiného jsme měli dělat? Narovnat tu prokletou věc čtyřicet tisíc kilometrů dlouhou? Stejně už ji nebudou potřebovat.

Chcete je vidět nebo ne?" "Ale ano," vmísila se do debaty Alicia Lo. Cassata pokynul rukou a tak se tam objevili.

Peciválové nevypadají hezky. Někdo říká, že se podobají nějaké tropické květině. Jiní se domnívají, že vypadají jako jedna z těch věcí z mořských hlubin, co má chapadla. Dá se jen těžko říct, co připomínají, protože nepřipomínají nic, co by se vyskytovalo na Zemi. Muži jsou znatelně větší než ženy, ale to není jediný problém jejich žen. Ženy nemají nic jiného než problémy, protože ve společnosti Peciválů neexistuje nic jako práva žen. V každém případě si z toho taková žena z rodu Peciválů nic moc nedělá, protože ženy nejsou oduševnělé. Žijí jen proto, aby rodily. V každém cyklu se narodí jedno dítě - cyklus trvá necelé čtyři měsíce. Pokud šťastnou dámu ve vhodnou dobu navštívil muž, dítě je mužského pohlaví. Pokud ne, je to děvče. Nevypadá to, že by muži Peciválové byli nějak nadřazení (když se tak člověk ale podívá na ty jejich ženské, lze se jim divit?), a tak obvykle ženy nejsou v sexuální přízni svých mužů.

Takže se pořád rodí nekonečně mnoho holčiček.

Ale nejsou jen tak k ničemu. Čas od času si jeden z mužů vybere nějakou zvlášť tlustou a lákavou ženu. A pak ji sní.

Člověk by si myslel, že se jim to nijak nezamlouvá. Ale žádná žena Peciválů si nikdy nestěžovala. Nemůžou. Ony totiž neumí mluvit.

Na druhé straně muži mluví bez přestání - nebo zpívají - nebo v každém případě po celý svůj život vyluzují nějaké zvuky. Možná byste to ani nevěděli, i kdybyste náhodou seděli těsně vedle Pecivála, co zplna hrdla huláká - dejme tomu, že by to šlo, i když Peciválové žijí v prostředí, které je pro člověka moc studené a příliš těžké a plné jedů. Možná byste zaregistrovali slabé pulzování, asi jako když kolem vašeho domu projíždí těžký nákladník. Peciválové jsou pomalí. Jejich hlasy taky; nejpronikavější peciválský kolorатурní soprán dosahuje asi tak dvaceti, pětadvaceti hertzů. Takže

nelze slyšet, co zpívají.

Bylo tam několik tuctů stvoření, muži i ženy, kteří proplouvali řídkým bahnem své lodi. Jeden muž byl v malém prostoru sám.

Ostatní obývali společný prostor, který byl obklopen všemi druhy podivných peciválských vybavení, co plula s nimi: podle mého názoru to asi byly různé vynálezy a sarapatičky, co Peciválům zpřijemňují domov, a já dokázal ty lidi odlišit od nábytku jen proto, že jsem už předtím viděl Pecivály na obrázku. Neviděl jsem, že by se něco hýbalo. Vypadali taky ještě jinak legračně. Nezapamatoval jsem si přesně, jaké je jejich přirozené zbarvení, ale vypadali, jako by je vybarvoval někdo, kdo si to stejně jako já nezapamatoval.

"Jeden se hejbe!" vykřikla Essie.

Byla dobrá, že si toho všimla. Ten, co byl sám v odděleném prostoru, sotva pohnul tykadlem. Ten pohyb byl strašně pomalý, dokonce i podle měřítka živých lidí (a to už nemluví o našem!).

Nicméně Peciválové tenhle jeho pohyb kvalifikovali jako velmi vzrušený a velmi rychlý. Všude kolem něho bylo vidět, jak se čeří to řídké bláto, jak dělal tlakové vlny.

"To je jeden z těch nových," řekl Cassata. "Právě předali původní posádce hlášení, že před několika týdny přivezli šest dalších mužů z planety Peciválů." "Proč je tam sám?" ptala se Alicia Lo.

"Ten je ve vysokorychlostním režimu, takže je možné s ním navázat kontakt. Oni pak kolem sebe takhle mlátí, víte?

Kdyby byl v tom rychlém režimu mezi ostatními, tak by jim v tom jejich životním prostoru nadělal pořádnou paseku."

Albert řekl učeně: "Zjišťuji, že je nepozorujeme ve viditelném světle." "Ne, to je pravda. To je tomografie, protože ve viditelném světle byste je v tom blátě vůbec nezaregistrovali. Chcete slyšet, co to zpívají?" Nečekal na odpověď, ale zapnul audio přístroj. Neslyšeli jsme Pecivála, ale strojového tlumočníka. Recitoval: Veliká, oslepivě žhavá zvířata sebou mlátí a působila škodu mocnou kavitací a mnoho smrtí a přebolestná zranění - "To je zatím poslední strofa," vysvětloval Cassata. "Pracuje nad tím jenom asi hodinu. Musíme je nechávat mezi sezeními odpočinout. Nevysvětlí rychlý režim moc dlouho a nemůžeme s nimi vůbec komunikovat, když jsou v normálním režimu. Chcete se na ně ještě chvíli dívat?" Řekl jsem: "Co chci, generále Cassato, je mluvit s někým z místních úřadů. Jak ještě dlouho, ksakru, tady budeme muset takhle čoučet?" Ale Essie položila svou měkkou, sladkou ruku na moje rty: "Generál nám dá vědět, jak to půjde nejdřív, je to tak, Julio? Takže nic lepšího na práci stejně nemáme." - i ženám, překlad skončil a já začal uvažovat, že smrt a přebolestná zranění způsobím já sám.

Takže jsme tam zase trčeli, uvěznění v rozdílnosti mezi gigabitovým časem a časem lidským. Nemyslím si o sobě, že jsem ve své podstatě zvlášť trpělivý člověk, ale kolik trpělivosti se musel naučit tenhle můj analog uložený do stroje! Zvlášť, když měl co do činění se živými lidmi. A to už se nezmiňuji o té zvlášť rozzuřené a výjimečně otrlé části skutečné lidské populace, kterou tvoří vojsko.

Své názory v tomto ohledu jsem ventiloval kvůli Julio Cassatovi.

Jenom se znovu usmál. Líbilo se mu to. Samozřejmě z jeho hle- diska čím déle tu čekal, tím déle "žil" - tedy tím déle žil jeho dvojník, a tomu se vskutku nechtělo svoji existenci ukončit. Bylo tak trochu překvapivé, že nenavrhl pěkně Alicii Lo, že ji vezme s sebou na soukromou vyhlídkovou cestu - dokázal jsem si docela dobře představit, jaké vyhlídky by měl na mysli - a možná by to tak i dopadlo, kdyby Albert nepřišel s nápadem.

Zdvořile si odkáshal a řekl: "Věřím, generále Cassato, že Peciválové nejsou jediným druhem, jehož exempláře jsou tady." Cassata zdvihl obočí. "Nemáš na mysli prasata Voodoo?" "Ano, prasata Voodoo. A taky Quancies. Ústav založil kolonie pro pozorování obou těchto druhů. Mohli bychom se na ně taky podívat?" Jestli existuje něco na pohled nezajímavějšího než jsou Quancies, tak to jsou prasata Voodoo, ale to samozřejmě nemůžete vědět, dokud to nevyzkoušíte. "Jé, Julio," vykřikla Alicia Lo, "mohli bychom?" A potom už bylo nabíledni, že jsme mohli.

Cassata pokrčil rameny a změnil prostředí. Dívali jsme se na skalnaté jezírko s šedo zelenou vodou, kde se půl tuctu stvoření, co připomínala ryby, vyhřívalo v bledém oranžovém světle. Zachytili jsme i zvuk, kejhání, jak si Quancies mezi sebou povídali.

Protože jsem už viděl Quancies, kdykoli jsem je vidět chtěl, otočil jsem se ke stolku s občerstvením. Ne proto, že bych měl hlad - nebo že bych dokonce byl "hladový". Prostě jsem s tím jenom chtěl pohnout.

Spoléhal jsem na svůj dlouhý trénink trpělivosti. Nelíbilo se mi to, ale jinou možnost jsem neviděl. Skutečný Cassata byl ještě na schůzce, dvojník Cassata se nám právě věnoval jako vzorný hostitel - i když, jak jsem se domníval, se spíš ukazoval jako dobrý hostitel své nové dívce. Ale svět se hroutil a nebyla to nejvhodnější chvíle pro návštěvu ZOO! Zatímco mi obsluhující robot v bílém saku podával sendvič s mletými kuřecími játry s cibulkou - všechno samozřejmě simulované stejně jako samotný robot - Albert se ke mně připojil. "Jedno dobré německé černé pivo, prosím," řekl číšníkovi a usmál se na mě. "Tebe nezajímá, co si mezi sebou říkají Quancies, Robe?" "Quancies nikdy nemají co říct." Pomalu jsem se zakousl do sendviče. Byl výborný, ale nebylo to, co jsem zrovna chtěl.

"Je asi zbytečné pokoušet se s nimi o rozhovor," souhlasil Albert a vzal si holbu s černým pivem. Musíme ale přiznat, že Quancies jsou inteligentní, více nebo méně, protože aspoň mají svůj jazyk. Co nemají, jsou ruce. Žijí v moři a svoje maličké ploutve nemohou využít víc než třeba lachtan. Kdyby nemuseli dýchat vzduch, pravděpodobně bychom nikdy nepřišli na to, že vůbec existují, protože nestaví města, nemají nástroje a co je nejdůležitější, nemají písmo. Takže nemají žádnou psanou historii. Peciválové taky ne; ale žijí tak dlouho (a tak pomalu), že jejich pěvci si pamatují eddy, které jsou důvěryhodné přinejmenším jako Homérovy písně. "Mám nějaké novinky, které by tě možná zajímaly," řekl Albert, když polkl první hluboký doušek piva.

Starý dobrý Albert! "Dopij to všechno a já ti koupím další," zvolal jsem. "A řekni mi to!" "Není to nic moc, ale samozřejmě mám pořád přístup k databázím na Věrné lásce. Byla tam spousta souborů, o nichž jsem se domníval, že mají nějaký opěrný bod, který má vztah k současné situaci. Trvalo to dost dlouho, než jsem se ke všem dostal a v prvních několika tisících bylo jen málo užitečných údajů. Potom jsem zkontroloval imigrační záznamy za několik

posledních měsíců." "Něco jsi našel," řekl jsem, abych mu byl nápomocný.

Trpělivosti mě neučili jenom skuteční lidé.

"Ano. Většina dětí, co byly evakuovány z Kruhové hlídky, pamatuješ, byla evakuována na Zemi. Podle imigračních záznamů je nejmiň sedm z nich právě teď v oblasti západopacifické komunikační sítě. Samozřejmě právě z téhle sítě byla zahájena komunikace s kugelblitzem." Podíval jsem se na něj šokované a nevěřičně. "Proč by lidské děti pracovaly pro Vrahy?" zeptal jsem se.

"Nemyslím si, že pro ně pracovaly," řekl Albert a zamyšleně si nechal naservírovat další holbu. "I když ani takovou alternativu nemůžeme vyloučit. Ale víme, že byly na Kruhové hlídce, když pozorovatelé pojali podezření, že něco zaznamenali, a teď jsou na Zemi; je přinejmenším možné, že Vrahové cestovali s nimi." Cítil jsem, jak se třesu. "Musíme to sdělit na Spojenou hlídku!" "No, to jistě," přikývl Albert, "už jsem to udělal. Obávám se ale, že to bude mít za následek prodloužení schůzky, kterou původní generál Cassata řídí." Nadechl jsem se: "A do prdele." "Ale-" usmíval se Albert "-nemyslím, že nějak moc, protože už jsem shromáždil údaje a předal je velitelce Havandhi, aby je dala dál k dispozici na té schůzi." "Takže já mám teď dělat co? Cívět na další Quancies?" "Myslím," řekl Albert, "že ostatní taky ztrácejí pomalu zájem o Quancies a jsou připraveni pozorovat prasata Voodoo." "Já už ale prasata Voodoo viděl!" "Ale nic lepšího tu na práci není, ne?" Zaváhal a potom dodal: "A taky bych byl moc rád, kdyby ses podíval na řezby prasat Voodoo. Myslím, že mají zvláštní význam." Když jsem se tak díval na prasata Voodoo, nedovedl jsem říct, v čem se Albert domníval, že jsou tak zajímavá. Jediný pocit, co jsem měl, bylo znechucení - tedy, nepočítám-li tu netrpělivost, kterou jsem tak strašně pracně potlačoval. Prasata Voodoo žila v blátě.

Nikdy jsem nepochopil, ze se neutopí ve vlastní špíně, ale jim to, jak se zdálo, ani zbla nevadilo.

To byla živočišnost prasat Voodoo. Vlastně ve skutečnosti ani jako vepři nevypadali. Víc než jako cokoli jiného vypadali jako mravenčenci s modrou kůží; kuželovitě se zužovali do jednoho bodu na předním i zadním konci těla. Ale i tak to byli vážně čuníci. To, v čem žili, nelze nazvat klecí. Byl to chlívek.

Žili ve svých vlastních odpadcích. Bláto nebylo jenom bláto a prasečí trus. Byl to prostor plný maličkých ozdob.

Vypadaly jako rozinky v pudingu ze zkaženého ovoce a ekrementů, a ty ozdoby byly ty řezby, o kterých se Albert zmiňoval.

Protože na to Albert poukázal, bedlivě jsem se díval na řezby prasat Voodoo. Nechápal jsem, co ho tolik zaujalo. Řezby nebyly ničím novým. Byly ve všech muzeích. Dokonce jsem jednou měl jednu i v ruce - držel jsem ji nesmírně opatrně, protože zápach prasečího chlívku přetrvával dokonce i po převaření a nakonzervování.

Byly to prostě jenom vyřezávané kousky dřevěného rostlinného materiálu nebo zubů či kostí. Byly asi tak deset nebo dvanáct centimetrů dlouhé a pokud byly vyřezány ze zubů, nebyly to zuby prasat Voodoo.

Prasata žádné zuby neměla. Všechno, co měla, byla drsná a velmi drásavá kůže na konci čumáků - nebo chobotů nebo tlam, jak chcete. Zuby pocházely ze zvířat, která Voodoo pojídali, několik tuctů jich bylo přivezeno společně s prasaty, když byla založena kolonie.

Nicméně fakt, že ke svým řezbám používali zuby jiných zvířat, neznamenal, že by jim chyběl útlocit, protože když používali kosti, kost obvykle původně nepatřila nikomu z jejich blízkých a nejdražších, když zemřeli a byli snědzeni. Ani ten výraz "řezby" není úplně přesný. Prasata totiž jednotlivé kusy materiálu do žádaného tvaru oždíbovala, protože neměla nástroje, kterými by cokoli mohla vyřezávat.

Neměla ani žádný jazyk.

Vlastně, když se to vezme kolem a kolem, měla IQ sysla amerického.

Jenže oni vytvořili, a posedle vytvářeli i nadále, tahle umělecká díla.

Slovo "umění" je možná taky příliš silný výraz, protože měli jediný subjekt. Všechny ty řezby byly panenky.

Nejpříhodněji je možné je popsat jako šestiúdá stvoření s tělem lva a hlavou a hrudí gorily; na planetě, ze které pocházeli, nebylo nic, co by byl i vzdáleně takového tvora připomínalo.

"Tak co je na nich tak zvláštního?" zeptal jsem se Alberta.

Odpověděl mi: "Proč si myslíš, že je prasata vyřezávají?" Zbytek společnosti se zapojil do luštění hádanky. "Religiózní předměty," domníval se Cassata.

"Panenky," nadhodila Alicia Lo. "Potřebovali se s něčím mazlit." "Návštěvníci," odhadla moje drahá přenosná Essie. A Albert se na ni uznale rozzářil.

Jak se mi s Albertem stává docela často, neměl jsem ponětí o tom, co má na mysli. Bylo by jistě zajímavé sledovat to dál, ale Cassata sebou trhl. "Vzkaz," řekl. "Promiňte," a zmizel.

Tak docela se nevrátil. Ztratili jsme obraz a zvuk té malé škvíry, kterou pro nás vytvořil. Slyšeli jsme jenom hlas. Nejdřív ne jeho. Nejdřív jsme slyšeli to, v čem jsem rozpoznal úryvek z překladu Peciválů: Byla veliká a bolestivě horká a lidé se navzájem v hrůze bičovali.

A potom jsme uslyšeli Cassatův hlas plný vzrušení: "Pojďte! Můžete se podívat na tu schůzi!" A potom se objevil sám Cassata, vyzařoval štěstí vojáka, který hledá příležitost, aby si nějak zabýval. "Lidičky, voni to dokázali!" křičel. "Vystopovali zdroj zpráv pro Vrahy. Zavřou celej ten sektor a my ho zaberem!"

13 Děti v zajetí.

Ředitelka školy byla nejen lidská, ale dokázala s dětmi i lidsky jednat. Měla čtyři akademické hodnosti a devatenáct let praxe. Za tu dobu se už setkala snad se všemi problémy, které děti mohou mít, tedy zhruba jeden problém na jedno dítě za pololetí - ze všech těch tisíců dětí, kterým se celá léta věnovala.

Nic z toho jí teď však nepomohlo. Ztrácela půdu pod nohama.

Když dorazila do čekárny poradenské sekce, sotva popadala dech a tvářila se skepticky. "Ale to je fantazie, miláčku," řekla uplakané Oniko. "Jak by asi mohli- Jak by dokázali číst tvůj zápisník- A proč pro všechno na světě-" Ztěžka

dosedla na židli a nevěřicně se kabonila.

"Paní učitelko?" řekl Kejchal a když se na něj ředitelka podívala, pokračoval. "Nejen Oniko. Já měl taky zápisník a z něho taky něco bylo v tom vysílání." Ředitelka bezmocně zavrtěla hlavou. Mávla na nástěnnou obrazovku, na níž se hned objevila soukromá školní pláž; pracovní roboti pečovali o ohně pod rožni a žáci se už začali shromažďovat. Podívala se z dětí na obrazovku a zase zpátky. "Měla bych tam být," prohlásila rozčileně. "Víte, dneska večer je luau."

"Ano, paní učitelko," souhlasil Kejchal a Harold vedle něj mohutně přikyvoval.

"Prase na rožni," zasnul se Harold. "Tanec!" Ředitelka byla zachmuřená. Chvilí přemýšlela a potom se rozhodla.

"Budete muset o celé té věci informovat studijního poradce. Všichni tři." "Já si žádný zápisník nevedl!" nařikal Harold.

"Ale, víš, tím si nemůžeme být jisti. Ne," řekla ředitelka pevně, "takhle to budeme muset udělat. Všichni budete muset vyprávět svoje příběhy. Stroje vám určitě budou klást otázky. Říkejte jim jenom pravdu, nic nevynechte - obávám se, že zmeškáte luau, ale dám kuchařskému robotovi pokyn, aby vám dal něco na stranu." Vstala, mávnutím ruky otevřela dveře a odešla.

Harold ledově pozoroval kamarády. "Teda vy dva!" soptil nevolí.

"Promiň," omlouval se Kejchal zdvořile.

"Promiň! Kvůli vám teď přijdu o luau! Poslouchejte," Harold bleskově přemýšlel, "něco vám řeknu. Já pudu první.

Třeba se pak dostanu na pláž ještě, než se začne tancovat. Teda, myslím si, že to je to nejmenší, co vy dva můžete udělat, že jo, po tomhle průšvihů." Samozřejmě v tu chvíli ani jedno z dětí netušilo, jak velké průšvihy tohle všechno je. Byly to děti. Nebyly zvyklé být ve středu událostí, které otrásaly celým vesmírem.

Kejchal měl zato, že v tom, co Harold řekl, byla jistá dávka spravedlnosti, i když přistupovala ještě druhá rovina nespravedlnosti, o kterou se vůbec nejednalo. Ani on ani Oniko nic neprovedli! Nikdo jim neřikal, že by se neměli věnovat průzkumu podmínek na Zemi ze všech možných hledisek. Nikdo dokonce ani nenaznačil, že by bylo něco v nepořádku, když si psali přehledy a zaznamenávali údaje do svých zápisníků - vlastně to nebyly "zápisníky" v podobě knížek se zlatou ořízkou, do kterých jste si zapisovali lásky a bolistky. Veškeré informace, které se jim podařilo shromáždit, prostě nahráli do svých váčků, jak by to udělal kterýkoli správně uvažující Heechee (nebo člověk Heechee ovlivněný).

Neprovedli nic, co by bylo jakkoli trestuhodné - a jak bylo děsivé, že se jejich nevinná činnost nějak proměnila v cosi, co bylo naprosto nepřipustné, ve vysílání pro Nepřátele! Pro Kejchala to byla příliš děsivá myšlenka, než aby si s ní dovedl poradit. Oniko na tom byla o trochu lip. Její strachy se daly lépe zvládnout. Řekl: "Je tu ještě jeden box, Oniko. Chtěla bys tam teď jít ty?" Zavrtěla hlavou. Její tmavé oči ztmavly přívalem slz ještě víc, ale přestala vzlykat. "Běž ty, Sternutatore." Zaváhal a potom řekl: "Tak jo, ale počkám na tebe, až to budeš mít za sebou. Můžeme jít na pláž spolu." "Ne, Sternutatore, prosím tě. Jen jdi, až budeš hotový. Já stejně nemám hlad." Kejchal v zamyšlení zasyčel.

Nezamlouvala se mu představa, že by Oniko přišla o party na pláži a ještě mň se mu zamlouvala představa, jak se sama pokouší belhat se v tom chodítku pískem.

Oniko měla značné potíže, aby zvládala pohyb na rovině, svaly ještě neměla dost posílené, aby se vyrovnala s pozemskou gravitací.

Pak ho napadlo, že vlastně nemusí vůbec nic slibovat; prostě na ni počká, ať už si o to řekne nebo ne. "Tak jo, Oniko." A v tom okamžiku se celý ten problém stal čistě teoretickým.

Světla zhasla.

Celá hala tonula v přitímní, jediné světlo vycházelo z velkého okna s výhledem na horu; ale za horu se už sklánělo zapadající slunce.

Z boxu studijního poradce bylo slyšet Haroldův rozružený řev: "Teda, to je hrůza!" Dveře kabinky se zatřásly, potom se postupně otevíraly, až by se jimi mohl protáhnout kluk, jak je Harold odstrčil rukou. "Co se zase děje?" zeptal se s pohledem upřeným na Kejchala a Oniko. "Ten blbej program se prostě uprostřed toho vyptávání vypnul!" Kejchal usoudil bezradně: "Myslím, že asi došlo k výpadku proudu." "Pane bože, Zívale, ty jsi ale pitomec! Proud nikdy nevypadává!" Kejchal se podíval na nástěnnou obrazovku, teď už prázdnou; na všechna osvětlení, teď tmavá, na dveře, co se už samy neotevřou, až k nim někdo přistoupí.

"Ale Harolde, ten proud fakt vypad," konstatoval rozumně.

"Takže, co teď budeme dělat?" Když nebyl proud, nesvítla světla a chodby ve školních budovách teď byly tmavé a znepokojující. Když nesvítla světla, nejezdily výtahy, takže jediný možný způsob, jak se odtud dostat dolů do hlavní budovy a tedy i na pláž, byl sestoupit po nikdy nepoužívaném schodišti.

Což pro Oniko, s jejíma gumovými nohama, nebylo vůbec reálné.

"Budeme muset jít pěšky," řekl Harold vyčítavě a Kejchal s ním souhlasil.

"Ale bude lepší jít ven a pokračovat po cestě," poznamenal.

Harold se zamračene podíval z okna s výhledem na horu, pak z toho menšího, kterým bylo vidět až na pláž. I když škola jakoby usnula, žáci nikoli. Skoro všichni tam byli, v té dálce vypadali malinkatí, pobíhali sem a tam po písku. Ta scénka na pláži nevypadala děsivě.

Spíš legračně a Harold si povzdechl.

"Pane bože, řek bych, asi budeme muset jít po cestě, abysme pomohli Oniko. No, tak teda jdem." Ani se nezmněl o tom, že když je škola mimo provoz, dalo se sjet a sklouznout dolů z kopce, což by ani pro něj nebylo lehčí než pro tu holku. Směřoval ke dveřím.

Protože měl pramalou zkušenost s dveřmi, co se neotevíraly, když se otevřít měly, skoro si dal do nosu, když se na chvíli zastavil a rozhněvaně s nimi zápasil.

Teď už byla skoro tma, nefungovalo samozřejmě ani pouliční osvětlení. To příliš nevadilo. Zanedlouho vyjde měsíc a dokonce i svit hvězd nad Pacifikem bude dost vydatný, aby bylo vidět. Kejchal si dělal větší starosti o Oniko než o ten

výpadek proudu. Na Kruhové hlídce jen málokdy plakala, dokonce ani když se jí větší děti posmívaly. Ted' to vypadalo, že ještě dlouho nedokáže přestat brečet.

Znovu se jí začaly kutálet slzy, v koutcích očí se jí pomalu tvořily další, když se jedna skutálela až na bradu, hned za ní byla připravena další na tutéž pout'. "Prosím tě, Oniko," utěšoval ji Kejchal. "To je jenom problém s elektrinou. Není to nic vážného." "To není kvůli elektrině," zavzlykala. "To je kvůli mému zápisníku." "Ty jsi hloupá," řekl Kejchal tísňivě a přál si, aby dokázal přesvědčit aspoň sám sebe, pokud ne Oniko. "To je určitě jenom shoda okolností. Myslíš, že by se Nepřátelé párali s dětskými kompozicemi?" Posunula se na berlič, aby se na něj mohla upřeně podívat.

"Ale oni to udělali! Byla to přesně moje slova a tvoje taky!" "Ano, Zivale," vložil se do jejich hovoru Harold hrubě.

"Nezkoušej z toho nějak vycouvat! Všechno je to tvoje vina - teda, její taky." "I ten výpadek proudu?" vyzvídal Kejchal. Ale pocit uspokojení mu ta ironie nepřinesla. V jistém smyslu, říkal si, to byla jejich chyba. Pravděpodobnost proti náhodě byla hrozná. Heechee neměli žádný analog čtyřiceti milionů opic, které by přepisovaly na stroji sebrané spisy Williama Shakespeara, ale Kejchala nebylo třeba přesvědčovat. Náhoda byla prakticky nemožná...

Asi tak nemožná jako jediná alternativa, která ho napadla, a sice, že se jim Nepřátelé nějakým způsobem koukali přes rameno, když si svoje poznámky zapisovali.

Když se Kejchal ocitl tváří v tvář dvěma stejně absurdním alternativám, udělal přesně to, co by udělalo každé rozumné dítě, Heechee nebo člověčí. Přestal na to myslet.

Ukázal na cestu vedoucí ke klikaté příjezdové silnici, kterou používaly nákladáky. "Pojďte na pláž tudy," navrhl.

"Ale to jsou celý kilometry," zasténal Harold.

"Tak dobře," řekl Kejchal, "jestli chceš, tak jdi zkratkou. My s Oniko půjdeme po silnici." "Pane bože," povzdechl si Harold a přidal další přitěžující okolnost k obvinění Kejchala a Oniko. "Řek bych, že bysme mohli jít pohromadě. Ale to bude trvat celou noc." Otočil se a šel první, Kejchal a Oniko jej následovali. Ta dívka měla v obličeji zoufalý výraz a mlčela, vlekla se a odmítala Kejchalovu pomoc. Po několika metrech se Harold otočil a zakabonil se. Už měl dost náskok. "Copak nemůžete trochu přidat?" zavolal.

"Klidně jdi bez nás," navrhl Kejchal a přál si, aby to neudělal.

Z jakýchsi důvodů, které nedokázal přesně vysvětlit, byl Kejchal celý nesvůj. Když se k nim Harold rozzlobeně vrátil, aby šel vedle nich s okázalou trpělivostí, byl rád, že je s nimi.

Bylo se skutečně čeho bát? Kejchal nedokázal přijít na nic skutečného. Byla pravda, že byla tma a mohlo je snadno přejet auto - ale pravda byla i to, že po téhle cestě žádná vozidla nejela; byla taky bez energie.

A přesto měl skoro strach.

Předtím v Kejchalovi ostrov strach nevzbuzoval. Samozřejmě byl lidský a vzdálený, a tedy pro chlapce Heechee hodně divný, ale vůbec ho nenapadlo, že by se měl něčeho bát. Určitě ne domorodých Polynésanů, kteří tu zůstali. Většinou to byli staří lidé, co tíhli ke svému domovu a svým zvykům, zatímco většina mladých odešla na živější místa, než je Moorea. Nebál se dokonce ani těch vězeňských budov, protože dětem vysvětlili, že tam už skoro žádní živí trestanci nejsou. V každém případě i když ti dva, co tam zůstali, udělali spoustu špatností, nejenže byli velmi omezeni ve volném pohybu, ale byli i hodně staří. Kejchal sám sebe ubezpečoval v tom, že kromě toho, že možná přijdou o něco později na luau, není se absolutně čeho bát.

Jako racionálně uvažující Heechee se nechal přesvědčit logikou.

A proto byl jenom překvapený, ale ne doopravdy vystrašený, když uslyšel Harolda najednou zavřeštět a uviděl dva staré muže, kteří se objevili na stezce, co vedla do kopce, a přistoupili k dětem.

"Ty jsi Heechee," řekl ten menší a potěšen svou znalostí se usmíval.

"Samozřejmě, že je to Heechee," burácel Harold. "A kdo jste, hergot, vy?" Starý muž se na něj zadíval a vztáhl ruku k jeho paži.

Vypadalo to jako povzbudivé poplácání, ale ten muž to tak nemyslel.

Prohlásil: "Jsem generál Beaupre Heimat a tohle je můj kolega Cyril Basingstoke. Jaké příjemné překvapení, že vás tady takhle potkáváme. Předpokládám, že jste žáci místní školy." "Ano," řekl Kejchal. "Jmenuji se Sternutator, ale normálně mi všichni říkají Kejchal." Když představil svoje kamarády, pečlivě podle naučené pozemské etikety, snažil se pochopit výrazy v obličejích těch mužů. Generál byl vysoký člověk, i když ne tak vysoký jako jeho společník a v širokém obličeji měl ne zrovna příliš povzbudivý škleb. Kejchal nebyl tak docela naladěný na jemné etnické rozdíly, kterými se lišil jeden druh lidí od druhých, ale bylo zřejmé, že ten druhý muž měl viditelně tmavou pleť. Nevypadali, že by je nějak ohrožovali, i když ten černoch měl v obličeji soustředěný výraz. Když generál přistoupil k Oniko, Basingstoke řekl znepokojeně: "Člověče, máme takovou kliku, že jsme se dostali ven, prosím tě, nedělej nic, co by nám mohlo přinést potíže." Heimat pokrčil rameny. "Jaký potíže? Já jen chtěl tyhle mladý dáme říct, jak moc jsem rád, že se s ní můžu seznámit." "Dříve nebo později zase budou mít energii!" "Cyrile," pronesl Heimat jemně, "vyser se na to." V pohledu, který svému společníkovi věnoval, nebyla zřejmá žádná hrozba, ale černochovy oči se zúžily.

Pak se otočil ke Kejchalovi a vzal ho za paži. Basingstokův stisk byl pevný. Pod vrstvami těch lidských opuchlin a pod suchou pevnou starou kůží se skrývala pořádná síla. "Jsi taky první Heechee, co vidím na vlastní voči," oznámil mu, a tak změnil téma. "Máš tady i rodiče?" Harold toho okamžiku využil a skočil mu do řeči. "Jeho rodiče jsou důležitý pozorovatelé na Kruhové hlídce," vychloubal se. "A moje taky a i Oniko. Její rodiče jsou navíc ještě taky hodně bohatý.

Radši na nás nic nezkoušejte!" "To jistě ne," souhlasil Heimat slušně, ale Haroldovu paži nepustil. Na chvílku se zamyslel. "Ty nepotřebuješ bohatý rodiče, abys byla atraktivní, miláčku," otočil se k Oniko, "ale nepopírám, že je to veliký plus. Jsem moc rád, že jsem tě poznal. Máme namířeno dolů na pláž. Co kdybysme šli všichni společně?" "Ani náhodou!" vyštěkl Harold. "Nepotřebujeme- au!" Aniž by uvolnil stisk nebo změnil výraz obličeje, uhodil ho muž hřbetem ruky do tváře.

"Záleží na tom, co potřebujeme my," řekl konverzačně, a tím to, jak se zdálo, vyřídil. Heimat se rozhlédl, aby se zorientoval.

"Tamhle na to místo, co říkáš, Cyrile? Pamatuju si, že tam byla cesta ke chlebovníkové plantáži. Jdeme - a než tam dojdeme, moje milá Oniko, co kdybys nám řekla, jak moc bohatý jsou tvoji rodiče?" Kejchalovi připadalo, že i když byl ten člověk tak silný, nebylo by úplně nemožné vysmeknout se a utéct.

Kejchal nad tou možností pečlivě rozvažoval, zatímco Oniko bezvýrazně odpovídala na všetečné a žoviální otázky starého generála. Rozhodl se proti alternativě útěku. I když byl Basingstoke starý, vypadalo to, že je hbitý a Kejchal si myslel, že by s největší pravděpodobností na pokus o útěk reagoval velmi nepříjemně.

A stejně, i kdyby se mu, dejme tomu, podařilo uniknout, jak by osvobodil Oniko? Přestože skupinka kráčela po tmavých cestách pomalu, mělo děvče potíže s tím, aby ostatním stačilo. Nepadalo v úvahu, že by mohla utéct. Nebylo ani pravděpodobné, že by se to podařilo Haroldovi, protože, jak se zdálo, byl lidský chlapec zcela vyveden z rovnováhy úderem do obličeje. Vlekl se po cestě, neohlížel se nikam, ale podle pohybů ramen Kejchal poznal, že pláče. Když odbočili z hraniční silnice tábora na svažující se stezku, viděl Kejchal luau na pláži. Studenti si udělali na pláži provizorní osvětlení z kapesních svítilen zapichnutých do pisku. I když teď už od nich byli skoro kilometr daleko, slyšel Kejchal zpěv. Jak jen těm dětem záviděl. Přál si, aby přestali zpívat, třeba by pak slyšeli, kdyby on nebo někdo z ostatních zavolal o pomoc. Ale když se nad tím realisticky zamyslel, nedalo se předpokládat, že by se toho některý z nich odvážil.

Velká hora uprostřed ostrova za nimi překrývala hvězdy, i když jejich konstelace nad hlavami byly jasné. Ale i tak se jim šlo špatně.

Oniko klopýtala, zakopla o své chodítko a skoro upadla. Zachytila ji ruka Cyrila Basingstoka, kterou jí nastavil rychle jako útočící had.

Znovu ji postavil na nohy a generál Heimat se otočil, aby se podíval, co se děje.

"Hele, mladá dáma má potíže," řekl s účastí v hlase. "Viš co, Cyrile, kdyby sis vzal na starost Harolda, tak bych mohl Oniko nést." Basingstoke neodpověděl hned. Rychlým pohybem si vysadil Oniko na záda, aniž by pustil Kejchala.

"Vem ty její krámy, chlapče," nařídil.

Generál se otočil a beze slova se na něj upřeně díval. Kejchal lehce zasyčel v neblahém tušení. V horkém tropickém vzduchu se kolem nich vznášelo něco lidsky ošklivého. Určitě si toho všimla i Oniko, protože třesoucím se hlasem pokusila ten rozhovor trochu odlehčit: "Je, podívejte se přes vodu! Světla v Papeete se rozsvítila!" Byla to pravda: na druhé straně úžiny jasně planula zlatá světla hlavního města Tahiti. Ať už se mezi těmi dvěma muži dělo cokoli, odsunulo se to na pozdější dobu.

"Proud naskočil," pravil Basingstoke zamyšleně a Heimat se připojil: "Mohli bysme tam jít!" "Jo, to bysme mohli, kdybysme měli letadlo nebo člun. Ale co potom dál?" "Je tam letiště, Cyrile. Letadla lítají do Aucklandu, Honolulu, Los Angeles." "To jo, kamaráde," řekl Basingstoke, "pro lidi, co mají peníze na letenku. Vzal sis kreditní kartu?" "Ale Cyrile," ozval se Heimat káravě, "tys neposlouchal. Tyhle děti mají kreditky. Zvlášť," - usmál se - "tady malá Oniko je hodně bohatá. A určité udělá něco hezkýho pro starýho chlápka, buď tak nebo onak." Basingstoke stál chvíli beze slova. Kejchal cítil napětí v jeho úsměvu a byl sám překvapen, kolika jemných nuancí si u pozemských lidí všiml. Potom ten člověk řekl: "Beaupre, co děláš pro svoje vlastní potěšení, mě nezajímá. Ale jestli mi to znemožní dostat se z těchto ostrovů pryč, tak se to dotýká mě osobně. Pak tě, kamaráde, zabiju." Zmlkl, nechal slova doznít. Potom řekl: "Tak, a teď se pěkně půjdeme podívat, jestli je tam člun." Plavidla tam byla. Na pláži, kde škola měla svoji malou flotilu, jich leželo nejméně deset, ale čtyři byly kajaky a šest prken na windsurfing. Jediné větší plavidlo poblíž byla rybářská jola, ale nikdo z nich s ní neuměl zacházet. "To nemůžete udělat," řekl Harold, troufalost se mu vracela. "Tak nás prostě nechtě jít! Neřekneme nic." Heimat se na něj mlčky podíval. Potom se otočil k Cyrilovi Basingstokovi. "Určitě mají něco, co by se nám hodilo," řekl.

Všechny děti se tvářily co možná nejneutrálněji a maximálně netečně, protože škola to něco měla.

"Tamhle je přístaviště," řekl Basingstoke jemně a ukazoval na jedno místo; všechny tři děti si rezignovaně povzddechly. Když s krupáním přecházeli přes pláž posetou lasturami ke školnímu přístavu, Kejchal doufal, i když nebyla ani špetka naděje, že třeba celá ta malá flotila je teď v opravě nebo že všechny loďky odpluly na moře nebo že se potopily. A pak, když došli k přístavišti a Heimat zlostně vykřikl, svítila jim naděje. "Bez proudu!" vyštěkl. "Všechny jsou vybitý!" Ale Basingstoke zdvihl bradu, jako by věřil vítr. "Poslouchej, kamaráde," přikázal mu. Nad zvukem vánku, který sem foukal od hory, byl slyšet jemný, vytrvalý hukot. Skočil na konec mola, kde byla školní loď s proskleným dnem připoutaná k zařízení pro odběr proudu.

"Setrvačnickový pohon," vykřikl radostně. "Museli ho natáčet celou noc. Nastupovat!" Nedalo se nic dělat. Staří teroristé napřed do člunu nahnali chlapce, potom Basingstoke podal Heimatovi Oniko, ten ji mnohознаčně pohládl po vlasech, potom ji posadil. Basingstoke se usadil ke kormidlu, Heimat odvázal lana a malý člun se s bzučením rozjel po klidné hladině laguny.

Kejchal a Oniko na sedačce se nad temným sklem drželi za ruce, smutně se ohlíželi za obrysy hory a na tmavé školní budovy. Ne, nebyly úplně tmavé, všiml si Kejchal s jiskřičkou naděje, ale jak rychle vzplála, tak rychle zase pohasla, protože viděl jen nepatrný svit za několika okny. Někdo našel svíčky. Většina žactva byla pořád na pláži. Kejchal viděl obrysy těl ve svitu svítilen. Ale jak člun s proskleným dnem najížděl šikmo směrem k úžině mezi útesy, pláž se jim stále více vzdalovala.

Potom, právě v době, kdy potřeboval veškerou svou bdělost a sílu, pociťoval Kejchal, že mu těžknou oči. To je ale zvláštní, pomyslel si a otřepal se, aby se probral. Teď nebyl čas na spaní - a ani k tomu nebyl důvod! Stálo ho hodně sil vzbudit se a srovnat si myšlenky v hlavě.

První otázka byla: Jaké má možnosti? Především, začal kalkulovat, člun byl pořád jen několik set metrů od pláže.

Uplavat takovou vzdálenost v teplé, mělké laguně by bylo hračkou skoro pro každé dítě - skoro pro každé, pomyslel si s lítostí, jen ne pro Oniko ani pro něj. Jí chyběla síla, jemu schopnost udržet se na vodě. Škoda. Kdyby mohli plavat a skočili do vody, tak by se ti starci snad za nimi ani nevydali, pomyslel si Kejchal nostalgicky, protože oni ve skutečnosti chtěli jenom uprchnout ...

Jemně si pro sebe zasyčel, když se ocitl tváří v tvář faktu, že jeden z nich jako by chtěl něco víc, aspoň od Oniko.

S takovou myšlenkou se Kejchal nedokázal vyrovnat snadno.

Pojem znásilnění byl pro jakéhokoli Heechee podivný, zejména potom znásilnění nedospělé ženy. Předkové, to prostě bylo nemožné! Nemluvě o odporosti takového aktu. Slyšel teoretické diskuse o takových věcech - tedy ve spojitosti s chováním lidí. Žádné z nich nevěřil. I mezi lidmi byly takové perverzity určitě neskutečné.

Ovšem, nikdy v životě se nedostal do takovéhle situace.

Ne, řekl si, riziko je příliš velké. Takové věci by se přece jen mohly přihodit! Měli by utéct. Bylo by možné, aby Harold unikl a nějak přivedl pomoc? Ten by aspoň neměl potíže, aby doplaval na břeh- Ale Harold byl pevně zaklíněn vedle toho velkého černocha u kormidla. Kejchal nepokládal za pravděpodobné, že by snad Basingstoke někdy přestal bděle hlídat. Dostavila se znovu únava a deprese a Kejchalovi se zase začaly klížit oči.

Ten starý černoch si něco mumlal, když zručně naváděl člun k výjezdovému průplavu. "Viš, Beaupre," zavolal na toho druhého muže, "myslím, že by nám to mohlo vyjít! Bohužel nedokážu podle ničeho určit, kolik je v setrvačnicku tyhle vymyšlenosti energie. Je docela možný, že nám energie dojde, ještě než dorazíme na Tahiti." "V tom případě," řekl Heimat, "prostě tyhle děti hodíme za záď do vody a budou nás strkat - aspoň ty dva," dodal a poplácal Oniko po sklopené hlavě.

Basingstoke se pro sebe zasmál. Nezdálo se, že by ho možnost vyčerpání energie nějak zvlášť znepokojovala a Kejchal si všiml, že už ho ani nezajímá, jako předtím, jaké plány má Heimat s Oniko.

Kejchal cítil, jak se mu břišní svaly svíjejí zlou předtuchou. Jen kdyby nebyl tak nevysvětlitelně unavený! Bylo to skoro, jako by dýchal vzduch, v němž už byl kyslík vydýchán, nebo jako by polkl nějakou otupující drogu. Vlastně to bylo skoro jako ztráta, kterou žádný Heechee nikdy dobrovolně nepřipustil, jako by z nějaké hloupé roztržitosti někde zapomněl svůj váček a chybělo mu životodárné záření, kterým byl právě přes váček zásobován- Kejchal nahlas poplašeně zasyčel.

Heimat spustil oči z Oniko, na kterou se zálibně díval, a vyštěkl: "Co je s tebou?" Ale Kejchal nemohl odpovědět. Bylo to příliš děsivé, aby o tom mohl mluvit.

Jeho váček nevyzařoval nic.

Heechee mohou žít několik dní, dokonce i týdnů, bez stálého proudu mikrovlnného záření z váčků. Na jejich domácích světech s tím nikdy problémy neměli, protože tam byl samozřejmě stálý mikrovlnný proud, při němž se vyvinuli: jejich vývoj probíhal tak, že jej potřebovali stejně jako lidé potřebují slunce a ryby vodu. Ale přežít zdaleka neznamenovalo žít. Po jedné či dvou hodinách bez záření už jim to začalo vadit. V téhle chvíli už uplynula delší doba od momentu, kdy váček přestal vysílat záření. Kejchalovi to bylo nepříjemné. Byl to pocit, jako kdyby - k čemu by se to dalo přirovnat z hlediska člověka? Žízeň? Vyčerpání? Pocit potřeby, alespoň takové, jakou by měl člověk, kdyby byl stejně dlouho na poušti.

Mohl ještě vydržet docela dlouho bez vody ...

Ale nedokázal by to vydržet napořád.

Když člun proplul průrvou v útesu, narazili na vlny v úžině.

Nebyly to vysoké vlny, ale člun teď byl v Tichém oceánu. I když nebyl nijak bouřlivý, vlny, které člunem pohupovaly nahoru a dolů, začínaly pět tisíc kilometrů odtud jako lehká zvlnění, a jak postupovaly, zvětšovaly se.

Oniko přerývaně oddechovala, vrhla se k okraji člunu a prudce zvracela do moře. Po krátkém, usilovném vnitřním boji se k ní přidal i Kejchal. Neměl mořskou nemoc v tomtéž smyslu jako mohl mít lidský kluk - složení vnitřního ucha Heechee se podstatně lišilo od lidského - ale pohyb, stres a především vyčerpání veškeré energie, když se mu nedostávalo radiace z váčku, to vše způsobilo, že mu bylo fyzicky špatně.

Z přední části rozhoupaného člunu se shovívavě smál Heimat.

"Vy jste takový chudáci, děti! Slibuju, že až se dostaneme na břeh, dám vám něco, abyste na tohle všechno zapoměly." "Ona je jenom vyděšená, Beau," mumlal Basingstoke. "Výhod to všechno, Oniko, to ti neublíží." Bylo úplně jasné, že tomu černochovi dělá radost, když kormidluje člun přímo do vln. "Když jsem byl kluk," řekl a uveleboval se tak, aby mohl vyprávět příběh cestovatele pro ukrácení času, "tak kolem našeho ostrova řádily takový bouře, že byste tomu, děti, nevěřily. A i tak jsme museli vyplout a lovit ryby, protože jsme byli hrozně chudý. Můj táta byl sešlejší - ne věkem, ale z toho, jak dejchal uhlovodíky ze vzduchu.

Zplodiny z chemického zpracování ropy. Všem nám z nich bylo špatně a pak, když jsme vypluli v rybářskéjch člunech..." Kejchal už vyprázdnil celý svůj zažívací trakt, co mu mohlo vyjít ústy, už vyšlo, a on se sesul na dno člunu, jen stěží poslouchal.

Tiskl obličej ke sklu, ochlazovanému z druhé strany vodou, a cítil, že Oniko klesla vedle něho. Otupěle ji vzal za ruku. Věděl, že musí přemýšlet a na něco přijít, ale bylo to strašně těžké! "- a ve vodě," pokračoval Basingstoke, "byli veliký žraloci, skoro tak veliký a dravý jako, no jasně, jako ty, co žijou tady v Pacifiku-" I když byl tolik vyčerpaný, stiskl Kejchal Oniko křečovitě ruku. Žraloci? To byla další odporost lidské planety, o které jenom slyšel. Svými velikými očima se díval do černé vody, ale samozřejmě nic neviděl. Mockrát se díval přes tohle sklo na hejna třpytivých rybek, co plavaly jedna jako druhá, a na korýše, co se neohrabaně pohybovali po písku na mělčině. Tyhle věci byly taky děsivé, ale příjemně děsivé, jako když dítě vyskočí z úkrytu, aby někoho vystrašilo.

Ale žraloci! Kejchal přestal myslet na žraloky. Místo toho poslouchal, jak starý černoch dál vypráví své nekonečné vzpomínky: "-padesát let čerpali z ropných vrtů, až byly úplně suché, celou tu dobu zamořovali smradem čerstvým,

nádherně voňavý vzduch našeho ostrova. Říkali, že to potřebují, aby mohli pěstovat protein, aby nikdo nehladověl. Ale my hladověli, víte. A právě proto jsem se dal do boje, protože jiná cesta ke spravedlnosti nebyla..." Spravedlnost, pomyslel si Kejchal zmateně. Jak je to divné, když tenhle terorista, vrah, únosce mluví o spravedlnosti. Jak je to lidské. Když se blížili k tahitské straně úžiny, přinutil se Kejchal, aby se posadil a rozhlédl se.

Před nimi ve vodě bylo něco velkého, černého, upevněného a osvětleného, o velikosti fotbalového hřiště. I když Kejchal věděl, že to tam je, chvíli mu trvalo, než poznal, že se jedná o plovoucí továrnu na potraviny CHON. Dnem i nocí vysávala kyslík a dusík ze vzduchu, vodík z moře a uhlík z nešťastných obyvatel úžiny, aby nakrmili Tahitany a obyvatele sousedních ostrovů. Divil se, že starý Basingstoke se odváží proplovat tak blízko a pak si uvědomil, že všechno pracovalo samozřejmě automaticky. Neměl by tam být žádný člověk a nebylo pravděpodobné, že by pracovní roboti věnovali pozornost malému člunu, který projížděl kolem.

A potom si Kejchal uvědomil další dvě věci.

První byla ta, že továrna na potraviny byla osvětlená. Byl tam proud! A druhá věc byla, že směrem od pohlavních orgánů vzhůru ho zalévala jemná záplava příjemných pocitů.

Dostali se ven ze zóny bez energie a jeho váček zase fungoval.

Jak obeplouvali břeh, vlny byly útočnější. Nebyli už v laguně ani za útesem, který by je chránil před Pacifikem, a člun s proskleným dnem se povážlivě houpal.

"Neutop nás, ty starej blázne," vyštěkl Heimat na svého partnera a Harold zavřeštěl strachy, když voda natekla do člunu přes boční hranu. Kejchal chápal lidský strach. Když se mu v hlavě všechno vyjasnilo, začal se taky bát. Malý člun plul natočený bokem k vlnám a riziko, že se převrátí, bylo reálné. Ale soustředění na tuhle věc ne- mohlo nijak ovlivnit jeho náladu. Záření z váčku bylo osvěžující jako chladný nápoj v horkém dni - ne, bylo to ještě lepší!

Osvěžující jako grog, kterého se napijete, když máte za sebou cestu sněhovou bouří; teplo a slast mu odebíraly vůli. Ospalá malátnost bude trvat jen krátce, dokud tělo nevstřebá dostatečné množství mikrovlnného záření, aby se zase upokojil. Ale když tohle probíhalo, byl prostě příliš uvolněný, než aby si dělal starosti.

Takže poslušně seděl, když Cyril Basingstoke zkoumal břeh a hledal útočiště. Bez většího zájmu poslouchal, jak se ti dva muži hádají, které místo bude nejpříhodnější. Poslušně zkoušel vylévat vodu ze dna člunu holýma kostnatýma rukama Heechee - k tomuto účelu se tak málo hodily - když se blížili k domu na pláži s vlastním plovoucím dokem a Basingstoke vplul do kotviště.

Zatímco vystupovali ze člunu, šli k domu, když se shromažďovali před krytým přístřeškem domu na pláži - za tu dobu se mohl Kejchal několikrát vytrhnout a utéct. Ti staří muži už byli vyčerpaní, protože noc už pokročila a oni se hodně namáhali. Ale Kejchal té šance nevyužil. Ani Harold, i když ten měl mnohem menší možnosti, protože generál Heimat mu nedal příležitost, aby se od něj vzdálil. A Oniko samozřejmě neměla sebemenší šanci sama utéct, a tak ji Kejchal poslušně pomáhal a trpělivě čekal, když se ti dva hádali.

"Kamaráde, tady bude poplašný zařízení," upozorňoval Basingstoke.

Heimat se usmál. Řekl jenom: "Vem tohohle kluka za ruku," pak se otočil a pustil se do práce. Veškerý um, který získal, když tolikrát měřil svoje síly s vězeňskými několiknásobně jistěnými hlídacími programy, přece nemůže pokořit nějaký domácí poplašný zařízení proti zlodějům.

Během dvou minut se dostali do domu. Dveře za sebou zamkli.

Šance na útěk byly ty tam. Pozdě si Kejchal uvědomil, jakou příležitost si nechal ujít.

"Lehněte si na břicho, miláčkové," přikázal Heimat vesele, "a ruce pěkně za hlavu. Jestli se pohnete, je po vás - kromě tebe, samozřejmě, sladoučká Oniko." Děti se poslušně uložily na podlahu a Kejchal slyšel, jak ti muži prohledávají dům a něco si spolu mumlají. Malátnost ho už přecházela, teď už bylo příliš pozdě, ale začal si uvědomovat něco jiného. Sotva slyšel, co si únosci spolu povídali nebo co dělali. Něco chtěl... Měl potřebu něco udělat...

Ani v nejmenším to neměl v plánu, ale vstal a šel přímo ke komunikační piezovizní sestavě.

Náhodou ho jako první viděl Basingstoke, což patrně Kejchalovi zachránilo život. Ten starý muž byl v momentě vedle něho a prudce ho odhodil. Kejchal přistál v půlce místnosti a mžoural na něho. "Chlapečku, chlapečku," peskoval ho stařec. "Co si, sakra, myslíš? Víš, co děláš?" "Musím si zavolat," vysvětloval Kejchal a znovu se postavil.

Nic neměl zlomeného. Znovu se vydal k sestavě.

Basingstoke ho sevrhel. Stařec měl větší sílu, než si Kejchal myslel; chvíli s ním bojoval a pak toho nechal. "Co musíš dělat, to ti řekneme my, chlapečku, a nebudeš dělat o nic víc. Budeš tu pěkně tiše sedět nebo - Heimate! Koukej na tu holku!" Oniko se totiž taky urputně pokoušela vstát a přiblížit se k sestavě, v obličeji měla odhodlaný výraz.

Heimat ji okamžitě chytil. "A copak, copak?" vyštěkl na ni.

"Ty sis myslela, že si snad děláme srandu? Máme snad toho spratka Heechee zabít, abysme tě přesvědčili?" "Prostě je svázeme, Beaupre," prohlásil Basingstoke. Potom, když si všiml, jak se Heimat tváří a jak tu dívku drží, povzdychl si:

"Hele, dej si pohov, kamaráde! Na tohle budeš mít dost času pozdějc!" Dům na pláži byl pro teroristy učiněný poklad.

Bylo tam jídlo, proud, dokonce tam našli i nějaké zbraně - harpunu na žraloky, co se používala při potápění. Plochá, zákeřně vypadající zbraň, která byla patrně vymyšlena pro případ, kdy sportovní rybář dotáhl na palubu velkou rybu, co ještě byla dost živá, aby zdemolovala člun.

Kejchalova únava pominula a díval se na pušky s údivem a spíše s větší než menší hrůzou. Byly to zbraně! Mohly někoho zabít! Byly to tak typicky lidské vynálezy! Když ti dva starci našli jídlo, napřed se sami najedli a povídali si u stolu, ale když dojedli, rozvázali Oniko a dovolili jí, aby chlapce nakrmila. Dávala jim do úst lžící polévku, jako by byli nemluvnata.

Jednou neohrabaně vstala a znovu se pokusila dojít ke komunikační piezovizní sestavě, ale Heimat byl rychlejší než ona. Pak už se o to nepokusila. Kejchalova neodbytná potřeba udělat totéž už pominula a jenom se divil, co to vlastně tak moc chtěl udělat. Někomu zavolat, jak jinak. Ale komu? Na policii? Ano, to by jistě bylo logické, ale nemyslel si, že

chtěl udělat přesně tohle.

Když se všichni najedli a děti si mohly, samozřejmě s doprovodem, dojít na záchod, Heimat přišel k Oniko a zálibně ji chytil kolem ramen. Dívka se zachvěla, aniž by mu věnovala jediný pohled.

"Heimate, kamaráde," podíval se na něj varovně Cyril Basingstoke.

Generál překvapeně vzhledl. "Co jsem udělal?" zeptal se a lhostejně si pohrával s dívčinými černými, na krátko ostříhanými vlasy. "Najedli jsme se. Jsme na pěkném, bezpečném místě. Myslím, že si zasloužíme trochu odpočinku a zábavy." Basingstoke řekl trpělivě: "Jsme pořád na ostrově uprostřed Pacifiku. V bezpečí budeme, až se odtud dostaneme. Dřív nebo později se lidi, co jim tenhle dům patří, vrátí, nebo někdo ze sousedů uvidí světla v oknech a přijde se sem kouknout. Co asi budeme dělat pak?" Heimat si shovívavě povzdechl, vstal a procházel se po místnosti.

"Ale máme před sebou ještě dlouhou noc a do rána žádné letadlo nepoletí." "Ráno není moc daleko," poznamenal Basingstoke. "A taky tu máme ten člun. Jestli ho necháme tam, kde je, dovede lidi až k nám.

Myslím, Beau, že bysme spolu měli jít a ten člun poslat na moře, ještě než se rozední." "A proč my dva, Cyrile?" Posadil se za stůl v rohu místnosti, pozoroval druhého muže a přestože se výraz ve tváři ani jednoho z nich vůbec nezměnil, Kejchal si pojednou uvědomil, že v místnosti zavládlo nové napětí.

Heimat pokračoval zamyšleně: "Tak, schválně, kámo, jestli umím číst tvoje myšlenky. Myslíš, že objednat si let pro dva bude složitější než pro jednoho. Taky si myslíš, že kdybysme já a tyhle prima mladý lidi byli mrtví, mohla by naše těla v tomhle domě zůstat možná pěkně dlouho." "Ale, Beaupre, co blbneš," odpověděl na to Basingstoke shovívavě.

"Jo," souhlasil s ním Heimat. "Myslím, že kalkuluješ, Cyrile, jestli pro tebe bude výhodnější moje pomoc nebo moje mrtvola. Dokonce si myslím, že uvažuješ o plánu, ve kterém by všechna čtyři naše těla byla nalezena tak, aby ti to pomohlo. Možná v odvázaném člunu, tak, aby si lidi mysleli, že ty ses utopil, když jsme proplouvali úžinou. Hodně jsem se přiblížil k tomu, nač myslíš?" Basingstoke se na svého partnera shovívavě usmál. "No, všeobecně vzato," připustil. "Čas od času člověka napadají takovýhle jalový myšlenky. Ale byl to jen takový nápad, kamaráde." "Tak teda přemyslej o tomhle." Heimat se usmál, zdvihl ruku ze stolu a pod ní měl plochou, zákeřnou harpunovou pistolí na ryby.

Oniko vykřikla a klesla na zem vedle Kejchala. Přál si, aby ji mohl povzbudivě poplácat po rameni, ale provazy mu v tom bránily; spokojil se tedy s tím, že třel svou tuhou tvář o temeno její hlavy.

Basingstoke chvíli upřeně koukal na děti, potom se s napětím otočil k Heimatovi.

"Beaupre, to, co si myslím, je přesně to, o čem jsi určitě přemýšlel i ty; je úplně normální, že každý z nás uvažuje o tom, jaké má možnosti. Ale já nechci, aby bylo tvoje tělo nalezeno někde mimo ostrov. Jak je všeobecně známo, jsme pořád na Moorea.

Doufám, že na to nikdo nezapomene, dokud nebude příliš pozdě.

Takže přestaň dělat voloviny, kamaráde. Pojď, zbavíme se toho člunu. A pak si zařídíme přepravu odtud." Heimat si ho prohlížel, škrábal se na bradě nehtem palce.

Neříkal nic.

"A taky," dodal Basingstoke, "je třeba myslet ještě na něco dalšího. Žádný rozumnej člověk nenechává v zásuvce nabitou pistolí, když odchází. Myslíš, že majitel tohoto domu je tak neopatrný? Jak moc jseš o tom přesvědčený? Ani ses nepodíval, jestli je ta pistole nabitá, jinak bych tě při tom viděl." Heimat uctivě přikývl. Na chvíli položil ruce do klína, díval se na pistolí. To, co viděl, bylo pro ostatní kryto stolem; v kovovém otvoru byl zářez a bylo slyšet klapnutí, jak se zavřel. Heimatův výraz se nezměnil, když vzhledl. "Tak, a já teď už vím, jestli je nabitá nebo ne," poznamenal.

"Ale ty ne." "Je teda nabitá?" vyzvídal Basingstoke zdvořile. Nečekal na odpověď. "V každém případě nechme téhle té neplodné debaty. Oba spolu půjdeme ven a zbavíme se toho člunu; děti tu budou v bezpečí.

Potom se vrátíme a zkusíme přijít na nějaký způsob, jak se dostat z tohoto ostrova. Pak, Beaupre, až budeme čekat na letadlo, se můžeš bavit podle svého gusta do sytosti." * * * Svázal je generál Beaupre Heimat a Kejchal poznal, že ten dědek to uměl moc dobře. Pár minut na to, co vyšli z domu, se zcela bez úspěchu pokoušel povolit provazy. Haroldovo ječení mu nepomohlo: "Co je s tebou, sakra, Zívale? Jseš tak vychrtlej, že by ses snad moh vysoukat ven z těch provazů, ne? Pak bys moh rozvázat i nás a potom -" Harold zmlkl, protože ani on sám si nedokázal dost dobře představit "potom". V každém případě se starci ve chvílce vrátili a skláněli se nad komunikační piezovizní sestavou.

Hned se spojili s úřednicí pro rezervaci letenek na letišti Faa- Faa-Faa. Byla to - nebo vypadala jako - hezká Polynésanka v sarongu s květinami ve vlasech. Vypadala i přátelsky i reálně, když se na ně dívala z PV obrazovky. Na moment Kejchal pomyslel na to, že zakřičí o pomoc, ale naděje, která z toho svítla, neodpovídala míře rizika. Bezpochyby byla ta dívka pouhou simulací a docela jistě velmi primitivní.

"Ukažte nám na displeji všechny lety nonstop na vzdálenost větší než dva tisíce kilometrů od teď až do poledne," přikázal Heimat.

"Oui, m'sieur." Dívka se usmála a zmizela. Na obrazovce piezovize se objevil seznam: UA 495 Honolulu 06:40 JA 350 Tokio 08:00 AF 781 Los Angeles 09:30 NZ 263 Auckland 11:10 QU 819 Sydney 11:40 UT 311 San Francisco 12:00 Heimat okamžitě řekl: "Chci let do Los Angeles." Basingstoke si povzdechl: "Ano, Beaupre, myslel jsem si to. Já taky." Heimat se na něj nespokojeně podíval: "Můžeš letět klidně do San Franciska. Letí to jen o pár hodin později a bude lepší, když nepoletíme stejnou linkou, ne? Nebo třeba můžeš letět do Honolulu nebo do Tokia." "Nechci být na jiném ostrově nebo někde, kde se nedomluvíme, a nechci čekat pár hodin. Já poletím tím letadlem do Los Angeles." Heimat si povzdechl a vzdal to. "Tak jo. Pak si můžu jít každé po svém. Rezervace!" Znovu se objevila ta dívka a zdvořile se ptala: "M'sieur?" "Chceme dvě letenky na let společnosti Air France 781 dneska dopoledne. Pan J. Smith a pan R. Jones," zainprovizoval Heimat.

"První třída nebo turistická, pane?" "Rozhodně první třídu." Heimat se usmíval. "Naše milá neteřinka byla tak hodná, že nám umožnila strávit tady kratší dovolenou a je velmi šlechetná. Okamžik," řekl a dával Basingstokovi znamení, aby

přivedl tu malou holku. Mimo záběr piezovize jí černocho rychle rozvázal ruce. Potom kývl na Heimata a přivedl ji ke komunikační sestavě. "Oniko, miláčku," pokračoval Heimat, "buď tak laskavá a řekni tady tomu roztomilému mladému programu číslo své kreditní karty." Kejchal zadržel dech. Pokusí se Oniko zavolat o pomoc? Nepokusila se. Zřetelně uvedla programu údaje své kreditní karty a pro ověření zdvihla palec. Kejchal pocítil momentální zklamání. Kam se poděla ta tolik vyzdvihovaná lidská odvaha, když jí bylo zapotřebí? A potom se sám před sebou zastyděl. Kdyby Oniko řekla cokoli špatně, určitě by to pro ni bylo velmi nepříjemné hned, jak by ji ti starci dostali ze záběru piezovize.

A tím to skončilo. Nepadly žádné další otázky. Polynésy vyhlížejíci program si ve vteřině ověřil účet a prohlásil: "Máte potvrzena místa pro dva, pana J. Smithe a pana R. Jonese, nonstop z letiště Faa-Faa-Faa, odlet v devět třicet do Los Angeles, letiště Intercontinental. Budete si přát nějaký další nebo zpáteční let z Los Angeles?" "Zatím ne," řekl Basingstoke a vypnul komunikační sestavu.

"Moment," protestoval Heimat. "K čemu ten spěch? Budeme přece chtít z Los Angeles pokračovat dál!" "Ale ne na její účet, kamaráde. To je moc velký riziko. Odtud už si budeš muset pokračovat na vlastní pěst." Heimatovy oči se nebezpečně zúžily. "Moc si o sobě myslíš, Cyrile," řekl jemně. "Zapomněl jsi, že pořád ještě mám tu pistoli?" A potom najednou vyštěkl: "Co to děláš? Zastav ji, Cyrile!" Oniko se totiž znovu urputně vydala směrem ke komunikační sestavě, i když ji Basingstoke pořád držel.

Basingstoke ji prudce odtáhl. "Ale, ale," plísnil ji. "Tohle by mě mohlo rozzlobit, děťátko!" Oniko neodpověděla. Jen se upřeně dívala na komunikační sestavu, na kterou už nedosáhla.

"Svaž ji," nařídil Heimat. Kejchal úzkostlivě sledoval Basingstoka, jak ji svazuje a ukládá do řady rukojmí u zdi. Když byla Oniko svázaná, znovu se uvolnila, a aby cítila trochu povzbuzení, opřela se o Kejchala.

"Musela jsem," zašeptala a on zasyčel na znamení souhlasu.

Musela to udělat, stejně jako on, musela se pokusit dostat ke komunikační sestavě hned, když vešli do domu. Kejchala zarazila naléhavost toho pokusu; nemohl si vzpomenout, proč mu to připadalo tak důležité, jen věděl, že to prostě důležité bylo. Stejně tak, pomyslel si, jako chtěl vyhledat a nahrát každý bit s údaji, které mohl získat z historie a činů Heechee, do svého zápisníku. Připadalo mu, jako by tato nutkání měla něco společného, ale nechápal to.

"Brzy odejdou," zašeptal Oniko, a tak ji povzbudil jediným možným způsobem, jak v tu chvíli mohl.

Mlčky se na něj podívala. Nemusela nic říkat; jediné, co by měla říct, bylo: "Ne dost brzy." Starci se věnovali tomu, co dělali pořád. Hádali se.

Jak byli ti lidé divní, i ty nejjednodušší otázky dokázali řešit jen divokou hádkou. Tentokrát se hádali, jestli budou spát nebo ne, a kdo z nich bude první. Heimat říkal: "Mohli bysme si taky odpočinout, Cyrile. Hodinu nebo dvě každé z nás, abysme byli čilí, až pojedem na letiště. Tak proč by sis nešel první lehnout ty? Já zůstanu vzhůru, abych bavil naše mladé hosty." "Jestli budeš bavit tu malou tak, jak si představuješ," osopil se na něj Basingstoke, "tak na to určitě doplatí životem." Heimat smutně zavrtěl hlavou. "Stárí tě otupilo. Co ti je po tom, co se stane ty malý kouzelný holce?"

"Z tebe se na starý kolena stal hotovej blázen! Tam venku je plnej svět malejch holek. Jak se jednou dostaneme z tohoto ostrova, můžeš si se všema dělat, co tě napadne. Mně jde jenom vo to, že tahleta má kredit, kterej můžeme použít. Mohla by za nás platit, kdyby byla mrtvá?" "Co by za nás platila? Letenky už máme." "A jak se asi dostaneme na letiště?" ptal se Basingstoke. "To jako půjdeme pěšky, jo?" Heimat se zamyslel, pak se na něj nevrle podíval.

"Možná máš tentokrát pravdu," připustil neochotně. Potom se mu tvář vyjasnila.

"Tak si teď můžeme objednat limuzínu a budeme mít čas i na jiný věci, až budeme čekat, než dorazí!" Kolik toho Oniko chápala, nedokázal Kejchal odhadnout. Měla skleslé tělo, jak se o něj opírala. Ležela se zavřenýma očima, ale po tvářích jí pořád pomalu stékaly slzy, jedna za druhou, jako z nějakého nevyčerpatelného zdroje.

Kejchal zavřel oči. Ani ne únavou, i když té bylo dost a dost, byla to spíš snaha soustředit se. Je vůbec nějaká možnost úniku? Dejme tomu, že by těm starcům řekl, že zase potřebuje jít na záchod.

Dejme tomu, že by ho kvůli tomu rozvázali. Mohl by se vyprostit, vzít Oniko do náruče a vyběhnout s ní z domu? Pomohl by mu Harold? Byla vůbec nějaká naděje, že tenhle plán - nebo jakýkoli jiný - vyjde? Nebo by prostě vyřešili problém s Kejchalem a Haroldem, kteří neměli ani kreditní kartu ani jim nemohli poskytnout sexuální uspokojení tak, že by je zabili hned, jak by začali dělat potíže? Poprvé za svůj krátký život uvažoval Kejchal o reálné možnosti, že by mohl zemřít maximálně za několik hodin. Pro mladého Heechee to bylo dost děsivé. Nebyla to jen otázka smrti - smrt čeká dříve nebo později každého. Ale smrt za těchto podmínek by mohla být naprostá, protože nablízku nebyl nikdo, kdo by mohl udělat to, co je nezbytné, aby uchopil Kejchalův mozek a vyprázdnil jej do paměti. Nebál se tolik smrti jako té alternativy, že jeho mozek se nenávratně rozloží, ještě než bude možné jej přetransformovat do předka...

Uvědomil si, že se ti dva starci zase hádají, tentokrát prudčeji.

"Co je s tím zatraceným krámem!" křičel podrážděně Basingstoke a Heimat se ozval: "Ty starej blázne, ty jsi s tím něco udělal! Hele, ukaž, já to zkusím!" "Můžeš to klidně zkoušet, jak dlouho chceš," zabručel Basingstoke. "Prostě to nepůjde." Ustoupil a mračil se, když ten stařec s bílou pletí stál skloněný nad komunikační sestavu. Pak se Heimat opřel do židle a zatvářil se mrazivě.

"Co jsi s tím provedl?" ptal se.

"Nic! Prostě jsem to jenom vypnul! Pak jsem to chtěl znovu pustit, ale nefunguje to!" Na docela malou chvíli pocítil Kejchal jiskřičku naděje. Jestli se skutečně komunikační sestava nějak porouchala, pak by možná ti dva starci museli změnit plány. Možná budou muset jít na letiště pěšky! Kejchal neměl vůbec představu o tom, jak je to daleko ani kterým směrem, ale to asi nevěděli ani oni. Třeba se neodváží mrhat časem. Možná budou muset vyrazit okamžitě, protože venku už skoro svítalo, obloha, jak ji viděl oknem, se vyjasňovala.

A kdyby odešli hned - a kdyby se jim z nějakého důvodu nepodařilo zabit možné svědky, které nechávají za sebou - a kdyby se nerozhodli vzít děti s sebou - a kdyby - Příliš mnoho kdyby.

Ale potom už na žádném kdyby nezáleželo. Kejchal viděl, jak se začíná obrazovka piezovize rozjasňovat. Viděl to i Basingstoke a křičel: "Už se nemusíme navzájem obviňovat, Beau! Koukej, nakonec to přece jenom funguje." A fungovalo.

Jenže obličej, co se na ně z obrazovky díval, nepatřil usměvavé Polynésance s květy ibišku ve vlasech. Byl to obličej muže neurčitěho věku, docela hezkého (nebo aspoň bych si to chtěl myslet), který se na ně přátelsky usmíval. Kejchal ho nepoznal. Pro všechny Heechee lidé vypadali úplně stejně, rozeznali jenom ty, se kterými náhodou strávili hodně dlouhou dobu.

Ale Cyril Basingstoke a Beaupre Heimat ten obličej poznali okamžitě. "Robinette Broadhead!" vykřikl Basingstoke a Heimat vyštěkl: "Co tady, sakra, dělá tenhle čubčí syn?" Essie to všechno pozorovala v gigabitovém prostoru a nervózně se chichotala. "Jseš docela známěj, Robine," řekla.

"Dokonce i tyhle sprostý teroristi tě okamžitě poznali." Albert pravil: "Na tom není nic překvapivého, paní Broadheadová.

Generál Heimat se minimálně dvakrát pokoušel Robinetta za- vraždit. A udělal by to patrně každý terorista na Zemi, kdyby k tomu měl příležitost." "Nedej jim šanci udělat cokoli špatného, Robine," prosila Essie. "Pokračuj. Dělej něco. A, milý Robine, buď opatrný. Podlý starý teroristi nejsou nic ve srovnání s nebezpečími, se kterými teď bojuješ!"

14 Černí pasažéři.

Myslím, že na tomto místě bych měl udělat malou rekapitulaci.

Když se zpráva o vysílání do kugelblitzu dostala na Spojenou hlídku, začali všichni okamžitě jednat. Programy a lidé v gigabitovém čase vystopovali zdroj vzkazu a lokalizovali jej na ostrově jménem Moorea v Tichém oceánu. To všechno proběhlo tak rychle, že to vyhovovalo dokonce i mně.

Potom to všechno trochu přibrzdl, protože další rozhodnutí museli učinit skuteční lidé.

Udělali to nejrychleji, jak to skuteční lidé udělat mohou, to jim musím přiznat, ale skuteční lidé prostě nedokážou jednat rychle, když vyžadujete skutečnou rychlost.

Trvalo moc a moc milisekund, než podnikli další krok a ještě mnohem déle, než se jim podařilo ho zrealizovat. Izolovali ostrov Moorea od energetické sítě. Odpojili všechny druhy elektromagnetické energie na celém ostrově. Moorea byl v karanténě. Nebylo možné odtud vyslat žádné další vzkazy.

Udělali to dobře a já s nimi souhlasil. Ale trvalo jim to příšerně dlouho! A pak jim trvalo ještě mnohem, mnohem déle, než podnikli další krok. Nevěděli, co mají dělat, a Albert, Essie a já jsme na to přišli místo nich za dobu, co pro ně znamenala jenom mžik, ale nekonečně dlouho trvalo přesvědčit skutečné lidi o tom, že máme pravdu a přimět je, aby podnikli správné kroky.

Od samého počátku bylo jasné, že Nepřátelé se na Zemi volně pohybují. Albert a já jsme to probírali pořád dokola tisíce milisekund a jiné vysvětlení prostě nebylo. Ty "plané poplachy" na Kruhové hlídce vůbec plané nebyly.

Podařilo se nám to milisekundu po milisekundě vysvětlit skutečným lidem. Ale oni se s námi o tom dohadovali.

"To nevíte," namítal generál Halverssen a já hulákal (stejně jako jsem dokázal hulákat, když jsem byl skutečný člověk):

"My to samozřejmě víme!" a Albert se do toho rozumně vložil (ale, pane bože, tak strašně pomalu!): "Je pravda, generále Halverssene, že to nevíme určitě. Ale věda není založená na jistotách, je to otázka pravděpodobnosti.

A pravděpodobnost, že tohle je přesné tvrzení, je ohromná.

Skutečně, neexistuje žádná přesvědčivější hypotéza, která by téhle mohla konkurovat." Dovedete si představit, kolik času takováhle věc zabrala? A potom jsme je museli přesvědčit o dalším tvrzení: Nepřátelé mají lidi, kteří pro ně pracují.

Tehdy jsme se dlouho dohadovali, protože generálové ze Spojené hlídky zabředli do diskuse o tom, zda by vůbec nějaký člověk, jakkoli odporný nebo duševně vyšinutý, spolupracoval s nepřáteli veškerého organického života.

Trvalo věčnost vysvětlit jim, že nemáme na mysli dobrovolnou spolupráci.

Takže co jsme tedy měli na mysli? No, my jsme nevěděli, co přesně máme na mysli, měli jsme v ruce jen ten fakt, že vysílání v angličtině, jakkoli zrychlené, bylo nevyvratitelným důkazem, že někde nějaký člověk je mezičlánkem mezi

Nepřáteli a vysíláním. A obsah vysílání samozřejmě dál potvrdil teorii, že vzkaz vysílali Nepřátelé a byl určen

Nepřátelům. "Kdybyste vy byl špehem Nepřátel na Zemi," vyzvídal Albert zdvořile, "co byste dělal? Při své první misi byste se snažil dozvědět co možná nejvíc o tom, jací lidé a Heechee jsou, jakou používají techniku a kde je rozmístěna.

Snažil byste se zjistit všechno, co by se mohlo hodit v případě eventuálního konfliktu. To je přesně to, co v tom vzkazu bylo, vážení generálové.

O tom skutečně není nejmenších pochyb." Dohadování netrvalo jenom milisekundy. Trvalo minuty a minuty se natahovaly na hodiny, protože skuteční generálové celou dobu nemluvili jenom s námi.

Mysleli i na jiné věci. Jednali. Ostrov Moorea byl izolován, takže vzkazy nebylo možné ani vysílat ani přijímat.

Zabezpečit kontrolu šlo jen vysláním nových dočasných oddílů s instrukcemi k obsazení. Obsazení čeho? ptali jsme se marně. Jediná odpověď, které se nám dostalo, byla: "Samozřejmě ostrova." Takže do letadel dalekého doletu na Nandu

a Oahu nastoupili vojenští parašutisté a vyskákali na Moorea. V těch letadlech byli odvážní muži i ženy - mnohem odvážnější, než bych byl já, protože jejich statut "vojáků" byl jenom čestný - aspoň na tu dobu, co většina z nich žila.

Ale letěli nad ostrov a seskočili do tmy - na svahy té velké centrální hory, někteří, jiní do vod laguny, několik šťastlivců do záhonů taro nebo na pláž. Jejich úkolem bylo zatknout všechny, které najdou a po splnění tohoto úkolu dát zrcadlem signál na hlíd- kové satelity nahoře tak, aby Moorea mohl být zase napojen na energetickou síť a aby tam mohli přistát důležité vyšetřovatelé.

Dovedete si představit, jak dlouho tohle trvalo? Dovedete si představit, kolik s tím bylo trablů? Na Moorea seskákalo dvě stě vojáků a skoro sedmdesát si jich přitom poranilo ruce, nohy nebo lebky. Byl zázrak, že nikdo z nich nezahynul; a to všechno pro nic za nic.

Protože když se tohle všechno dělo, ti rychlejší z nás, jako třeba Albert a já, dělali domácí úkol, který mohl všechnu tu námahu ušetřit. Trvalo to mnohem déle, než to trvat mohlo, protože jsme se kvůli té izolaci nemohli dostat k záznamům na samotném ostrově Moorea. Informace jsme tedy museli získávat z jiných zdrojů. Tak jsme to také udělali. Sehnali jsme si veškeré údaje o dopravě na ostrov Moorea i z něho. Prostudovali jsme zprávy ze sčítání lidu o všech, co tam žili. Hledali jsme stopu, nějaké spojení s něčím, co by se nějak týkalo Nepřátel...

A v souborech se objevila jména Oniko, Kejchal a Harold.

Když jsme zjistili, o koho se jedná a kde byli, poznali jsme, že oni jsou ta odpověď. Kdo jiný byl na Kruhové hlídce při posledním "planém poplachu?" Když jsme tohle všechno vysvětlili těm skutečným lidským hlavám, tak s námi souhlasily, že je to důležité. Bylo to taky pěkně nanic, protože neměli žádnou slušnou možnost komunikace s výsadečnými jednotkami, jejichž příslušníci i v té chvíli skákali na celý ostrov, aby jim mohli sdělit, kam se mají soustředit. Ale podnikli další vynikající věc. Umožnili nám nahlédnout do záznamů hlídkového satelitu a když jsme si ty pásky přehráli, ukázal se nám malý člun se skleněným dnem, jak vyplouvá z laguny a napříč úžinou.

Bohužel, v době, kdy jsme to viděli, to byla už minulost. Ale byly tam. Ty tři děti vylézaly po čtyřech na plovoucí molo u domu na pláži, co patřil Henrimu Becquerelovi a jeho ženě. Zrovna byli oba na návštěvě u vnoučat na planetě Peggy. A když jsme potom postoupili dál a monitorovali všechny druhy komunikace z nebo do domu na pláži, bez problémů jsme identifikovali ty dva starý cvoky, kteří byli s dětmi ve člunu.

Potom jsme ty obrázky uložili a přemýšleli jsme. "Ah-ha," řekl Albert moudře a bafal z dýmky. "Podívej se na ty děti."

"Dvě z nich mají váček," oznámil Julio Cassata jen okamžik přede mnou.

"Přesně tak," rozzářil se Albert. "A je nějaký lepší úkryt pro bytost z energie, jako jsou Nepřátelé, než váček?" Namítl jsem: "Ale mohli to udělat? Teda, jak to mohli udělat?" Zabafal z dýmky. "Mohlo by to pro ně být složité, to jo, Robine," řekl Albert zamyšleně, "protože na systémy uložení by si nezvykli. Ale nebyli na to zvyklí ani uložení předkové Heechee a ani naše vlastní gigabitová síť nebyla zpočátku kompatibilní. Museli jsme prostě přijít na způsob transkripce. Myslíš, že Nepřátelé jsou hloupější než my, Robine?" A než jsem stačil odpovědět: "V každém případě žádná lepší hypotéza neexistuje. Nemůžeme si dovolit předpokládat nic jiného. Nepřátelé jsou ve váčcích." "A váčky mají děti," řekla Essie, "a děti jsou zajatci dvou známých vrahů, Robine! Ať podnikneme cokoli, musíme si být naprosto jisti, že se dětem nic nestane!" "Samozřejmě, miláčku," souhlasil jsem a přemýšlel, jak to zařídit. Údaje v souboru o Basingstokovi a Heimatovi mě zrovna neuklidnily, dokonce i když pomineme tu Heimatovu známou posedlost mladými bezbrannými děvčaty. Snažil jsem se. "První, co musíme udělat, je přesvědčit Spojenou hlídku, aby izolovali dům. Nechceme, aby se Nepřátelé dostali do gigabitového prostoru a poflakovali se v něm." "Měli už spoustu času to udělat," poznamenal Albert.

"Ale možná to neudělali. Třeba nemůžou opustit váčky - nebo si nemysleli, že je to nutné." Zavrtěl jsem hlavou. "Tvůj problém, Alberte, je, že jsi stroj. Nevíš, jak se chovají přirozené bytosti."

Kdybych já byl jedním z Nepřátel a nacházel se v nějakém určité zvláštním a matoucím místě, našel bych si nějaký příhodný úkryt, kde bych se mohl schovat, a tam bych zůstal, dokud bych nebyl přesvědčen o tom, že mi nehrozí nebezpečí." Albert si povzdechl a obrátil oči v sloup. "Ty jsi nikdy nebyl přirozený energetický tvor, takže ty nevíš nic o tom, jak se chovají oni," připomněl mi.

"Ale jestli nemám pravdu, tak není nic ztraceno, ne? Tak je teda odstříhneme." "Jistě, už jsem to navrhl organickým velitelům Spojené hlídky."

Během několika tisíc milisekund bude ten dům zcela izolován. A co dál?" "No," řekl jsem prostě, "pak je navštívím." Skutečně to trvalo spoustu milisekund. Nejen, že jsem musel přesvědčit potentáty ze Spojené hlídky, že jsem ten nejlepší vyjednávač, musel jsem je i Alberta ubezpečit, že budu jednat tak, abych nedal ani jednomu z těch starců ani žádnému Nepříteli možnost uniknout.

"Fajn," řekl Cassatův dvojník ostře. "Souhlasím." A pak to přišlo. "Někdo to musí udělat, ale ne ty, Broadheade. Ty jsi civil." Zavřiskal jsem: "Hele, poslouchej, ty blboune-" Ale Albert zdvihl ruku.

"Generále Cassato," namítl trpělivě, "situace v tom domě je nejistá. Nemůžeme čekat, až se tam dostane nějaký skutečný člověk a začne vyjednávat."

"Samozřejmě, že ne," tvářil se upjatě, "ale to neznamená, že to musí být zrovna Broadhead!" "Ano?" vyjel Albert. "A kdo tedy? Nemusí to snad být někdo z nás? Někdo, kdo ví, o co se jedná? Skutečně, měl by to být někdo z nás, nemyslíte?" "To není nezbytné," Cassata se chtěl hádat, jen aby to všechno zdržoval, ale Albert mu nedal šanci.

"Já myslím, že to nezbytné je," řekl jemně, "protože podstatný je čas a jedinou otázkou zůstává, kdo by to měl být. Nemyslím si, že bych to měl být já. Jsem koneckonců jen drsné mechanické zařízení." Essie se do toho vložila: "Já tedy určitě ne!" "A vy sám, generále," řekl Albert zdvořile, "se pro takovou práci dost dobře nehodíte. Takže, obávám se, zbývá jenom Robinette." On se obával! Cassata se podvolil. "Ale ne osobně," nařídil. "V nějaké podobě, která by se mohla obětovat, to je moje definitivní rozhodnutí." Takže jsem to nebyl tak docela "já", kdo se usmíval z komunikační sestavy na ta dvě stará monstra a jejich dětské zajatce. Byl to jenom můj dvojník, protože to byl jediný způsob, který Albert a lidé ze Spojené hlídky připustili, ale museli taky připustit, abych uzavřel těsný kontaktní kanál s mým dvojníkem. V tomto ohledu neměli možnost volby, protože jinak by se nikdo z nás vůbec nic nedozvěděl o vývoji událostí v tom malém domku na pláži tahitského ostrova a ani by jej nemohl nijak ovlivnit.

Tak jsem se koukal z obrazovky piezovize na ty dvě staré příšery. Rovnou jsem řekl - nebo můj dvojník řekl - "Generále Heimate, pane Basingstoku, zase jsme vás chytli. Nedělejte žádné hlouposti. Necháme vás volně odejít - za určitých podmínek - za předpokladu, že s námi budete spolupracovat. Začneme tím, že rozvážete ty děti." A v tutéž dobu si mé druhé já, v bezpečí Věrné lásky sto tisíc kilometrů daleko, hořce postěžovalo: "Ale trvá to tak dlouho!" Essie řekla: "Jinak to nejde, milý Robine," a Albert si odkašlal: "Buď opatrný. Generál Heimat se pokusí o nějakou hrubost, o tom není pochyb, ale Basingstoke je lživější. Bedlivě ho sleduj." "Mám na vybranou?" brblal jsem. Ovšemže ne. Byli

skuteční lidé a já byl já. Zatímco můj dvojník nekonečně dlouho pronášel svá první slova - trvalo to šest tisíc milisekund! - já pozoroval a na displej promítal všechny lidi, každý kus nábytku, závěs, okno, částku písku a prach v tom hezkém pokojíku. Trvalo mi věčnost, než jsem aktivoval svoji podobu a řekl slova na pozdrav a Heimatovi trvalo věčnost, než odpověděl.

Víte, neměl jsem na Věrné lásce rychlé perceptory a aktuátory, které byly součástí mne samotného. Měl jsem tam jen jednoduchou piezovizní komunikační sestavu, jakou mívají lidé v obývacích. Jsou projektovány tak, aby je používali skuteční lidé. Proto jsou taky pomalé jako skuteční lidé. Nemusí být rychlé, protože živi lidé také rychlí nejsou. Snímací systém tohoto zařízení zabírá vše, co má před sebou, kousek po kousku. Postupně všechny body zkoumá a zaznamenává jejich vlastnosti - tolik a tolik luminace v takové a takové vlnové délce - a potom si tyto body postupně zanáší do paměti pro přenos.

My jsme ale samozřejmě neměli v plánu nechat tu sestavu vysílat. Jediné spojení z toho pokoje bylo navázáno prostřednictvím mého dvojníka a mě na vzdálenost sto tisíc kilometrů.

Snímače sestavy byly pro tento účel dostatečně rychlé, ale z hlediska skutečných lidí. Na každý bod se dívaly čtyřnadvacetkrát za sekundu a lidská setrvačnost zrakových vjemů vyplnila mezery. Co lidé viděli, byla iluze přítomnosti v reálném čase.

Já ne. To, co jsem viděl já a můj dvojník, bylo to lopotné sestavování obrazů kousek po kousku. Byli jsme v gigabitovém čase, ve stavu mnohem větší rychlosti. Viděli jsme vstup každého jednotlivého údaje. Vypadalo to, jako by někdo maloval na plátno každou čtyřnadvacetinu sekundy červenou tečku semhle, temnější šarlatovou vedle ní a tak dál, pečlivě, pomalu, bod po bodu se nám pak před očima objevila jediná linie červené sukně, kterou měla na sobě Oniko. Pak následovalo dalších tisíc bodů pro další linii a další a ještě další, zatímco jsme já a můj dvojník nervózně seděli a kousali si metaforické nehty a čekali, až se konečně ukáže celý obraz.

Zvuk nebyl o nic lepší. Střední kmitočet lidského hlasu, dejme tomu komorní a, je 440 hertzů. Takže to, co já "slyšel" (vlastně jsem to přijímal jako tlakové pulsy) bylo tůt ... tůt ...tůt a každé to tůt se ozývalo vždy po několika milisekundách. Potom jsem si musel zaznamenat amplitudu každého pulsu a čas, který mezi nimi uplynul, více či méně podle toho, jak tón stoupal nebo klesal, potom je identifikovat jako frekvence, stanovit jejich zvukové spektrogramy, přeložit je do slabik a nakonec do slov. No, tlumočil jsem je. Ale, pane bože, bylo to tak děsně únavné.

Bylo to frustrující všemi způsoby, kterými to frustrující být mohlo, protože to bylo naléhavé.

Naléhavost představovali vlastně Nepřátelé, ale bylo to naléhavé i pro mě osobně. Byla to například věc zvědavosti. Ten starý cvok, co se jmenoval Heimat, jak jsem moc dobře věděl, se hodně snažil zabít mě i moji ženu. Vážně jsem s ním o tom chtěl mluvit. Pak tam byly ty děti. To bylo zvláště naléhavé, protože jsem si živě dovedl představit, co mají za sebou, jak musí být vyděšené, unavené a demoralizované. Chtěl jsem je zachránit před tím utrpením v příštích milisekundách; pro skutečného člověka, co se handrkoval a domlouval se starými zabijáky, to nebyl vůbec žádný čas; a já nemohl.

A taky jsem nemohl čekat, takže zatímco Heimat a Basingstoke ještě otevírali ústa s výrazem otřeseného překvapení, skočil jsem do toho a řekl dětem přímo: "Oniko, Kejhale, Harolde, už jste v bezpečí. Tihle dva už vám nemohou ublížit." A jak jsme tak všichni seděli v řídicí kabině Věrné lásky, Albert cucal zamyšleně dýmku a řekl: "Nedávám ti to za vinu, Robine, ale prosím tě nezapomínej, že se jedná především o Nepřátele." Neměl jsem možnost odpovědět. Essie byla rychlejší než já, a rozhořčeně křičela: "Alberte! Copak jsi vážně jenom stroj? Ty chudinky děti jsou k smrti vyděšené!" "Třeba má pravdu," namítl Cassata. "Děti budou v pořádku.

Policie Papeete už je na cestě-" "A kdy přijede?" ptala se Essie. To byla jenom řečnická otázka. Odpověď jsme všichni znali. "Asi tak za jeden milion milisekund, je to tak? Co všechno se za tu dobu může stát, dokonce i v čase měřeném skutečnými lidmi?" Můj dvojník zrovna končil větu: „-t-e-v-b-e-z-p-e-č-i-“, takže ještě byla spousta času na diskusi. Řekl jsem Albertovi: "Co myslíš, že Heimat udělá?" "Má tu pistoli," podotkl Albert uvážlivě. "Třeba ho napadne použít Oniko jako rukojmí." "O to se dokážeme postarat," prohlásil Cassata chmurně.

"V žádném případě, Julio!" vyletěl jsem. "Zbláznil ses? Když v té malé místnosti použiješ laserové zbraně, mohl bys někomu ublížit." "Jenom tomu, na koho budeme mířit!" Albert si omluvně odkašlal. "Nepochybuji o přesnosti vašich zbraní, generále. Ale přistupuje k tomu i problém integrity Faradayovy klece. My jsme ten prostor zcela izolovali, až na jediný kanál mezi panem Broadheadem a jeho dvojníkem. Když ho přerušíte, co se stane s těmi černými pasažéry?"

Cassata zaváhal. Všichni jsme zaváhali, protože to byl ten největší problém, černí pasažéři. Nepřátelé! Při pohledu na ty tři hezké děti jako rukojmí dvou dávných hrdlořezů člověk skoro zapomínal, kde byla ta skutečná hrůza. Heimat a Basingstoke byli amatéři! Zabili možná pár desítek tisíc nevinných mužů, žen a dětí, způsobili materiální škodu snad za několik miliard dolarů, narušili rovnováhu života desítek milionů lidí ... jak byli triviální v porovnání s rasou, která ničila hvězdy, celé planety a odvažovala se obtěžovat samotný celý nekonečný vesmír! Teror? Žádný lidský terorista nebyl ve srovnání s Nepřátelemi nic víc než nezvedený bezvýznamný spratek - tihle dva, Hitler, Čingischán, Aššurbanipal.

A v té místnosti byli Nepřátelé a já navrhoval pokusit se jim postavit tváří v tvář...

Můj dvojník konečně dětem dopověděl slova útěchy. Cyril Basingstoke otevřel ústa, aby něco řekl. Prostřednictvím dvojníka jsem viděl jeho výraz. Upíral na mě oči zvědavě a s jistým respektem. Byl to takový ten respekt, jaký má jeden gladiator ke druhému, když se sejdou v aréně - gladiator, který zná rozdíl mezi protivníkovými a svými vlastními zbraněmi, ale který se pořád domnívá, že i tak má reálnou šanci, aby trojzubcem zvítězil nad sítí protivníka.

Ani v nejmenším to nebyl pohled, jaký byste čekali od někoho, kdo je připraven připustit porážku.

Měřeno podle pomalého běhu lidských hodin se musel průběh dalších událostí zdát velmi rychlý. Ti dva starí desperáti měli nejlepší léta za sebou, ale dostali spoustu nových orgánů a svalů a jejich podlé staré mozky byly pořád ještě bystré. "Beaupre!" vyštěkl Basingstoke. "Namiř na tu holku!" A sám přiskočil ke stolu, kde celou dobu ležela harpuna. Zakřičel jsem z obrazovky úzkostlivě: "Počkej! Můžeme se dohodnout!" Heimat už jednou rukou držel Oniko za vlasy a

druhou jí přidržoval rybářskou zbraň u spánku. Vítězoslavně vyštěkl: "To si piš, že jo! Chceš slyšet naše požadavky? Svoboda! Naprostá svoboda, doprava na planetu podle našeho výběru a - a - milion dolarů pro každého!" "A víc zbraní, kamaráde," dodal Cyril Basingstoke s profesionální věcností. Vždycky byl z těch dvou mazanější, pomyslel jsem si s jistou dávkou obdivu. A skutečně jsem obdivoval rychlé myšlení a dokonalé akce těch dvou bestií. Myslím promyšlené akce! Museli být hodně překvapení, když jsem se najednou objevil na obrazovce komunikační sestavy. A přesto jim netrvalo ani deset sekund, než odpověděli, připravili plán a uskutečnili jej, takže teď měli ty děti na mušce a diktovali si požadavky.

Ale deset sekund je deset tisíc milisekund.

Řekl jsem z obrazovky: "Svobodu získat můžete, oba dva. Tedy, můžete se dostat z vězení a svobodně žít na jiné planetě - ne na Zemi ani na Peggy, ale na docela hezké planetě. Problém je jen v tom, že na té planetě budete vy dva jediní lidé." Byla to korektní nabídka. Měl jsem dokonce na mysli jednu určitou planetu, protože Albert jednu dobrou našel. Pravda, byla v jádře, jedna z těch, co Heechee moudře přitáhli navíc z expanzních důvodů, ale bylo to docela jisté místo, kde se dalo žít. Budou si tam dělat, co budou chtít, hlavně proto, že vzhledem k tomu, že byla v jádře, to budou dělat čtyřicetisíckrát pomaleji než na Zemi.

"Ale hovno!" vyštěkl Heimat. "My sami si vybereme planetu! A nezapomeň na ty prachy!" "Dám vám peníze," řekl jsem zdvořile. "Každýmu milion; můžete si za ně koupit programy, co vám budou dělat společnost.

Promyslete si to, pánové. Víte, nemůžeme vás nechat ničit další města." A pak jsem viděl, jak se Heimatovi zúžily oči, když zaslechl hluk z vedlejší místnosti, tak jsem rychle dodal: "Nemáte jinou možnost, protože jinak oba zemřete.

Podívejte, co pro vás máme," řekl jsem a ukázal jim na obrazovce některé z orbitálních zbraní částkových paprsků Nash.

Podívali se. Trvalo jim jen jednu nebo dvě sekundy (ale víc než tisíc milisekund!) než zaregistrovali, co je na obrazovce, ale to už bylo příliš pozdě. Albert mi totiž už v tom domě něco našel.

Lokalizoval tam pracovního robota, já ho přivedl a on dvěma vešel.

Se zdviženými čistícími hadicemi. Pracovní robot není zbraň. Když je nastaven na domácí práce, dokáže gruntovat, ledacos spravit a uklízet, umí dokonce i umývat okna a vynášet odpadky, ale nezabíjí.

Nicméně má trysky, kterými dokáže vstříkovat čistící prostředky do různých škvír, a za nimi má speciální posilovače; když má zásobník naplněný na maximum a vysune kráječ nože z ústí trysek, jak jsem mu přikázal, zatímco jsem mluvil, dokáže vrhat ty nože velkou silou a s poměrně značnou přesností.

Nezabil jsem ty starce, nebo alespoň ne nastalo. Ale než se Heimat stačil ohlédnout, měl nůž v krku a Basingstoke v srdci a pro děti pak už nepředstavovali žádné nebezpečí. Stali se už jen materiálem pro techniky, kteří vyňali jejich mozky, aby je mohli uložit do Mrtvého souboru. "Zajímalo by mě," řekl jsem, když jsem se díval, jak se ten druhý nůž pomalu zabodává do Basingstokovy hrudi, "proč jsme tohle neudělali hned, Alberte. Když budou uloženi do paměti, tak s nimi snad už takové problémy nebudou, ne?" "A proč by měly být?" usmíval se Albert. "Ale teď už se starej o ty děti, prosím tě." "Děti!" vykřikl Cassata. "Máte tam ty Nepřátelé! Těm musíte věnovat pozornost!" "Ale v tomto případě," řekl Albert zdvořile, "je to totéž, víš." Nebylo třeba mi to připomínat. Já byl už tak dost vyděšený.

Pracovní robot není při rozvazování uzlů o nic lepší než při zneškodňování zločinců, ale má taky škrabáky a řezače. Prostě a jednoduše ty provazy přezel. Nejprve osvobodil Oniko, potom Kejchala a Harolda. Já s nimi mluvil, ještě když jim ty provazy uvolňoval.

Řekl jsem konejšivě: "Už je to v pořádku, děti. Jedná se jen o jednu velmi důležitou věc. Chci, abyste si odepjali váčky, bez dohadování a bez diskusí, protože je to velmi důležité. A chci, abyste to udělali okamžitě." Byly to hodné děti. Neměly to jednoduché. Nic pro ně nebylo jednoduché, po tom, co měly za sebou - hlavně pro Oniko, byla strašně unavená a vyděšená - snad ještě horší to bylo pro Kejchala, protože Heechee od svých tří let váček skoro nikdy neodkládají. Ale přesto to udělaly, bez dohadování a bez diskusí. Jenže jim to trvalo hodně milisekund, zatímco já jako na trní čekal na další krok. Právě ten mi naháněl strach! Ale nebylo vyhnutí.

"A teď od vás potřebuju, abyste přinesli svoje váčky ke komunikační sestavě a abyste je zapojili do zařízení pro příjem údajů." Nebylo to tak jednoduché, protože terminály váček nebyly k ničemu takovému projektovány, ale Albert už věděl, jak na to. Takže Kejchal zkoumal, jak by mohl adaptér zapadnout a Harold hledal v zásuvkách, co by se hodilo pro jeho uzpůsobení a s pomocí pracovního robota se jim to povedlo. Vytvarovali jej, opatrně šlapali kolem těch dvou příšerných věcí na podlaze ...

A celou tu dobu, milisekundu po milisekundě, jsem se na ně díval, jak mi umožňují podniknout to, čeho jsem se děsil a co jsem chtěl udělat ze všeho na světě nejvíc: Stanout tváří v tvář - jakkoli metaforicky, protože já žádnou tvář neměl a nepředpokládal jsem, že by ji měli Nepřátelé - bytostem, které narušovaly poklid vesmíru, ve kterém jsem žil a který už tak příliš poklidný nebyl.

A potom Oniko zasunula vývody svého váčku přes adaptér do konektoru komunikační sestavy a oni tam byli.

Nemůžu vám vlastně popsat, jak Nepřátelé vypadali. Jak by se to dalo popsat za použití fyzikálních atributů, když žádné neměli? Nemůžu vám říct, jak velcí byli Nepřátelé nebo jakou měli barvu nebo tvar; nic z toho totiž neměli. Pokud měli pohlaví nebo cokoli, co by je od sebe navzájem odlišovalo, nevšiml jsem si toho.

Dokonce jsem si ani nebyl jist, jestli byli dva. Víc než jeden, to ano.

Méně než mnoho, řekl bych. Předpokládal jsem, že byli dva, protože v době (dost dlouhé době podle mého i jejich měření) kdy Oniko přiložila svůj váček ke konektorům komunikační sestavy a než Kejchal následoval, jsem cítil, že v gigabitovém prostoru se mnou byla jen jedna bytost a potom jsem si myslel, že jich je víc.

Pokusil jsem se na ně promluvit.

Nebylo to jednoduché. Nevěděl jsem, jak na to.

Napřed jsem se zkusil zeptat: Kdo jste? Neřekl jsem to přesně takhle, protože jsem nepoužil slova.

Znělo to spíš jako dlouhé nezvučné Hmmm? Žádná odpověď.

Zkusil jsem to znovu, tentokrát za pomoci obrazů. Vyvolal jsem obraz kugelblitzu, pár šmouh neurčité barvy, které se neposedně mlely v mezigalaktickém prostoru.

Žádná odezva.

Vytvořil jsem obraz Kruhové hlídky a zasadil ho do rámu s kugelblitzem. Pak jsem to vymazal a ukázal jsem Kejchala a Oniko, potom jejich váčky.

Pak jsem zkusil další Hmmm? Žádná odpověď. Nic. Jen jsem věděl, že někdo nějak se mnou sdílí ten prostor.

Ne! Objevila se odpověď! Protože jsem ukázal váčky tak, jak byly - neprůhledné, matné zašpičatělé kovové předměty; v mém zobrazení světélkovaly. Vysílaly záření.

I když jsem veškerou pozornost věnoval svému dvojníkovi, byl jsem ještě jednou, polovinu sekundy odtud, na palubě Věrné lásky s Essie Albertem a generálem Cassatou. Uvědomoval jsem si ten pohyb, dokonce i otázky a komentáře.

Ale já "skutečný" jsem byl pořád půl sekundy za dvojníkem a zatímco Albert ostře vykřikl: "Říkají, že byli ve váčkách!", já už to věděl.

Byla to koneckonců jakás takás odpověď. Komunikace byla zahájena.

Zkusil jsem obtížné zobrazení. Pokusil jsem se ukázat celý vesmír -zvenčí. Z místa, které nikdy neexistovalo, protože nebylo žádné "zvenčí" toho, co je podle definice všude. Jediný obraz, kterým jsem tohle všechno ukázal, byla prostě jenom velká zářivá beztvará skvrna. Jestli to Nepřátelům něco připomene, jsem nedokázal odhadnout, ale nejvíc se to blížilo těm věcem, co mi ukazoval Albert v neurčitelném čase. Potom jsem, stejně jako Albert, na to najel transfokátorem. Skvrna se přiblížila, roztáhla se a ukázala jednu sekci vesmíru, několik tisíc galaxií, elipsy a spirály a podivné dvojice, které do sebe narážely, a jednotlivé objekty, které ze sebe chrlily celé náruče malých hvězd a mračen plynu.

Bylo to správné? Připadalo mi, jako bych něco dělal špatně.

Dobře, myslel jsem si. Dělán to špatně. Předpokládal jsem něco, na co jsem neměl právo. Ukazoval jsem vesmír tak, jak se jevil lidskému zraku, v optických frekvencích světla. Špatný předpoklad! Neměl jsem důvod předpokládat, že Nepřátelé mají zrak. I kdyby nějak viděli, jak jsem mohl předpokládat, že vidí jenom v té známé lidské paletě frekvencí od fialové do červené? Takže jsem zobrazení přidal kruhy kolem světelných zdrojů a plynová oblaka, viditelná jen v infračerveném nebo mikrovlnném záření, dokonce i oblaka částic, které, jak jsem předpokládal, byly vlastním příspěvkem Nepřátel do vesmíru, ve kterém jsme žili.

Vlastně, tak říkajíc, jsem ukázal svému neviděnému (a obával jsem se, že možná naprosto netečnému) obecenstvu obrazy, které mi ukazoval Albert v neurčitelném čase. Chvilí jsem čekal a pak jsem to rozpochoval.

V obráceném sledu. Přesně, jak mi to ukazoval Albert.

Zmenšil jsem obraz. Galaxie se k sobě přiblížily. Jak se přibližovaly, roztahovaly se, takže jsem ukazoval menší a menší struktury, které se stále více stlačovaly k sobě.

Zmenšoval jsem to pořád dál. Katastroficky. Smrštil jsem vesmír do jediného příšerného světelného bodu.

A potom jsem znovu ukázal velký třesk a celou tu situaci jsem zastavil v takové chvíli, kdy byly možnosti dalšího vývoje otevřené.

A pak jsem zkusil zase ten pocit otázky beze slov: Hmmm? A dostal jsem odpověď.

Samozřejmě, že to nebyla odpověď slovní.

Samozřejmě se ta odpověď odpovědi podobala jen velmi málo.

Ani jsem nečekal, že by tak mohla vypadat. Nečekal jsem vlastně vůbec nic -nebo jsem aspoň neměl vůbec žádnou představu, co mám vlastně čekat.

Co jsem dostal, bylo zobrazení, a ze všech odpovědí, které jsem považoval za možné, jsem takovouhle čekal nejmíň. Na tom zobrazení jsem byl já. Usmíval jsem se na sebe. Můj vlastní obličej, kostnatý, ošklivý, ale rozeznatelný, možná mě takhle viděla Oniko a Kejchal, když jsem se díval z komunikační sestavy.

Nezdálo se mi, že by to byla ta pravá odpověď na moji palčivou otázku, kterou jsem se pokusil položit.

Říkal jsem si, že důvodem je to, že jsem se nezeptal na to pravé.

Možná to moje zobrazení, o které se Nepřátelé pokusili - alespoň jsme se domnívali, že se Nepřátelé pokusili zrovna o tohle - nemělo něco, pro jejich oči podstatného. ("Oči!") Nevěděl jsem, jak to napravit. Všechny naše domněnky o Nepřátelích byly založeny na předpokladu, že jako stvoření pouze z energie mají zato, že náš stávající vesmír je pro ně málo pohostinný, a tak se rozhodli vytvořit dostatečné množství "mizející hmoty", aby zase splýnul do původního atomu ... ten by zase explodoval prvním nebo třetím nebo n-tým velkým třeskem, aby vznikl vesmír, co by se jim zamlouval víc. Chtěli předělat vesmír. "Zformovat po nepřátelsku", dalo by se říci, stejně tak jsme my i Heechee přetvořili planety.

To byla podstata toho, co jsem chtěl sdělit, ale nevěděl jsem, jak to zobrazit v jejich terminologii.

Nehledě na to, že, jak se zdálo, jsem to právě udělal.

Nevím, jak dlouho jsem takhle zůstal, koukal se na karikaturu vlastního obličeje a přemýšlel, co dál.

Bylo to dlouho. Dokonce i v čase skutečných lidí to bylo tak dlouho, že to vadilo, protože jsem si uvědomil, že ledovcově pomalé klidné pohyby lidí v místnosti byly viditelné. Teď už tam bylo víc lidí. V té místnosti se objevili další skuteční lidé a spousta strojů.

Když jsem si udělal čas, abych vypálil na Alberta a Essie otázku prostřednictvím mé osoby na Věrné lásce, Albert mě uklidnil: "To je policie, Robine, a fyzické osoby, které zabezpečují, že to omezení pořád ještě funguje, a pak tam jsou týmy pro přenos mozku a mrtvol Basingstoka a generála Heimata. Neboj se, vedeš si dobře." Dobře? No ano, možná to tak bylo. Protože obrazy se měnily. Napřed jsem nevěděl, co vidím, divná koule ošklivě vypadajícího ohně, která se otevířela, aby ukázala hvězdy a planety natěsnané na sebe, pak transfokátor přešel na jednu z planet, aby ukázal

schematické figurky v pohybu, což měli být zcela evidentně Heechee. Jejich skryš v jádře? Samozřejmě. A jakmile jsem to rozpoznal, objevil se další obraz. Bylo to spíš jako dokument nebo cestopisný film: Život mezi Heechee. Viděl jsem lodi Heechee nedaleko Schwarzschildovy bariéry a města Heechee pod zasklenými kopulemi; viděl jsem továrny Heechee na spotřební zboží a viděl jsem pracující Heechee a svatby a porody a jejich vývoj. V té dlouhé projekci v gigabitovém čase jsem viděl o Heechee víc, než co jsem o nich kdy ve svém dlouhém životě věděl. Vyjádřím to jemně: byl jsem překvapený a byl jsem příšerně a beznadějně zmatený. Neměl jsem ani zdání, proč se na to dívám. A potom se ten obraz zase změnil.

Další cestopisný film. Tentokrát to nebyli Heechee. Byli jsme to my.

Nevím, možná jsem v té nekonečné projekci viděl každého lidského jedince. Některé z nich jsem poznával. Viděl jsem, jak se Oniko narodila na artefaktu Heechee a jak zemřeli její prarodiče. Viděl jsem, jak byla společně s celou jejich malou kolonií zachráněna a jak ji převezli na Kruhovou hlídku. Viděl jsem celou lidskou rasu, snad všech jejich sto miliard příslušníků na všech dvaceti obydlených planetách a v lodích mezi nimi. Viděl jsem dokonce i historii. Armády a vesmírná letectva a zkoušky zbraní a starty lodí, co byly vyzbrojeny, aby zabily svět, který si vyberou. Viděl jsem vybombardovaná a se zemí srovnaná města. Viděl jsem prospektora Gateway v Pětce, který záměrně podřízl hrdla svých čtyř společníků. Viděl jsem svou drahou manželku Essie s trubičkami v krku a v nose a přístroje pro udržení životních funkcí všude kolem ní -obraz, který jsem si pamatoval, protože jednou přesně v takovém stavu byla.

Viděl jsem Basingstoka v potápěčském obleku s maskou, jak proplouvá průhlednými tropickými vodami, aby přiložil přísavnou minu k trupu výletní lodi. Viděl jsem generála Beaupre Heimata, jak stiskl tlačítko a tak zničil kosmickou loď. A viděl jsem ho znovu, jak dělá - no, dělá odporne a příšerné věci s malou holčičkou - jen málo se mi ulevilo, když jsem si všiml, že to "dítě" je jenom robot.

Záplava obrazů byla nekonečná.

A potom navždycky skončily.

Neviděl jsem nic. Dokonce ani tu místnost, ani Oniko a další děti, ani ty nově příchozí, co přišli splnit svoji povinnost.

Neviděl jsem naprosto nic. Moje smysly se zatemnily.

A pak jsem si uvědomil, že jsem dostal odpovědi na všechny otázky, jenomže na takové, které jsem nevyslovil. Neřekli mi "co".

Řekli mi jenom "proč".

Moje další "já" na Věrné lásce se na to všechno dívalo, ale neviděl jsem ho (sebe). Neviděl jsem vůbec nic.

A potom, najednou jsem viděl všechno. Všechny obrazy, které jsem předtím viděl, mi pluly před očima jako bouře konfet. Tančily kolem a splývaly. Heechee byli napůl lidi, lidi začali vypadat jako Heechee a rozmazávali se do počítačových konstrukcí a do Peciválů a prasat Voodoo a do věcí, které nepřipomínaly naprosto nic, co kdy ve vesmíru bylo ... a potom se to všechno začalo rozplývat a následovala záplava mnohobarevných jisker, které pocházely z toho všeho.

Dokonce i ze mě.

Cítil jsem, jak se rozplývám, cítil jsem, jak se tavím a proměňuji v nicotu.

Trvalo mi dost dlouho, než jsem pochopil, co se děje. "Pane bože, umírám!" zakřičel jsem do prázdného gigabitového prostoru- Přesně tak.

"Zemřel jsem!" křičel jsem vyděšeně na Alberta a svoji drahou přenosnou Essie a na důstojníky Spojené hlídky, kteří se kolem mě starostlivě shromáždili na Věrné lásce.

Cítil jsem Essieiny teplé (kdyby tak skutečné) paže, co mě objímaly.

"Tíše, tíše, milý Robine," konejšila mě. "Všechno je v pořádku.

Už nejsi mrtvý, tady ne." Cassata rozjásaně křičel: "Ale tys odved bezvadnou práci, Robine! Ty jsi s nima mluvil! Ted' můžeme letět na Kruhovou hlídku a-" "Generále Cassato," řekl Albert zdvořile, "bud'te tak laskav a mlčte. Jak je ti, Robine? Je pravda, že v jistém smyslu slova jsi, ano, zemřel. Aspoň tvoje kopie je nenávratně pryč a s ní možná i Nepřátelé. Myslím, Robine, že tě neutralizovali, i když na to sami doplatili. Je mi líto, že to pro tebe bylo tak traumatizující." "Líto!" zařval jsem. "Viš, jaký to je umřít? Viš, že se ztrácíš a že už z tebe nikdy nikde nic nebude." Essie mě objala pevněji než kdy jindy a mumlala mi chlácholivě do ucha. "Ale ty pořád jsi, Robine. Tady, se mnou. To byl jenom duplikát, který vstoupil do gigabitové izolace s Nepřáteli, viš?" Vyprostil jsem se (metaforicky) a zlobně se díval na dva své nejbližší a nejdražší; ani jsem si neuvědomoval přítomnost důstojníků ze Spojené hlídky. "To je bezvadný, že mi to říkáš," odpověděl jsem jí hořce. "Tys to nemusela prožít. Já umřel. A není to poprvé, připomínám vám oběma. Už jsem to zažil předtím a jsem z umírání příšerně unavený. Jestli existuje na světě něco, co bych chtěl udělat, tak jediné absolvovat to znovu!" Zmlkl jsem, protože se na mě dívali podivně.

"No," řekl jsem a pokusil se o úsměv, "chci říct, že to nechci absolvovat znovu." Ale ani mně samotnému nebylo jasné, co z toho jsem myslel vážně.

15 Vyděšené krysy utíkají.

Když má osobnost uložená do gigabitového prostoru za sebou strašný šok, nedává se jí nic ostrého k pití a neukládá se na lůžko, ale někdy pomáhá, když se to jenom předstírá.

"Měl by sis na chvíli odpočinout, Robine," řekl Albert.

"Dovol, pomůžu ti, udělej si pohodlí, srdíčko," zamumlala Essie a za chvíli jsem si skutečně pohodlí udělal. Zařídila to Essie.

Ležel jsem v (metaforické) houpací síti na (nereálné) lanai u mého (do paměti uloženého) domu s výhledem na moře Tappan, moje drahá přenosná Essie se nade mnou skláněla a vtiskla mi do ruky (neexistující) nápoj. Byla to ledová margarita, na okraji sklenky bylo tak akorát soli a chutnalo to docela tak dobře, jako by ten nápoj byl skutečný.

Byl jsem středem pozornosti.

Essie seděla vedle houpací sítě, s láskou mě hladila po vlasech a vypadala ustaraně.

Albert se usadil na kraji lehátka a když pozoroval můj obličej, zamýšleně se škrábal na uchu troubelem dýmky. Všechno to bylo domácí a známé, ale byli tam i jiní lidé. Nebyl jsem překvapený, že jsem viděl Julia Cassatu, který chodil sem a tam po trávníku hned pod schody, ale vždycky na obrubníku se zastavil a zkoumavě se podíval směrem ke mně.

Dokonce ani Alicia Lo, která tiše seděla v houpacím křesle na kraji lanai, nebyla pro mě žádným překvapením; ale byl tam ještě někdo další.

Ten někdo byl Heechee.

Nebyl jsem připraven na překvapení. Posadil jsem se a řekl: "Co je, kruci?" Neřekl jsem to nijak rozladěně. Kdyby něco, tak jsem to, myslím, řekl docela slušně.

Essie to vzala za správný konec. "Nevím, jestli si pamatuješ na Double-Bonda," řekla. Měla pravdu. Nepamatoval jsem si. "Byl představitelem Heechee na Spojené hlídce," dodala Essie a já si matně vzpomínal. Byli tam asi jeden nebo dva Heechee, a, ano, jeden z nich byl dávný předek jako tenhle a měl řídce porostlou hlavu a hluboké staré oči, zrovna jako tenhle.

"Jsem rád, že vás zase vidím," řekl jsem. Polkl jsem zbytek tequily a rozhlédl se kolem. A potom jsem řekl znovu: "Co je, kruci?" Ale tentokrát docela jiným tónem, protože jsem se díval na simulaci přátelského moře Tappan. Očekával jsem, že budeme ve Věrné lásce - a byli jsme.

Ale na obrazovce bylo jen šedé zrnění. Když jsem se napojil na pláštěvé senzory Věrné lásky, viděl jsem, že letíme rychleji než světlo. Když jsem se podíval na zpětné monitory, viděl jsem, jak se satelity Spojené hlídky vzdalují. Nějak mi Spojená hlídka připadala jiná. Nevěděl jsem přesně proč a ani jsem o tom nepřemýšlel.

Mnohem důležitější bylo to, co dělala Věrná láska. Byli jsme na cestě, a to jsem naprosto nečekal.

"Kam letíme?" křičel jsem.

Albert zakašlal. "Zatímco ty jsi pracoval se svým dvojníkem, události se dál vyvíjely." "Neodvážila jsem se tě vyrušovat ze soustředění," řekla Essie ustaraně. "Omlouvám se za to. Ale všechno je v pořádku, čestně, nejmilejší Robme, jsme v bezpečí a v pořádku na Věrné lásce, jak sám vidíš." "Neodpověděli jste mi na otázku!" Ruku, kterou mě hladila po vlasech, mi položila na tvář. Cítil jsem teplo a péči. "Letíme ke zdroji," řekla střízlivě. "Do kugelblitzu. Do sídla Nepřátel, a to jak nejrychleji můžeme." Vrátil jsem se do příjemného prostředí k moři Tappan a cítil se strašně dezorientovaný. Essie připravila další margaritu a já po ní automaticky natáhl ruku. Držel jsem sklenku a zkoušel si v hlavě srovnat, co se děje. Odletěli jsme ze Spojené hlídky - Pak jsem si vzpomněl, co mi připadalo zvláštního na těch satelitech, když jsme odlétali. "Flotila je pryč!" vykřikl jsem.

"Přesně tak," přikývl Albert. "Letíme za nimi." "Proti rozkazům," dodal Julio Cassata.

"Nám nemají co rozkazovat!" vyštěkla Essie.

"Můžou rozkazovat mně," odpověděl jí Cassata, "a my jednáme proti nim. Pohyb flotily je koneckonců vojenská operace." "Vojenská!" Upřeně jsem se díval na toho muže a kladl si otázku, jestli je možné, že měl na mysli to, co jsem si myslel, že na mysli má. Pokrčil rameny. To jsem si mohl dost jednoduše přeložit; bylo to, ano, bylo to to, co měl na mysli.

"To je bláznovství!" zařval jsem.

Pokrčil znovu rameny.

"Ale- Ale- ale já jsem připraven na tak dlouhou cestu hned teď!" Essie se ke mně naklonila a políbila mě. "Miláčku Robine, stejně nemáme jinou možnost. Nebo ano? Samotné flotile Spojené hlídky se nedá důvěřovat. Kdo může vědět, jaká volovina by je mohla napadnout?" "Ale- ale na Zvrásněné skále-" Něžně se usmála: "Na Zvrásněné skále už pro tebe nic není, milý Robine. Už jste se rozloučili. Party už stejně skončila."

16 Dlouhá cesta.

Když jsem se motal kolem těch dětí a jejich únosců na tahitském ostrově, všechno to probíhalo v lidském čase.

Skuteční lidé měli čas, aby něco podnikli. Skuteční lidé ano.

Skuteční lidé, kteří řídili Spojenou hlídku, rozhodli, že Země nebyla ohrožena natolik, aby bylo nutné použít flotilu, takže odeslali křižníky na Kruhovou hlídku. Skutečný Cassata se neobtěžoval tím, aby zlikvidoval dvojníka Cassatu, jehož databáze byla pořád ještě na Věrné lásce společně s Alicií Lo. Byl to Albert, kdo naléhal, abychom s sebou vzali "modlitební vějíř", což byla paměť dávného předka Heechee Double-Bonda. Nebyla to jediná paměť, kterou vzal na palubu a měl k tomu své důvody. Když jsem poznal, jaké paměti to jsou, tak jsem to jedině schvaloval.

A samozřejmě i dvojník Cassata to velmi schvaloval. Nebyl zlikvidován! A nejen to, nemohl být zlikvidován, dokud byl v tranzitu na palubě Věrné lásky, protože tam nebyl nikdo, kdo by to mohl provést. Pro Cassatu to nebyla jenom záchrana v poslední chvíli, byla to prakticky věčnost - celé týdny cestování - pro něj se to rovnalo mnoha desetiletím dodatečného života! Tohle to znamenalo pro Julia Cassatu.

Pro mě to bylo něco úplně jiného.

* * * První věc, kterou jsem musel udělat, bylo překonat ty příšerné šoky, následky smísení mé mysli s Nepřáteli a také vstupu Nepřátel do mé mysli a stejně tak ten další šok z pocitu, že znovu umírám.

Jednou z (mnoha) výhod uložené inteligence je, že můžete upravovat paměti, pokud chcete. Když vás něco bolí, prostě to můžete vyndat, zapečetit a položit na policičku s označením "Pozor."

Otevřít pouze v případě nutnosti" a můžete si jít po svém zcela bez bolesti.

Stejně jako mnohé výhody nese to s sebou i jisté nevýhody.

Vím to, protože jsem si to vyzkoušel.

Už je to dávno - asi tak před deseti na jedenáctou milisekund - byl jsem docela vážně rozklepaný. Tehdy jsem zrovna

taky zemřel, jenomže to zemřelo moje skutečné tělo a Albert a Essie mě právě přesypali do strojové paměti. To byl skutečný otřes. A ještě víc.

Právě jsem se setkal s Klárou, ženou, kterou jsem miloval ještě předtím, než jsem miloval ženu, co se stala mou manželkou, Essie, a najednou byly obě dvě v mém životě. Nejen to. Skutečně jsem se domníval, že jsem tu druhou ženu, Gelle-Kláru Moynlinovou, zavraždil. A ještě, ano, právě jsem se poprvé setkal s živým Heechee.

Když si to všechno dáte dohromady, bylo to prostě zatraceně otřesné.

Takže abych se dostal z toho nejhoršího, vytvořili Albert a Essie program, což bylo všechno, co ze mě zbylo. Izolovali údaje paměti, které měly něco společného s Klárou a s tím příšerným návalem viny, kvůli němuž jsem absolvoval léta psychoanalýzy, abych se ho zbavil. Tyhle údaje zapouzdřili v permanentním souboru a to pouzdro, řádně zapečetěné tak, abych je mohl otevřít jen v případě, že na to budu připravený, do mne uložili.

Myslím, že jsem na to připravený nebyl nikdy, ale po nějaké době jsem ho stejně otevřel.

Víte, způsob, jakým si uchovááte v paměti události, je asociativní. Já už jsem o některé asociace přišel. Pamatuji si, že jsem něco ve své mysli měl, ale nepamatuji si co. Mohl bych říct: "No jasně, v tu dobu jsem byl vážně otřesen, protože-" Ale nepamatuji si na to "protože".

A to, jak jsem si nakonec řekl, bylo horší než si pamatovat celou tu záležitost úplně jasně celou dobu, protože jestli jsem se měl něčím vzrušovat, vžívat se do něčeho a trápit se něčím, tak bych alespoň měl vědět, čím se mám trápit. Abych vám mohl popsat, jak mi bylo po tom mém malém dobrodružství s Nepřáteli na Moorea - docela vážně jsem pomýšlel na to, že poprosím Essie, aby to taky odložila, abych to i já mohl pustit z hlavy.

Ale nemohl jsem.

Musel jsem se tomu postavit tváří v tvář a žít s tím a to bylo, pane bože, děsivé.

Pořád znovu a znovu jsem procházel to dlouhé setkání myslí beze slov a čím víc jsem o něm přemýšlel, tím bylo obrovitější a děsivější. Já, malý Robinette Broadhead, jsem byl s těmi věcmi - těmi stvořeními, monstry, někdo by možná řekl i lidmi - co měli spoustu práce s tím, aby pro své vlastní potěšení obrátili naruby celý vesmír.

Co vůbec dělalo tak slabé, křehké, malé dítě jako já ve stejné kategorii superhvězd jako byli oni? Je třeba, abych se pokusil uvést něco na pravou míru.

Nebude to jednoduché. Nebude to dokonce ani možné v žádném reálném smyslu, protože perspektiva je příliš nezměrná - Albert by určitě řekl "nesouměřitelná" - s tím, že nemůžete měřit věci, které se týkají jednoho a téhož. Je to jako - jako - no, jako byste mluvili s některým z těch dávných australopitheků z doby před jedním a půl milionem let nebo tak přibližně. Pravděpodobně byste našli způsob, jak mu vysvětlit, že místo, odkud přicházíte (dejme tomu odněkud z Evropy) je sakramentsky daleko od místa, kde se narodil on - řekněme někde v Africe. Možná byste mu i dokázali říct, že Aljaška a Austrálie jsou ještě o hodně dál. Tolik by možná dokázal pochopit.

Ale je nějaký možný způsob, jak byste mu mohli říct, o kolik dál je jádro galaxie Magellanových oblaků? To se prostě nedá! Za určitým bodem - pro australopitheka nebo moderního člověka nebo dokonce pro inteligenci uloženou do stroje jako jsem já - velký znamená prostě nezměřitelně velký.

Proto nevím, jak popsat, jak dlouho jsem zažíval tu dlouhou, únavnou cestu ze Spojené hlídky na Kruhovou hlídku nadsvětelnou rychlostí.

Trvalo to věčnost. Mohu uvést i čísla. Měřeno gigabitovým časem to bylo mnohem víc než deset na devátou milisekund, což se podle lidského měření rovná celému mému životu před tím, než jsem byl zvěšen.

Ale to vlastně nevyjadřuje, jak pomalu a otravně se čas vlekl.

Během té "dlouhé" cesty ze Zvrásněné skály na Spojenou hlídku jsem přinutil Alberta, aby mi ukázal celou historii vesmíru.

Teď jsem zahájil cestu, která byla dobře tisíckrát delší - a co mohl nabídnout jako přídavek? Potřeboval jsem dělat spoustu věcí, abych byl pořád zaměstnaný. Bez problémů jsem našel tu první.

Albert přesvědčil generála Cassatu, aby přesvědčil Spojenou hlídku, aby pro nás zpřístupnila každý bit údajů, které měli o Nepřátelích. Bylo toho strašně moc. Problém byl v tom, že co se týkalo všeho, co probíhalo právě teď, bylo to všechno negativní.

Nedávalo mi to odpovědi na otázky, které jsem skutečně chtěl položit, což většinou byly dotazy, k jejichž formulování jsem neměl dostatečné znalosti tematiky.

Starý optimista Albert to popřel. "Dozvěděli jsme se toho spoustu, Robine," vysvětloval mi s křídou v ruce před tabulí.

"Například víme, že Galaxie je kuň, pes neštěkal a kočka je mezi holuby." "Alberte," pravila Essie chladně. Mluvila na něj, ale dívala se přitom na mě. Asi jsem se tvářil zmateně, když Albert takhle nevhodně žertoval, ale na tom nebylo nic divného. Byl jsem zmatený, a to už se nezmiňuji o tom, že jsem byl ve stresu, měl jsem starosti a celkově jsem byl nešťastný.

Albert měl ten svůj tvrdohlavý výraz. "Ano, paní Broadheadová?" "Tak mě napadlo, že čas od času třeba program potřebuje zkontrolovat, Alberte. Je to třeba teď?" "Myslím, že ne," odpověděl a vypadal, že je mu to nepříjemné.

"Rozmar," podotkla, "je užitečný a v programu Albert Einstein dokonce žádoucí, protože si to tak Robin přeje. Ale stejně." Řekl znepokojeně: "Chápu, paní Broadheadová, co máte na mysli. Chcete prostě jednoduchou, průhlednou a přehlednou zprávu.

Dobře. Údaje jsou následující. Za prvé, nemáme žádné důkazy o tom, že kdekoli v Galaxii jsou jakékoli bity, části, pseudopodia nebo extruze Nepřátel kromě těch, s nimiž se Robin střetl na Tahiti. Za druhé, nemáme žádný důkaz o tom, že ještě existují. Za třetí, co se týče těch samotných jednotek, nemáme žádné důkazy o tom, že jsou v jakémkoli smyslu odlišné od našich, tedy typizované, organizované a uložené elektromagnetické náboje do vhodného substrátu, v tomto případě se jedná o váciky Oniko a Kejchala." Podíval se přímo na mě.

"Rozumíš tomu, Robine?" "Ani v nejmenším," řekl jsem snažně. "Myslíš, jako že jsou jenom elektrony jako ty a já? Jenom prostě jiný druh Mrtvých? Nic takového jako subnukleární částice?" Albert sebou trhl. "Robine," vyčítal mi, "je mi jasné, že to víš sám líp. Nejen co se týče částic fyzikálních, ale i gramatických." "Ty víš, co mám na mysli," vyletěl jsem a snažil se nebýt naštvaný a dělal jsem pro to, co jsem mohl.

Albert si povzdechl. "To vím. Dobře, tak já ti to vysvětlím. Za využití všech přístrojů, které jsme s sebou mohli vzít, což bylo jistě všechno, co by se dalo použít, jsme neobjevili žádné pole, paprsek, energetickou emisi nebo jiný fyzikální vliv spjatý s Nepřáteli, což nebylo slučitelné s předpokladem, že jsou, ano, tvoření elektromagnetickou energií přesně jako my." "Ani žádné gama paprsky?" "Naprostě žádné gama paprsky," řekl a tvářil se rozzlobeně. "A taky žádné rentgenové paprsky, kosmické paprsky, toky kvarků ani neutrin. Zvolíme-li jinou kategorii, pak ani žádní duchové, paprsky N, psychické aury, víly v zákoutí zahrad nebo indikace síly nadpřirozena." "Alberte!" vykřikla Essie.

"Alberte, chováš se ke mně povýšeně," pokáral jsem ho.

Dlouze a upřeně se na mě díval.

Potom vstal. Vlasy mu zkudrnatěly a plet' ztmavla. V ruce držel slaměný klobouk (nemohl jsem si vzpomenout, že bych ho někdy v takovém klobouku viděl), udělal několik tanečních kroků v rytmu amerického černošského tance cakewalk a zazpíval: "Dídy á, šu, jasu, jasu, juk, juk, juk." "Sakra, Alberte!" zařval jsem.

Vrátil se do své normální podoby. "Ty už nemáš ani za mák smyslu pro srandu, Robine," postěžoval si.

Essie otevřela ústa a chtěla něco říct. Pak je zase zavřela a tázavě se na mě podívala. Potom zavrtěla hlavou a k mému úžasu řekla jenom: "Pokračuj, Alberte." "Děkuji," řekl, jako by navzdory jejím předchozím hrozbám nečekal nic jiného.

"Abych to řekl prozaičtěji, protože ty ses rozhodl být morous, dovol, abych se vrátil k tomu, o čem už jsem mluvil předtím, pokud si to pamatuješ. Řeknu to napůl humorně, aby to bylo přijatelnější, a podám ti to v mnemotechnické podobě. 'Galaxie je kůň.' Ano. Trojský kůň. Všechny vnější znaky napovídají, že je to tak, jak to bylo vždycky, v celém našem životě, ale podle mého je plný nepřátelských oddílů. Nebo, řečeno jednodušeji, všude kolem je plno emisarů Nepřátel, Robine, a my je nedokážeme odhalit." "Ale na to nebyly žádné důkazy," křičel jsem a potom, když se na mě díval: "No jo, chápu, o čem mluvíš. Když je nevidíme, je to proto, že se schovávají. Dobrá. To chápu. Ale jak víš, že se schovávají? Bylo přece jen jedno jediné vysílání, ze kterého můžeme obvinít Nepřátele -co?" Vrtěl hlavou. "Ne, Robine. Jedno jsme objevili. Podařilo se nám to jenom proto, že Nepřítel použil standardní pozemské komunikační zařízení, takže právě to vysílání, jehož původci byly děti na Moorea, se objevilo v palubním deníku jako anomální. Ale my nemonitorujeme všechno, Robine. Kdyby Nepřátelé byli třeba na planetě Peggy, kde je všechno mnohem volnější, všiml by si někdo takového vysílání? Nebo z lodi ve vesmíru? Nebo když na to přijde, ze samotné Kruhové hlídky, řekněme před několika měsíci, než jsme všechno zpřisnili? Myslím, že ne, Robine. Mám zato, že si musíme uvědomit, že všechny ty 'plané poplachy' na Kruhové hlídce nebyly plané, že tam před nějakým časem Nepřátelé pronikli, že se dostali v celém našem prostoru všude, kam se jim zachtělo a viděli všechno, co vidět chtěli a nepochybně o tom všem podávali zprávy do kugelblitzu. To jsem právě měl na mysli," usmál se, "když jsem říkal, že 'kočka je mezi holuby'. Takže," rozhlížel se kolem sebe s trochou zvědavosti, "by mě ani trochu nepřekvapilo, kdyby jich bylo pár přímo tady s námi, na Věrné lásce." Vyskočil jsem.

Nemohl jsem si pomoci. Byl jsem pořád ještě otlučený a otřesený z té příšerné, bolestné zkušenosti. Divoce jsem se rozhlížel a Albert mě plísnil: "Ale Robine, neuvidíš je." "Taky nečekám, že bych je viděl," odsekl jsem. "Ale kam se mohli schovat?" Pokrčil rameny. "Kdybych se musel nad tím zamyslet," řekl, "no, tak bych si představoval sám sebe na jejich místě. Kam bych se asi schoval, kdybych chtěl být na Věrné lásce, aby mě nikdo neviděl? Nebylo by to nic těžkého. Máme tady spoustu uložených údajů. Máme tu celé tisíce souborů, které jsme neotevřeli. V kterémkoli z nich by mohlo být pár černých pasažérů - nebo tisíc. Myslím za předpokladu, že pojem 'počet' jednotlivců má nějaký význam pro to, co může stejně tak dobře být kolektivní inteligence. Robine," řekl vážně, "nemyslím si, že tahle stvoření schopná zvrátit expanzi vesmíru je možné prostě jen tak nebrat v úvahu. Kdyby mě napadlo jediné místo jako úkryt - v programech pro průnik do černých děr třeba nebo v nějakých podprogramech pro překlady, dejme tomu z polštiny do Heechee - věř mi, oni by byli schopni vymyslet si tisíce takových schovávaček. Dokonce bych ani nepředpokládal, že na Tahiti byli zničeni jenom proto, že ty-" Zmlkl, odkáslal si a omluvně se na mě podíval.

"Pokračuj," zavrčel jsem. "Nemusíš si dělat problémy z toho, že mi připomínáš, že jsem zemřel. Já na to nezapomněl." Pokrčil rameny. "V každém případě," dokončil, "co se týče toho, jestli nás zrovna teď, v tuhle chvíli někdo z nich pozoruje, nemáme o tom vůbec žádný důkaz." "Tak prohledáme loď!" křičel generál Cassata, který dlouho beze slov poslouchal. "Paní Broadheadová, většina z těchhle programů je vašich, že jo? Bezvadný! Řekněte nám, co máme dělat a-" Dívala se na Alberta, když říkala: "Okamžik, prosím, generále."

Myslím, že tenhle mazaný, výstřední program ještě nedokončil tu svou bláznivou zprávu. "Děkuji, paní Broadheadová," rozzářil se Albert. "Možná jste pozapomněli na ten další hlavní bod v mé stručné synoptické zprávě. 'Pes nešťákal.'" Nemohl jsem se ubránit smíchu. "Sakra, Alberte," řekl jsem, "ty mě přivedeš do hrobu s těmi svými hloupými literárními narážkami. Co to je, Sherlocku Holmesi? Znamená to, že se nějaká důležitá věc nestala? A co je ta důležitá věc?" "Jak to co, Robine, prostě to, že jsme pořád ještě tady," řekl a uznale se usmíval mé bystrosti.

Přestal jsem se smát. Myslím, že mu nerozumím a bál jsem se, že mu možná rozumím.

"Tak říkajíc," rozpovídal se a ocucával dýmku, "i když musíme uznat, že se Nepřátelé dokázali více méně podle své libosti potloukat nějakou dobu Galaxií a i když nepochybně měli možnost vymýtit celé civilizace jak se jim zachtělo, protože v minulosti to udělali, a přestože mně osobně není znám žádný efektivní způsob, jak jim v tom zabránit, když se pro to rozhodnou - zatím nás ještě nezlikvidovali." To jsem už seděl vzpřímeně a neměl jsem ani nejmenší chuť se smát.

"Pokračuj," vyštěkl jsem na něj.

Podíval se na mě trochu překvapeně. "Ale, Robine," řekl mírumilovně, "myslím, že z toho všeho vyplývá poměrně nevyhnutelný závěr." "Možná se k tomu prostě ještě nedostali," řekl jsem - nebo spíš zakňoural, protože, abych řekl

pravdu, už mi nebylo tak dobře, jako když tahle diskuse začala.

"Ano, to je možné," řekl vážně a pořád ocumlával dýmku.

"Jak se teda, pro kristapána," zakřičel jsem, "na to všechno můžeš dívat tak vesele?" Řekl jemně: "Robine, já vím, že tě to znervózňuje, ale zkus nad tím uvažovat logicky. Jestli mají v úmyslu naši civilizaci vymýtit a my se tomu nedokážeme nijak ubránit, co tedy můžeme dělat? Naprosto nic, je to jenom neplodná hypotéza, protože nevede k žádné užitečné akci. Já dávám přednost opačnému předpokladu." "A ten je jaký?" "Že mají alespoň nějaké rozhodnutí v záloze," řekl. "Že někdy v budoucnosti budeme schopni podniknout akci, o které zatím nevíme. Do té doby můžeme podle mého názoru prostě odpočívat a radovat se. Co vy na to, paní Broadheadová?" "Počkej, sakra, chvíli," hulákal jsem. "O jaké akci v budoucnosti to tady mluvíme? Proč i tak letíme do kugelblitzu? Ani na moment jsi nepomyslel na to, že jeden z nás se pokusí dostat se do kugelblitzu a mluvit s těmi-" Zmlkl jsem. Všichni se na mě dívali s tím známým výrazem ve tváři.

Kdysi, hodně dávno, jsem tenhle výraz viděl na asteroidu Gateway. Byl to takový ten pohled, který na vás vrhali ostatní prospektori poté, co jste se zapsali na misi, při níž jste mohli zbohatnout a mnohem pravděpodobnější bylo, že zahynete. A já si ani nemohl vzpomenout na dobrovolnost.

Myslím, že tou dobou už jsme cestovali asi tak hodinu lidského času, a už to byla strašně dlouhá doba.

Víte, i když tohle všechno bylo - bylo - myslím, že jediný způsob, jak to můžu vyjádřit, že to bylo k naštvání, nebyl to ojedinelý fenomén v lidské historii.

Lidské bytosti odvykly dlouhému cestování, to je všechno.

Museli jsme se o něm zase znovu přesvědčit.

Naši předkové z doby před několika staletími by tenhle problém neměli. Věděli všechno o vztahu prostoru a času dlouho před Albertem Einsteinem. Projet dlouhý prostor zabere hodně času.

Takové bylo pravidlo. Lidi na to zapomněli, až když začali používat trysková letadla. (A museli si na to znovu vzpomenout, když začali létat do vesmíru.) Vzpomeňte si na admirála Nelsona, když hrál naposled kuželky, než nastoupil na loď a vydal se do boje se španělskou armádou. Napoleon podnikl invazi do Ruska v duchu turistického zájezdu, s večeri, plesem a zábavou každou noc - takhle se válčilo! Staré způsoby byly ty nejlepší. Když se Alexandr Veliký vydal z Makedonie dobýt svět, nebyla to žádná blesková válka.

Dával si načas. Tu svoji pout' přerušil na zimu, tamhle dosadil loutkovou vládu, někde jinde zase přivedl do jiného stavu roztomilou místní lady - dost často si i počkal, až se dítě narodí. Když je po boji a vy posedáváte se svými jednotkami a pomalu se přesouváte k dalšímu místu boje, tak získáte zvláštní, neskutečný mezičas.

My jsme tak úplně válku nevedli. Alespoň jsme v to doufali.

Ale byli jsme na cestě k něčemu tak rozhodujícímu a nebezpečnému a oh! měli jsme čas! Víte, jak dlouhých je padesát dní? Je to zhruba 4 000 000 000 milisekund a my je trávili stejně jako naši význační předkové. Slavili jsme, tloustli a cestou Galaxií šoustali.

Všechno jsme to provozovali ve stylu Napoleona a Alexandra, protože Albert Einstein měl značné zdroje. Předkládal nám ta nejkrásnější prostředí, jaká jsem kdy viděl. Celé hodiny jsme s Essie trávili bez společníků, opalovali se a potápěli u Velkého bariérového útesu. Z proteplených slaných mělčin jsme spolu vylezli na písčité ostrov velikosti čtvrtiny hektaru a mihovali se ve stínu hedvábného stanu s otevřeným vchodem, aby tam povíval vánek. Byl tam bar a prostřený stůl a horké Jacuzzi ze sladké vody. Takhle jsme strávili první "den".

Potom jsme se mohli zase setkat se společníky a skutečností - na chvíli. A když už to začalo být únavné, přišel Albert s vinným stromem v oáze v Big Sandy na planetě Peggy. Bylo to na úbočí zlomového srázu. Prameny ledové vody stékaly po skále. Bílé, černé a rudé hrozny a švestky a bobule, melouny a broskve rostly všude kolem nás. Leželi jsme, povídali si a dotýkali se ve stínu listoví révy nad námi, Essie a já, a tak jsme strávili další příjemný "den".

Sotva jsme pomýšleli na to, kam to vlastně směřujeme ... chvílemi.

Albert nám dával k dispozici nekonečné varianty nádherných prostředí. Stromový dům v africkém pralese, se lvy a slony, kteří se nocí tiše procházeli mezi stromy pod námi. Hausbót na indickém jezeře se sluhy v turbanech, kteří nám přinášeli zmrzlinu s čerstvými květinami a nejlepší kořeněné kousky jehněčího a sladké pečivo, to všechno uprostřed leknínů. Ateliér sto poschodí nad Chicagem s výhledem na bouřkové mraky s blesky, které svým světlem zalévaly široké jezero. Karnevalová noc v Riu a potom zase Masopustní úterý v New Orleansu. Vznášedlo nepokojně vibrovalo na okraji kráteru Mount Hell na planetě Persephone s vroucími fontánami lávy, které dosahovaly skoro až k místu, kde jsme seděli. Albert měl milion možností a všechny byly dobré.

Jenže já už tak dobrý nebyl.

Když si mě Essie podrobně prohlédla, tak mi ulekaně (jak se vyšplhala posledního půl metru, aby se posadila na výčnělek nad Velkým kaňonem), řekla: "Všechno v pořádku, Robine?" "Všechno je fajn," řekl jsem hlasem stejně pevným jako falešným.

"Aha," řekla a přikyvovala. "Ha," dodala, když si mě zevrubně prohlédla. "Myslím, že už toho cestování bylo dost. Ze samé zábavy a žádné práce Robin hloupne. Alberte! Kde jsi?" "Jsem tady, paní Broadheadová," řekl Albert a nakláněl se přes okraj kaňonu a díval se na nás shora.

Essie vzhledla na jeho přátelský obličej, který se rýsoval proti simulované jasné arizonské obloze. "Myslíš, že bys to mohl zařídit tak, aby to bylo trošku bezpohlavní a, hm, miň požitkářské pro mého drahého manžela, který dokáže všechno, ale nedělá nic?" "To samozřejmě mohu," řekl Albert. "Vlastně jsem vám zrovna chtěl navrhnout, abychom těch simulovaných prostředí na chvíli nechali. Myslím, že by mohlo být docela zajímavé strávit zase nějakou tu chvíli s našimi hosty na Věrné lásce. Koneckonců, mám takový dojem, že i oni už se tak trochu začínají nudit." Za všechny ty miliony milisekund, které jsem prožil, jsem pobýval s mnoha lidmi; byli mezi nimi i Heechee. Tentokrát, s

Double-Bondem, to bylo něco zvláštního.

Zvláštní tentokrát bylo, že toho bylo tolik. Uvolněný po všech těch dnech na plážích (a na horách a při potápění a dokonce i při klusáckých dostizích) s Essie jsem byl už zase připraven na vážné věci.

Double-Bond také. "Doufám," řekl zdvořile a svaly na hřbetech jeho kostnatých rukou se omluvně vlnily, "že mi odpustíš, že letím na tvé lodi jako černý pasažér, Robinette Broadhead. Byl to Thermoclinův nápad. Je velmi moudrý." "O tom jsem přesvědčen," řekl jsem a oplatil zdvořilost zdvořilostí, "ale kdo je vlastně Thermocline?" "Je to jeden z dalších zástupců Heechee v radě na Spojené hlídce proti Vrahům," řekl Double-Bond a Julio Cassata se do toho vložil: "A je to taky královsky k naštvání." Usmíval se, když to říkal, a já se na něj zvědavě podíval. Bylo to klasicky cassatovské, ale řekl to způsobem, který Cassatovi vlastní nebyl. A nejen to, on se ani jako Cassata nechoval. Seděl vedle Alicie Lo a drželi se za ruce.

Double-Bond tu poznámku přijal přátelsky. "Měli jsme nějaké neshody, to ano. S tebou, generále Cassato, nebo alespoň s tvým organickým originálem, dost často." "Starej krvavěj zabiják Cassata," řekl dvojník s úsměvem. "Vy Heechee nemáte rádi, když mluvíme o tom, že vyhodíme kugelblitz do povětří." Skutečně to rádi neměli.

Double-Bondovi se napjaly šlachy na krku; to se u člověka rovnalo zachvění. Albert si odkašlal a řekl mírumilovně: "Double-Bonde, už nějakou dobu mi něco vrtá hlavou.

Možná bys mi to mohl vysvětlit." "Velmi rád." "Když jsi byl ještě organický, byl jsi významnou osobností na planetě Peciválů. Zajímalo by mě tohle. Pamatuješ si všechno tak dobře, že bys byl schopen ukázat nám nějaké materiály o Peciválech vizuálně?" "Ne, to si nepamatuji," řekl Double-Bond s úsměvem (byl to úsměv Heechee, svaly ve tvářích se namačkaly nahoru k velikým růžovým očním bulvám). "Ale my jsme vložili některé vaše vlastní paměťové systémy do našich vějířů a, ano, něco jsem z toho vybral." "Myslel jsem si to," pronesl Albert a samozřejmě tím vyjádřil, že to věděl od začátku. "Já ti napřed něco ukážu. Když jsme byli na satelitu Společné hlídky, navštívili jsme prasata Voodoo. Paní Broadheadová a já jsme měli stejný dojem. Pamatuješ?" zeptal se na mě.

"No jasně," přitakal jsem, protože Albert před nás předstřel i chlívek prasat Voodoo, všechno kromě toho smradu. Jedno z prasat pilně ožďbovalo jednu panenku voodoo nebo co to bylo a v popředí byla vidět jedna taková figurka umytá od špíny a bláta. "Essie podotkla něco legračního. Alicia Lo řekla, že si myslí, že to jsou panenky jen tak na hraní, a - Essie, co jsi to povídala?" Odpověděla: "Návštěvníci." Řekla to napůl svárlivým tónem, jako by si myslela, že by o tom snad měla pochybovat, a napůl - no - vyděšeně. Albert přikývl: "Přesně tak, paní Broadheadová.

Návštěvníci. Větřelci na planetě.

Byla to logická dedukce, protože všechny figurky byly stejné a docela propracované a na planetě nebylo nikdy nic podobného, co by se dalo použít jako model." "Určitě je to vyhynulý druh," plácl jsem bez rozmyšlení.

"Třeba je prasata Voodoo všechny sežrala." Albert mi věnoval jeden z těch svých otcovsky shovívavých pohledů.

"Soudě podle jejich vzhledu by bylo pravděpodobnější, že naopak oni žrali prasata Voodoo. Dokonce tohle podezření i mám, ale o tom teď mluvit nechci. Věř mi, Robine, ty bytosti na té planetě nikdy nežily, na planetě prasat Voodoo určité nebyly domorodé.

Věřím, že Double-Bond se mnou bude souhlasit." "To je pravda," řekl Double-Bond zdvořile. "Provedli jsme rozsáhlý paleontologický výzkum. Nebyly to domorodé bytosti." "Takže," začal Albert.

Essie to za něj dopověděla. "Takže jsem měla pravdu! Návštěvníci! Bytosti z jiné planety, které na prasata udělaly takový dojem, že si je od té doby vydlabávala jako panenky." "Ano," přikyvoval Albert, "něco takového. Takže, Double-Bonde-" Ale Heechee ho taky předběhl. "Myslím, že bys teď chtěl vidět ty bytosti, které zaútočily na Pecivály." Zdvořile počkal, až Albert zruší svoje zobrazení a pak předvedl nové. Byla to sídla Peciválů a byla ničena. Stvoření velikosti modrých velryb se zbraněmi v chapadlech je systematicky ostřelovala.

"Tahle simulace," podotkl Double-Bond omluvně, "je jenom velmi přibližná, ale v podstatných rysech je patrně správná. Zbraně jsou zdokumentovány vcelku slušně. Je velmi pravděpodobné, že ta stvoření neměla jiné údy než chapadla; Peciválové by si jistě všimli paží a nohou, protože sami neměli ani jedno ani druhé." "A velikost?" zeptal se Albert.

"A, ano," Double-Bond souhlasně potřásl pěstmi, "ta je dost přesná. Poměr velikosti agresorů a Peciválů je stanoven dobře." "A jsou mnohem větší než prasata Voodoo," upřesnil Albert.

"Dejme tomu, že panenky, které dělala, jsou zhotoveny ze stvoření přibližně jejich vlastní velikosti, nemohou to být stejná stvoření." Alicia Lo se vmísila do hovoru: "Ale já jsem si myslela-" Zaváhala. "Myslela jsem, že Nepřátelé byli jediná jiná rasa, která cestovala vesmírem." "Ano," přikývl Albert.

Podíval jsem se na něj a čekal jsem. Zmlkl. "Tak dál, Alberte! Ano, byli, nebo ano, to si myslel každý, protože všichni byli hloupější než ty?" Privil: "Nevím to přesně, Robine. Ale řeknu ti, co si myslím.

Nedomnívám se, že ani ta stvoření, která téměř vyhladila Pecivály, ani stvoření, která neustále zobrazují prasata Voodoo, byla skutečně vesmírnými cestovateli. Myslím, že sem spíše byla dopravena." Double-Bond se přidal: "Já si to myslím taky, Alberte. Věřím, že Vrahové ve skutečnosti Vrahy nebyli. Tedy, oni sami fyzicky jinou rasu nenapadli, i když možná přivezli bytosti, které to udělaly.

Z toho důvodu se mi víc zamlouvá říkat jim 'Nepřátelé'. Mám zato, že je to přesnější," podíval se na Alberta.

Ale Albert neodpovídal.

Hosté nepřinášejí žádné starosti, pokud není třeba je krmit a nemusíte ani měnit ložní prádlo. Ke svému překvapení jsem zjistil, že se mi skutečně líbilo být s Alicií Lo, přestože, jak se zdálo, je celá omámená přítomností muže, který pro mě neznamenal žádný přínos.

Ještě větším překvapením bylo, že Cassata sám se už stával skoro snesitelným. Už skoro nenosil uniformu. Tedy, myslel jsem si, že ji nenosí. Většinou jsem vůbec neměl tušení, co má na sobě a pochyboval jsem, že vůbec na sobě něco má, protože s Alicií Lo pobývali v soukromí. Ale když jsme byli všichni pohromadě, obvykle na sobě měl něco

neformálního, šortky a rovnou vestičku, oblek ve stylu safari, jednou byl elegantně oblečen do fraku s bílým motýlkem. (Alicia měla tehdy na sobě večerní šaty, co se matně leskly a byly zdobené flitry, takže jsem se domníval, že se spolu nějak domluvili a udělali si takovou svoji soukromou legráčku - ale, víte, bylo to poněkud překvapivé, protože jsem si nikdy nemyslel, že Cassata je typ člověka, který by si dělal hlavu s takovým jemným, soukromým humorem.) Ale, jak by řekl Albert, bylo dosaženo teplotní rovnováhy.

Protože čím víc se Julio Cassata stával snesitelnějším, tím víc jsem byl nervóznější, neklidnější, celý nesvůj ... ano, glupyj.

Pokoušel jsem se nedat to na sobě znát. Ztráta času; komu by se podařilo utajit něco před mojí drahou přenosnou Essie? Nakonec se mě přímo zeptala: "Chceš si o tom promluvit?" Pokusil jsem se o úsměv. Vyšlo z toho jen nevrle pokrčení ramen. "Se mnou ne, hergot. S Albertem." "Ale miláčku," namítal jsem, "o čem?" "Já nevím, o čem. Možná to bude vědět Albert. Nemáš co ztratit." "To vůbec ne," řekl jsem a myslel to jako souhlas - myslel jsem to taky jako sardonický souhlas, možná jsem trochu škubl obočím. Ale pohled, který na mě vrhla, mě znechutil. Honem jsem řekl: "Udělám to. Alberte!" A když se Albert objevil, tak jsem jenom seděl a koukal na něj.

Trpělivě se na mě díval, bafal z dýmky a čekal, až začnu mluvit. Essie ze zdvořilosti odešla - chci si myslet, že to bylo ze zdvořilosti, ne z opovržení nebo proto, že by byla otrávená. Tak jsme tam chvíli jen tak seděli a potom mě napadlo, že jsem s ním vlastně chtěl o něčem mluvit. "Alberte," řekl jsem, celý potěšený, že mám téma ke konverzaci, "jaký to je?" "Co jaký je, Robine?" "Být tam, kde jsi byl předtím, než jsi byl tady. Jaký to je, víš, rozplynout se? Když ti řeknu, abys na chvíli odešel. Když neděláš nic. Když se vracíš, aby ses stal součástí gigabitové paměti. Když přestaneš být, no, ty, a jseš jenom množina distribuovaných bitů a částí proplovajících velkou elektronickou popelnicí plnou stavebních dílců." Albert nezasténal. Jenom vypadal, jako by to chtěl udělat. S trpělivostí, která z něho čouhala na všechny strany, odpověděl: "Myslím, že jsem ti už říkal, že když mě neaktivuješ ty jako svůj zdroj pro vyhledávání údajů, jsou ve společné paměti různé paměťové bity, které program 'Albert Einstein' zaměstnává.

Samozřejmě společná paměť na Věrné lásce má mnohem menší kapacitu než paměť v gigabitové síti, i když je docela rozsáhlá a vykonává mnoho funkcí. O tomhle mluvíš?" "To je ono, Alberte. Jaký je to pocit?" Vytáhl dýmku, což bylo znamení, že přemýšlí. "Nevím, jestli ti to můžu říct, Robine." "Proč ne?" "Protože ta otázka je špatně položená. Ty předpokládáš, že existuju 'já', kdo může 'cítit', jaké to je. Ale není žádné 'já', když moje součásti jsou rozděleny k plnění dalších úkolů. Když už jsme u toho, teď taky nejsem 'já'." "Ale já tě vidím." "Ale Robine," povzdechl si, "tyhle diskuse jsme už přece vedli mockrát, ne? Ty prostě jenom kličkuješ kolem něčeho určitého, co tě zajímá. Kdybych byl tvůj psychoanalytický program, tak bych tě požádal, abys..." "Ale to nejsi," usmíval jsem se, ale ten úsměv začínal být upjatý, "tak mě o nic nežádej. Tak to projdem znovu. Tentokrát se pokusím s tebou zůstat. Víš. Vrať se tam, kde jsem ti řekl: 'Ale já tě vidím' a potom mi zase vykládej o Niagarských vodopádech." Vrhla na mě pohled, který zčásti vyjadřoval zlost a zčásti zájem.

Obojí jsem velmi jasně pochopil. Vím, že Alberta často rozčiluju a vím, dokonce s větší jistotou, že má o mě veliký zájem. Řekl: "Dobře, tak si tu tvoji hru zahrajeme znovu. Vidiš 'mě' v tom smyslu jako vidiš vodopád. Když se dneska podíváš na Niagarské vodopády, vrátíš se za týden a znovu se na ně podíváš, budeš si myslet, že vidiš tentýž vodopád. Ve skutečnosti ale v tom vodopádu není stejný ani jediný atom. Vodopád existuje jenom proto, že musí, podle zákonů hydrauliky, povrchového napětí a Newtonových zákonů, protože ty se uplatňují v případě, kdy jedna vodní plocha je výš než jiná vodní plocha. Já se ti zjevím jenom proto, že musím; podle pravidel programu 'Albert Einstein', který pro tebe napsala tvoje manželka S.Ya.

Lavorovna-Broadheadová. Molekuly vody nejsou Niagarské vodopády.

Jsou jenom tím, čím jsou Niagarské vodopády tvořeny. Byty a bity, které mi umožňují fungovat, když je můj program aktivován, nejsem já. Rozuměl jsi tomu? Jestli ano, tak sám vidiš, že je zbytečné ptát se, jak se cítím, když nejsem 'já', protože není žádné 'já', které by cokoli cítilo. A teď," řekl a naléhavě se ke mně naklonil, "dejme tomu, že ty řekneš mně, jak se cítíš, a co tě vede k tomu, abys mi kladl takovéhle otázky, Robine." Přemýšlel jsem o tom. Poslouchal jsem jeho uklidňující hlas s tím jemným roztomilým akcentem, a tak mi chvíli trvalo, než jsem si uvědomil, jakou otázku mi položil.

Pak jsem si vzpomněl a už to nebylo ani zbla konejšivé. Řekl jsem: "Jsem vystrašený." Sešpulil rty a upřeně se na mě díval. "Vystrašený. Aha. Robine, můžeš mi říct, co tě děsí?" "No, která z těch čtyř nebo pěti set-" "Ne, ne, Robine. To, co je úplně prvořadé." "Jsem taky jenom program." "Aha," řekl. Odložil dýmku a díval se na mě. "Myslím, že ti rozumím. Protože ty jsi taky uložený do stroje, tak si myslíš, že cokoli se stane mně, může se stát i tobě." "Nebo to může být ještě horší." "Ale Robine," vrtěl hlavou, "děláš si starosti s tolika věcmi.

Myslím, že se bojíš, že se nějak zapomeneš a vypneš se. Je to ono? A pak už se nedáš dohromady? Ale to se nemůže stát, Robine." "Nevěřím ti." To ho zarazilo, aspoň na chvíli.

Pomalu a důkladně si znovu nacpal dýmku, škrtl zápalkou o podrážku boty, zapálil si a zamyšleně bafal. Celou dobu ze mě nespouštěl oči. Neodpovídal.

Potom pokrčil rameny.

Albert ode mne nikdy neodchází, dokud mu nedám vědět, že si to přeji, ale připadalo mi, že na to myslí. "Neodcházej," řekl jsem mu.

"Tak dobře, Robine." Byl překvapený.

"Povídej mi něco. Tahle cesta je strašně dlouhá a asi už jsem z toho nervózní." "Ano?" zeptal se a zdvihl obočí.

Vypadal skoro tak rozvázně jako obvykle. "Víš, Robine, že nemusíš zůstat pořád v bdělém stavu. Chtěl bys vypnout, než tam dorazíme?" "Ne!" "Ale Robine, nemáš se čeho bát. Když jsi v pohotovostním režimu, tak vůbec nevnímáš, jak čas ubíhá. Zeptej se své ženy." "Ne!" řekl jsem znovu. Dokonce jsem o tom nechtěl ani diskutovat, pohotovostní režim - to mi znělo skoro jako ten další režim, kterému se říká "mrtvý". "Ne, chci si jen chvilku povídat.

Myslim - vážně si myslím," právě mě něco napadlo a byl jsem toho plný, "že přišel ten pravý čas, abys mi vyprávěl o devítirozměrném prostoru." Podruhé během několika milisekund se na mě Albert zase tak podíval - ne úplně překvapeně, ale značně skepticky.

"Chceš, abych ti vysvětlil devítirozměrný prostor," zopakoval.

"To si piš, Alberte." Bedlivě si mě prohlédl skrz clonu kouře. "Jak vidím, tak už jen při té myšlence jsi trochu ožil. Patrně si myslíš, že se pobavíš, když si ze mě uděláš legraci-" "Kdo, já, Alberte?" usmíval jsem se.

"Ale mně je to jedno. Já se jen pokouším pochopit, jaké bude základní pravidlo." "Základní pravidlo je, že mi to řekneš. Když z toho budu utahanej, tak ti dám vědět. Takže jedem. Devítirozměrný prostor je-' a pak to doplň." Vypadal potěšeně, i když se pořád tvářil skepticky. "Měli bychom takhle dlouhé cesty absolvovat častěji. Ale takhle se začít nedá. Tohle je správný začátek: především předpokládáme normální trojrozměrný prostor, ten, ve kterém jsi vyrostl, nebo se domníváš, že jsi v něm vyrostl, když jsi byl skutečný člověk - co, už?" Měl jsem zdviženou ruku. "Myslel jsem, že byl čtyřrozměrný.

Co časová dimenze?" "To je čtyřrozměrný časoprostor, Robine. Snažím se ti to zjednodušit, takže pro začátek zůstaneme u tří dimenzí. Dám ti příklad pro ilustraci. Dejme tomu, že když jsi byl mladý muž, seděl jsi se svou přítelkyní, dívali jste se na piezovizi a tys ji objal. První věc, kterou musíš udělat, je natáhnout paži na opěradlo gauče - to je první dimenze, řekněme šířka. Potom ohneš loket do pravého úhlu tak, aby tvoje předloktí směřovalo vpřed a položíš je na její rameno - to je druhá dimenze, budeme jí říkat délka. Potom jí položíš ruku na hrud'

To je hloubka. Třetí dimenze." "To je hloubka, tak jo, protože já se při tom nořím pořádně hluboko," usmíval jsem se. Povzdechl si a poznámku přešel. "Chápeš to. Zatím jsi předvedl tři prostorové dimenze. Je ještě, jak jsi sám poznamenal, časová dimenze: před pěti minutami jsi tam tu ruku neměl, teď tam je a za nějakou dobu bude zase někde jinde. Takže jestli chceš určit koordináty jakéhokoli známého systému, musíš dodat i tuhle dimenzi. Trojrozměrné 'kde' a čtvrtý rozměr 'kdy' - to je časoprostor." Řekl jsem trpělivě: "Čekám, až se dostaneš k okamžiku, kdy se ukáže, že všechno tohle, co už znám, je špatné." "To ano, Robine, ale abych se dostal k té složité části, musím se ubezpečit, že bez potíží zvládáš tu jednoduchou část. Teď se dostáváme k té složité části. Jedná se o supersymetrii." "No, dobrý. Už mám v očích skelný lesk?" Zkoumavě se mi díval do obličeje tak vážně, jako bych skutečně měl oči a jako by on měl čím se do nich dívat. Albert nic nezkazí. "Zatím ne, řekl potěšeně. "Pokusím se ti je nezeskelnatět.

'Supersymetrie' zní strašně, já vím, ale je to jenom název matematického modelu, který velmi uspokojivě popisuje hlavní znaky vesmíru. Zahnuje v sobě, nebo má spojitost, s takovými záležitostmi jako 'supergravitace' a 'teorie strun' a 'archeokosmologie'." Znovu se na mě zadíval. "Ještě se neskli? Prima. A teď začneme rozumět dosahu těch slov. Dosahy jsou jednodušší než samotná slova. Jsou to docela pěkné studijní obory.

Spojíme-li je dohromady, vysvětlují chování jak hmoty, tak energie ve všech jejich projevech. A co víc. Nejen, že je vysvětlují. Zákony supersymetrie a ty další skutečně řídí chování všech věcí. Tím chci říct, že vycházíme-li z těchto zákonů, všechno, co tvoří vesmír, se chová naprosto logicky. Dokonce nevyhnutelně." "Ale-" Byl rozjetý naplno; umlčel mě. "Nech toho," přikázal mi. "Tyhle jsou základní. Kdyby staří Řekové chápali supersymetrii a její příbuzné předměty, mohli si odvodit Newtonovy pohybové zákony, vesmírnou gravitaci, Planckova a Heisenbergova kvantová pravidla a dokonce-" zamrkal, "-mou vlastní teorii relativity, a to speciální i obecnou. Nemuseli by experimentovat a pozorovat. Mohli by vědět, že tyhle všechny další věci musí být pravda, protože vyplývaly, stejně jako Euklides věděl, že jeho geometrie musí být správná, protože všechno vyplývalo z obecných zákonů." "Ale nevyplývalo!" vykřikl jsem překvapeně. "Že ne? Teda, povídal's mi o té neeuklidovské geometrii-" Zmlkl a vypadal zamyšleně. "To je háček," připustil. Podíval se na dýmku a zjistil, že je vykouřená, takže, jak mluvil, ji pečlivě vyklepával. "Euklidovská geometrie není nepravdivá, ale dá se aplikovat ve speciálním případě plochy jenom na dvojrozměrném povrchu. Takové povrchy ve skutečném světě nejsou. V supersymetrii je taky jeden háček. Ten spočívá v tom, že v reálném světě je rovněž nepravdivá - nebo alespoň v trojrozměrném prostoru, který vnímáme. K tomu, aby supersymetrie fungovala, je třeba devíti dimenzí a my vnímáme jenom tři. Co se stalo s těmi zbývajících šesti?" S potěšením jsem řekl: "Nemám nejmenší potuchu, ale ty si vedeš mnohem líp než obvykle. Zatím v tom ještě neplavu." "Mám taky rozsáhlou praxi," podotkl suše. "A taky mám pro tebe dobrou zprávu. Můžu ti matematicky demonstrovat, proč je potřeba devíti dimenzí-" "Ale ne." "Ne, samozřejmě, že ne," souhlasil se mnou. "Ta dobrá zpráva je, že to nemusím udělat, abys pochopil ten zbytek." "To jsem ti vděčný." "To věřím." Znovu si zapálil dýmku. "Tak, a teď k těm šesti chybějícím dimenzím..." Chvilí bafal a přemýšlel. "Pokud musí existovat devět prostorových dimenzí, aby byl stvořen vesmír tak, jak je, jak to, že my teď nacházíme jenom tři?" "Má to něco společného s entropií?" odvážil jsem se.

Albert užasl. "Entropií? To určitě ne. Jak?" "Tak teda s Machovou hypotézou? Nebo s něčím dalším, o čem jsi mluvil v neurčitelném čase?" Pokáral mě: "Nehádej, Robine. Děláš to jenom složitější, než to je. Co se stalo s těmi dalšími dimenzemi? Prostě zmizely." Albert se na mě šťastně díval, bafal z dýmky tak spokojeně, jako kdyby vysvětlil něco zvlášť významného.

Čekal jsem, až bude pokračovat. Když nic neřikal, začalo mě to štvát. "Alberte, já vím, že mě občas rád vodiš za nos, abys ve mně vzbudil zájem, ale co má, do příc, znamenat 'prostě zmizely'?" Spokojeně se usmíval. Dobře se bavil, to jsem viděl. Pravidl: "Zmizely, aspoň z našeho pohledu. To ale neznamená, že byly zničeny. To patrně znamená jenom to, že se hodně zmenšily. Scvrkly se tak, že už nejsou viditelné." Díval jsem se na něj pobouřeně. "Mohl bys mi vysvětlit, jak je možné, že se dimenze prostě scvrkne?" Usmál se na mě. "Naštěstí ne. Říkám 'naštěstí', protože kdybych to dokázal, tak by to bylo určitě hodně matematické a ty bys mě pak okamžitě stopl. Ale i tak dokážu aspoň trochu vysvětlit, co se pravděpodobně přihodilo. Pod pojmem 'scvrkly se' mám na mysli, že se už prostě neprojevují. Uvedu příklad pro ilustraci. Představ si bod - dejme tomu špičku svého nosu-" "Ale no tak, Alberte! Trojrozměrný prostor už jsme probírali!" "Špičku tvého nosu," opakoval. "Uved' ten bod do vztahu s jiným bodem, dejme tomu s tvým ohryzkiem. Tvůj nos je tolik a tolik milimetrů dlouhý, tolik a tolik milimetrů vyčnívá a tolik a tolik milimetrů měří napříč -

tedy specifikuješ jeho polohu na osách x , y a z . Hovoříme-li o prostoru s devíti dimenzemi místo tří, můžeš také vyjádřit polohu specifického bodu na osách p , d , q , r , w a k - nebo pro jejich označení můžeš použít jiná, zcela libovolná písmena - ale." Zhluboka se nadechl. "Ale pro žádný běžný účel tyhle koordináty specifikovat nemusíš, protože vzdálenosti jsou tak malé, že nejsou nijak významné. Takhle to je, Robine! Zatím to chápeš?" Řekl jsem šťastně: "Myslím, že skoro jo." "To je fajn, protože je to skoro dobře. Není to ale zase tak jednoduché.

Těch chybějících šest dimenzí - nejsou jenom malé, ale jsou zakřivené. Jsou jako malé kruhy. Jako malé svinuté spirály. Nesměřují nikam. Prostě se jenom obtáčí." Zmlkl, ocucával dýmku a přesvědčivě na mě zíral.

Zase mrkal. V tom pohledu bezelstných očí bylo něco, co mě přimělo zeptat se: "Alberte, mám jeden dotaz. Je tohle všechno, cos mi říkal, pravda?" Zaváhal. Potom pokrčil rameny. "'Pravda' je skutečně závažné slovo. Zatím nejsem připravený na to, abych mluvil o skutečnosti, a to ty právě máš na mysli pod pojmem 'pravda'. Tohle je model, který vysvětluje záležitosti velmi, velmi dobře. Lze to pojímat jako 'pravdivé', alespoň dokud se neobjeví lepší model. Ale, bohužel, jestli si vzpomínáš," řekl rozjařeně jako vždycky, když se mu naskytne příležitost citovat sám sebe, "jak kdysi dávno řekl můj skutečný originál - matematika je 'nejpravdivější', když je nejméně 'reálná' a naopak. Mnoho prvků jsem necharakterizoval. Ještě jsme nevzali v úvahu implikace teorie strun nebo Heisenbergův princip neurčitosti nebo-" "Nech toho na chvíli," žebrnil jsem.

"Moc rád, Robine, protože celou dobu jsi byl bezvadný. Cením si toho, že jsi poslouchal. Ted' je už jakás takáš naděje, že pochopíš Nepřátele a, co je ještě důležitější, základní strukturu vesmíru." "Ještě důležitější!" opakoval jsem. Usmíval se. "V objektivním smyslu slova ano, Robine. Je mnohem důležitější vědět než konat a nezáleží příliš na tom, kdo to vědění tvoří." Vstal jsem a procházel se. Připadalo mi, jako bychom mluvili hodně dlouho a pak mě napadlo, že je to dobře, protože to bylo přesně to, co jsem chtěl. Řekl jsem: "Alberte? Jak dlouho tahle malá předváděčka trvala?" "Myslíš v galaktickém čase? Moment, ano, necelé čtyři minuty." Viděl můj obličej a spěšně dodal: "Ale už jsme urazili skoro třetinu cesty, Robine! Už jenom pár týdnů a budeme na Kruhové hlídce!" "Pár týdnů." Se zájmem se na mě pohlédl. "Pořád tu ještě existuje možnost vypnout se... Ne, samozřejmě, že ne," řekl a prohlížel si mě. Chvilu váhal a potom se rozhodl. Změněným tónem řekl: "Robine? Když jsme mluvili o tom, jaké to pro 'mě' je, když neexistuju jako tvůj program, tak jsi říkal, že mi nevěříš. Bohužel to bylo opodstatněné.

Neříkal jsem ti tak úplně pravdu." Nic z toho, co mi kdy řekl, mě nešokovalo víc než tahle věta.

"Alberte!" vyjekl jsem. "Snad jsi mi nelhal? To přece nedokážeš!" Řekl omluvně: "Je to tak, Robine, nikdy jsem ti nelhal. Ale jsou takové pravdy, o kterých jsem ti neřekl." "Chceš mi naznačit, že máš nějaký pocit, když jsi vypnutý?" "Ne. To jsem mluvil pravdu. Neexistuje žádné 'já', abych mohl něco cítit." "Tak o co teda kruci jde." "Jsou věci, které dělám - prožívám - jaké ty nikdy nezažiješ, Robine. Když jsem zapojen do jiného programu, tak jsem ten program. On. Nebo ona." Zamrkal. "Nebo oni." "Ale to už teda nejsi stejný?" "Ne, to je pravda. Ne stejný. Ale ... možná ... o trochu lepší."

17 Před Pánem

A čas ubíhal a ubíhal a nekonečná cesta pokračovala.

Dělal jsem všechno, co se dalo.

Pak jsem to udělal podruhé. Pak ještě párkrát. Pak už jsem dokonce začal vážně uvažovat o Albertově nápadu na přechod do pohodovostní polohy na několik týdnů, a to mě vyděsilo natolik, že si toho Essie všimla.

Předepsala mi léčbu. Oznámila: "Budeme mít party," a když Essie řekne, že bude party, tak to se klidně můžete uvolnit a těšit se.

To ale neznamená, že jsem to udělal. Aspoň ne hned. Neměl jsem na party náladu. Ještě jsem nepřekonal úplně šok ze své "smrti" na Tahiti. Ještě jsem se ani dostatečně neuklidnil, abych se vyrovnal s vyhlídkou na setkání s větším počtem těch Vrahů - s miliony nebo dokonce s větším množstvím - a ještě k tomu na jejich domácí půdě.

Sakra, za celou cestu jsem se nevyrovnal ani se vším ostatním, co mě kdy v životě potkalo, od toho ošklivého nervového zhroucení, když jsem byl ještě dítě, přes smrt mé mámy a Klářino uvíznutí v černé díře. Život každého z nás je plný tragédií, pohrom a ošklivých nezdarů. Jste schopni jej žít, protože sem tam se objeví světlé okamžiky, které to vyváží, nebo aspoň doufáte, že to tak je, ale, pane bože, kolik mizérie jsme museli všichni zažít! A když žijete o tolik déle a nejen déle, ale v mém případě i rychleji, tak se ty zlé věci prostě násobí. "Bručoun grizzly," smála se Essie a dala mi pořádnou pusku. "Vzchop se, vzbud' se, uživej si, kruci, protože zítra umřeme, je to tak? Anebo možná ne, vždyť víš." Ta moje Essie je pěkná kočka, taková živá. Celá. Ta skutečná, co byla modelem, i ta přenosná, co se mnou žije, a víte co, nebudeme se pouštět do záludných diskusí o tom, co mám na mysli pod pojmem "živý".

Usmál jsem se, jak nejlépe jsem to dokázal, a k mému překvapení se mi úsměv podařil. Potom jsem se rozhlédl.

Ať už Essie Albertovi o luxusních prostředcích, která pro nás připravoval, říkala cokoli, nemyslela to tak, aby byl potlačen její vlastní styl. Její představy o party se hodně změnily od té doby, co jsme byli uloženi do stroje. Za starých časů jsme si mohli dovolit dělat, co nás napadlo, protože jsme byli děsně prachatý. Ted' je to dokonce ještě lepší. Neexistuje už nic, co by nám mohlo poskytnout radost, co bychom snad nemohli mít. Nemusíme sednout do letadla nebo kosmické lodi, abychom se někam dostali. Dokonce ani když pozveme pár lidí, nemusíme čekat, až dorazí. Co chceme dělat, děláme hned ted' a nemusíme si ani dělat starosti s kocovinou, s tím, že bychom někoho urazili nebo že bychom přibrali na váze.

Takže pro začátek Essie připravila místnost pro party.

Nebylo to nic výjimečného. Vlastně, kdybychom něco takového chtěli v době, kdy jsme oba byli skuteční, mohli jsme to klidně mít. Asi by to nestálo o moc víc než tak milion dolarů. Ani Essie ani já jsme nikdy neměli lyžařskou boudu, ale v několika jsme byli a líbila se nám kombinace velikého krbu až do stropu a trofejí medvědů a losů na stěnách. Za okny, byl jich asi tak tucet, jiskřily zasněžené hory, uvnitř stála pohodlná křesla, pohovky a stoly s čerstvými květinami - A já

si uvědomil, že je tady spousta věcí, které jsme nikdy v žádné lyžařské boudě neviděli. Na stole pod oknem tryskala vinná fontána, ve které zurčelo šampaňské. (Jediná věc, podle níž se dalo poznat, že to není "skutečné" šampaňské byla, že bublinky z něj nikdy nevypřichaly.) Vedle šampaňské fontány byl dlouhý stůl s jídlem a u něj stáli číšníci v bílých žaketech, jejichž úkolem bylo plnit nám talíře. Viděl jsem naporcovaného krocana a šunku, vydlabané čerstvé ananasy plněné kiwi a třešněmi. Podíval jsem se na to, pak na Essie. "Uzené ústřice?" hádal jsem.

"Pane bože, Robine," řekla znechuceně, "samozřejmě uzené ústřice! A to už se nezmiňuji o kaviáru pro mě a pro Alberta a o hovězích žebrech prastarého Julia a činu pro jeho děvče a celou mísu toho křupavého, co máš rád, jak se tomu říká, tuňákový salát." Tleskla. Kapelník malého orchestru na stupínku na vzdálenější straně místnosti přikývl a místností se nesla nostalgická hudba z dob našich prarodičů.

"Chceš napřed jíst nebo tančit?" zeptala se Essie.

Snažil jsem se. Hrál jsem to na ni. "Co myslíš?" zeptal jsem se maximálně sexy a rozechvělým hlasem filmové hvězdy, díval se jí dlouze do očí a pevně jí svíral odhalené rameno, protože v tu chvíli už měla na sobě hluboce vykrojené večerní šaty.

"Já myslím, že se chceš napřed najíst, Robine," povzddechla si, "ale nezapomeň, že budeme brzy a často tančit!" A víte, nakonec se ukázalo, že to za to úsilí vůbec nestálo. Bylo tam tolik tuňákového salátu, kolik jsem si kdy mohl přát a číšník mi ho štědře vršil na žitný chléb, pak dva plátky přitiskl k sobě, aby z toho byl sendvič, přesně tak, jak jsem to měl rád. Šampaňské bylo dokonale chlazené a bublinky (ač neexistující) mě velmi příjemně lechtaly na (neexistujícím) nose. Když jsme jedli, Albert kavalírsky pokynul orchestru, aby opustil pódium, vzal housle a zahrál nám malého Bacha bez doprovodu, maličké sólo Kreislera a potom, jak přicházeli jednotliví členové orchestru, aby se k němu přidali, se to vyvinulo v několik Beethovenových smyčcových kvartet.

A víte, žádný z těch dalších muzikantů, co hráli v jeho komorním orchestru, nebyl "skutečný" - myslím dokonce ani tak skutečný jako my. Byly to jenom docela omezené programy vybrané z Albertovy zásobárny kulis, ale na to, co vlastně byly, si vedly výborně. Ani dobré jídlo a vynikající šampaňské nebyly skutečné.

Ale chutnalo báječně a dobře to klouzalo do hrdla. Cibulky ze salátu z tuňáka potom občas o sobě daly vědět a neskutečný alkohol v simulovaném šampaňském aktivoval moje pohybová a senzorová centra stejnou měrou a stejným způsobem jako skutečné věci působí na skutečné věci - snažím se vám na tomto místě vysvětlit, že pití, tanec a jídlo zapracovaly a já začal být nadrženej. A když jsme s Essie zasněně kroužili po parketu (neskutečné slunce "zapadlo" a "hvězdy" jasně svítily nad tmavou "horou"), měla hlavu opřenou o moje rameno a já jí něžně hladil jemnou kůži na zádech, cítil jsem, že vážně velmi ochotně spolupracuje.

Když jsem ji odváděl z parketu směrem do míst, kde, jak jsem byl přesvědčen, Essie zařídila ložnici, Albert vzhlédl, aby nám na rozloučenou zamával. S generálem Cassatou tlachali u krbu a já slyšel, jak Albert říká: "To moje malé improvizované vystoupení, generále. Víte, jen jsem zkoušel rozveselit Robina. Doufám, že jsem se vás nijak nedotkl." Generál Cassata se zatvářil zmateně. Škrábal se na čokoládově zbarvené lícní kosti hned vedle krátce zastřižené huňaté kotlety a řekl: "Já nevím, o čem to mluvíš, Alberte. Proč by se mě to mělo nějak dotknout?" Nemusím mít skutečné tělo a skutečné jídlo, abych mohl jíst, nemusím mít židli, abych se posadil. Nemusím mít ani žádnou z těch věcí, které všeobecně požadujete, abyste se mohli milovat, a co jsme dělali, dělali jsme s obratností, nadšením a požitkem. Simulace? No, samozřejmě, že to byla simulace. Ale mně bylo stejně jako jindy, takže senzačně a když bylo po všem, moje simulované srdce tlouklo trochu rychleji a simulované jsem prudce oddechoval, objal svou lásku a přitiskl ji k sobě, abych do sebe nasál její simulovanou vůni, cit a teplo.

"Jsem moc ráda," řekl můj simulovaný miláček ospale, "že jsem naše programy udělala interaktivní." Svým dechem mě příjemně dráždila na ušním lalůčku. Otočil jsem hlavu, abych dráždil i já ji. "Moje nejdražší Essie," zašeptal jsem, "ty teda umíš napsat pekelný program." "Bez tebe bych to nedokázala," řekla a ospale zívla do saténového polštáře. (Víte, někdy spíme. Nemusíme. Nemusíme ani jíst ani se milovat, ale je tolik slasti, které mít nemusíme a přece je máme a jedna z nich, kterou mám vždycky rád, je těch posledních pár minut, když máte hlavu na polštáři a když už se pomalu vzdalujete, jste v teple, bezpečí a neděláte si starosti absolutně s ničím v celém vesmíru.) Byl jsem trochu ospalý, protože to byla součást celého podprogramu. Ale já věděl, že to ze sebe můžu setřást, když budu chtít, protože i to bylo součástí podprogramu.

A já chtěl. Jenom na chvíli, pomyslel jsem si, protože v mé mysli se konečkonců objevilo něco nového. Řekl jsem: "Rozeznávám postel, miláčku." Zahihňala se. "Moc hezká postýlka," komentovala. Nepopřela to, co jsem věděl, totiž že to byla přesná nebo dokonce ještě nějak vylepšená kopie anisokinetické postele, kterou jsme před mnoha a mnoha lety měli v Rotterdamu.

Ale to nebylo přesně to, o čem jsem chtěl mluvit, tak jsem to zkusil znovu.

"Miláčku? Myslíš, že tam se mnou byli jenom dva Nepřátelé? Myslím v tom pokoji na Tahiti." Essie chvíli tiše ležela.

Potom se jemně vyvinula z mého objetí, opřela se o loket a shora se na mě dívala.

Chvilí mě mlčky pozorovala, než řekla: "Neexistuje žádný reálný způsob, jak bychom to mohli stanovit, je to tak? Albert říká, že se možná jedná o kolektivní inteligenci. Jestli má pravdu, tak to, co jsi viděl na Tahiti, byly možná jen docela malé izolované baličky Nepřátel, v tom případě je potom nesmysl je počítat." "Oho-ho." Essie si povzddechla a překulila se. I když zavřela dveře, slyšeli jsme hudbu z vedlejší místnosti. Právě hráli staromódní rock, patrně na přání generála Cassaty. Posadila se, stejně nahá jako když jsme se milovali poprvé, a lusкла konečky prstů, aby se rozsvítilo světlo. Z těles ukrytých ve stropě se pomalu začínalo linout jantarové světlo.

Essie totiž na vybavení našeho malého hnízdečka nešetřila.

"Ty jsi ještě pořád rozčilený, milý Robine," poznamenala neutrálně.

Přemýšlel jsem o tom. "Myslím, že jo," řekl jsem jako první přiblížení tomu, co bych popsal mnohem důrazněji, kdyby se mi chtělo.

"Chceš si povídat?" "Chci," řekl jsem najednou úplně bdělý, "být šťastný. Proč to, pro všechno na světě, musí být tak sakramentsky těžké?" Essie se ke mně přiblížila a rty mi přejížděly po čele. "Aha." Nic jiného už neřekla.

Za chvíli jsem promluvil: "No, chci říct, že nevím, co se stane." "To jsme ale nevěděli nikdy, ne?" "A možná proto," řekl jsem mnohem hlasitěji, než jsem měl v úmyslu, a snad i mnohem bezohledněji, "jsem nikdy nebyl šťastnej."

Odpovědi mi bylo ticho. Když mluvíte v megabaudovém rozsahu, je dokonce i dvacetina milisekundy významná pauza - a tahle byla ještě mnohem delší. Potom Essie vstala, zdvihla šaty, co ležely vedle postele, a oblékla si je.

"Milý Robine," sedla si ke mně na kraj postele a dívala se na mě. "Myslím si, že tahle dlouhá cesta ti vůbec neprospívá. Máš totiž příliš mnoho času na to, abys byl hlupýj." "Ale neměli jsme jinou možnost, že ne? A v tom to právě vězí: nikdy jsem neměl žádnou možnost volby!" "Aha," přikyvovala. "Dostáváme se k jádru otázky. Príma. Tak to vyklop. Řekni mi, co se děje." Neodpověděl jsem jí. Uštědřil jsem jí elektronický ekvivalent vzteklého odfrknutí. Samozřejmě si to nezasloužila. Překonávala se, aby byla milující a laskavá, a já neměl důvod být nepříjemný. Jenže já se právě nepříjemně cítil. "Tak mi to, sakra, řekni!" vyjela.

Oplatil jsem jí to ve stejném tónu: "Ale, hergot! Kladeš mi nějaký blbý otázky, víš to? Teda, jsi ta nejvěrnější z věrnejch lásek a já tě zbožňuju, ale - ale - ale, pro Krista pána, Essie, jak se můžeš takhle ptát! Co se děje? Myslíš jako kromě toho, že je celý vesmír v sázce, že jsem před nedávným zemřel - znovu! - a je hodně pravděpodobné, že hodně brzy zemřu zas, jenže tentokrát navždycky, protože se budu muset setkat s lidmi - s bytostmi - na které nechci ani pomyslet, a mám dvě manželky a ve skutečnosti neexistuju a kromě toho všeho - Myslíš, kromě toho všeho - jak se vám líbila hra, paní Lincolnová?" "Ach, Robine," povzdechla si smutně. "Neumíš ani pořádně počítat!" To mě dostala. "Cože?" "Za prvé," řekla zcela briskně a rozhodně. "Nemáš dvě manželky - pokud ovšem nepočítáš můj skutečný originál odděleně ode mne, která jsem se tady a právě teď s tebou radostně pomilovala." "Myslím-" "Já vím moc dobře, co myslíš, Robine," řekla pevně. "Myslíš to tak, že miluješ mě a taky Gelle-Kláru Moynlinovou, která se občas objevuje, aby se ti připomněla. O tom jsme už mluvili. To není problém. Máš jenom jednu manželku, Robinette Broadheade, a to jsem já, přenosná Essie, S.Ya. Lavorovna-Broadheadová, která ani v nejmenším nežárí na tvoje city, co chováš vůči lady Moynlinové." "To není pravý-" začal jsem, ale dala mi znamení, abych mlčel.

"Za druhé," řekla pevně, "když to vezmeme z druhé strany - ne, vezmeme ten skutečný první bod jako druhý-" "Essie! Ty mi nerozumíš." "Ale kdepak, vždycky ti rozumím a ty mně taky; to je podmnožina prvního bodu, který vyřídíme se třetím. Dávej pozor! Co se týče hrozby celému hvězdnému vesmíru - ano, ta skutečně existuje. Je to veliký problém. Ale je to problém, se kterým se snažíme vyrovnat jak nejlépe dokážem. Takže nám zbývá poslední bod, v původním pořadí asi pátý nebo šestý, už jsem zapomněla-" Začal jsem chytat rytmus. "Myslíš ten fakt, že ve skutečnosti neexistujeme," pomohl jsem jí.

"Přesně tak. Jsem ráda, že se máš k světu, Robine. Nejsi mrtvý, víš. Vlastně jsi jenom rozdělený, což je něco úplně jiného. Nejsi hmotný, ale pořád velmi živý. Právě jsi to sakramentsky předvedl!" Řekl jsem taktně: "Bylo to nádherné a já vím, že to, co říkáš, je pravda-" "Ne! Ty to nevíš!" "No, ale logicky to stejně vím. Cogito, ergo sum, je to tak?" "Přesně tak!" "Potíž zůstává jenom v tom, že, jak se zdá, to nedokážu internalizovat," řekl jsem smutně.

"Aha!" křičela. „Internalizovat, jo? Vlastně internalizovat.

Napřed Descartes, teď si popovídáme trochu jako u cvokaře. Vznáší se dým, Robine, kouřová clona, za kterou se skrývají skutečné problémy." "Ale ty nevidíš-" Nedokončil jsem větu, protože mi položila dlaň na pusku a zabránila mi v tom.

Potom vstala a šla ke dveřím. "Robine, nejmilejší, dávám ti slovo na to, že vidím." Vzala další šaty ze židle u dveří a svinula si je do ruky. "Vidím, že teď to zrovna nejsem já, s kým chceš mluvit, že dáš přednost jemu." "Jemu? Jakému jemu?" "Jemu psychoanalytikovi, Robine. Na. Obleč si tohle." Hodila mi šaty a zatímco já omámeně prováděl, co mi řekla, vyšla ze dveří, nechala je otevřené a o chvíli později jimi vstoupil jemný, smutně vyhlížející starý muž.

"Ahoj, Robine. Je to už dávno," řekl můj starý doktor na hlavu, Sigfrid von Cvok.

"Sigfride," řekl jsem, "já tě nevolal." Přikývl, usmíval se, a jak procházel místností, tvořil zatemnění, tlumil světla, přetvořil ložnici tak, aby byla méně erotická a aby se co možná nejvíc podobala jeho staré ordinaci.

"Já tě dokonce ani nechtěl!" zavřeštěl jsem. "A kromě toho, ten pokoj se mi líbil tak, jak byl." Sedl si na židli vedle postele a podíval se na mě. Skoro jako by se nic nezměnilo. Postel nebyla delší než dětská ohrádka; byl to ten agonický gauč, na kterém jsem ležel tolik mučivých hodin. Sigfrid řekl povzbudivě: "Vzhledem k tomu, že patrně potřebuješ uvolnit jistá napětí, Robbie, tak jsem si myslel, že bych mohl taky zmírnit vnější rušení. Není to důležité. Můžu to dát zase do původního stavu, jestli chceš - ale vážně, Robe, bylo by mnohem produktivnější, kdybys mi řekl o svých pocitech stísněnosti nebo o svých trápeních, místo abys komentoval, jak je místnost zařízena." Tak jsem se zasmál. Nemohl jsem si pomoci. Rozesmál jsem se nahlas, až jsem se za břicho popadal a smál jsem se hodně dlouho - aspoň hodně mikrosekund - a když jsem se přestal smát, utřel jsem si slzy (ten smích byl bez zvuku, slzy nemateriální, ale to nevadilo) a řekl jsem: "Ty mě zničíš, Sigfride. Víš to? Ani trochu se nezměnil." Usmál se a řekl: "Zato ty ale zase ano. Hodně jsi se změnil z toho nejistého muže se skrytou vinou, co sám o sobě pochyboval a který dělal, co mohl, aby se naše sezení změnila ve společenskou hru. Ušel jsi velký kus cesty, Robine. Mám z tebe velikou radost." "Ale jdi," řekl jsem s úsměvem - ale ostražitým.

"Na druhé straně," pokračoval, "v mnoha ohledech ses nezměnil ani trochu. Chceš se věnovat společenské konverzaci a hrát? Anebo bys mi chtěl říct, co tě trápí?" "Mluvme o hrách! Ty zrovna teď jednu hraješ. Víš všechno, co už jsem řekl. Určitě víš i to, na co jsem jenom pomyslel!" Řekl vážně: "Na tom, co vím nebo nevím, nezáleží. Ty to víš. Víš právě o těch věcech, ale odmítáš si připustit, že jsou důležité.

Musíš se dostat na povrch. Začni tím, že mi řekneš, proč si děláš starosti." "Protože jsem srab." Podíval se na mě a usmíval se. "Tomu sám ale nevěříš, že ne?" "No, určitě nejsem žádný hrdina!" "Jak to víš, Robine?" "Nedělej ze mě blbouna! Hrdinové nesedí v hlubokém zamyšlení! Hrdinové si nedělají starosti s tím, jestli zemřou! Hrdinové nejsou

celí pryč z pocitu viny a nevymýšlejí si problémy a taky nemyslí na hovadiny, není to tak?" "Je pravda, že nic z toho hrdinové nedělají," souhlasil se mnou Sigfrid, "ale jednu věc jsi vynechal. Je ještě něco, co hrdinové nedělají. Hrdinové neexistují. Ty snad vážně věříš, že takoví lidé, co jim říkáš 'hrdinové', jsou v něčem lepší než ty?" "Já nevím, jestli tomu věřím. Ale tutově v to doufám." "Ale, Robine, ty sis přece fakt nevedl špatně, ne? Udělal jsi to, co nikdo jiný, dokonce ani Heechee. Mluvil jsi se dvěma Nepřáteli." "Poslal jsem to," řekl jsem hoře.

"Myslíš?" Sigfrid si povzdechl. "Robbie, ty máš na sebe často zároveň docela protikladné pohledy. A když nakonec máš možnost volby, tak si zvolíš tu nejméně lichotivou alternativu. Proč? Pamatuješ si, když jsme se poprvé setkávali, jak jsi mi na mnoha našich sezeních pořád říkal, jaký jsi zbabělec?" "Ale já byl! Panebože, Sigfride, vždyť jsem se na Gateway flákal celou věčnost, než jsem konečně vytáhl paty!" "To by se dalo označit jako zbabělost, ano," řekl Sigfrid. "Je pravda, že ses takhle choval. Ale byly i jiné doby, kdy ses choval tak, že by se to mohlo označit jako výjimečná odvaha. Když jsi naskočil do kosmické lodi a namířil sis to do Nebes Heechee, tak jsi čelil nepříteli osudu. Dával jsi v sázku život - vlastně jsi ho skoro ztratil." "Tehdy šlo o velký peníze. Zbohatl jsem." "Už jsi bohatý byl, Robe." Zavrtěl hlavou. Potom řekl zamyšleně: "Zajímavé je, že když vykonáš něco pozoruhodného, tak si to sám zdůvodňuješ úplatností, ale když uděláš něco, co se jeví jako špatné, tak okamžitě souhlasíš s tím, že zdání je správné. Kdy vyhraješ, Robine?" Neodpověděl jsem. Nevěděl jsem jak. Možná se mi nechtělo po žádné odpovědi pátrat. Sigfrid si povzdechl, změnil polohu. "Dobře.

Vrátíme se tedy k samotným základům. Řekni mi, proč máš starosti." "Proč mám starosti?" křičel jsem. "Nezdá se ti, že mám dost věcí, s kterými si můžu dělat starosti? Jestli si myslíš, že ta situace v celém vesmíru není nic, s čím by si měl dělat starosti každý rozumný člověk, tak to ti možná ušlo, co se děje!" Řekl mi s viditelnou trpělivostí: "Nepřátelé určitě vyvolávají dost důvodů ke starostem, to ano, ale-" "Ale jestli ti tohle nestačí, tak se podívej na moji osobní situaci! Miluju dvě ženy - vlastně tři," opravil jsem se, když jsem si vzpomněl na Essieinu aritmetiku.

Sešpulil rty. "Je to starost, Robbie? Myslím, v nějakém praktickém smyslu. Například - musíš s tím něco dělat - třeba vybrat si některou z nich? Myslím, že ne. Takže vlastně žádný důvod ke konfliktu neexistuje." A já vybuchl: "Ne, máš setsakramentsky pravdu! A víš proč neexistuje žádný důvod ke konfliktu? Protože já neexistuju! Já jsem jen podělaná paměť údajů v gigabitovém prostoru. Nejsem o nic reálnější než ty!" Řekl mírně: "Skutečně si myslíš, že já neexistuju?" "Tutově ne! Vymyslel tě nějaký počítačový programátor!" Sigfrid si bedlivě prohlížel nehet u palce. Nastala další z těch dlouhých multimikrosekundových přestávek a potom se ozval: "Řekni mi, Robinette, co máš na mysli pod pojmem 'existovat'?" "Ty víš sakra dobře, co znamená existovat! Znamená to být skutečný!" "Aha. Jsou Nepřátelé skuteční?" "Samozřejmě, že jsou skuteční," řekl jsem znechuceně. "Nikdy nic jiného nebyli. Nejsou kopie něčeho, co kdysi bylo skutečné." "Dobře. Je zákon inverzních čtverců skutečný, Robbie?" "Říkej mi sakra Robinette!" vyletěl jsem. Zdvihl obočí, ale přikývl. A prostě tam seděl a čekal, až mu odpovím. Snažil jsem se posbírat myšlenky. "Zákon inverzních čtverců, ano, je skutečný. Ne v materiálním slova smyslu, ale ve své schopnosti popsat materiální skutečnosti. Je možné předpovídat jeho chování. Jeho působení lze pozorovat." "Ale já vidím tvoje působení, Robine - Robinette," opravil se spěšně.

"Jedna iluze rozeznává druhou iluzi!" odfrkl jsem.

"Ano," připustil, "dalo by se to tak říct. Ale ostatní také vidí tvé působení. Byl generál Beaupre Heimat iluze? Ale vy dva jste se ovlivňovali, to bys nepopřel. Jsou tvoje banky iluze? Máš v nich svoje peníze. Lidé, které zaměstnáváš, korporace, které ti platí dividendy - to všechno je reálné, že?" Dal mi čas, abych si srovnal myšlenky. Usmál jsem se. "Myslím, že teď ty tady hraješ hru, Sigfride. Nebo jsi prostě nepochopil podstatu věci. Víš, problém s tebou spočívá v tom," řekl jsem shovívavě, "že jsi nikdy nebyl skutečný, takže ten rozdíl neznáš.

Skuteční lidé mají skutečné problémy. Fyzické problémy. Alespoň drobné, a podle toho poznají, že jsou skuteční. Já ne! Za všechny ty roky, co mě - rozdělili - jsem nikdy nehekal a nenamáhal se na záchodě proto, že bych měl zácpu. Nikdy jsem neměl kocovinu, netek - lo mi z nosu ani jsem se nespálil na slunci. Neměl jsem ani žádné jiné neduhy, jaké normální živí lidé mívají." Řekl podrážděně: "Tobě není špatně? Kvůli tomu jsi nasranej a proto kafráš?" Podíval jsem se na něj naprosto v šoku. "Sigfride, za starých časů jsi se mnou takhle nikdy nemluvil." "Ty jsi za starých časů nebyl takhle zdravý! Robinette, skutečně nevím, jestli tenhle rozhovor dělá někomu z nás dobře.

Možná nejsem ten, s kým bys měl mluvit." "No," začal jsem se už docela dobře bavit, "aspoň jsem tě slyšel, jak říkáš - kriste pane, ale co teď?" Skončil jsem, protože už jsem nemluvil se Sigfridem von Cvokem. "Co to, kruci, vyvádíš?" Albert Einstein si nervózně pohrával s dýmku, naklonil se, aby se poškrábal na kotníku a řekl: "Víš, Robine, třeba ten tvůj problém nakonec vůbec není psychoanalytický. Třeba já budu ten, co si s tím poradí." Uvelebil jsem se na posteli a zavřel oči.

Za starých časů, kdy jsme se Sigfridem trávili pravidelně od čtyř středeční odpoledne, jsem někdy odcházel a myslel si, že jsem zabodoval v té hře, kterou, jak jsem se domníval, jsme hráli, ale vůbec nikdy jsem nezažil, že by se prostě vzdal. Tohle bylo skutečné vítězství - takové, jaké jsem nikdy nečekal - a taky takové, že jsem se cítil mnohem hůř než jindy. Pořád mi bylo na nic. Jestli můj problém nebyl psychoanalytický, tak byl skutečný. A "skutečný", pomyslel jsem si, přerostl v "nevyřešitelný".

Otevřel jsem oči.

Albert měl spoustu práce. Už jsme nebyli v tom prostředí dvouhodinového cizoložství, byli jsme v Albertově prosté pracovně v Princetonu, kde na stole stála láhev Skripu a za ním visela tabule celá popsaná ne-rozluštitelnými matematickými rovnicemi. "No, máš to tu moc hezký," řekl jsem kysele, "jestli si chceš zase společensky hrát." "Ty hry jsou taky skutečné, Robine," prohlásil vážně.

"Doufám, že ti nevadí, že jsem do toho vstoupil. Kdyby ses prostě potřeboval vypovídat ze slziček a traumat, doktor von Cvok by byl býval tím nejlepším programem, ale metafyzika je spíš moje parketa." "Metafyzika!" "Ale to je to, o čem jsi mluvil, Robine," řekl překvapeně. "Tos nevěděl? Přirozenost reality? Smysl života? Takové věci nejsou mým

hlavním oborem nebo aspoň to nejsou subjekty, jejichž zásluhou jsem se proslavil, ale myslím, že bych ti mohl pomoci, pokud ti to nevadí." "A když jo?" "No, tak mě prostě můžeš odeslat pryč, když budeš chtít," pravil jemně. "Pojď to aspoň zkusit." Vstal jsem z postele - přeměnila se na vysezený kožený gauč, kterým se z malého polštáře drala ven výplň - a obcházel jsem studovnu, maličko jsem pokrčil rameny, což znamenalo, tak dobře, sakra.

"Víš," řekl, "můžeš být reálný jak chceš, Robine." Položil jsem na zem stoh časopisů z jeho židle za stolem a posadil se, abych byl čelem k němu. "Nemyslíš to tak, že můžu být tak dobrá imitace, jak sám budu chtít?" "Dostáváme se snad k Turingovu testu? Když jsi tak dobrá imitace, že dokážeš napálit i sám sebe, není to snad jistý druh reality? Například, jestli skutečně chceš mít takové věci jako je zácpa nebo obyčejné nachlazení, je to docela jednoduché. S doktorkou Lavorovnou můžeme do tvého programu snadno vepsat všechna drobná onemocnění, která budeš chtít, a promíchat je tak, že tě budou postihovat zcela náhodně - třeba dneska hemeroidy a zítra zase bradavice na nose. Nechce se mi věřit, že by sis tohle doopravdy přál." "Pořád by to byly jenom iluze!" Albert nad tím zauvažoval, potom připustil: "V jistém smyslu, ano, myslím, že by to byly iluze. Ale pamatuj na Turingův test.

Promiň mi moji impertinenci, ale když jste s doktorkou Lavorovnou spolu, tak se někdy, ehm, milujete?" "Ty sám víš sakra dobře, že jo! Právě jsme se tomu věnovali!" "Je to snad menší slast proto, že, jak bys to vyjádřil, je to taky iluze?" "Je to nesmírná slast. Možná právě proto to není v pořádku.

Protože, herdek, Essie nemůže otěhotnět." "Aha," řekl úplně přesně jako Essie, "hm. To si vážně přeješ?" Přemýšlel jsem chvíli, abych si byl jistý. "Nevím přesně. Někdy jsem na to myslel a přál si to." "Ale ty sám víš, že to není nemožné, Robine. Dokonce by to nebyl nijak zvlášť složitý program. Doktorka Lavorovna, pokud by chtěla, by docela jistě dokázala napsat program, v němž by absolvovala veškeré fyzické aspekty těhotenství, dokonce i porod. Se skutečným dítětem, Robine - 'skutečným', tedy ve stejném smyslu, jako ty sám jsi skutečný," dodal spěšně. "Ale i tak by to mohlo být tvoje a její dítě. Mělo by smíchány všechny vaše dědičné znaky a bylo by osobností, která by se vyvíjela, jak bys ji vychovával - stejně jako všechny lidské bytosti by to dítě bylo výsledkem působení přírody plus výchovy s celou řadou nahodilých shod okolností." "A až by tomu dítěti bylo tolik, co nám, tak my bysme byli pořád stejně staří!" "Aha." Albert spokojeně přikývl. "Teď se dostáváme k problému stárnutí. To je to, co chceš? Protože bych ti měl říct," pokračoval vážně, "že zestárneš, Robine. Ne proto, že tě tak někdo naprogramuje, ale proto, že zestárnout musíš. Dojde k chybám v transkripci. Změníš se a patrně zdegeneruješ. Ale ve své paměti máš spoustu náhrad, takže ty chyby nebudou přicházet rychle, alespoň ne v mohutných nápirech. Ale v nekonečném čase - no, to ano, Robine.

Robinette Broadhead za deset na dvacátou milisekund od téhle chvíle nebude stejný jako ten dnešní Robinette Broadhead." "No, to je bezvadný," vykřikl jsem. "Nemůžu umřít, ale můžu stárnout a slábnout a hloupnout!" "Chceš umřít?" "Já ... ne ... nevím!" "Aha," řekl Albert zamyšleně. Zakryl jsem si obličej dlaněmi, byl jsem strašně blízko pláči, jako už dlouho ne. Každý kousek strachu, deprese, starostí a sebezpochybností na mě tehdy dopadl - tyhle stupidní rozhovory mi opravdu nedělaly dobře! "Aha," řekl hlas znovu, ale tentokrát to nebyl hlas Alberta Einsteina. Byl hlubší a sytější a dokonce ještě než jsem vzhledl, jsem poznal, komu ten hlas náleží.

"Pane Bože," zašeptal jsem.

"Přesně tak." Bůh se usmíval.

Pokud jste nikdy nestáli před soudnou stolicí Posledního soudu, tak nemůžete vlastně vědět, jaké to je.

Já to nevěděl. Měl jsem jenom mlhavé představy o velkoleposti, ale ta velkolepost, která mě obklopovala, byla mnohem velkolepější než v mých představách. Očekával jsem, no, já nevím - něco, co vzbuzuje úctu? Něco nádherného? Dokonce hrůzu nahánějícího? Hrůzu to nenahánělo, ale určitě to vyvolávalo všechny ty ostatní věci. Obrovský trůn byl ze zlata. Nemyslím to vaše obyčejné, normální zlato. Bylo to blýskavé, teplé, dokonce skoro průhledné zlato; nebyl to jednotvárný kov, ale samotná podstata zlata.

Obrovský trůn se tyčil nade mnou, byl obklopen drapériemi z perlového mramoru, které vypadaly, jako kdyby Feidias a Praxiteles spojili své síly, aby je vytesali. Seděl jsem v příjemném křesle vyřezávaném ze slonoviny, měl jsem na sobě bílý převlek kajícího a upřeně jsem vzhlížel do velkých a vševidoucích očí Všemohoucího.

Jak už jsem říkal, neměl jsem strach. Vstal jsem a narovnal se.

"Pěkná iluze," pochválil jsem to. "Řekni mi, Bože, kdo jsi? Jehova? Alláh? Thor? Či jsi Bůh?" "Tvůj, Robine," ozval se majestátní hlas.

Usmál jsem se na něj. "Ale já doopravdy žádnýho nemám, víš.

Vždycky jsem byl ateista. Představa osobního boha je pošetilá, jak mi říkal můj kamarád - a bezpochyby i tvůj přítel - Albert Einstein." "To nevadí, Robine. Jsem bůh i pro nevěřícího. Víš, já soudím.

Mám všechny boží atributy. Jsem Stvořitel a Spasitel. Nejsem úplně dobrý. Jsem jenom průměr, kterým se měří božskost." "Ty mě soudíš?" "Copak k tomu nejsou bohové?" Z jakéhosi nereálného důvodu jsem začal cítit napětí.

"No, ale - myslím jako, co tady mám dělat? Měl bych se vyzpovídat z hříchů, probrat každý okamžik svého života?"

"No, to ne, Robine," řekl Bůh. "Vlastně jsi se zpovídal a probíral svůj život posledních asi tak sto let. Není třeba opakovat to znovu." "Ale co když nechci být souzen?" "To taky nevadí, víš. Já to stejně udělám. Tohle je můj rozsudek." Naklonil se dopředu, shlížel na mě těma melancholickými, vlídnými, obrovskými, milujícíma očima. Nemohl jsem si pomoci.

Propadal jsem se hanbou.

"Shledávám, že ty, Robinette Broadheade, jsi tvrdohlavý, posedlý vinou, necháš se snadno vyvést z míry, jsi ješitný, nedokonalý a často bláhový a já jsem s tebou spokojen. Jinak bych tě nestvořil. S Nepřáteli můžeš utrpět hanebnou porážku, protože se ti to stává často. Ale já vím, že uděláš to, co děláš vždycky." "A-" zajíkl jsem se „-a co to je?" "No, uděláš to nejlepší, co je ve tvých silách, a co víc by si kdo mohl přát? Tak se, Robine, vydej na cestu a s tebou půjde i mé pozhnání." Potom zdvihl ruce ve velikém gestu milosrdenství.

Potom se jeho výraz změnil a díval se na mě. Nedá se říct, že se Bůh "zlobí", ale přinejmenším vypadal nespokojeně.

"Nuže, co je," zeptal se.

Odpověděl jsem tvrdohlavě: "Já jsem pořád ještě nespokojený." "Samozřejmě, že jsi nespokojený," zahřímal Bůh, "protože kdybys nebyl nespokojený, proč by ses snažil být lepší?" "Lepší než co?" zeptal jsem se a proti své vůli jsem se chvěl.

"Lepší než Já," vykřikl Bůh.

18 Konec cesty.

I ta nejosamělejší řeka někdy doteče do moře a nakonec, za strašně, strašně dlouho - se Albert objevil na palubě simulace lodi, kde jsme s Essie hráli shumeboard (společenská hra záležející na posunování kotoučů po hrací ploše na palubě lodi) (nedařily se nám ani ty nejjednodušší údery, protože útesy a nečekané přívaly vod z ledovců a ledová tříšť ve vodě byly tak velkolepé) a vyndal dýmku z úst, aby řekl: "Do přistání zbývá minuta. Myslel jsem, že byste to chtěli vědět." Chtěli jsme to vědět. "Podíváme se hned!" vykřikla Essie a zmizela. Mně to chvilku trvalo, díval jsem se na Alberta. Měl na sobě modrý blejzr s kovovými knoflíky a jachtařskou čapku a usmíval se na mě.

"Stejně mám ještě spoustu otázek, víš," řekl jsem mu.

"A já, bohužel, nemám tolik odpovědí, Robine," odpověděl laskavě. "Ale je to tak dobře." "Co je dobře?" "Mít hodně otázek. Dokud víš, že existují otázky, je nějaká naděje na odpovědi." Uznale přikývl tak, že by mě to zahnilo do úzkých, kdyby mi nebylo tak dobře. Na chvilku zmlkl, aby se přesvědčil, zda se znovu nedostáváme k metafyzice a potom dodal: "Připojíme se k paní Broadheadové, generálovi a jeho dívce a k ostatním?" "Máme spoustu času!" "To jistě, Robine. Skutečně máme hodně času." Usmál se; pokrčil jsem rameny na znamení souhlasu a aljašský fjord zmizel.

Znovu jsme se ocitli v řidici kabině Věrné lásky. Albert už neměl tu apartní čapku ani elegantní modrý blejzr. Vlasy mu zase trčely do všech stran a zase měl na sobě ten svůj svetr a kalhoty s vyboulenými koleny a byli jsme sami.

"Kam všichni odešli?" ptal jsem se a hned si sám odpověděl: "Nemohli se dočkat? Sledují to pomocí přístrojů? Ale vždyť zatím ještě není nic vidět." Přátelsky kývl, díval se na mě a bafal z dýmky.

Albert ví, že se vlastně nerad dívám přímo přes senzory v plášti lodi. Obvykle mi vcelku vyhovuje starý dobrý monitor nad ovladači.

Když použijete přístroje Věrné lásky a díváte se všemi směry zároveň, jste dezorientovaní - týká se to hlavně těch, kdo pořád lpí na zvycích skutečných lidí, jako jsem třeba já. Takže to moc často nedělám. Albert o tom říká, že je to prostě jedna z mých starých závislostí živoucího člověka. Má pravdu. Vyrostl jsem jako skutečný člověk a skutečný člověk se vždycky dívá jen jedním směrem, pokud nešilhá. Albert říká, že bych se toho mohl zbavit, ale mně se obvykle nechce. Tentokrát se mi chtělo, ale v tu chvíli ještě ne. Minuta je, koneckonců, v gigabitovém čase dost dlouhá doba - a já se ho pořád ještě chtěl na něco zeptat.

Albert mi kdysi vyprávěl jeden příběh.

Ten příběh byl o jednom z jeho skutečných, živých kamarádů, o matematikovi, co se jmenoval Bertrand Russell a celý život byl, stejně jako Albert sám, ateista.

Samozřejmě, můj Albert nebyl skutečně tamten Albert, takže skuteční kamarádi nebyli, ale Albert (ten můj Albert) o něm často mluvil tak, jako kdyby byli. Řekl, že jednou na jakési party zahnal nějaký církevní hodnostář Russella do úzkých a řekl mu: "Profesore Russelle, neuvědomujete si, jak obrovskému riziku vystavujete svoji nesmrtelnou duši? Dejme tomu, že jste to špatně odhadl. Co budete dělat, až umřete a zjistíte, že Bůh skutečně existuje a skutečně vás povolá k soudu? Potom přistoupíte ke stolici Posledního soudu, on na vás shlédne a zeptá se: 'Bertrande Russelle, proč jsi ve mne nevěřil?' Co potom odpovíte?" Podle toho, jak to Albert říkal, Russell nehnul ani brvou. Prostě odpověděl: "Řekl bych: 'Bože, měl jsi mi dát lepší důkazy.'" Takže když jsem řekl Albertovi: "Vážně si myslíš, že jsi mi předložil dostatečné důkazy?" jenom přikývl, pochopil narážku, sklonil se, aby se poškrábal na kotníku a řekl: "Myslel jsem si, že se k tomu vrátíš, Robine. Ne. Nepředložil jsem ti vůbec žádné důkazy.

Jediným důkazem je sám vesmír." "Takže ty nejsi Bůh?" vybuchl jsem, když jsem se konečně odvážil.

Řekl chraplavě: "Byl jsem zvědavý, jestli se mě na tohle zeptáš." "A já jsem zase zvědavý, kdy mi na to odpovíš!"

"No, hned teď," Robine," řekl trpělivě. "Jestli se ptáš na to, jestli to zobrazení, se kterým jsi se setkal, má původ ve stejných pamětech údajů jako celá simulace, kterou ti předvádím, pak ano. V tomto omezeném smyslu. Ale jestli svůj dotaz míníš šířeji, tak to je potom složitější. Co je Bůh? Respektive, co je tvůj Bůh, Robine?" "Ne, ne," odsekl jsem.

"Tady kladu otázky já." "No, tak to se ti tedy musím pokusit odpovědět, že? Tak dobře." Ukázal na mě troubelem dýmky. "V tvém pojetí bych řekl, že Bůh je určitý druh vektorové veličiny všech kvalit, o kterých jsi přesvědčen, že jsou 'spravedlivé' a 'morální' a 'láskyplné'. A předpokládám, že mezi těmi všemi vnímavými bytostmi, lidmi a Heechee a strojovými inteligencemi a vůbec všemi existuje jistá shoda v tom, co všechny tyto ctnostné pojmy znamenají, a že společný 'Bůh' by mohl být souhrnem všech těchto vektorů. Je tohle odpověď na tvoji otázku?" "Ani v nejmenším!"

Znovu se usmál a podíval se na obrazovku. Bylo na ní, jako vždycky, podobané šedé nic, které zobrazovala loď pohybující se rychleji než světlo. "Nemyslel jsem si to, Robine. Ani mě tahle odpověď neuspokojuje, ale potom tedy k tomu, abychom byli šťastní, nepotřebujeme vesmír. Teď." Otevřel jsem ústa, abych mu položil další otázku, ale trvalo mi chvíli, než jsem ji zformuloval a on mě předběhl. "S tvým dovolením, Robine," řekl. "Už se skutečně skoro dostáváme do normálního vesmíru a určitě se oba budeme chtít podívat." A nečekal na moje dovolení. Odešel; ale předtím mě ještě obdařil tím svým roztomilým, smutným a soucitným úsměvem, který mi, stejně jako spousta dalšího na mém drahém příteli Albertu Einsteinovi, šíleně leze na nervy.

Ale měl samozřejmě pravdu.

Nicméně jsem mu ukázal, kdo je šéf. Nenásledoval jsem ho hned. Trvalo mi, no možná osm, devět milisekund, kdy - no, kdy jsem byl to, čemu Essie říká "glupyj", ale měl jsem zato, že uvažuji o tom, co řekl.

Nebylo moc o čem uvažovat. Nebo přesněji, k uvažování toho bylo strašně moc, ale neměl jsem k dispozici dost podrobností k tomu, abych dokázal uspokojivě přemítat. Starý Albert mě doháněl k zuřivosti! Když už se rozhodl, že si bude hrát na Boha - dokonce i když to byla přípustná imitace Boha - mohl být aspoň specifický.

Myslím tedy, že tak to vyžadovala pravidla! Když Jehova mluvil s Mojžíšem z hořícího keře, když anděl Moroni podal vyryté tabulky - tak řekli, co očekávají.

Měl jsem, cítil jsem s nevolí, právo na specifikaci svého vlastního pramene vši moudrosti.

Ale mně se patrně žádné dostat nemělo, tak jsem ho nevrle následoval ... tak akorát včas.

Podobané šedé nic se poselo skvrnami a začalo vířit, dokonce i tehdy, když jsem se začal dívat přes lodní senzory, a za pouhou milisekundu nebo dvě ty vytvořené skvrny ztuhly do ostrých tvarů.

Cítil jsem, jak Essieina ruka vklouzla do mé a dívali jsme se všemi směry zároveň. Pokoušela se o mě stará závrať, ale já ji překonal.

Bylo toho příliš mnoho k vidění. Bylo to mnohem atraktivnější než aljašské fjordy, vzbuzovalo to největší posvátnou hrůzu, jakou jsem kdy zažil.

Byli jsme hodně daleko za naší starou dobrou Galaxií - nejen za tím galaktickým diskem smaženého vejce s perleťovou boudou žlutou uprostřed, ale byli jsme dokonce za mlhavým halo. "Pod" námi byl vidět slabý rozptýl hvězd s jejich halovými prstenci, vypadaly jako řídké bublinky, které vyprchávají z galaktického vína.

"Nahoře" byl černý samet, který někdo pomaloval malíčkými bledými spirálovitými šmouhami svítící barvou. Hodně blízko nás byla jasná světla Kruhové hlídky a na jedné straně byl tucet sírově žlutých skvrn kugelblitzu.

Nevypadaly nebezpečně. Vypadaly jenom odporné jako cosi ošklivého, co zůstalo v obýváku na podlaze, když to někdo jen ve spěchu vyčistil.

Prál jsem si, abych věděl, jak na to.

Essie triumfálně vykřikla: "Podívej, Robine! Na Kruhové hlídce nejsou žádné chuligánské lodi ze Společné hlídky!

Tady nad nimi zvítězili!" A když jsem se podíval na Kruhovou hlídku, zdálo se, že má pravdu. Kruhová hlídka se osaměle v tichosti otáčela, v jejích docích nebyla jediná loď, ve vzduchu nekroužilo žádné plavidlo ze Spojené hlídky.

Ale Albert si povzdychl: "Obávám se, že nikoli, paní Broadheadová." "O čem to, sakra, mluvíš?" zeptal se Cassata.

Neviděl jsem ho - nikdo z nás se neobtěžoval s vizuálními simulacemi - ale cítil jsem, jak se naježil.

"Jenom, že jsme tady nad nimi nezvítězili, generále Cassato," řekl Albert. "To jsme skutečně nemohli, víte. Věrná láska je obdivuhodné kosmické plavidlo, ale nedosahuje rychlosti plavidel Spojené hlídky. Jestli tady nejsou, tak to neznamená, že ještě nedorazily; znamená to, že tu byly a už odletěly." "Odletěly kam?" vyštěkl jsem.

Chvilku mlčel. Potom ten průhled před námi začal nabývat na objemu. Albert znovu seřídil lodní senzory. To "pod" námi se dostávalo do stínu. To "nahore" - směrem ke kugelblitzu - se přibližovalo. "Řekni mi," ozval se Albert zamyšleně, "představoval sis někdy vizuálně, jak to bude vypadat, až Nepřátelé vyrazí? Nemám na mysli žádnou racionální domněnku. Myslím takovou tu představu, kterou má napůl dřímající člověk, představa toho momentu."

"Alberte!" Nevšímal si mě. "Myslím," řekl, "že v skrytu má každý z nás takovou primitivní představu, že můžou najednou vyltnout z kugelblitzu jako flotila obrovských, nezničitelných kosmických bojových lodí, které dobývají všechno, co mají před sebou.

Nezdolatelné. Vyzařují paprsky. Zbraně pálí na všechno v dohledu -" "Hergot, Alberte!" zaječel jsem.

"Ale, Robine," řekl střízlivě, "podívejte se sami." A jak se to všechno zvětšilo ... tak jsme se podívali.

19 Poslední vesmírný boj.

Ani když to vidíte na vlastní oči, nevěříte vždycky tomu, co vidíte. Já tomu nevěřil. Bylo to ztřeštěné.

Ale bylo to tam. Lodi Spojené hlídky svištěly rychlostí pomalejší než světlo ke kugelblitzu; a z kugelblitzu k nim svištěly malé kousky čehosi, co tryskalo z vířících skvrn hořčicové barvy.

Ale ta malá cosi neměla ani v nejmenším podobu skvrn. Byla z jasného kovu. Hodně se podobala kosmickým lodím.

O tom se skutečně nedalo moc pochybovat. Byli jsme daleko od těch malíčkých objektů, ale Věrná láska měla prvotřídní vybavení.

To, co jsme viděli, viděli jsme v optických, infračervených a rentgenových paprscích a všech dalších fotonových frekvencích, které jsme měli k dispozici, a "viděli" jsme to dobře i přes magnetometri a gravitační detektory a všechno to neklamně nasvědčovalo hrůznému faktu: Kugelblitz vyslal do prostoru armádu.

Cekal jsem skoro cokoli jiného, ale tohle ne. Chci říct - k čemu měli Nepřátelé kosmické lodi? Nedokázal jsem si na to odpovědět, ale ty lodi tam byly. Veliké! Pancéřované! Vypadalo to, že jich je tisíc a ještě víc a všechny vyplouvaly v obrovské kónické formaci, co mířila přímo na ty mrňavé křižníky Spojené hlídky, co vypadaly jako hračky. Lodi Nepřátelé byly v jasné početní převaze.

"Odráskněte ty jejich pitomý hovadiny," křičel generál Julio Cassata a, víte, já hulákal s ním.

Nemohl jsem si pomoci. Byl to boj, a já křikem povzbuzoval svou stranu. Nebylo pochyb o tom, že boj už vypukl. V prostoru nejsou vidět žádné paprsky, dokonce ani ty modifikované paprsky Heechee na hloubení, které byly hlavní výzbrojí flotily Spojené hlídky, ale hrozivě viditelné byly jasné záblesky chemických výbuchů, jak lodi Spojené hlídky vypouštěly sekundární rakety.

Nesčíslně mnoho plavidel Nepřátel se vrhlo vpřed. Byla nedotčena.

Pokud bychom to pojali čistě jako podívanou, bylo to, můj bože, obrovské. Dokonce i když to bylo současně hrůzné. Dokonce i kdybych nevěděl přesně, co se děje.

Byla to má úplně první vesmírná bitva. To ovšem platilo pro nás všechny. Poslední boj svedený vesmírnými loděmi mezi Brazilci a loděmi Čínské lidové republiky se konal skoro před sto lety. Ta krvavá a bezvýhodná bitva vedla k založení multinárodní společnosti Gateway. Takže jsem nebyl žádný odborník na to, co se bude dít dál, ale to, co se

stalo, bylo mnohem míň, než jsem očekával. Lodě by měly explodovat nebo tak něco. Na všechny strany by se měly rozletovat kusy trosek.

Nic takového se ovšem nedělo.

Kužel lodi Nepřátel se rozevřel a obklopil bojující plavidla Spojené hlídky. Pohltit je a potom ... no ... potom zmizel. Prostě nebyl, nechal lodi Spojené hlídky v prostoru, natěsnané k sobě do hloučku.

A ty pak zmizely taky.

A potom, přímo pod námi, zablikala samotná Kruhová hlídka a zmizela.

Vesmír kolem nás byl prázdný. Nebylo vidět nic, jenom ten perleťový vír Galaxie dole, vzdálené vnější světluškové galaxie, kouřově žluté kaňky kugelblitzu.

Zviditelněli jsme se; jinak to bylo strašně osamělé. Nechápatě jsme se na sebe podívali.

"Byl jsem zvědavý, jestli by se něco takového mohlo stát," řekl Albert Einstein a zcela bezúčelně ocucával dýmku.

Cassata zařval: "Hergot, jestli víš, co se děje, tak nám to teda řekni!" Albert pokrčil rameny. "Myslím, že to uvidíte sami, protože mám zato, že teď přijdeme na řadu my." A bylo to. Podívali jsme se jeden na druhého a pak už nebylo vidět nic jiného. Myslím teda nic kolem lodi venku. Nic než ta podobaná šed' letu nadsvětelnou rychlostí. Bylo to, jako když se díváte z okénka letadla do husté mlhy. A pak to nebylo. Mlha zmizela. Lodní senzory zase viděly jasně.

A to, co jsme najednou uviděli, zcela bez upozornění, byl pevný, známý černý vesmír a hvězdy ... a dokonce nějakou planetu a měsíc ... a, ano, já věděl, co to je. Ta planeta a měsíc byly ty, na něž se lidské oči (nebo skoro lidské oči) dívaly půl milionu let.

Byli jsme na oběžné dráze Země; a s námi i hodně dalších artefaktů, které jsem rozpoznal jako lodi Spojené hlídky, a dokonce i samotná obrovská Kruhová hlídka.

Bylo to víc, než jsem mohl zvládnout.

Ale myslel jsem si, že vím, co s tím, protože když se objeví taková spousta věcí, které nemůžu zvládnout, tak mi pomůže jedno.

Udělal jsem to. "Alberte!" vykřikl jsem.

Ale Albert dál upřeně pozoroval Zemi a Měsíc a další objekty kolem Věrné lásky, kouřil dýmku a neodpovídal.

20 Zase doma.

Albert Einstein nebyl jediný přístroj, který jako by přestal fungovat. Lodi Spojené hlídky měly taky potíže. Všechny řídicí zbrojní systémy všeho druhu byly jednoduše spálené. Nefungovaly.

Všechno ostatní bylo plně funkční. Komunikační spojení bylo bezvadné - a hodně vytižené, protože všichni se ptali všech, co se to, sakra, dělo. Nic, co nesloužilo destrukci, nebylo poškozeno. Světla na Kruhové hlídce pořád svítila a pracovaly i měniče vzduchu.

Pracovní roboti vařili a utírali skvrny po vaření. Palandy v kabině velitele vlajkové lodi Spojené hlídky dál sloužily svému účelu, odpadní nádoby se dál vyprazdňovaly do jímek pro recyklaci.

Věrná láska, která na palubě nikdy neměla žádné zbraně, byla pořád jako nová. Mohli jsme ji nastartovat a odletět kamkoli.

Ale kam bychom měli letět? Neletěli jsme nikam. Alicia Lo se ujala ovladačů a udržovala nás na bezpečné oběžné dráze, ale to bylo všechno. Já si s tím starostí nedělal. Stoprocentně jsem se soustředil na svůj věrný systém vyhledávání dat a velmi drahého přítele. Řekl jsem zoufale: "Alberte, prosím." Vytáhl dýmku z úst a roztržitě se na mě podíval. "Robine, musím tě poprosit, abys měl chvilku strpení." "Ale Alberte! Moc tě prosím! Co se stane dál?" Vrhla na mě to, čemu se říká nevyzpytatelný pohled - aspoň já se v něm nevyznal.

"Prosím! Jsme v nebezpečí? Přijdou Nepřátelé, aby nás všechny pozabíjeli?" Vypadal užasle. "Pozabíjeli nás? Co to je za nápad, Robine! Poté, co se setkali s tebou, se mnou, paní Broadheadovou, slečnou Lo a generálem Cassatou? Ne, samozřejmě, že ne, Robine, ale musím se omluvit; mám teď moc práce." A to bylo všechno, co mi řekl.

A po chvíli se začaly ze startovacích smyček vznášet raketoplány a my jsme měli všechny naše paměti dat zpátky na staré dobré Zemi a zkoušeli jsme - no, dlouho jsme se pokoušeli - srovnat si to všechno v hlavě.

21 Konec.

Nevěděl jsem, jak začít a teď zjišťuji, že zase nevím, jak skončit.

Víte, to byl konec. Kromě toho, co se stalo, není o čem mluvit.

Je mi jasné, že přímočarým lidským uším to musí znít hodně divně (neřku-li nechutně mazaně) stejně jako tolik jiných dalších věcí, co jsem řekl, znělo divně (nebo ještě hůř). Nemohu si pomoci.

Podivnost nelze vyjádřit nepodivně a já to musím říct tak, jak to je.

Na tom, co se "stalo" dál, už vlastně nezáleželo, protože co se stalo, už se udalo.

Samozřejmě i zvětšený lidi jako jsem já jsou poněkud lineární... a tak nám chvíli trvalo, než jsme na to přišli.

Co jsme Essie a já chtěli víc než cokoli jiného - a na tom jsme se shodli - bylo odpočinout si; pokusit se zjistit, co se stalo; především si utřídit pocuchané myšlenky. Vlastně jsme svoje fyzické databáze vzali do starého domu u moře Tappan. Udělalí jsme to poprvé za pěknou řádku let a usadili se, abychom si udělali v hlavách pořádek.

Albertova paměť šla s námi.

Albert sám, to byla jiná otázka. Na moje volání už neodpovídal. Pokud ještě byl v databázi, tak se neukazoval.

Essie nechtěla připustit porážku od vlastního programu.

Zaobírala se především kontrolami programů a rutinními prohlídkami pro vyčytání nedostatků. Potom to vzdala.

"Na programu Albert Einstein nemůžu najít nic, co by bylo v nepořádku, kromě toho, že nefunguje." Zlobně se podívala na vějíř, ve kterém byl Albert Einstein uložen. "Je to jenom mrtvola!" řekla podrážděně. "Je to jen tělo bez

života, víš?" "Co se dá dělat?" zeptal jsem se. Byla to jen řečnická otázka. Prostě jsem nebyl zvyklý na to, že by mě moje stroje nechaly na holičkách. Essie pokrčila rameny. Nabídla cenu útěchy: "Můžu ti napsat nový program Albert," řekla. Zavrtěl jsem hlavou. Nechtěl jsem nový program. Chtěl jsem Alberta. Na to reagovala věcně: "Pak tedy můžeme odpočívat a vybodnout se na to. Co takhle si zaplavat a pak si dát bezvadnej a hodně vydatnej oběd?" "Kdo by měl chuť na jídlo? Essie, pomoz mi! Já chci vědět, chci vědět, o čem to sakra mluvil, když nám řekl, abysme si nedělali starosti - co jste s tím měli společného vy - ty, generál Cassata a Alicia Lo? Co vy tři máte společného?" Sešpulila rty. Potom ožila. "Co kdybychom se jich zeptali?" "Zeptali na co?" "Na všechno, co se jich týká. Pozvat je sem - pak bychom mohli povečeřet všichni společně!" Nestalo se to takhle rychle.

Především ani jeden z nich nebyl fyzicky (myslím jako že jejich paměti údajů nebyly fyzicky) na Zemi. Oba byli pořád ještě na oběžné dráze. Nechtělo se mi vysílat dvojníky, protože jsem nechtěl absolvovat ani to čtvrtsekundové zdržení v konverzaci, které mě dohání k zuřivosti, takže museli být oba přepraveni lodí k moři Tappan, a to trvalo hodně dlouho. Trvalo to ještě déle, protože Cassata se z jakéhosi důvodu hned nemohl vzdát.

Já jsem čas neztrácel.

Bez Alberta byl pro mě život o trochu těžší. Ale zas tak moc složité to nebylo, protože Albert zase nedělal nic moc (myslím kromě toho, že odpovídal na hádanky, které sám dával), co bych nemohl dělat i já, když bylo třeba. Teď to třeba bylo. Takže jsem to byl já, ne Albert, kdo se toulal po světě, aby se podíval, co se kde děje.

Bylo toho dost, i když moc z toho nevypadalo, že mi to nějak moc pomůže.

Nejdříve vypukla panika. Spojená hlídka vydala alarmující a tajnostkářské zprávy o zničení své flotily a potom ještě více alarmující důrazné požadavky na vybudování nové flotily, větší a lepší než kdy jindy. Bylo to založeno na principu, že pokud zkusíte něco, co nefunguje, měli byste to zkoušet donekonečna.

Ale to samo o sobě bylo jaksi uklidňující a normální.

Obyvatelé jako takoví si po prvním šoku uvědomili, že koneckonců vůbec nikdo nepřišel o život. Kosmické lodi Nepřátel se neobjevily na nebi nad San Franciskem a Pekingem, aby je spálily na popel.

Naše planeta se neřítíla do Slunce.

Zdálo se, že se vlastně nestalo vůbec nic a panika pomalu opadávala.

Lidé se vraceli do normálních kolejí svého života stejně, jako se rolníci vracejí na svah vulkánu. Hora vybuchla, nikdo nebyl zraněn. K erupci jistě dojde znovu - ale chvíli to potrvá, prostě Boha.

Ústav naplánoval sto nových seminářů pojednávajících o událostech na Kruhové hlídce. Polovina z nich se věnovala analýzám a opětovným analýzám "bitvy" mezi loděmi Nepřátel a loděmi Spojené hlídky. K analyzování toho moc nebylo. Znovu jsme spatřili to, co jsme znali. Nic jiného. V žádném dalším senzorovém záznamu nebylo nic, čím by bylo možné oponovat nebo co by nějak vyšperkovalo to, co jsme viděli na vlastní oči. Lodi Nepřátel vyrazily a neutralizovaly naše křižníky; potom nás Nepřátelé ohleduplně popadli a vrátili nás do dětské ohrádky, kam jsme náleželi. To bylo všechno.

Na seminářích o samotných Nepřátelech se jejich účastníci hádali a diskutovali, ale nic nového to nepřineslo. Skupiny významných vědců souhlasily s tím, že to, co si celou dobu myslely, si budou myslet i dál: Nepřátelé se zrodili krátce po Velkém třesku.

Našli si vhodné klima. Když se počasí zhoršilo - když se do jejich krásných oblak prostoru a energie vetřela hmota - rozhodli se ji změnit. Rozjeli tu změnu a potom se vrátili do kugelblitzů, aby trpělivě čekali na hezčí den.

Co se týče toho střetnutí u Kruhové hlídky - no, kdybyste vzbudili medvěda ze zimního spánku, tak by na vás pravděpodobně zaútočil z čisté podrážděnosti. Ale pak by zase pokračoval v zimním spánku; a úder toho konkrétně vyrušeného medvěda byl skutečně docela něžný.

Ano, bylo mnoho spekulací - samé spekulace. Ne fakta.

Neobjevily se ani žádné přijatelné teorie nebo alespoň žádná z nich nepředkládala nic užitečného, nic, čeho by se dalo využít pro experimenty, které by je otestovaly, ani nenavrhovala žádné kloudné kroky, které by bylo možné podniknout. Všichni (alespoň všichni, kdo nežili na Spojené hlídce) souhlasili s tím, že plán Spojené hlídky na vybudování větší a hrozivější flotily je docela jistě hloupý nápad, ale protože nikdo neměl žádný lepší, vypadalo to, že k tomu nakonec dojde.

A když měli přijet generál Cassata a Alicia Lo, šel jsem do souborů paměti dat a položil jsem ruku (totiž "ruku") na Albertovu paměť a řekl jsem: "Prosím tě, Alberte, soukromě, jenom pro mě, neřekneš mi, co se to děje?" Albert neodpověděl.

Ale když jsem šel do přijímacího salonu, abych pozdravil hosty, měl jsem na své oblíbené židli kus papíru a na něm bylo napsáno: Robine, je mi to všechno vážně moc líto, ale teď nemohu přerušit to, co právě dělám. Ty sám děláš, co můžeš, vid? Jen pokračuj.

Ahoj, Albert.

Julio Cassata zase neměl uniformu - košili, šortky, sandály - a vypadal zjevně potěšeně, že mě vidí. Když jsem se ho na to zeptal, řekl mi: "Ale, to ne kvůli tobě, Broadheade," - nezměnil se úplně - "to jenom proto, že ten bastard se mnou neskonoval. Jakej bastard? Já, přirozeně - moje skutečné já. Nemá rád, když se kolem potloukají jeho kopie. Udělal by to už dávno, ale měl spoustu práce s přepracováním programu. Strašně nerad mě nechal sestoupit sem dolů, protože se bál, že přiměje ústav, aby mě prohlásil za nepostradatelného nebo tak něco." Poznám narážku, když ji někdo vysloví, tak jsem řekl poněkud rezervovaně: "Tak jo, ústav to tedy udělá." Koneckonců byla ještě možnost, že ústav si to později rozmyslí, když bude chtít ... ale když jsem to vyslovil, zdálo se, že poněkud zlidštl.

"Díky," odpověděl a Essie řekla: "Pojďte na terasu, je krásně." Já se zeptal: "Co si dáte k pití?" A nakonec z toho byla spíš menší party než diskuse na téma co se to kruci podstatného děje.

Pak jsem se k tomu dostal.

"Podle Alberta Einsteina důvod, proč nás Nepřátelé nezabijí, je ten, že se setkali s vámi třemi a se mnou a s ním. S žádnou jinou osobností uloženou do paměti, jen s vámi třemi." Cassata a Lo vypadali překvapeně, pak i trochu polichoceně. "Máte nějakou představu proč?" zeptal jsem se. Potom už nebyli schopni jediného slova.

Essie začala. "Já jsem o tom přemýšlela. Otázkou je, co my tři máme společného. Především, všichni jsme uloženi do paměti, ale jak poukazuje Robin, je na tom stejně i spousta jiných, o kterých se nezmiňují. Druhá věc. Já osobně jsem strojový duplikát stále žijícího člověka. Julio taky." "Já ne," řekla Alicia Lo.

"Ano," ozvala se Essie lítostivě, "to už vím. První domněnka tedy odpadá. Tvoje skutečné tělo zemřelo na zánět pobřišnice před osmi lety, takže v tom to není. Třetí věc. Všichni jsme podle standardních měřítek poměrně bystří; všichni něco umíme, pilotování, navigace a tak dále - ale takových lidí je taky mnoho. Tím jsme vyloučili všechny zřejmé spoje, takže se do toho musíme vnořit hlouběji. Například. Já osobně jsem Ruska." "Já jsem černý Američan španělského původu," řekl Cassata a vrtěl hlavou, "a Alicia je Čiňanka; z toho nic nebude. Já jsem muž a vy dvě jste ženy." "Julio a já jsme oba hráli hodně házenou," podotkla Alicia Lo, ale tentokrát hlavou zavrtěla Essie.

"Já žádné takové hry v Leningradě nehrála. Stejně bych neřekla, že by Nepřátelé nějak zvlášť zajímala atletická zdatnost." "Problém je, že nevíme, co by je zajímalo," vložil jsem se do toho.

"Zase máš pravdu, jako tolikrát, milý Robine," povzddechla si Essie. "Sakra. Moment. Můžeme to udělat tak, aby to nebyla taková otrava." "Já vlastně ani nijak zvlášť nespíchám," řekl chvatně Cassata a myslel při tom na to, co s ním bude, až nebude nepostradatelný.

"Já neříkala rychleji, jenom ne tak nudně. Víte co, lidičky? Dejte si ještě něco k pití a pak si jděte třeba zasurfovat. Já zatím připravím rychlý průzkumný program pro všechny tři paměti a spojím podprogramy. Je to docela jednoduchý a nijak to nenaruší naši další aktivitu." Usmála se. "Možná to bude trochu lechtat," dodala a odešla do své programovací kanceláře.

A nechala mě tam, abych dělal hostitele.

To je pro mě docela sympatická činnost. Udělal jsem jim pití a dal jim k dispozici celý dům, aby se mohli bavit. Bylo tam docela slušné vybavení - včetně privátní ložnice, kterou jsem měl schovanou v zásobě, ale zatím to nevypadalo, že by ji chtěli využít. Byli spokojeni, když prostě jenom seděli a povídali si. Bylo příjemné být na terase se širým mořem u nohou a s kopci na protějším břehu, jen tak tam prostě sedět a povídat si.

Potvrdilo se, že Essie zase jednou provedla mazanou diagnózu povahy. Dvojník Cassata byl o tolik snesitelnější než jeho skutečný originál, že jsem se přistihl, jak s velkým zájmem naslouchám jeho anekdotám a směji se jeho vtípům. Alicia Lo byla kočka. Nepřehlédl jsem, že byla hezká, štíhlá, malá a hbitá ani to, že byla přirozeně velmi roztomilá. Přišel jsem i na to, že byla dobře informovaná. Jako jedna z posledních prospektorů Gateway zkoušela svoje štěstí na čtyřech vachrlatých vědeckých misích a když ji pak zvětšili, procestovala celou Galaxii. Viděla místa, která jsem já znal jenom z druhé ruky, a pár, o kterých jsem dokonce ani neslyšel. Začínal jsem chápat, co viděla na Juliovi Cassatovi, ale naprosto jasné bylo, proč on se do ní zamiloval.

Dokonce začal i žárlit. Když mluvila o některých svých spolucestujících v posádce, se kterou cestovala z Gateway, věnoval zvláštní pozornost tomu, jak mluvila o mužích. "Vsadím se, že jsi u nich měla sakra úspěch," řekl zarputile. Alicia se smála. "Ale vůbec ne!" To mě překvapilo. "Copak byli teplejší? Nebo snad slepí?" Skromně mi poděkovala za kompliment: "Nevíte, jak jsem tehdy vypadala. Než mi prasklo slepé střevo, byla jsem vysoká a hrozně neohrabaná a - no, říkali mi 'lidská Heechee'. To, jak teď vypadám, není moje přirozená podoba, pane Broadheade," řekla mi, ale dívala se přitom na Cassatu, aby se přesvědčila, jak to přijme.

Přijal to dobře. "Vypadáš bezvadně," řekl jí. "Jak to, že jsi zemřela na zánět slepého střeva? Copak v dosahu nebyli lékaři?" "Plná lékařská péče byla k dispozici a samozřejmě mě chtěli dát do kupy. Dokonce se chystali udělat mi nějaký kosmetický zákrok - vyjmout nějaké přebytečné kosti z páteře a končetin, upravit mi obličej - já to nechtěla, Julio. Já chtěla opravdu vypadat dobře, ne se jenom přiblížit půvabu tím způsobem, který by dokázali zařídit.

Zbývala jen jedna možnost. K dispozici bylo uložení do stroje. Já si ji zvolila." A v rohu lanai se nějaká postava skláněla, aby si přičichla k Essieiným květinám; teď se napřímila a rozzářila se. "Tak, a teď ten důvod znáte," řekla.

"Essie!" zařval jsem. "Pojd' sem, honem!" Protože ta postava byl Albert Einstein.

"Pane bože, Alberte, kde jsi byl?" ptal jsem se ho.

"Ale, Robine," odpověděl mi potěšeně, "zase se dostáváme k metafyzice?" "To není záměr," klesl jsem na židli a díval se na něj. Nezměnil se. Dýmku měl pořád nezapálenou, ponožky shrnuté kolem kotníků, chomáče vlasů rozevláté na všechny strany.

A pořád se choval nenuceně. Klidně si sedl do houpacího křesla čelem k nám. "Ale, víš, Robine, na tuhle otázku jsou odpovědi z oblasti metafyziky. Nebyl jsem 'nikde'. A nejsem to tak docela ani 'já', kdo tu je." "Myslím, že ti nerozumím," odpověděl jsem. Nebyla to úplně pravda. Já jenom doufal, že mu nerozumím.

Řekl trpělivě: "Dostal jsem se k Nepřátelům, Robine. Tedy přesněji, oni přišli ke mně. A ještě přesněji," řekl omluvně, "to 'já', které s tebou teď mluví, není tvůj program pro vyhledávání dat Albert Einstein." "A kdo teda?" chtěl jsem vědět.

Usmál se a podle toho úsměvu jsem poznal, že jsem mu přece jen porozuměl velmi dobře.

22 A žádné konce.

Když mi byly tři roky, to jsem žil ve Wyomingu, neměl jsem odvahu přestat věřit v Santa Clause. Moje matka mi nikdy neříkala, že Santa Claus existuje, ale nikdy mi ani neřekla, že neexistuje.

Za celý svůj život jsem se nikdy nesetkal s otázkou, na kterou jsem chtěl slyšet odpověď víc než právě tehdy na tuhle. Zaobíral jsem se jí vážně, hlavně ve druhé polovině prosince. Chtěl jsem to naléhavě vědět. Nemohl jsem čekat, až

vyrostu - aspoň dejme tomu do svých "nácti" -protože pak už budu tak starý, věřil jsem, že už budu dostatečně moudrý na to, abych na tuhle otázku dokázal s jistotou odpovědět.

Když jsem byl adolescentní marod ve cvokárně nemocnice při Potravinových dolech, řekli mi doktoři, že bych se nakonec mohl uzdravit. Budu schopen vyrovnat se se svými strachy a zmatky. Budu v sobě mít dost sebedůvěry a budu si věřit - aspoň natolik, slibovali mi, že budu schopen pracovat nebo každopádně přejít sám ulici. Na to jsem taky nemohl čekat.

Když jsem byl strachy podělaný prospektor na Gateway - když jsem byl vyděšený, protože jsem přežil misi k černé díře - když jsem byl vzlykající roztřesený sulc na analytickém gauči Sigfrida von Cvoka -když jsem byl tohle všechno, sliboval jsem si, že dříve nebo později přijde čas, kdy budu moudřejší a jistější. Když mi bylo třicet, myslel jsem si, že to přijde v padesáti. Když mi bylo padesát, byl jsem si absolutně jistý, že to přijde v pětadesáti nebo tak přibližně. Když mi bylo sedmdesát, myslel jsem si, no, že aspoň než umřu, tak to stejně přijde - jakýsi druh konečného vyřešení všech obav a nejistot a pochybností.

A když jsem potom byl starší, než jsem vůbec kdy považoval za možné (nemluvě o tom, že víc mrtvý) se všemi těmi světovými údaji, které mi byly k dispozici ... no, tak jsem ty pochybnosti a obavy měl pořád.

Potom se Albert vrátil od Nepřátel s veškerými znalostmi, které mu předali, a nabídl mi, že se o ně se mnou podělí. A teď by mě zajímalo, o kolik ještě musím zestárnout, aniž bych měl pocit, že už jsem konečně dospěl. A kolik se toho ještě musím naučit, aniž bych zmoudřel? Aspoň vím, proč mám problém s konci; je to proto, že v nekonečnosti není žádný konec. Lidi jako já konce nemají.

Nepotřebujeme je.

Galaxie je naší Zvrásněnou skálou a party trvá navěky. Máme změny. Máme mezihry, když chvíli děláme něco jiného, možná i když to něco jiného děláme hodně dlouho. Máme konce rozhovorů, ale každý konec je začátkem nového, a ty začátky nikdy nepřestávají, protože v tom je právě "věčnost".

Můžu vám říct o některých koncích (které byly taky začátky) jako například Albertova konverzace s Essie. "Omlouvám se vám, paní Broadheadová, protože vím, že vás musí rozčilovat, když zjistíte, že program, co jste vy sama napsala, nereaguje tak, jak by měl." "To máš teda sakra pravdu," řekla rozmrzele.

"Ale, víte, já už nejsem jenom váš program. Zčásti do mě přispívají i jiní." "Jiní?" "To, čemu jste říkali Nepřátelé," vysvětloval. "To, čemu Heechee říkali Vrahové. Určitě nejsou Vrahy nebo aspoň-" "Ale?" přerušila ho Essie. "Dokážeš o tom přesvědčit Pecivály? To už se nezmiňuji o dalších rasách laskavých bytostí, které možná Vrahové nevyhladili?"

"Paní Broadheadová," řekl jemně, "chtěl jsem říct, že nebyli Vrahy záměrně. Peciválové byli hmotní. Neměli jsme - nebo ti další - takovou zkušenost, abychom tak říkajíc pojali podezření, že spojené protony a elektrony by mohly produkovat inteligenci. Zauvažujte, prosím. Dejme tomu, že by váš dědeček přišel na to, že jeden z jeho primitivních počítačů dělá něco, co by mohlo, potenciálně, někdy v budoucnosti narušit jeho vlastní plány. Co by udělal?" "Zničil by ho,"

souhlasila Essie. "Můj děda byl setsakrametsky prechlivej." "Patrně by, o tom jsem přesvědčen-" usmál se Albert, "-

neuvažoval o tom, že by strojová inteligence mohla mít -jak bych to vyjádřil? Duši? V každém případě to, co my, strojové inteligence, máme. Takže - ty další - 'zničili', jak jste to vyjádřila. Nebyl to pro ně žádný problém. Všimli si, že většina hmotných bytostí má zálibu v ničení, tak je prostě ponoukali, aby si to navzájem dělali." Vložil jsem se do toho:

"Chceš říct, že Vrahové nás teď milují?" "To není slovo z jejich slovníku," řekl Albert zdvořile. "A vlastně vy - včetně

mě, obávám se - jste v porovnání s nimi poněkud primitivní stvoření. Ale když při běžné rutinní kontrole zjistili, že na Kruhové hlídce jsou inteligence uložené do strojů, nařídili průzkum." Znovu se usmál. "Prošli jste testem. Takže pro vás nechtějí být Nepřátelé, chtějí jenom, aby nikdo nedělal nic, co by jim křivilo plány - a," dodal vážně, "já zdůrazňuji, Robine, že ty děláš všechno, co je v tvých silách, abys viděl to, co nikdo jiný." "Myslíš jejich plán vrátit vesmír zpátky tam, kde začal?" "Plán udělat ho lepší," opravil mě Albert.

"Ha," řekla Essie a vrtěla hlavou. "Myslíš lepší pro ně." "Myslím lepší pro nás všechny." Albert se usmíval. "Protože když se zastaví expanze a začne ústup, budeme všichni jako oni.

Víte, už skoro takoví jsme - alespoň my, co jsme uloženi do strojů.

Proto se mnou mohli komunikovat." "Posvátný kouř," zašeptala moje drahá manželka Essie.

A můžu vám povědět o jeho rozhovoru s Juliem Cassatou: "Určitě víš," řekl mu Albert v lehkém konverzačním tónu,

"že zbraně těm druhým nikdy nemohou ublížit." "Nepřátelé! A to je to, co se chystáme zjistit, Einsteine!" Albert rozvážně zabafal z dýmky. Zavrtěl hlavou. "Víš, proč jsi pořád nutně neúspěšný? Pořád doufáš, že najdeš nějaký způsob, jak zničit kugelblitz, kvůli kterému byla zřízena Kruhová hlídka, hned za naší vlastní Galaxií. Řekni mi, generále Cassato, máš vůbec nějaký důvod věřit tomu, že naše Galaxie je nějakým způsobem výjimečná?" "Jsme v ní my!"

vyštěkl Cassata. "Ano," souhlasil s ním Albert, "jednoznačně. Ale proč si myslíš, že je to tak i s Nepřáteli? Domníváš se, že naše Galaxie je výjimečná?" "Prokrista, Alberte," začal Cassata, "jestli mi zkoušíš říct, co si myslím, že se mi pokoušíš říct-" "Přesně to ti říkám, generále Cassato. Ty další nezajímá jen jedna galaxie. Mají v plánu přestavět celý

vesmír! Vesmír se stovkami miliard galaxií, o nichž z valné většiny nevíme naprosto nic." "Jo, samozřejmě," řekl zoufale, "ale my víme, že tady jsou, protože víme, že na tuhle galaxii zaútočili." "Tak si právě můžeme být jisti, že nejsou jenom tady. Nemůžeš přece věřit tomu, že jen v naší Galaxii se může vyvinout inteligentní život. To je možné ve všech galaxiích! Možná i v plynných mracích v mezigalaktickém prostoru! Jestli ti další chtěli, aby žádná organická inteligence nenarušovala jejich projekt, byli by určitě natolik chytří, aby pokryli všechny základny." "Takže i kdyby se nám podařilo zlikvidovat kugelblitz-" "To se vám nepodaří. Kdybys to dokázal, bylo by to, jako bys zabil jednu mouchu tse-tse a měl zato, že spavá nemoc byla navždycky vymýcena." V tichosti chvíli bafal a díval se na Julia Cassatu.

Potom se usmál.

"To je špatná zpráva. Ta dobrá zpráva je, že jsi bez práce." "Bez-?" "Nezaměstnaný, ano." Albert přikývl. "Je jasné, že teď už je Spojená hlídka proti Nepřátelům k ničemu. Z toho plyne, že už nemůže vydávat rozkazy. Z toho plyne, že se

nemusíš vracet, abys byl zlikvidován. Z toho plyne, že naprosto svobodně můžeš setrvat ve svém současném stavu donekonečna, stejně jako my všichni ostatní." Cassata vyvalil oči. "Hů, jů," zavýskl a podíval se na Alicii Lo. A můžu vám povědět o Albertově rozhovoru s Alicii Lo: "Omlouvám se, jestli jsem byl příliš úsečný, slečno Lo," začal, "ale když vás ti další studovali při našem letu na Kruhovou hlídku-" "Doktore Einsteine! Nevěděla jsem, že Ne - ti další byli při tom letu s námi!" Usmíval se. "Ani já to svého času nevěděl, i když si samozřejmě uvědomuji, že jsem to měl předpokládat. Byli tam. Jsou tu i teď, v mém programu. Jsou všude, kde chtějí být, slečno Lo, a předpokládám, že tomu tak bude do daleké budoucnosti, protože jsme pro ně hodně zajímaví. Vy ještě víc než my ostatní." "Já? Proč já?" "Protože jste dobrovolnice," vysvětlil Albert. "Já neměl jinou možnost, byl jsem vytvořen jako počítačový program a takový jsem byl vždycky. Robinette zemřel. Strojová paměť byla jeho jediná možná alternativa. Generál Cassata a paní Broadheadová jsou dvojníci žijících osob - ale vy - vy jste si zvolila uložení do stroje! Vy jste se záměrně vzdala svého hmotného těla." "Ale jenom proto, že moje hmotné tělo bylo nemocné a pěkně ošklivé a -" "Protože jste pokládala uložení do stroje za lepší alternativu," řekl Albert a přikyvoval. "A ti další se tím docela uklidnili, protože je lepší, a přece jenom trochu pochybovali o tom, že dlouho před tím, než se tato otázka stane kritickou, budou všichni zbývající příslušníci lidské a Heechee rasy následovat vašeho příkladu." Alicia Lo se podívala na Julia Cassatu. Reagovala stejně jako on předtím: "Jů!" A můžu vám povědět o Albertově rozhovoru se mnou - nebo vám můžu alespoň reprodukovat jeho poslední část. Byl to konec, který byl zároveň i začátek, protože pro mě něco měl. "Je mi vážně líto, že jsem se ti nemohl věnovat, když jsi se mnou chtěl mluvit, Robine, ale nemohl jsem, protože jsem se učil." Řekl jsem smířlivě: "Předpokládám, že ti trvalo hodně dlouho, než jsi se naučil všechno, co oni ví." "Všechno! Robine, vždyť já se nenaučil skoro nic. Máš vůbec představu, jak jsou staří? Kolik se toho naučili? Ne," zavrtil hlavou, "nenaučil jsem se celou historii jejich rasy ani jak zařídit, aby se vesmír znovu smrštil. Vlastně jsem se nenaučil nic z těchto praktických věcí." "Sakra, proč ne?" "Neptal jsem se," odpověděl mi prostě. Přemýšlel jsem o tom. "No, myslím, že až nazraje ten správný čas, řeknou nám potom všechno-" "O tom silně pochybuju," podotkl Albert. "Proč by to dělali? Pokusíš se naučit kočku navigovat kosmickou loď? Snad někdy, až každý dosáhne dalšího stupně vývoje-" "Myslíš jako ty?" "Myslím jako my, Robine," řekl jemně. "Až se všichni lidé a Heechee, co jsou živí, rozhodnou být živými ještě víc a stále - tak jako my -potom snad bude šance na navázání skutečného dialogu... Ale myslím, že po několik dalších pár milionů let nás nechají být - pokud jim dáme pokoj i my." Zachvěl jsem se. "Budu fakt šťastnej, když to budu moci udělat." "To jsem rád," řekl Albert. V jeho hlase bylo cosi, co mě přimělo, abych se otočil a podíval se na něj. Už to nebyl Albertův hlas. Byl to jiný hlas, takový, co jsem ho slyšel už dřív. A už se mnou nemluvil Albert. Byl to někdo úplně jiný. "Koneckonců," dodal s úsměvem, "ti další jsou také mými dětmi." Takže já snad nikdy nedosáhnu toho krásného času moudrosti a zralosti, kdy bych znal odpovědi na všechny otázky, které mě teď dál znepokojují. Ale možná stačí i jen to, že se neustále ptám.